

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

Připravili:

MZe

- Odbor komunikace I 1110
- Odbor legislativní a právní I 1140
- Odbor ekonomiky a financování I 3210
- Sekce rozvoje venkova I 4100
- Sekce vnějších vztahů I 4200
- Odbor rybářství, myslivosti a včelařství I 6230
- Odbor živočišných komodit I 7210
- Odbor rostlinných komodit I 7220
- Odbor přímých plateb I 7240

PGRLF

SZIF

ÚZEI

Redakční uzávěrka: 31. 3. 2010 *)

Redakce: Ing. Aleš Průša

*) Některé údaje v publikaci Zemědělství 2009 se mohou lišit od údajů uvedených v publikaci Zpráva o stavu zemědělství ČR za rok 2009 („Zelená zpráva“) z důvodu, že termíny a zdroje podkladů pro tyto publikace jsou odlišné.

Vydalo: Ministerstvo zemědělství

Těšnov 17, 117 05 Praha 1

http: www.eagri.cz, e-mail: info@mze.cz

ISBN 978-80-7084-924-8

Vyrobil: Tisk Horák a.s.

ZEMĚDĚLSTVÍ
2009

Obsah

Úvodní slovo ministra zemědělství	2
Použité zkratky	3
OBECNÝ RÁMEC VÝVOJE ZEMĚDĚLSTVÍ	6
Národohospodářský rámec	6
Vývoj sektoru zemědělství	8
Souhrnný zemědělský účet ČSÚ	12
Vývoj na vnitřním agrárním trhu	14
Agrární zahraniční obchod	17
Podpůrná a dotační politika MZe (podle Zásad - State Aid)	20
Státní zemědělský intervenční fond	23
Rozvoj venkova	38
Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond	45
Legislativní změny národní a evropské	47
ZEMĚDĚLSKÁ VÝROBA	57
ROSTLINNÁ VÝROBA	57
Výrobní faktory RV	57
Počasi	57
Výživa rostlin	57
Ochrana rostlin	58
Osivo a sadba	61
Rostlinné komodity	62
Obiloviny	62
Cukrová řepa, cukr	64
Brambory	67
Bramborový a pšeničný škrob	69
Olejniny	69
Luskoviny	70
Len přadný a konopí seté	70
Zelenina	72
Ovoce	74
Chmel	75
Réva vinná, víno	78
Léčivé, aromatické a kořeninové rostliny	80
Květiny a okrasné rostliny	81
ŽIVOČIŠNÁ VÝROBA	83
Výrobní faktory ŽV	83
Plemenářská práce a evidence zvířat	83
Krmiva	84
Ochrana zvířat	87
Živočišné komodity	87
Mléko, mléčné výrobky	87
Skot, hovězí maso	92
Prasata, vepřové maso	97
Drůbež, drůbeží maso a vejce	101
Ostatní živočišné komodity (Ovce a kozy, Králíci, Ryby, Včely, Koně)	103
EKOLOGICKÉ ZEMĚDĚLSTVÍ	108
BIOPALIVA	110
GENETICKY MODIFIKOVANÉ ORGANISMY	113

Úvodní slovo ministra zemědělství

Vážení čtenáři,

rok 2009 byl poznamenán celosvětovou hospodářskou krizí. Co se týká zemědělství, je dobrou zprávou, že i v době ekonomických problémů náš sektor zůstává jedním z odvětví hospodářství, které se pohybuje v kladných číslech. Zisk sektoru za rok 2009 činí 3,17 mld. Kč. Přesto je zřejmé, že výsledky hospodaření byly silně ovlivněny ekonomickou krizí a poklesem výkupních cen některých komodit, zejména mléka. Zemědělci stále ještě čelí významným problémům, i když se situace už snad pomalu lepší.

Prioritou ministerstva zemědělství je hledání nástrojů pro zmírnění negativních dopadů ekonomické krize na zemědělský sektor. Jako příklad bych uvedl zavedení podpory chovatelů dojených krav na základě čl. 68 nařízení Rady EU, kterým se upravují přímé platby. Rozhodl jsem, že celou částku využijeme pro sektor mléka. Předpokládané finanční prostředky, které tak směřují na podporu odvětví mléka, činí 800 milionů korun ročně. Také v rámci tzv. Barrosova balíčku hospodářské obnovy je na „Opatření k restrukturalizaci odvětví mléka a mléčných výrobků“ v Programu rozvoje venkova vyčleněno přibližně 420 mil. Kč. Podporujeme také welfare skotu, který po dohodě s nevládními organizacemi počítá s jedním kritériem, a tím je snížení plošného zatížení stájí skotem. Předpokládané finanční prostředky činí v tomto

případě 800 milionů korun na dobu pěti let. Další příznivou zprávou pro české zemědělce je také další navýšení finančních prostředků na TOP-UP o 1,5 mld. Kč, a to z prostředků Pozemkového fondu.

V roce 2009 bylo Parlamentem ČR, vládou a MZe projednáno a schváleno několik desítek právních předpisů týkajících se bezprostředně zemědělství. Další byly zpracovávány v různých stupních legislativního procesu, např. ve stadiu návrhu zákona, návrhu nařízení vlády nebo návrhu vyhlášky. Naprostá většina z těchto legislativních opatření ve vztahu k agrárnímu sektoru byla v roce 2009 předkládána s cílem jejich harmonizace s předpisy Evropské unie včetně zdokonalování právních předpisů z oblasti zemědělství.

Pokud hodnotím rok 2009, rád bych připomenul administrativně a organizačně dobře zvládnuté Předsednictví ČR v Radě EU, kdy se podařilo významně posunout diskusi o budoucnosti přímých plateb zemědělců v EU po roce 2013. Předsednictví úspěšně dostalo svému prioritnímu závazku, že zahájí debatu s cílem definovat okruh témat, která je třeba zahrnout do úvah o budoucí podobě přímých plateb. Budoucnosti přímých plateb se předsednictví věnovalo především na neformálním zasedání ministrů zemědělství a rybářství, které se konalo na přelomu května a června 2009 v Brně. Po uzavření diskusí předsednictví předložilo na červnovém zasedání Rady pro zemědělství a rybářství závěry, které získaly podporu 21 členských států. Významná většina států tak vyslala signál, že v budoucnosti přímé platby musí být spravedlivé, efektivní, jednoduše proveditelné a obhajitelné.

České předsednictví pokročilo i v oblasti zjednodušování Společné zemědělské politiky. Budoucí SZP by měla posílit konkurenceschopnost evropského zemědělství v globálním měřítku a umožnit, aby bylo schopné reagovat na nové výzvy a na požadavky související s dostupností a kvalitou potravin. SZP představuje nástroj pro dosažení základních cílů, kterými jsou konkurenceschopná produkce potravin, péče o krajinu a životní prostředí a vytváření nových pracovních míst na venkově.

Koncepce naší zemědělské politiky je nastavena tak, aby vytvořila prostor pro zemědělské podnikání a pro širší spektrum aktivit ve venkovském prostředí. Podporuje zvyšování přidané hodnoty k zemědělské surovině, investice do nových technologií a omezuje nadbytečnou byrokracii. Důležitým hlediskem pro české zemědělství je stabilizace podnikatelských podmínek i prostřednictvím transparentních nájemních a vlastnických práv k půdě a zachování produkčního potenciálu české krajiny.

Pro budoucí rozvoj našeho zemědělství bude nepochybně důležité dospět k dohodě mezi členskými státy EU o nové podobě Společné zemědělské politiky po roce 2013. Stále většího významu bude nabývat oblast rozvoje venkova, v rámci kterého bude nutno vyčlenit více finančních prostředků. Naší prioritou nadále zůstává stabilizace cen zemědělských komodit, celosvětová spolupráce při řešení problémů doznívajících dopadů ekonomické krize a připravenost odolávat měnícím se klimatickým změnám, které stále více ovlivňují zemědělskou výrobu. Pevně věřím, že se s těmito výzvami náš sektor úspěšně vyrovná.

Ing. Jakub Šebesta
ministr zemědělství ČR

Použité zkratky

a. s.	akciová společnost
AEO	agroenvironmentální opatření
AZO	agrární zahraniční obchod
b. c.	běžné ceny
BSE	bovinní spongiformní encefalopatie (nemoc šílených krav)
CPV	ceny průmyslových výrobců
CZV	ceny zemědělských výrobců
ČHMÚ	Český hydrologický a meteorologický ústav
ČMZRB	Českomoravská záruční a rozvojová banka
ČNB	Česká národní banka
ČPI	Česká plemenářská inspekce
ČSCHMS	Český svaz chovatelů masného skotu
ČSÚ	Český statistický úřad
ČŠS	Český škrobárenský svaz
ČÚZK	Český úřad zeměměřický a katastrální
č. ž.	čisté živiny
DDT	dichlor-difenyl-trichlorethan (dichlor-difenyl-trichlormetyl-methan)
DPH	daň z přidané hodnoty
EAFRD	European Agricultural Fund for Rural Development (Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova)
EAGGF	European Agricultural Guidance and Guarantee Fund (Evropský zemědělský orientační a záruční fond)
EFTA	European Free Trade Agreement (Evropské sdružení volného obchodu, tj. Norsko, Island, Lichtenštejnsko, Švýcarsko)
EHS	Evropské hospodářské společenství
EK	Evropská komise
ES	Evropské společenství
EU 10	státy přistoupivší do Evropské unie 1. 5. 2004 (Česko, Slovensko, Polsko, Maďarsko, Slovinsko, Estonsko, Lotyšsko, Litva, Kypr, Malta)
EU 15	Evropská unie po roce 1994 (Belgie, Dánsko, Německo, Španělsko, Francie, Velká Británie, Řecko, Irsko, Itálie, Lucembursko, Nizozemsko, Portugalsko, Rakousko, Finsko, Švédsko)
EU 25	Evropská unie od 1. 5. 2004
EU 27	Evropská unie od 1. 1. 2007 (vč. Rumunska a Bulharska)
€	euro = společná měna Evropské měnové unie (platnost od 1. 1. 1999)
Eurostat	Evropské statistické centrum
EZ	ekologické zemědělství
FADN	Farm Accountancy Data Network (Síť testovacích podniků)
FAME	Fat Acid Methylster (skupina esterů mastných kyselin)
FEFAC	Evropské sdružení výrobců krmiv (European Feed Manufacturers Federation)
GIS	geograficko-informační systém
GM	geneticky modifikované
HDP	hrubý domácí produkt
HPH	hrubá přidaná hodnota
HRDP	Horizontal Rural Development Plan (Horizontální plán rozvoje venkova)
CHKO	chráněná krajinná oblast
IP	integrovaná produkce
ISTA	International Seed Testing Association (Mezinárodní asociace pro zkoušení semen)
j. hm.	jatečná hmotnost
KBTPM	krávy bez tržní produkce mléka
KEZ	Kontrola ekologického zemědělství
kW	kilowatt

KVS	Krajská veterinární správa
LFA	Less Favoured Areas (méně příznivé oblasti)
LPIS	Land Parcel Identification System (Systém pro identifikaci pozemků)
MEŘO	metylester řepkového oleje; nyní užíváno FAME
MF	Ministerstvo financí
MJ	měrná jednotka
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MZe	Ministerstvo zemědělství
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
Natura 2000	Evropská ekologická síť chráněných území
NČZ	nové členské země
NH	národní hospodářství
NM	normalizovaný moštoměr (množství cukru v kg/100 l moštu)
NO ₃	dusičnany
NP	národní park
NPK	dusík–fosfor–draslík
NV	nařízení vlády
o. p.	orná půda
o. p. s.	obecně prospěšná společnost
OECD	Organization for Economic Cooperation and Development (Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj)
OKEČ	odvětvová klasifikace ekonomických činností
OP	Operační program
OP RVMZ	OP Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství (OP Zemědělství)
OR	ochrana rostlin
OZE	obnovitelné zdroje energie
p. a.	per annum (ročně)
p. b.	procentní bod
PF ČR	Pozemkový fond ČR
PFO	podniky fyzických osob
PGRLF	Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond
PHM	pohonné hmoty a mazadla
PPO	podniky právnických osob
PRV	Program rozvoje venkova ČR pro období 2007–2013
RO SZIF	Regionální odbory SZIF
s. c.	stálá cena
s. r. o.	společnost s ručením omezeným
SAPARD	Special Accession Programme for Agriculture and Rural Development (Speciální předvstupní program pro zemědělství a rozvoj venkova)
SAPS	Single Area Payment Scheme (zjednodušená přímá platba na plochu)
Sb.	sbírka zákonů
SEUROP	Klasifikace jatečně upravených těl prasat a skotu (třídy S, E, U, R, O, P)
SFŽP ČR	Státní fond životního prostředí ČR
SNS	Společenství nezávislých států
SOT	společná organizace trhu
SRS	Státní rostlinolékařská správa
SVB	Sdružení pro výrobu bionafty
SVS ČR	Státní veterinární správa ČR
SVÚ	Státní veterinární ústav

SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
SZP	Společná zemědělská politika
SZPI	Státní zemědělská a potravinářská inspekce
SZÚ	Souhrnný zemědělský účet
TIS ČR SZIF	Tržní informační systém České republiky SZIF
TTP	trvalé travní porosty
ÚKOZ	Ústřední komise pro ochranu zvířat
ÚKZÚZ	Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský
USD	americký dolar
USDA	United State Department of Agriculture (Ministerstvo zemědělství USA)
ÚSKVBL	Ústav pro státní kontrolu veterinárních biopreparátů a léčiv
ÚZEI	Ústav zemědělské ekonomiky a informací
ÚZPI	Ústav zemědělských a potravinářských informací
VaV	výzkum a vývoj
VDJ	velká dobytčí jednotka
VFU	Veterinární a farmaceutická univerzita v Brně
VŠPS	výběrové šetření pracovních sil
VÚMOP	Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy
VÚRV	Výzkumný ústav rostlinné výroby
VÚZT	Výzkumný ústav zemědělské techniky
VÚŽV	Výzkumný ústav živočišné výroby
WTO	World Trade Organization (Světová obchodní organizace)
z. p.	zemědělská půda
ZCHÚ	zvláště chráněné území
ZOD	zranitelná oblast dusíkem
ZPF	zemědělský půdní fond
ZÚČM	zelinářské unie Čech a Moravy
ž. hm.	živá hmotnost

Obecný rámec vývoje zemědělství

Národohospodářský rámec

Vybrané makroekonomické údaje o ČR v letech 2000, 2008 a 2009

Ukazatel	Rok		
	2000	2008	2009
Počet obyvatel (střední stav v milionech)	10,21	10,47	10,51
HDP celkem (v mld. Kč, běžné ceny)	2 189	3 689	3 627
HDP běžné ceny - meziroční přírůstek (v %)	+ 3,6	+ 2,5	- 4,2
HDP běžné ceny - vývoj (v %, 2000 = 100)	100,0	168,5	165,7
HDP běžné ceny na 1 obyvatele (v Kč)	214 397	353 701	345 727
Směnný kurz - průměr roku (Kč/USD)	38,6	17,0	19,1
Směnný kurz - průměr roku (Kč/EUR)	35,6	24,9	26,4
Saldo celkového zahraničního obchodu (v mld. Kč)	- 120,8	+ 68,7	+ 207,5
Výdaje na konečnou spotřebu domácností (meziroční index v %)	101,3	103,6	99,7
Výdaje na tvorbu hrubého fixního kapitálu (meziroční index v %)	105,1	98,5	91,7
Tržby: - v průmyslu (meziroční index v %)	107,7	99,7	84,9
ve stavebnictví (meziroční index v %)	100,6	100,0	99,0
ve službách (meziroční index v %)	105,7	100,2	90,7
v zemědělství (meziroční index v %)	97,0	96,2	113,1
Produkce zemědělských výrobků dle SZÚ ČSÚ (mld. Kč, s. c. roku 2000)	-	106,6	102,8
z toho: Produkce rostlinných výrobků (mld. Kč, s. c. roku 2000)	-	57,2	56,0
Produkce živočišných výrobků a zvířat (mld. Kč, s. c. roku 2000)	-	49,4	46,8
Zaměstnaní celkem (průměrně v tisících)	4 731,9	5 002,5	4 934,3
Nezaměstnaní celkem (průměrně v tisících)	454,5	229,8	352,2
Míra obecné nezaměstnanosti (průměr v %)	8,8	4,4	6,7
Míra dlouhodobé nezaměstnanosti (průměr v %)	4,1	2,2	2,0
Průměrná hrubá měsíční mzda v národním hospodářství (NH) (v Kč)	13 614	22 696	23 598
Průměrné hrubé nominální mzdy (meziroční index v %)	106,4	108,4	103,5
Průměrné reálné mzdy (meziroční index v %)	102,4	102,0	102,5
Souhrnná produktivita práce (meziroční index v %)	104,1	100,8	97,5
Hrubé národní úspory (v mld. Kč, běžné ceny)	542,4	807,0	743,4
Průměrný starobní důchod/průměrná mzda (v %)	44,2	40,0	41,6
Průměrná míra inflace (meziroční index v %)	103,9	106,3	101,0
Vládní deficit (přebytek) (v mld. Kč)	- 81,5	-100,3	- 215,0
Vládní deficit (přebytek)/HDP (v %)	- 3,7	- 2,7	- 5,9
Saldo státního rozpočtu (SR) (v mld. Kč)	- 46,1	- 19,4	- 192,4
Saldo SR / HDP (v %)	- 2,1	- 0,5	- 5,3
Vládní dluh (v mld. Kč)	405,4	1 104,9	1 282,3
Vládní dluh/HDP (v %)	18,5	30,0	35,4

Pramen: ČSÚ

- Charakteristickým rysem roku 2009, v němž Českou republiku v plném rozsahu postihla hospodářská recese, byly mimořádně velké strukturální pohyby při značně rozdílných změnách na poptávkové i nabídkové straně ekonomiky. Rok 2009 z hlediska ekonomického růstu byl nejhorší od roku 1995. Vstup české ekonomiky do roku 2009 byl silně poznamenán vývojem v předchozím období včetně celosvětového hospodářského útlumu a naplno se v jeho průběhu projevovaly známky hospodářského poklesu. V každém čtvrtletí byl objem HDP meziročně nižší.
- Pokles souhrnné výkonnosti ekonomiky, měřený HDP, byl významný, reálně o 4,2 %. Byl tedy větší než v EU 27, takže se mírně zhoršila pozice ČR. Na snížení výkonnosti měl větší vliv pokles produktivity práce než pokles zaměstnanosti. Mezičtvrtletně (na základě očištěných dat) se HDP snižoval od 4. čtvrtletí 2008 do 2. čtvrtletí 2009, poté již mírně rostl.
- Výkonnost základních odvětví vesměs klesla, zejména ve zpracovatelském průmyslu. V průmyslu rovněž nejvýrazněji poklesla i zaměstnanost. Snížení stavební výroby bylo mírnější díky růstu inženýrského stavitelství a pokles zaměstnanosti zde byl rovněž malý. Klesly i tržby v obchodu a službách, nejvíce v odvětví dopravy a skladování. Pokles výkonnosti během roku zpomaloval.
- Na výdajové straně byl zaznamenán pokles tvorby zásob i pokles hrubé tvorby fixního kapitálu. Ke zvýšení výdajů na konečnou spotřebu přispěly více výdaje státu než domácností. Protože dovoz klesl více než vývoz, zvýšil se podíl čistého vývozu na HDP. Došlo ke snížení míry investic, avšak snížení míry úspor bylo významnější, takže rostla míra financování výdajů na tvorbu hrubého kapitálu z vnějších zdrojů.
- Propad výkonnosti ale nezhoršil vnější nerovnováhu. Obchodní bilance zaznamenala historicky nejvyšší přebytek, naopak přebytek bilance služeb byl nízký a schodek výkonové bilance se dále prohloubil. Přímé investice do ČR poklesly na polovinu, zatímco portfoliové, díky nákupům českého dluhu, rostly.
- V roce 2009 došlo ke značnému zhodnocení české národní práce při zbožových operacích a transakcích ve službách na zahraničních trzích. Obchodní zisk 61,8 mld. Kč za rok 2009 z titulu příznivých směnných relací zahraničního obchodu, ve srovnání s obchodní ztrátou 45,6 mld. Kč za rok 2008 vyplývající z většího snížení cen celkového vývozu než dovozu, znamenal výraznou pozitivní změnu, která se projevila ve vývoji hrubého domácího důchodu (HDD).
- Vnější nerovnováha české ekonomiky zůstala v roce 2009 nízká. Deficit běžného účtu platební bilance ve výši 37 mld. Kč činil 1 % nominálního HDP proti 0,6 % v roce 2008. Jde tak o druhý nejlepší výsledek vnějších vztahů od roku 1995.
- Meziroční míry změn jednotlivých výdajových složek za rok 2009 i v průběhu roku byly velice rozdílné. Rostoucí výdajovou složkou HDP byla jen konečná spotřeba. Podstatně více rostly výdaje vládních a neziskových institucí (4,4 %), přičemž výdaje domácností na konečnou spotřebu se nepatrně snížily. Zdrojem spotřebitelských výdajů domácností byl jejich hrubý disponibilní důchod, který v roce 2009 byl meziročně jen nepatrně větší
- Značná změna nastala v roce 2009 v oblasti vnějších ekonomických vztahů, kdy se výrazně snížil obrat zahraničního obchodu zbožím a službami. Přesto jeho přebytek zdvihl výkonovou bilanci na historicky nejvyšší úroveň (207,5 mld. Kč) blízký se nominálně deficitu v bilanci výnosů (230,9 mld. Kč), nikoli však tak těsně, jako v roce 2008. Vzhledem k většímu poklesu cen dovozu než vývozu se kupní síla vývozu snížila výrazně méně než náročnost dovozu na zdroje vyprodukované vývozem. Působení čistého vývozu na HDP bylo negativní (0,5 p. b.). Velice rozdílný byl tento vliv v jednotlivých čtvrtletích. Čistý vývoz na vývoj objemu HDP působil značně negativně v 1. a ve 2. čtvrtletí (1,6 p. b.), zatímco ve 4. čtvrtletí byl jeho vliv značně pozitivní (2,7 p. b.).
- Finanční účet meziročně posílil o 36 mld. Kč na 95,1 mld. Kč, ovšem saldo přímých investic se zhoršilo o 10 mld. Kč vlivem výrazného snížení přílivu přímých investic do ČR. Jejich objem se propadl ze 110,1 mld. Kč v roce 2008 na 52 mld. Kč.

Vývoj sektoru zemědělství

Sklizeň některých zemědělských plodin v letech 2008 a 2009

Plodina	Sklizňová plocha (ha)		Výnos (t/ha)		Sklizeň (t)	
	2008	2009	2008	2009	2008	2009
Pšenice ozimá	760 399	793 472	5,88	5,33	4 470 309	4 29 261
Pšenice jarní	41 925	37 827	3,84	3,41	161 193	128 812
Žito	43 399	38 453	4,83	4,63	209 787	178 070
Ječmen ozimý	141 174	134 613	4,67	4,82	659 841	648 753
Ječmen jarní	341 220	320 207	4,64	4,23	1 584 024	1 354 278
Oves	49 049	50 021	3,18	3,32	155 868	165 993
Kukuřice na zrno	113 777	105 268	7,54	8,45	858 407	889 574
Ostatní obiloviny vč. triticales	67 651	61 818	3,99	3,84	270 074	234 258
OBILOVINY CELKEM	1 558 596	1 541 679	5,37	5,08	8 369 503	7 831 998
Hrách setý	17 385	21 147	2,35	2,45	40 900	51 866
Brambory - rané	1 753	1 654	16,16	17,39	28 331	28 754
- ostatní (bez sadbových)	23 778	23 205	27,36	27,33	650 500	634 190
Cukrovka technická	50 380	52 465	57,26	57,91	2 884 645	3 038 220
Řepka na semeno	356 924	354 826	2,94	3,18	1 048 943	1 128 119
Mák	69 793	53 623	0,71	0,61	49 428	32 692
Ostatní olejnin	57 134	78 084	1,68	1,52	95 836	118 808
Len - stonky	162	153	3,34	3,01	539	461
Kukuřice na zeleno a siláž	173 899	166 005	35,33	38,15	6 143 805	6 332 712
Víceleté pícniny na o.p. celkem	188 246	180 513	6,68	6,85	1 257 224	1 236 089
Trvalé trav. porosty (píce v seně)	920 082	907 899	3,22	3,33	2 964 420	3 021 973
Chmel (chmelnice plodnicí)	5 335	5 307	1,27	1,25	6 753	6 616
Vinné hrozny (vinice plodné)	16 302	16 089	6,03	4,27	98 323	68 737

Pramen: ČSÚ

Celková produkce jednotlivých plodin vychází z osevních ploch zjišťovaných ČSÚ v květnu a z vývoje vegetačních podmínek.

Sklizňová **plocha obilovin** (včetně kukuřice na zrno a ostatních obilovin) se meziročně snížila přibližně o 17 tis. ha tj. o cca 1,1 % na 1 541,68 tis. ha. Celková sklizeň ve výši 7 832 tis. tun byla proti roku 2008 nižší o 537 505 tun, tj. o 6,5 %. Pod úrovní roku 2008 byla zejména sklizeň ozimé pšenice, o 241 048 ha (5,4 %) a jarního ječmene, a to o 1 352,7 tis. tun (14,5 %). Dále také sklizeň pšenice jarní, žita, ozimého ječmene a ostatních obilovin. Oproti roku 2008 se naopak více sklídilo ovesa, a to o 10 125 tun (6,5 %) a kukuřice na zrno o 31 167 tun (3,6 %).

Hektarový **výnos obilovin** 5,08 t je ve srovnání s předchozím rokem nižší o 0,29 t (tj. o 5,5 %), z toho u pšenice ozimé byl dosažen hektarový výnos 5,33 t (5,88 t v roce 2007), pšenice jarní 3,41 t (3,84 t), žita 4,63 t (4,83 t), ječmene ozimého 4,82 t (4,67 t), ječmene jarního 4,23 t (4,64 t), ovesa 3,32 t (3,18 t) a kukuřice na zrno 8,45 t (7,54 t).

Produkce **luskovin** byla výrazně vyšší než v roce. Celkem bylo sklizeno 62,1 tis. tun luskovin. To je oproti minulému roku nárůst o více než 14 tisíc tun. Z toho hrachu setého 51,9 tis. tun, tj. což znamená nárůst o cca 11 tis. tun. Celková produkce zrnin (obiloviny a luskoviny) 7 894,1 tis. tun je ale proti předchozímu roku nižší o 523,3 tis. tun (tj. o 6,2 %).

Celková sklizeň **brambor** ve výši 752,5 tis. tuny představuje proti roku 2008 snížení o 17 tis. tun (o 2,2 %). Hektarový výnos ve výši 26,19 t je o 0,36 t/ha vyšší. Raných brambor bylo sklizeno 28,8 tis. tun. Průměrný výnos brambor ostatních z jednoho hektaru je 27,33 t, to znamená přibližně na úrovni roku minulého, kdy byl hektarový výnos 27,36 t. Cukrovky technické bylo sklizeno při výnosu 57,91 t z jednoho hektaru 3 038,2 tis. tun bulev (2 884,6 tis. tun v roce 2008) tzn. zvýšení o 5,3 %.

V roce 2009 došlo k dalšímu zvýšení osevních ploch **olejnin**. Nárůst nebyl tak výrazný jako v roce 2008, kdy došlo k navýšení o celkem o 32,2 tis. ha (o 7,1 %) na výměru 483,9 tis. ha. V roce 2009 byla celková výměr navýšena na 486,6 tis. tun, tedy o cca 0,5 %. Dosažená produkce z této plochy 1 279,6 tis. tun je o 85,4 tis. tun vyšší než v roce minulém. Řepky bylo sklizeno 1 128,1 tis. tun, v roce předchozím 1 048,9 tis. tun, tzn. zvýšení o téměř 80 tisíc tun. Výnos řepkového semene z jednoho hektaru 3,18 t je o 0,24 t vyšší než v roce 2008. Produkce máku byla oproti tomu nižší. Z plochy 53,6 ha (v roce 2008 to bylo 69,8 tis. ha) při průměrném hektarovém výnosu 0,61 t (v roce 2008 0,71 t) se sklídilo 32,7 tis. tun (v roce 2008 49,4 tis. tun) makového semene.

Jednoletých **pícnin** na orné půdě bylo sklizeno 6 847,2 tis. tun zelené píce, tj. o 157,2 tis. tun více než v roce 2008. Z toho bylo sklizeno 6 332,7 tis. tun kukuřice na zeleno a siláž, tj. o 188,9 tis. tun více než v roce minulém. Sklizeň sena víceletých pícnin oproti tomu poklesla na 1 236,1 tis. tun (cca o 1,7 %), z toho sklizeň sena jetele červeného 376,9 tis. tuny (o 2,5 %).

Některé ukazatele živočišné produkce v letech 2008 a 2009

Ukazatel	2008	2009	Index (%) 2009/2008
Stavy skotu celkem - Soupis k I. 4. (tis. ks)	1 402	1 363	97,3
z toho: Býci ost. vč. volů (nad 6 měs. a do 1 roku) - Soupis k I. 4. (tis. ks)	20,8	21,2	101,7
Býci ost. vč. volů (nad 1 rok a do 2 let) - Soupis k I. 4. (tis. ks)	125	113	90,6
Býci ost. vč. volů (nad 2 roky) - Soupis k I. 4. (tis. ks)	18	19	107,7
Jalovice od 1 do 2 let - Soupis k I. 4. (tis. ks)	205	201	98,0
Jalovice nad 2 roky - Soupis k I. 4. (tis. ks)	68	72	105,9
Krávy celkem - Soupis k I. 4. (tis. ks)	569	560	98,4
v tom: Krávy dojně - Soupis k I. 4. (tis. ks)	406	400	98,5
Krávy bez TPM ¹⁾ - Soupis k I. 4. (tis. ks)	163	160	98,2
Průměrné stavy dojnic (tis. ks)	403	394	97,8
Užitkovost dojených krav - průměr (l/ks/rok)	6 776	6 870	101,4
Produkce mléka celkem (mil. l)	2 728	2 708	99,3
Celkový prodej mléka (mil. l)	2 639	2 588	98,1
z toho: Dodávky mléka do mlékáren (mil. l)	2 369	2 292	96,8
Domácí spotřeba mléka (mil. l)	2 215	2 233	100,8
Vývoz mléka (mil. l)	937,6	909,7	97,0
Dovoz mléka (mil. l)	810,2	853,7	105,4
CZV za mléko - I. a vyšší třídy (Kč/1000 l)	8 756	6 198	70,8
Soběstačnost ČR - mléko (%)	123,2	121,2	98,4
Porážky skotu celkem (tis. ks)	274	198	72,3
z toho: Býci (tis. ks)	128	82	64,1
Krávy (tis. ks)	113	91	80,5
Jalovice (tis. ks)	23	18	78,3
Telata (tis. ks)	9,3	6,7	72,0
Průměrná živá hmotnost porážených býků (kg ž. hm.)	547	535 ²⁾	97,8
Produkce hovězího masa celkem (tis. t ž. hm.)	182,7	180,9	99,0
Domácí spotřeba hovězího masa (tis. t ž. hm.)	149,5	149,5	99,9
Vývoz hovězího masa (tis. t ž. hm.)	61,1	65,9	107,9
Dovoz hovězího masa (tis. t ž. hm.)	29,9	31,7	106,0
Soběstačnost ČR - hovězí maso (%)	122,2	121,1	99,1
Stavy prasat celkem - Soupis k I. 4. (tis. ks)	2 433	1 971	81,0
z toho: Prasnice celkem - Soupis k I. 4. (tis. ks)	179	142	79,4
Prasničky celkem - Soupis k I. 4. (tis. ks)	73	55	75,3
Selata - Soupis k I. 4. (tis. ks)	711	573	80,6
Prasata na výkrm (vč. vyřaz. kanců a prasnic) - Soupis k I. 4. (tis. ks)	911	757	83,1
Oprasneno prasnic a prasniček (tis. ks)	410	349	85,1
Narozeno selat (tis. ks)	4 170	3 590	86,1
Počet odchovaných selat (tis. ks)	3 710	3 200	86,3
Počet odchovaných selat na prasnici	20,8	21,2	101,9
Produkce vepřového masa (tis. t ž. hm.)	432	370	85,5

Pokračování tabulky

Ukazatel	2008	2009	Index (%) 2009/2008
Porážky jatečných prasat bez prasnic a kanců - (tis. ks)	3 508	3 161	90,1
Průměr. porážková hmotnost prasat bez prasnic a kanců (kg ž. hm.)	109,8	110,5	100,6
Domácí spotřeba vepřového masa (tis. t ž. hm.)	581	568,9	97,9
Vývoz vepřového masa (tis. t ž. hm.)	65	59	90,8
Dovoz vepřového masa (tis. t ž. hm.)	212	256	120,8
Soběstačnost ČR - vepřové maso (%)	74,0	65,1	88,0
Stavy drůbeže celkem (bez hobby aktivit) - Soupis k I. 4. (tis. ks)	27 317	26 491	97,0
z toho: Hrabavá drůbež celkem - Soupis k I. 4. (tis. ks)	26 105	25 487	97,6
Slepice - Soupis k I. 4. (tis. ks)	6 309	6 464	102,5
Kuřata na výkrm - Soupis k I. 4. (tis. ks)	16 183	15 868	98,1
Produkce drůbežního masa celkem (tis. tun ž. hm.)	282,5	270,5	95,8
Domácí spotřeba drůbežního masa (tis. tun ž. hm.)	339,1	343,5	101,3
Vývoz drůbežního masa (tis. tun ž. hm.)	30,4	34,4	113,2
Dovoz drůbežního masa (tis. tun ž. hm.)	87,5	108,4	123,9
Soběstačnost ČR - drůbeží maso (%)	84,6	78,7	93,0
Stavy slepic - po dopočtu domácích hospodářství (tis. ks)	10 791	10 443	96,8
Produkce vajec - včetně samozásobení (mil. ks)	2 647	2 275	85,9
Průměrná roční snáška vajec (ks/slepice)	245,3	290,3	118,3
Domácí spotřeba vajec (mil. ks)	3 286	2 339	71,2
Vývoz vajec vč. násadových (mil. ks)	224	235	104,9
Dovoz vajec vč. násadových (mil. ks)	828	940	113,5
Soběstačnost ČR - vejce (%)	78,6	97,2	123,7
Stavy ovcí a beranů celkem - Soupis k I. 4. (tis. ks)	183,6	183,1	99,7
Stavy koz a kozlů celkem - Soupis k I. 4. (tis. ks)	16,63	16,67	100,3
Produkce skopového a kozího masa (t ž. hm.)	4 353	4 353	100,0
Domácí spotřeba skopového a kozího masa (t ž. hm.)	5 206	5 273	101,3
Vývoz skopového a kozího masa (t ž. hm.)	180	154	87,2
Dovoz skopového a kozího masa (t ž. hm.)	1 032	1 077	104,4
Soběstačnost ČR - skopové a kozí maso (%)	83,6	82,6	98,8

Pramen: ČSÚ - soupis hospodářských zvířat k I. 4. 2009, Výsledky statistického zjišťování MZe, Situační a výhledové komoditní zprávy MZe

Poznámka: ¹⁾ TPM = Tržní produkce mléka, ²⁾ údaj za leden až září

Podle soupisu hospodářských zvířat k I. dubnu 2009 ve srovnání s předchozím rokem klesly stavy všech druhů zvířat s výjimkou stavů koz a kozlů, které velice mírně vzrostly.

Stavy skotu se meziročně snížily o cca 39 tis. kusů (2,7 %). Z toho se nejmarkantněji snížily celkové stavy býku včetně volů ve stáří mezi 1–2 lety o 12 tis. kusů (9,4 %) a stavy krav o 9 tis. kusů (1,6 %), dojně krávy o 6 tis. kusů (1,5 %) na 400 tis. kusů krávy bez tržní produkce mléka o 3 tis. kusů (1,8 %) na 160 tis. kusů.

Užitkovost dojných krav meziročně opět vzrostla, v roce 2008 o 3,5 %, v roce 2009 o další 1,4 %. Vzhledem ke snížení stavu však produkce mléka meziročně klesla o 0,7 %. Domácí spotřeba mléka meziročně mírně vzrostla (o 0,8 %) a vzrostl rovněž i dovoz mléka (o 5,4 %). Vývoz mléka oproti tomu klesl o 3 %. Tento vývoj znamenal meziroční pokles soběstačnosti ČR v mléce o 1,6 % (ze 123,2 % v roce 2008 na 121,2 % v roce 2009).

V roce 2009 došlo k meziročnímu poklesu produkce hovězího masa (o 1 %), přičemž jeho domácí spotřeba zůstala téměř na stejné úrovni (pokles o 0,1 %). Vývoz hovězího masa zaznamenal další růst, i když ne tak výrazný jako v loňském roce, kdy vzrostl o 29,2 %. V roce 2009 vzrostl o 7,9 %. V roce 2009 vzrostl dovozu (o 6 %). Soběstačnost ČR v hovězím masu klesla o 0,9 % (rok 2007 - 104,2 %, ro 2008 - 122,2 %, rok 2009 - 121,1 %).

Stavy prasat proti I. 4. 2008 opět výrazně poklesly, o 462 tis. kusů (19 %), z toho stavy prasnic o 27 tis. kusů (20,6 %) a stavy pasniček o 18 tis. kusů (24,7 %). Produkce vepřového masa meziročně poklesla o 14,5 %. Poklesl i počet porážek (o 9,9 %), při prakticky nezměněné porážkové hmotnosti (110,5 kg). Domácí spotřeba vepřového masa meziročně opět poklesla, i když pouze mírně (o 2,1 %). Oproti významnému nárůstu v roce 2008 (25 %) však v roce 2009 významněji poklesl vývoz vepřového masa (o 9,2 %). Dovozu oproti tomu zaznamenal další významný růst, po 18,5 % v roce 2008 to bylo v roce 2009 meziročně dalších 20,8 %. Tento vývoj znamenal další meziroční pokles soběstačnosti ČR ve vepřovém masu o 12 % (ze 74,0 % v roce 2008 na 65,1 % v roce 2009). K tomu je třeba poznamenat, že významný meziroční pokles stavů prasnic a pasniček signalizuje pravděpodobný další pokles produkce vepřového masa v roce 2010.

Stavy drůbeže se meziročně snížily o 826 tis. kusů (3 %). Produkce drůbežího masa meziročně se také meziročně snížila (o 4,2 %). Vývoz vzrostl o 13,2 % dovozu dokonce o 23,9 %. Tento vývoj vedl k meziročnímu snížení soběstačnosti ČR v drůbežím masa o 7 % (z 84,6 % v roce 2008 na 78,7 % v roce 2009).

Produkce vajec se meziročně snížila (o 14,1 %), přičemž domácí spotřeba vajec po loňském výrazném nárůstu o 29,3 % meziročně klesla v roce 2009 o 28,8 %. Současně došlo k dalšímu růstu vývozu vajec (o 4,9 %) a i k dalšímu nárůstu dovozu (o 13,5 %). Tento vývoj vedl po loňském významném poklesu soběstačnosti ČR ve vejcích o 20,6 % k nárůstu o 23,7 % (ze 78,6 % v roce 2008 na 97,2 % v roce 2009).

V roce 2009 se zastavil trend růstu stavů ovcí (pokles o 0,3 %). Stav koz mírně vzrostl (o 0,3 %), což znamenalo dosažení stejné produkce skopového a kozího masa jako v roce 2008. Domácí spotřeba vzrostla o 1,3 %, dovoz stoupl o 4,4 % a vývoz poklesl o 12,8 %. Soběstačnost ČR ve skopovém a kozím masa se meziročně snížila o 1,2 % (z 83,6 % v roce 2008 na 82,6 % v roce 2009).

Některé ukazatele vývoje agrárního sektoru ČR v letech 2000, 2008 a 2009

Ukazatel	Rok		
	2000	2008	2009
Zemědělská půda (tis. ha)	4 280	4 244	4 239
Orná půda (tis. ha)	3 082	3 026	3 017
Zornění ¹⁾ (%)	72,01	71,29	71,17
Podniky zemědělské prvovýroby celkem (počet k 31. 12.) ⁵⁾	56 487	44 833	47 564
z toho: Podniky fyzických osob (počet k 31. 12.) ⁵⁾	53 460	41 440	44 028
Zemědělská družstva (počet k 31. 12.) ⁵⁾	746	588	585
Obchodní společnosti (počet k 31. 12.) ⁵⁾	2 107	2 609	2 739
Ostatní podniky vč. státních (počet k 31. 12.) ⁵⁾	174	196	212
Podíl zemědělství na HPH ²⁾ dle statistiky národních účtů (%) ³⁾	2,99	1,93	1,65
Produkce zemědělských výrobků dle SZÚ - v běžných cenách (mld. Kč)	100,3	112,3	81,4
z toho: Produkce rostlinných výrobků - v běžných cenách (mld. Kč)	49,8	61,1	81,7
Produkce živočišných výrobků a zvířat - v běž. cenách (mld. Kč)	50,5	51,2	81,1
Vývoj cen zemědělských výrobců (CZV) (v %, meziroční index)	109,2	108,8	75,2
z toho: CZV rostlinné výrobky celkem (v %, meziroční index)	112,69	111,8	67,8
CZV živočišné výrobky (v %, meziroční index)	108,0	105,1	84,9
Vývoj cen vstupů do zemědělství (v %, meziroční index)	108,5	110,8	92,6
Vstup pracovní síly do zemědělství (tis. AWU) ⁴⁾	165,5	135,3	134,0
Vývoj vstup pracovní síly do zemědělství (v %, index 2000 = 100)	100,0	81,8	81,0
Průměrná měsíční nominální mzda v zemědělství ⁵⁾ (Kč/pracovník)	10 134	17 524	17 639 ⁶⁾
Rentabilita (výnosnost celkového kapitálu) ⁷⁾ v zemědělství (v %)	+ 1,76 ⁹⁾	+ 4,05	- ¹⁰⁾
Míra zadluženosti ⁷⁾ v zemědělství (v %)	39,18 ⁸⁾	23,33	- ¹⁰⁾
Hospodářské výsledky zemědělství (+ zisk/- ztráta) (mld. Kč)	- 1,2	+ 9,8	+ 3,2
Celková podpora agrokomplexu (mld. Kč) ¹¹⁾	10,85	37,7	43,8
v tom: - ze zdrojů ČR (mld. Kč) ¹¹⁾	10,85	16,5	17,3
- ze zdrojů EU (mld. Kč) ¹¹⁾	x	21,2	26,5
Saldo agrárního zahraničního obchodu (mld. Kč)	- 17,3	- 23,2	-28,0

Pramen: ČÚZK (1–3), ČSÚ (4–19, 22), ÚZEI – FADN CZ (20, 21, 23–26)

Poznámky:

¹⁾ Zornění = podíl celkové výměry orné půdy na celkové výměře zemědělské půdy v %

²⁾ HPH = Hrubá přidaná hodnota

³⁾ Podíl zemědělství na HPH v běžných cenách = včetně myslivosti a souvisejících činností

⁴⁾ V souladu s údaji používanými v EU byl nahrazen původní údaj o počtu pracovníků údajem ALI (Annual Labour Input – vstup pracovní síly do sektoru zemědělství) vyjádřeným v jednotkách AWU (Annual work unit – Roční pracovní jednotka). Jedna AWU zahrnuje takový počet hodin, který odpovídá počtu skutečně odpracovaných hodin v rámci plného pracovního úvazku v zemědělství (1 800 hodin). Nezahrnuje státní svátky, placenou dovolenou na zotavenou, dny pracovní neschopnosti, přestávky na jídlo, apod.

⁵⁾ Bez podniků fyzických osob

⁶⁾ Předběžný údaj

⁷⁾ Od roku 2008 metodika - data výběrového souboru FADN napočtena na celorepublikovou úroveň prostřednictvím systému vážení (tzv. „weighting system“)

⁸⁾ V roce 2000 odlišná metodika (cizí kapitál/celkový kapitál) x 100, jen za podniky hospodařící na z. p.

⁹⁾ V roce 2000 odlišná metodika (hosp. výsledek za účetní období/celkový kapitál) x 100, jen za podniky hospodařící na z. p.

¹⁰⁾ Údaje za rok 2008 nejsou k dispozici

¹¹⁾ Rok 2008 = vyplaceno do 30. 6. 2009, rok 2009 - předpoklad vyplacení do 30. 6. 2010

Souhrnný zemědělský účet (SZÚ) semidefinitivní výsledky za rok 2008 a předběžné výsledky za rok 2009

Tab. I: SZÚ - výsledky účtu výroby v mil. Kč

Kód	Ukazatel	v běžných cenách		Index 2009/08 (%)
		2008	2009	
01	OBILOVINY (včetně osiva)	26 432,6	19 098,6	72,3
01.1	Pšenice a špalda	13 645,9	10 266,9	75,2
01.2	Žito a ozimé směsky	672,1	401,4	59,7
01.3	Ječmen	8 519,8	5 441,4	63,9
01.4	Oves a letní směsky	451,5	373,6	82,7
01.5	Kukuřice na zrno	2 513,7	2 209,7	87,9
01.7	Ostatní obiloviny	629,5	405,6	64,4
02	TECHNICKÉ PLODINY	16 452,9	13 250,8	80,5
02.1	Výsevy olejnin a olejnaté plody (včetně osiva)	11 778,5	9 174,7	77,9
02.2	Luskoviny (včetně osiva)	357,5	296,4	82,9
02.4	Cukrová řepa	2 267,3	2 254,4	99,4
02.5	Ostatní technické plodiny	2 022,6	1 525,3	75,4
03	KRMNÉ PLODINY	8 905	8 707,6	97,8
04	ZELENINA A ZAHRADNICKÉ VÝROBKY	4 506,7	4 790,0	106,3
04.1	Čerstvá zelenina	1 391,6	1 362,9	97,9
04.2	Sazenice a květiny	3 115,1	3 427,1	110,0
05	BRAMBORY (včetně sadby)	2 629,8	2 469,8	93,9
06	OVOCE	1 674,5	1 251,3	74,7
06.1	Čerstvé ovoce	1 674,5	1 251,3	74,7
07	VÍNO ¹⁾	1 021,8	708,6	69,4
09	OSTATNÍ ROSTLINNÉ VÝROBKY	595,2	525,0	88,2
10	ROSTLINNÁ PRODUKCE (01 AŽ 09)	62 191,4	50 801,6	81,7
11	ZVÍŘATA	26 467,8	23 553,8	89,0
11.1	Skot	7 644,3	7 443,1	97,4
11.2	Prasata	11 267,4	9 654,3	85,7
11.4	Ovce a kozy	57,1	43,5	76,2
11.5	Drůbež	7 420,3	6 322,4	85,2
11.6	Ostatní zvířata	78,8	90,5	114,8
12	ŽIVOČIŠNÉ VÝROBKY	25 344,2	18 441,4	72,8
12.1.	Mléko	22 893,2	16 134,3	70,5
12.2.	Vejce	2 428,7	2 284,3	94,1
12.3	Ostatní živočišné výrobky	22,3	22,9	102,6
13	ŽIVOČIŠNÁ PRODUKCE (11+12)	51 812	41 995,3	81,1
14	PRODUKCE ZEMĚDĚLSKÝCH VÝROBKŮ (10+13)	114 003,4	92 796,9	81,4
15	PRODUKCE ZEMĚDĚLSKÝCH SLUŽEB	2 656,7	2 800,2	105,4
16	ZEMĚDĚLSKÁ PRODUKCE (14+15)	116 660,1	95 597,1	81,9
17	NEZEMĚDĚLSKÉ VEDLEJŠÍ ČINNOSTI (NEODDĚLITELNÉ)	2 179,4	1 783,4	81,8
17.1.	Zpracování zemědělských výrobků	1 800,4	1 393,1	77,4
17.2.	Jiné neoddělitelné vedlejší činnosti (zboží a služby)	379,0	390,3	103,0
18	PRODUKCE ZEMĚDĚLSKÉHO ODVĚTVÍ (10+13+15+17)	118 839,4	97 380,5	81,9
19	MEZISPOTŘEBA CELKEM	88 610,6	79 877,0	90,1
19.1	Osivo a sadba	3 933,7	3 201,9	81,4
19.2	Energie; maziva	11 166,1	9 778,0	87,6
19.3	Hnojiva a prostředky zlepšující půdu	6 388,1	6 143,4	96,2
19.4	Prostředky na ochranu rostlin	6 207,1	6 261,8	100,9

Pokračování tabulky

Kód	Ukazatel	v běžných cenách		Index 2009/08 (%)
		2008	2009	
19.5	Veterinární náklady	3 343,8	3 264,5	97,6
19.6	Krmiva	35 488,0	29 309,8	82,6
19.7	Údržba a oprava strojů a zařízení	3 418,7	3 247,7	95,0
19.8	Údržba a oprava budov	2 380,1	2 261,1	95,0
19.9	Zemědělské služby	2 656,7	2 800,2	105,4
19.10, 11	Ostatní zboží a služby	12 525,1	12 349,7	98,6
20	HRUBÁ PŘIDANÁ HODNOTA V ZÁKLADNÍCH CENÁCH (18–19)	30 228,8	17 503,5	57,9
21	SPOTŘEBA FIXNÍHO KAPITÁLU	14 532,8	14 369,0	98,9
22	ČISTÁ PŘIDANÁ HODNOTA V ZÁKLADNÍCH CENÁCH (20–21)	15 696,0	3 134,5	20,0

Pramen: ČSÚ; Poznámka: ¹⁾ vinné hrozny určené k výrobě stolního vína.

Tab. 2: SZÚ - výsledky účtu tvorby důchodu v mil. Kč

Kód	Ukazatel	v běžných cenách		Index 2009/08 (%)
		2008	2009	
23	NÁHRADY ZAMĚSTNANCŮM	25 812,9	24 522,3	95,0
24	OSTATNÍ DANĚ NA VÝROBU	1 377,6	1 295,0	94,0
25	OSTATNÍ DOTACE NA VÝROBU	25 787,8	30 287,1	117,4
26	DŮCHOD Z FAKTORŮ (22-24+25)	40 106,2	32 126,7	80,1
27	ČISTÝ PROVOZNÍ PŘEBYTEK/ /SMÍŠENÝ DŮCHOD (22-23-24+25)	14 293,3	7 604,4	53,2

Pramen: ČSÚ

Tab. 3: SZÚ - výsledky účtu podnikatelského důchodu v mil. Kč

Kód	Ukazatel	v běžných cenách		Index 2009/08 (%)
		2008	2009	
28	PŘEDEPSANÉ PACHTOVNÉ A OSTATNÍ NÁJEMNÉ Z NEMOVITOSTÍ	3 611,0	3 614,6	100,1
29	NÁKLADOVÉ ÚROKY	1 497,5	1 513,0	101,0
30	VÝNOSOVÉ ÚROKY	636,6	689,0	108,2
31	PODNIKATELSKÝ DŮCHOD (27-28-29+30)	9 821,4	3 165,8	32,2

Pramen: ČSÚ

Komentář k předběžným výsledkům SZÚ 2009

Produkce zemědělského odvětví (PZO) vyjádřená v běžných základních cenách představovala v předběžných výsledcích za rok 2009 výši 97 380,5 mil. Kč, z toho rostlinná produkce činila 50 801,6 mil. Kč a živočišná produkce 41 995,3 mil. Kč. Zbytek do celkové produkce zemědělského odvětví vedle rostlinné a živočišné produkce tvořila jednak zemědělská práce prováděná dodavatelsky, tj. produkce zemědělských služeb (2 800,2 mil. Kč) a jednak nezemědělské vedlejší činnosti (neoddělitelné) ve výši 1 783,4 mil. Kč. U rostlinné i živočišné produkce došlo ke značnému poklesu proti roku 2008. Hlavním důvodem bylo velké snížení cen obilovin, technických plodin a mléka a pokles v produkci prasat. Celkový odhadnutý objem dotací na výrobky za rok 2009 činil 2 145,8 mil. Kč, z toho 123,3 mil. Kč na rostlinné výrobky a 2 022,5 mil. Kč na živočišné výrobky, zatímco celkový objem dotací na výrobky v roce 2008 představoval 2 430,2 mil. Kč.

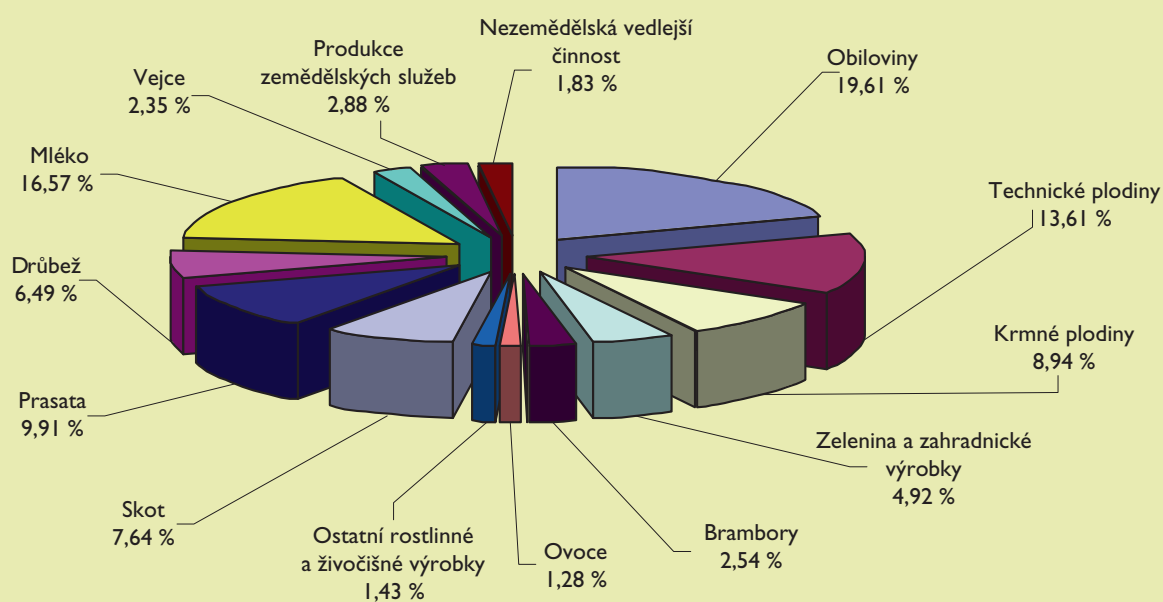
Produkce zemědělského odvětví ve stálých základních cenách roku 2000 činila 106 363,4 mil. Kč, z toho rostlinná produkce 56 006,1 mil. Kč a živočišná produkce 46 883,2 mil. Kč.

Rostlinná produkce se v roce 2009 podílela na produkci zemědělského odvětví v běžných základních cenách 52,2 %, přičemž nejvýznamnější zastoupení na rostlinné produkci měly obiloviny (37,6 %) a technické plodiny (26,1 %). Živočišná produkce byla zastoupena na produkci zemědělského odvětví v běžných základních cenách 43,1 %, nejvýznamnější podíl na živočišné produkci představovaly produkce mléka (38,4 %) a chov jatečných prasat (23,0 %).

Ve spotřebě fixního kapitálu (odpisy) došlo k meziročnímu snížení o 1,1 % a mzdy (náhrady zaměstnancům) se rovněž meziročně snížily a to o 5 %. Výsledky účtu podnikatelského důchodu zůstaly na velmi podobné úrovni jako v minulém roce. Objem dotací na výrobu meziročně opět vzrostl. Tentokrát ne tak prudce jako v loňském roce, kdy to bylo o téměř 47 %, ale pouze o 17,4 %. Tento nárůst částečně kompenzoval nepříznivý dopad jiných vlivů.

Na závěr je nutno zdůraznit, že hospodářský výsledek za rok 2009 zpracovaný ČSÚ je předběžným výsledkem a může být ještě významně zpřesněn.

Struktura produkce zemědělského odvětví v ČR v roce 2009

Pramen: ČSÚ

Vývoj na vnitřním agrárním trhu

Vývoj cen zemědělských výrobců

Ceny zemědělských výrobců (CZV) byly v úhrnu za celý rok 2009 o 16,2 % nižší (v roce 2008 naopak meziročně vyšší o 8,8 %). Ceny rostlinných výrobků se snížily o propastných 32,2 %, ceny živočišných výrobků o 15,1 %.

U obilovin došlo v roce 2009 k výraznému propadu. Ceny obilovin byly meziročně nižší o 41 %. Nejvýraznější propad ale zaznamenaly ceny čerstvých vinných hroznů a to o 68,4 %. Ceny olejnin zaznamenaly také propad a to o 35,3 %, ceny brambor o 4,6 %, zeleniny o 8,1 % a ovoce o 24,4 %. Ve skupině živočišných výrobků byly výrazně vyšší ceny ovcí a jehňat a to o 46,9 % (bylo to ovlivněno výrazným zvýšením cen ve 4. čtvrtletí roku 2009) a medu o 35,9 %. Nepatrně se zvýšily i ceny u králíků (o 2,2 %) a skotu (o 0,3 %). Pokles cen byl naopak zaznamenán zejména u mléka a to o skoro 30 %, dále pak u drůbeže (o 9 %) a prasat (o 0,8 %).

Celkově nepříznivý vývoj CZV za rok 2009 byl zmírněn vývojem cen ve druhém pololetí, zejména pak v posledním čtvrtletí. Zatímco v prvním pololetí byly CZV pod ročním průměrem (ve druhém čtvrtletí o téměř 5 %), od poloviny roku byla situace opačná. V posledním čtvrtletí byly ceny o 8,6 % nad celoročním průměrem.

CZV ve 4. čtvrtletí 2009 oproti 2. čtvrtletí 2009 vzrostly o 13,3 %. Ceny rostlinných výrobků se zvýšily dokonce o 16,4 %, ceny živočišných výrobků pak o 6,5 %. U některých komodit byl ale i v tomto období zaznamenán pokles. Ceny brambor klesly v tomto období o 15,7 %, ceny prasat o 14,5 % a zeleniny a květin o 4,9 %.

Ceny zemědělských výrobců vybraných zemědělských komodit - indexy 2009/2008 (%) ¹⁾					
Název	Průměr roku 2009	Průměr čtvrtletí roku 2009			
		I.	II.	III.	IV.
Rostlinné produkty celkem	67,8	65,3	62,0	68,6	78,4
z toho: Pšenice potravinářská	56,6	49,9	49,4	60,7	74,8
Pšenice krmná	57,8	50,2	49,1	62,7	82,0
Ječmen sladovnický	64,0	71,3	58,5	60,1	66,4
Ječmen krmný	58,0	53,1	49,4	61,4	77,5
Žito	55,2	54,0	47,4	57,3	66,9
Oves krmný	64,9	65,1	60,9	62,2	74,2
Kukuřice krmná	60,4	49,8	54,4	62,9	88,4
Hrách jedlý	100,1	100,1	118,1	111,1	70,4
Hrách krmný	84,8	110,3	105,6	62,2	61,8
Semeno řepky olejné	72,6	76,4	69,2	69,8	75,4
Chmel sušený	112,0	201,4	112,1	91,7	82,2
Stonky lnu odsemeněné rosené	89,0	100,0	100,0	82,2	73,5
Cukrovka technická	95,1	94,7	94,9	97,0	93,7
Brambory konzumní	90,5	84,5	100,5	86,2	91,1
Brambory průmyslové	107,5	101,1	125,9	100,8	97,2
Vinné hrozny moštové	31,6	19,7	19,7	39,7	115,9
Jablka konzumní	75,3	67,0	65,9	74,8	86,0
Třešně	90,1	²⁾	118,2	84,9	²⁾
Mrkev	76,3	59,1	66,4	69,1	89,2
Zelí bílé hlávkové	92,2	57,0	66,8	84,6	112,2
Cibule kuchyňská	91,5	61,7	167,7	86,4	89,4
Živočišné produkty celkem	84,9	81,6	83,1	85,8	89,6
Zvířata (bez živočišných výrobků)	97,4	100,6	99,0	96,1	93,9
z toho: Býci jateční (tř. jak. EUROP v živém)	102,1	102,2	103,8	101,3	101,3
Jalovice jatečné (tř. jak. EUROP v živém)	98,7	99,8	99,3	97,7	98,2
Krávy jatečné (tř. jak. EUROP v živém)	96,3	98,6	96,7	95,6	94,4
Telata jateční savá (tř. jak. EUROP v živém)	99,2	87,4	92,9	106,4	111,4
Prasata jatečná (tř. jak. EUROP v živém)	99,7	110,0	105,3	96,7	89,1
Jehňata jatečná výkrm v živém	148,5	88,6	116,3	181,7	223,3
Ovce, berani, skopci jateční v živém	108,1	100,0	100,0	115,4	117,0
Kuřata jatečná (tř. jak. I.)	90,5	87,7	88,5	90,4	96,0
Krůty brojlerové v živém	95,5	96,8	98,3	93,8	93,0
Králičci jateční v živém	102,2	100,0	100,0	102,2	106,5
Kapr (tř. jak. I. v živém)	99,1	97,3	98,6	101,1	99,3
Živočišné výrobky	73,3	66,9	69,1	75,2	85,0
Mléko kravské (tř. jak. Q)	70,7	64,9	66,1	72,3	82,7
Vejce slepičí (konzumní tříděná)	98,7	85,7	100,5	105,2	106,6
Med včelí	135,9	100,0	120,5	161,6	161,6
Zemědělské produkty úhrnem	75,2	72,2	70,5	76,1	83,8

Pramen: ČSÚ

Poznámka: ¹⁾ Stejně období předchozího roku = 100

²⁾ Údaje nejsou k dispozici

Vývoj cen vstupů do zemědělství

Index cen dodávek výrobků a služeb do zemědělství (dále jen index cen vstupů do zemědělství) se v roce 2009 meziročně snížil o 7,4 %. Z toho se ceny výrobků a služeb běžně spotřebovávaných v zemědělství snížily o 8,4 % a ceny výrobků a služeb přispívajících do zemědělských investic se naopak meziročně zvýšily o 2,4 %.

Ke snížení cen vstupů do zemědělství v roce 2009 nejvyšší mírou přispělo snížení cen krmiv, kde ceny poklesly o téměř 20 % (zejména krmiva jednoduchá o 27,9 %), zvířat pro chov a výrobu (o 16,7 %) a energie a maziv o 10,8 % (cena maziv poklesla o 35,2 %, motorových paliv o 21 %, cena motorových paliv a elektřiny naopak vzrostly). Dále se snížila i cena osiv a sadby (o 8,2 %), což bylo způsobeno hlavně poklesem u jarního ječmene o 25,2 % a výrobků a služeb běžné spotřeby v zemědělství (o 8,4 %).

K celoročnímu vývoji cen vstupů do zemědělství za rok 2009 je nutno poznamenat, že pokles byl zaznamenán u většiny sledovaných položek zejména ve 2. pololetí, kdy například cena směsi hnojiv byla ve 3. čtvrtletí na úrovni 61,2 % stejného období roku 2008 a ve 4. čtvrtletí dokonce pouze na úrovni 54,5 % stejného období roku 2008. Celoročně přitom cena směsi hnojiv klesla pouze o 1,4 %.

V porovnání s 3. čtvrtletím roku 2008 se index cen vstupů do zemědělství ve 3. čtvrtletí snížil o 10,6 %, ve 4. čtvrtletí pak o 8,9 %. Pokles v prvním pololetí přitom nebyl tak výrazný. V 1. čtvrtletí to bylo 4,3 % a ve druhém čtvrtletí pak 7,1 %.

K největšímu nárůstu cen došlo u elektřiny a to o 11,5 %. K nárůstu cen došlo například u jednoduchých hnojiv (o 8,8 %), herbicidů (o 8,3 %), paliv na topení (7,8 %), vody, její úpravy a rozvodu (o 6,9 %) nebo u kukuřice (o 6,6 %).

Ceny vstupů do zemědělství - indexy 2009/2008 (%)¹⁾

Název	Průměr roku 2009	Průměr čtvrtletí roku 2009			
		I.	II.	III.	IV.
Osiva a sadba	91,8	94,6	93,9	87,1	87,8
z toho: Pšenice ozimá	97,3	103,5	103,5	85,5	82,2
Ječmen jarní	74,8	74,8	75,7	73,9	75,3
Kukuřice	106,6	111,8	104,1	104,3	106,6
Řepka ozimá	101,9	103,0	105,9	97,2	104,9
Zvířata pro chov a výrobu	83,3	81,3	83,1	85,8	89,6
Energie a maziva	89,2	89,7	88,6	89,3	100,8
z toho: Paliva na topení	107,8	108,0	108,4	107,1	110,6
Motorová paliva	79,0	79,6	78,2	79,2	94,3
Elektřina	111,5	111,4	111,6	111,6	111,3
Maziva	64,6	61,4	64,0	68,3	98,2
Umělá hnojiva, půdní zlepšovací prostředky	106,2	136,8	116,7	74,7	57,0
z toho: Jednoduchá hnojiva	108,8	136,9	118,9	78,8	57,0
Směsi hnojiv	98,6	139,4	110,4	61,2	54,5
Chemické prostředky, pesticidy	104,0	106,4	105,6	100,3	99,9
z toho: Fungicidy	94,7	97,3	95,3	91,6	92,5
Insekticidy	106,3	105,0	109,3	104,8	101,4
Herbicidy	108,3	111,8	110,4	103,2	102,8
Krmiva	80,2	81,8	78,4	80,5	87,8
z toho: Jednoduchá krmiva	72,1	72,9	68,8	74,8	83,9
Krmné směsi	82,5	84,3	81,2	82,1	88,7
Údržba a oprava strojního zařízení	100,4	103,1	100,4	97,8	97,6
Údržba a oprava budov	99,4	98,0	99,6	100,6	100,8
Veterinární služby	104,8	104,9	104,5	105,0	104,0
Ostatní výdaje	98,6	99,2	98,5	98,0	98,0
z toho: Voda, její úprava a rozvod	106,9	106,9	106,9	106,9	106,9
Doprava silniční nákladní	92,2	95,6	91,6	89,6	90,9
Služby pošt a telekomunikací	97,3	96,1	97,9	97,9	97,4

Pokračování tabulky

Název	Průměr roku 2009	Průměr čtvrtletí roku 2009			
		I.	II.	III.	IV.
Pojištění zemědělské produkce	100,7	100,0	101,0	101,0	102,0
Služby právní, účetní a poradenství	100,1	101,5	99,6	99,3	99,1
Služby pro zemědělství ²⁾	105,4	107,8	106,8	101,8	100,7
Stroje a ostatní zařízení pro zemědělství	103,2	103,1	103,4	103,0	101,3
Budovy	101,3	102,4	101,1	100,3	99,8
Výrobky a služby běžně spotř. v zem. celkem	91,6	95,0	91,9	87,9	90,1
Výrobky a služby přisp. do zem. investic celkem	102,4	102,9	102,5	101,8	100,7
Vstupy do zemědělství celkem	92,6	95,7	92,9	89,4	91,1

Pramen: ČSÚ

Poznámky: ¹⁾ Stejně období předchozího roku = 100²⁾ Agrochemické služby, polní práce a posklizňová úprava, plemenářské služby

Agrární zahraniční obchod

Charakteristika celkového a agrárního zahraničního obchodu v letech 2008 a 2009

Ukazatel	MJ	2008	2009	Meziroční změna	
				mil. Kč, resp. mil EUR	%
Agrární zahraniční obchod ČR celkem¹⁾					
Obrat celkem	mil. Kč	237 119,5	238 736,9	1 617,4	100,7
	mil. EUR	8 669,1	9 068,4	399,3	104,6
Vývoz celkem	mil. Kč	106 956,8	105 374,1	- 1 582,7	98,5
	mil. EUR	3 916,2	4 004,1	87,9	102,2
Dovoz celkem	mil. Kč	130 162,7	133 362,8	3 200,1	102,5
	mil. EUR	4 752,9	5 064,3	311,4	106,6
Bilance celkem	mil. Kč	- 23 205,9	- 27 988,7	- 4 782,8	120,6
	mil. EUR	- 836,7	- 1 060,2	- 223,5	126,7
Zahraníční obchod ČR celkem					
Obrat celkem	mil. Kč	4 880 224,9	4 097 017,3	- 783 207,6	84,0
	mil. EUR	195 779,9	155 661,3	- 40 118,6	79,5
Vývoz celkem	mil. Kč	2 473 735,6	2 125 104,0	- 348 631,6	85,9
	mil. EUR	99 247,0	80 711,5	- 18 535,5	81,3
Dovoz celkem	mil. Kč	2 406 489,3	1 971 913,3	- 434 576,0	81,9
	mil. EUR	96 532,9	74 949,8	- 21 583,1	77,6
Bilance celkem	mil. Kč	67 246,3	153 190,7	85 944,4	227,8
	mil. EUR	2 714,1	5 761,7	3 047,6	212,3
Podíl obrátu AZO na celkovém obrátu	%	4,86	5,83	0,97	-
Podíl agrárního vývozu na celkovém vývozu	%	4,32	4,96	0,64	-
Podíl agrárního dovozu na celkovém dovozu	%	5,41	6,76	1,35	-

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ

Poznámka: ¹⁾ kapitoly 01 až 24 celního sazebníku

Převážnou část agrárního obchodu realizuje ČR na jednotném trhu EU 27. Ačkoli se v pravém slova smyslu o zahraniční obchod nejedná, je vnitrouniční obchod v rámci tzv. Intrastatu (statistický systém pro sledování pohybu zboží mezi členskými zeměmi EU) sledován a do hodnocení celkového zahraničního obchodu zahrnut.

Obrat AZO ČR (tj. obchodu s třetími zeměmi i s EU 27) v roce 2009 v meziročním porovnání stagnoval (přírůstek ve výši 1 617,4 mil. Kč představoval pouhých 0,7 %). Poprvé od vstupu do EU zaznamenala ČR meziroční pokles hodnoty vývozu (o 1 582,7 mil. Kč, tj. 1,5 %), zatímco dovoz vzrostl (o 3 200,1 mil. Kč, tj. 2,5 %). V důsledku tohoto vývoje se meziročně zvýšil schodek bilance českého AZO o 4 782,8 mil. Kč a stupeň krytí dovozu vývozem poklesl o 3,2 p. b. na 79 %.

Vlivem nižšího celkového vývozu a dovozu ČR o 14,1 %, resp. o 18,1 %, vzrostl ve sledovaném období podíl agrárního zboží na celkovém exportu ČR o 0,64 p. b. a odpovídající ukazatel na straně dovozu se zvýšil o 1,35 p. b.

Bilance agrárního zahraničního obchodu v letech 2005–2009

Ukazatel	2005	2006	2007	2008	2009
Schodek bilance	25 224,6	34 084,1	30 084,9	23 205,9	27 988,7
Stupeň krytí dovozu vývozem (%)	75,7	69,9	76,8	82,2	79,0

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ

Podíl EU 27 na českém agrárním exportu v roce 2009 činil 92,6 % a v porovnání s předchozím rokem se téměř nezměnil (zatímco podíl EU 15 meziročně vzrostl o 2,3 p. b. na 47,9 %, participace EU 12 poklesla o 1,7 p. b. na 44,7 %). Na agrárním importu ČR se EU 27 v roce 2009 podílela již 93,4 %, tj. o 1 p. b. více než v roce 2008 (důvodem byl především meziroční nárůst podílu zemí EU 12 o 1,2 p. b. na 29,4 %, participace EU 15 ve sledovaném období naopak nepatrně poklesla o 0,2 p. b. na 64 %).

Nejvýznamnějšími odběrateli agrárních výrobků z ČR jsou dlouhodobě Slovensko (v roce 2009 činil jeho podíl 26,5 %), Německo (22,4 %), Polsko (9,9 %), Itálie (6,7 %), Rakousko (5,4 %) a Maďarsko (4,4 %). Z třetích zemí pak participovalo v roce 2009 největší měrou na českém agrárním vývozu s 1,3 % Rusko (jeho podíl se však od roku 2005 snižoval). Dalšími významnými odběrateli agrárního zboží z ČR byly v roce 2009 Chorvatsko, Japonsko, Ukrajina, Švýcarsko, Spojené státy a Norsko.

V hodnotovém vyjádření se v roce 2009 vzhledem k roku 2008 nejvýrazněji zvýšil český agrární export do Francie, Německa, Japonska, Spojeného království a Belgie. Naopak meziročně nižší byl ve sledovaném období především český agrární vývoz do Polska, na Slovensko, do Ruska, Maďarska a Nizozemska.

Hlavními dodavateli agrárního zboží do ČR byly v roce 2009 stejně jako v letech předchozích Německo (jeho podíl činil 25,5 %), Polsko (14,8 %), Nizozemsko (10 %), Slovensko (9,8 %), Itálie (5,2 %) a Rakousko (5,2 %). V rámci třetích zemí pak dovážela ČR agrární zboží zejména z Číny, Spojených států, Brazílie, Turecka, Vietnamu, Kanady, Thajska a Švýcarska.

V meziročním porovnání se v roce 2009 nejvýrazněji zvýšila hodnota českého agrárního dovozu z Polska, Francie, Belgie, Španělska, Portugalska a Irska. Naopak nejvýraznější pokles vykázal ve stejné době český agrární import ze Spojených států, Chorvatska, Řecka, Itálie, Slovenska a Číny.

Nejvyššího bilančního aktiva (ve výši 14 852,7 mil. Kč) dosáhla ČR v roce 2009 v agrárním obchodě se Slovenskem. Dalšími významnými čistými dovozci agrárního zboží ve vztahu k ČR byly Spojené království, Rumunsko a Rusko. Nejvyšší bilanční schodek zaznamenala ČR v roce 2009 naopak v obchodě s Nizozemskem (11 435,4 mil. Kč), Německem (10 323,2 mil. Kč) a Polskem (9 319,7 mil. Kč), dále Španělskem, Francií, Belgií, Dánskem a Rakouskem.

K meziročnímu zhoršení bilance ČR došlo v roce 2009 především v agrárním obchodě s Polskem (nárůst schodku o 4 169,1 mil. Kč), Slovenskem (pokles aktiva o 683,1 mil. Kč), Ruskem (snižování přebytku o 644,3 mil. Kč), Maďarskem (změna aktiva ve výši 259,6 mil. Kč na pasivum ve výši 302,7 mil. Kč), Portugalskem (zvýšení schodku o 344,7 mil. Kč) a Španělskem (nárůst pasiva o 325,2 mil. Kč). Naproti tomu meziroční zlepšení bilance zaznamenala ČR především v obchodě s Německem (pokles pasiva o 456,9 mil. Kč), Itálií (změna pasiva ve výši 246,7 mil. Kč na aktivum ve výši 136,3 mil. Kč), Spojenými státy (snižování schodku o 348,9 mil. Kč), Spojeným královstvím (zvýšení přebytku o 300,7 mil. Kč), Čínou (snižování pasiva o 281,9 mil. Kč), Řeckem (snižování schodku 253,1 mil. Kč) a Japonskem (nárůst aktiva o 242,4 mil. Kč).

Hlavními exportními komoditami ČR jsou KN 2402 20 „Cigarety“ (na 1. místě od roku 2008), KN 1001 „Pšenice“, KN 0401 „Nezahuštěné mléko a smetana“, KN 2203 „Pivo“, KN 1205 „Řepka“, KN 1905 „Pekařské zboží, sušenky, oplatky apod.“, KN 2106 „Přípravky potravinové jiné“, KN 1806 „Čokoláda a potravinářské přípravky ostatní s kakaem“, KN 2202 „Limonády“, KN 1704 „Cukrovinky bez kaka“, KN 2309 „Přípravky používané k výživě zvířat“, KN 2103 „Přípravky pro omáčky, omáčky, kořenité směsi a hořčice“, KN 1107 „Slad“, KN 0102 „Živý skot“, KN 0403 „Kysané mléčné výrobky“ a KN 1701 „Cukr“.

V meziročním porovnání se v roce 2009 nejvýrazněji zvýšila hodnota českého vývozu KN 1001 „Pšenice“, a to o 1,4 mld. Kč (tj. 30 %). Dalšími komoditami s významnými přírůstky exportu byly KN 1518 „Tuhy a oleje upravené“ (jejich zastoupení v českém agrárním vývozu je v porovnání s ostatními uvedenými komoditami řádově nižší, v roce 2009 však zaznamenaly velmi vysoký meziroční procentický nárůst exportu na 3,5násobek), KN 1005 „Kukuřice“ (o 402,4 mil. Kč, tj. o jednu třetinu), dále pak KN 2103 „Přípravky pro omáčky, kořenité směsi a hořčice“, KN 0403 „Kysané mléčné výrobky“, KN 0102 „Živý skot“, KN 1205 „Semena řepky“, KN 2202 „Limonády“ a KN 1601 „Uzenky, salámy aj. výrobky z masa, drobbů a krve“.

Naproti tomu největší meziroční pokles hodnoty vykázal český export KN 0401 „Nezahuštěného mléka a smetany“ (o 1,3 mld. Kč, tj. o jednu pětinu), KN 1207 91 „Máku“ (o 878,8 mil. Kč, tj. o jednu polovinu), KN 1514 11+19 „Řepkového oleje“ (o 848,2 mil. Kč, tj. 43,6 %) a KN 0402 „Zahuštěného mléka a smetany“ (o 767,6 mil. Kč, tj. o jednu třetinu). Významný byl také pokles hodnoty vývozu KN 1806 „Čokolády a ostatních potravinářských přípravků s kakaem“, KN 2104 „Polévek, bujónů a homogenizovaných směsí“, KN 2309 „Přípravků používaných k výživě zvířat“, KN 2306 41 „Pokrutin po extrakci řepkového oleje“, KN 1206 „Slunečnicových semen“, KN 1704 „Cukrovinek“ a KN 1701 „Cukr“.

Nejvíce zastoupenými komoditami v českém agrárním importu jsou KN 0203 „Vepřové maso“ (po skokovém zvýšení jeho

dovozu po vstupu do EU se trvale od roku 2005 umísťuje na I. místě), KN 1905 „Pekařské zboží, sušenky, oplatky apod.“, KN 2106 „Přípravky potravinové jiné“, KN 1806 „Čokoláda a potravinářské přípravky ostatní s kakaem“, KN 0406 „Tvaroh a sýry“, KN 2309 „Přípravky používané k výživě zvířat“, KN 2304 „Sójové pokrutiny“, KN 0207 „Maso a droby drůbeže“, KN 2204 „Vino“, KN 0901 „Káva“, KN 2202 „Limonády“, KN 2402 „Doutníky, doutníčky a cigarety“, KN 0805 „Citrusové plody“, KN 0803 „Banány“ a KN 0702 „Rajčata“.

Nejvýraznější meziroční zvýšení importu v hodnotovém vyjádření zaznamenaly v roce 2009 KN 0203 „Vepřové maso“ (o 1,6 mld. Kč, tj. o jednu pětinu), KN 1514 11+19 „Řepkový olej“ (o 1 mld. Kč, což představovalo velmi vysoký nárůst v procentickém vyjádření na 2,5násobek), KN 2402 „Doutníky, doutníčky a cigarety“ (o 835,4 mil. Kč, tj. o jednu polovinu), KN 0207 „Maso a droby drůbeže“ (o 474,4 mil. Kč, tj. 16,2 %), KN 2106 „Potravinové přípravky jiné“ (nutno podotknout, že ačkoli se hodnota jejich dovozu zvýšila o 426,4 mil. Kč, tj. 8,2 %, v hmotnostním vyjádření import těchto výrobků stagnoval) a KN 0201 „Hovězí maso čerstvé nebo chlazené“ (o 357 mil. Kč, tj. 30 %). Dalšími komoditami s významnými meziročními přírůstky hodnoty dovozu byly také KN 0406 „Sýry a tvaroh“ a KN 2203 „Pivo“.

K největšímu meziročnímu poklesu hodnoty importu došlo v roce 2009 u KN 2101 „Výtažků a koncentrátů z kávy, čaje apod.“ (o 824,1 mil. Kč, tj. o necelou jednu třetinu), KN 2304 „Sójových pokrutin“ (o 431,1 mil. Kč, tj. jednu desetinu), KN 2104 „Polévek, bujónů a homogenizovaných směsí“ (o 387,6 mil. Kč, což představovalo výrazný pokles dovozu v procentickém vyjádření o téměř tři čtvrtiny), KN 0808 10 „Jablek“ (o 372,3 mil. Kč, tj. o jednu třetinu), dále KN 1302 „Šťáv a výtažků rostlin, pektinů apod.“, KN 2009 „Ovocných a zeleninových šťáv“ (jejich dovoz v kg naopak mírně vzrostl), KN 1507 „Sójového oleje“, KN 0401 „Nezahuštěného mléka a smetany“, KN 1003 „Ječmene“ a KN 1205 „Řepky“.

Nejvýznamnějšími českými netto-vývozními komoditami byly v roce 2009 KN 1001 „Pšenice“, KN 2402 20 „Cigarety“, KN 0401 „Nezahuštěné mléko a smetana“, KN 1205 „Řepka“, KN 2203 „Pivo“, KN 0102 „Živý skot“, KN 1107 „Slad“, KN 2103 „Přípravky pro omáčky, omáčky, kořenité směsi, hořčice“, KN 1704 „Cukrovinky“, KN 0402 „Zahuštěné mléko a smetana a KN 0403 „Kysané mléčné výrobky“.

Naproti tomu netto-dovozními položkami byly ve sledovaném roce zejména KN 0203 „Vepřové maso“, KN 2304 „Sójové pokrutiny“, KN 0406 „Sýry a tvaroh“, KN 2204 „Vino“, KN 0207 „Maso a droby drůbeže“, KN 0805 „Citrusové plody“, KN 1905 „Pekařské zboží, sušenky, oplatky apod.“, KN 0702 „Rajčata“, KN 2106 „Potravinové přípravky jiné“, KN 1806 „Čokoláda a potravinářské výrobky ostatní s kakaem“ a KN 0803 „Banány“.

Meziroční zlepšení obchodní bilance bylo v roce 2009 zaznamenáno především u KN 1001 „Pšenice“, jejíž netto-vývoz se zvýšil o 1,5 mld. Kč. Dalšími komoditami, které se pozitivně promítly do bilance AZO ČR, byly KN 2101 „Výtažky a koncentráty z kávy, čaje apod.“ (vysoká hodnota jejich netto-dovozu z let 2007 a 2008 poklesla v roce 2009 meziročně o 848 mil. Kč), KN 1518 „Tuky a oleje upravené“ (jejich v roce 2008 poprvé kladná bilance se zvýšila meziročně o 519,3 mil. Kč) a KN 1005 „Kukuřice“ (zvýšení netto-vývozu o 452 mil. Kč).

Naopak negativní vývoj vykázalo stejně jako v předchozích letech KN 0203 „Vepřové maso“ (nárůst netto-dovozu o 1 569,7 mil. Kč), dále KN 1514 11+19 „Řepkový olej“ (dlouhodobě aktivní bilance u této komodity se v roce 2009 změnila z 1 244,5 mil. Kč na pasivní ve výši 645,4 mil. Kč), KN 0401 „Nezahuštěné mléko a smetana“ (od roku 2005 se aktivní bilance pravidelně zvyšovala a v roce 2009 poprvé meziročně poklesla o 960,7 mil. Kč), KN 2402 20 „Cigarety“ (pokles netto-vývozu o 871,2 mil. Kč), KN 1207 „Mák“ (pokles netto-vývozu o 777,1 mil. Kč) a KN 0402 „Zahuštěné mléko a smetana“ (pokles netto-vývozu o 758,4 mil. Kč).

Shrnutí

Shrme-li výše uvedené skutečnosti, AZO ČR zaznamenal v roce 2009 spíše nepříznivý vývoj. Ve sledovaném roce došlo k dalšímu velmi výraznému prohloubení pasivní bilance s masem a droby, a to především v důsledku vyšších dovozů vepřového masa z Německa a Polska. Negativní vývoj v posledních letech vykazuje obchod s mlékem a mléčnými výrobky (s výjimkou kysaných výrobků), přičemž se to týká jak obchodu s EU 27, tak třetími zeměmi. Vysoký meziroční propad zaznamenala vlivem nižších vývozu a vyšších dovozů také bilance obchodu s tabákovými výrobky. Přestože i v roce 2009 byla výrazně aktivní, promítla se její změna velkou měrou do nárůstu celkového bilančního schodku AZO ČR.

Od vstupu do EU se snižuje český obrát AZO s třetími zeměmi. Důvodem meziročního poklesu jejich zastoupení v roce 2009 byla především nižší hodnota vývozu mléka (zahuštěného) a mlékárenských výrobků, řepkového oleje a piva do těchto teritorií. Zvláště patrné je to např. v případě Ruska. Pozitivní byl naopak pro ČR vyšší vývoz dalších tradičních exportních produktů, sladu a chmele (zejména do Japonska). V roce 2009 vzrostl po útlumu v předchozích letech export cukru do třetích zemí (především Ruska a dalších zemí SNS), zatímco nákup této komodity našimi významnými odběrateli z EU 27 poklesl (český vývoz cukru celkem vykazuje po „cukerní reformě“ z roku 2005 zřetelnou klesající tendenci).

V českého AZO nadále přetrvává problém rozdílné zboží skladby dovozu a vývozu, kdy ČR exportuje velkou měrou výrobky s nižší přidanou hodnotou a dováží produkty ve vyšším stupni finalizace. Patrné je to mimo jiné i ze zvyšující se hodnoty vývozu obilovin, které mají v českém exportu hlavní podíl. V roce 2009 byl v tomto ohledu do jisté míry pozitivní vývoj dovozu a vývozu různých potravinových přípravků a přípravků z masa, ryb, koryšů apod., neboť jejich záporná obchodní bilance se meziročně zlepšila.

Podpůrná a dotační politika MZe

Přehled o financování z rozpočtové kapitoly MZe na podporu agrokomplesu v roce 2009

Ukazatel	Rozpočet pro rok 2009		Čerpání rozpočtu	
	Schválený (tis. Kč)	Upravený (tis. Kč)	(tis. Kč)	(v %)
Podpory podle „Zásad“ ¹⁾	1 100 000	1 065 000	1 077 682	101,19
NV č. 505/2000 Sb. ²⁾	5 000	5 000	2 333	46,66
Podpora zemědělství celkem	1 105 000	1 070 000	1 080 015	100,93
Vinařský fond ³⁾	45 000	33 000	32 740	99,21
Podpora agrokomplesu úhrnem	1 150 000	1 103 860	1 112 755	100,88

Pramen: MZe

Poznámky:

- ¹⁾ Zásady MZe, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací pro rok 2009 na základě § 2 a § 2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů
- ²⁾ Nařízení vlády č. 505/2000 Sb., kterým se stanoví podpůrné programy k podpoře mimoprodukčních funkcí zemědělství, k podpoře aktivit podléjících se na udržování krajiny, programy pomoci k podpoře méně příznivých oblastí a kritéria pro jejich posuzování, ve znění nařízení vlády č. 500/2001 Sb. a nařízení vlády č. 203/2004 Sb.
- ³⁾ Prostředky převedené na Vinařský fond podle zákona č. 321/2004 Sb., o vinohradnictví a vinařství

Podpůrné a dotační programy podle Zásad

Cílem podpůrných a dotačních programů podle „Zásad“ je udržování výrobního potenciálu zemědělství a jeho podílu na rozvoji venkovského prostoru a zajištění konkurenceschopnosti českého zemědělství na evropském i světovém trhu.

Dotace a podpory podle „Zásad“ poskytované v roce 2008 v zásadě navazovaly na obdobné nebo stejné programy předchozích let. V roce 2008 byly některé programy ukončeny, nebo přesunuty, či jinak strukturovány.

Podpůrné programy pro zemědělství podle „Zásad“ MZe v letech 2008 a 2009

Program	Název programu	Podpory 2008	Podpory 2009	Index 2009/2008 (v %)	
		(tis. Kč)			
1.	D.	Podpora včelařství	94 695	69 885	73,8
	I.	Podpora vybudování kapkové závlahy v ovocných sadech, chmelnicích a vinicích	19 999	20 000	100,01
	R.	Podpora restrukturalizace ovocných sadů	73 754	60 000	81,35
2.	A.	Udržování a zlepšování genetického potenciálu vyjmenovaných hospodářských zvířat	184 183	179 705	97,57
3.		Podpora ozdravování polních a spec. plodin	117 472	156 612	133,32
5.		Podpora NH Kladruby n. L., ZH Písek a ZH Tlumačov	71 000	77 500	109,15
6.		Podpora genetických zdrojů	75 000	65 000	86,67
8.		Nákazový fond	194 672	126 544	65,00
	A.	Speciální poradenství	39 681	39 928	100,62
	E.	Školní závody	13 170	14 272	108,37
9.	F.	Podpora poradenství v zemědělství	14 918	13 812	92,59
	H.	Podpora marketingu a propagace	454	557	122,69
10.	D.	Podpora evropské integrace nevládních organizací	17 116	11 955	69,85
10.	E.	Podpora české technologické platformy pro potraviny	4 952	10 000	201,94
13.		Zpracování zemědělských produktů	230 704	157 560	68,3
15.		Podpora mimoprodukčních funkcí rybníků	64 104	74 350	115,98
Celkem PP podle „Zásad“			1 215 874	1 077 680	88,63

Pramen: MZe

I.D. Podpora včelařství

Účelem dotace bylo zabezpečení opylování zemědělských hmyzosubných plodin a tento účel byl splněn. Zásluhou tohoto dotačního programu se daří držet takový stav včelstev, který je nutný pro minimální zabezpečení opylování zemědělských hmyzosubných plodin. Příjemcem dotace byl včelař chovající včely na území ČR. Výše dotace činila 141 Kč/včelstvo. Byla přijata pouze 1 žádost, kterou podává souhrnně Český svaz včelařů a která byla schválena. Podpořeno bylo celkem 495 886 včelstev a vyplaceno 69 885 tis. Kč.

I.I. Podpora vybudování kapkové závlahy v ovocných sadech, chmelnicích, vinicích a ve školkách

Systém kapkové závlahy je způsob zavlažování, kterým se docílí stabilita produkce a zvýšení její kvality, při minimalizaci spotřeby vody. Účelem dotace bylo zvýšení konkurenceschopnosti a kvality ovoce, chmele, vinných hroznů a školkařských výpěstků. Účel dotace byl splněn. Příjemci dotací byli podnikatelé (dle § 2 zákona č. 513/1991 Sb.) podnikající v zemědělské výrobě. Výše dotace činila v roce 2009 celkem 48 560 Kč/ha. Bylo přijato 42 a schváleno 41 žádostí. Podpořeno bylo 18,56 ha vinic, 58,63 ha chmelnic a 332,37 ha ovocných sadů a 2,3 ha školek. Celkem bylo vyplaceno 20 000 tis. Kč.

I.R. Podpora restrukturalizace ovocných sadů

Účelem dotace byla restrukturalizace ovocných sadů, resp. nezbytné zlepšení zdravotního stavu ovocných stromů a zlepšení kvality produkovaného ovoce. Účel dotace byl splněn. Pokud by restrukturalizace sadů nebyla podpořena přímou dotací, výsadba v nutném rozsahu by se nerealizovala vzhledem k vysokým investičním nákladům a dlouhé době návratnosti investice. Příjemci dotace byli podnikatelé (podle § 2 zákona č. 513/1991 Sb.) podnikající v zemědělské výrobě. Výše dotace činila 183 264 Kč/ha u sadů s min. počtem stromů 800/ha, 100 000 Kč/ha u sadů s min. počtem stromů 400/ha a 50 000 Kč/ha u sadů drobného ovoce. Počet přijatých žádostí činil 77, všechny byly schváleny. Podpořeno bylo celkem 370,73 ha a vyplaceno celkem 60 000 tis. Kč.

2.A. Udržování a zlepšování genetického potenciálu vyjmenovaných hospodářských zvířat

Cílem programu bylo zabezpečit udržování a zlepšování genetického potenciálu vyjmenovaných hospodářských zvířat na základě zákona č. 154/2000 Sb., o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a zákona č. 166/1999 Sb., o veterinární péči. Příjemci dotací byly oprávněné osoby (uznaná chovatelská sdružení a chovatelé). Podpory byly vypláceny na ověřování původu (vyplaceno 627 tis. Kč), zavádění a vedení plemenných knih dle plemen vyjmenovaných hospodářských zvířat (vyplaceno 23 280 tis. Kč), kontrolu užitkovosti, výkonnostní zkoušky, výkonnostní testy a kontrolu dědičnosti užitkových vlastností a zdraví u vyjmenovaných hospodářských zvířat (vyplaceno 155 798 tis. Kč). Účel dotace byl ve všech vyjmenovaných směrech plněn. Na tento podpůrný program bylo vyplaceno celkem 179 705 tis. Kč. Přijato bylo 251 žádostí, všechny byly schváleny.

3. Podpora ozdravování polních a speciálních plodin

Cílem programu bylo zvýšení kvality rostlinné produkce cestou náhrady chemického ošetření a prevence šíření karanténních virových a bakteriálních chorob a chorob přenosných osivem. Biologická ochrana jako náhrada chemické ochrany rostlin byla podpořena částkou 4 898 tis. Kč při uplatnění pravidla „de minimis“. Podpora prostorových a technických izolátů množitelského materiálu ovocných plodin, révy vinné a chmele se zaměřením na ochranu proti šíření hospodářsky závažných virových chorob byla podpořena ve výši 5 848 tis. Kč. Testování množitelského materiálu s využitím imunoenzymatických a metod PCR bylo podpořeno v celkové částce 7 362 tis. Kč. Tvorba rostlinných genotypů s vysokou rezistencí proti škodlivým biotickým a abiotickým činitelům byla podpořena částkou 104 066 tis. Kč. Podpora používání certifikované sadby brambor na produkčních plochách u pěstitelů hospodařících v uzavřené sadbové oblasti vymezené zákonem č. 219/2003 Sb. o uvádění osiva a sadby do oběhu, jako prevence proti šíření bakterióz, byla poskytnuta ve výši 23 555 tis. Kč. Použití uznané certifikované sadby chmele ve zdravotní třídě „VT“ nebo „VF“ (dle vyhlášky č. 147/2004 Sb.) bylo podpořeno částkou 10 715 tis. Kč. Použití uznaného a mořeného osiva přadného lnu odrůd registrovaných na základě užitné hodnoty v ČR pro osev produkčních ploch (dle vyhlášky č. 384/2006 Sb., kterou se stanoví podrobnosti uvádění osiva a sadby pěstovaných rostlin do oběhu) bylo podpořeno částkou 168 tis. Kč. Účel dotace byl ve všech uvedených směrech plněn. Celková částka podpory podle tohoto programu dosáhla částky 156 612 tis. Kč.

5. Podpora Národnímu hřebčínu Kladruby nad Labem, státní podnik, Zemskému hřebčinci Písek, státní podnik, a Zemskému hřebčinci Tlumačov, státní podnik

Účelem této dotace bylo zachování chovu starokladrubského koně v Národním hřebčínu Kladruby nad Labem, státní podnik, a zajištění plnění úkolů státní péče o rozvoj plemenářství v chovu koní ČR v Zemském hřebčinci Písek, státní podnik a v Zemském hřebčinci Tlumačov, státní podnik. Účel dotace byl plněn, chov starokladrubských koní v prostorách historického hřebčína v Kladrubech nad Labem je zachován a nejnuttější genetický základ památkově chráněného stáda

starokladrubských koní je udržován. Úkoly státní péče o rozvoj plemenářství v chovu koní ČR jsou plněny v požadované kvalitě. Jsou zajištěni plemenci pro reprodukci ohrožených či málo početných plemen a plemenných rázů koní dle požadavků plemenných plánů chovatelských sdružení a potřeb chovatelů. V rámci tohoto programu bylo celkem vyplaceno 77 500 tis Kč, z toho 58 500 tis Kč Národnímu hřebčínu Kladruby nad Labem, s.p., 9 500 tis. Kč Zemskému hřebčinci Písek, s.p. a 9 500 tis. Kč Zemskému hřebčinci Tlumačov, s.p.

6. Podpora genetických zdrojů

Cílem dotace byla ochrana genetických zdrojů pro výživu a zemědělství. Tento program zahrnoval tři samostatné podprogramy: Národní program ochrany a využití genetických zdrojů hospodářských zvířat a ostatních živočichů využívaných pro výživu a zemědělství, Národní program konzervace a využívání genetických zdrojů rostlin a agrobiodiversity a Národní program konzervace a využití genetických zdrojů mikroorganismů a drobných organismů hospodářského významu. Účel podpory je plněn; těmito národními programy plní MZe závazky vyplývající z mezinárodní Dohody o biologické rozmanitosti, která se stala součástí legislativy ČR jako sdělení MZV č. 134/1999 Sb. a závazky vyplývající z členství ČR ve FAO. Zahrnuje veškeré subjekty zabývající se ochranou genetických zdrojů pro výživu a zemědělství. Z těchto programů je vyloučena podpora genových rezerv starokladrubských koní chovaných v Národním hřebčínu Kladruby nad Labem, státní podnik, které jsou dotované z dotačního programu č. 5. Příjemci podpory byly fyzické osoby, právnické osoby, university, soukromé a veřejné výzkumné instituce. Přijato a schváleno bylo celkem 69 žádostí. V rámci programu bylo celkem vyplaceno 65 000 tis. Kč.

8. Nákazový fond

Cílem programu byla podpora vybraných činností zaměřených proti rozšiřování nebezpečných nákaz hospodářských zvířat, a částečná úhrada nákladů spojených s neškodným odstraňováním kadáverů - udržení příznivé nákazové situace v chovech hospodářských zvířat a minimalizace rizik šíření nákaz přenosných ze zvířat na člověka. Program byl rozdělen do třech podprogramů:

8.A Podpora vybraných činností zaměřených proti rozšiřování nebezpečných nákaz hospodářských zvířat, v rámci kterého bylo podpořeno vyšetření na paratuberkulózu skotu částkou 35 Kč za jedno serologické vyšetření provedené v akreditované laboratoři - max. 1 vyšetření u 1 kusu za kalendářní rok. Celkem bylo podáno 6 žádostí a vyplaceno 170 tis. Kč. Účel podpory byl plněn, postupné vyřazování pozitivně vyšetřených jedinců nadále vedlo k ozdravování chovů od paratuberkulózy skotu pod epizootologickou kontrolou KVS.

8.B. Podpora chovatelům na částečnou úhradu nákladů spojených s neškodným odstraňováním kadáverů. Neškodné odstraňování kadáverů bylo podpořeno částkou 93 160 tis. Kč (2,28 Kč/kg hmotnosti kadáveru). Účel podpory byl plněn. Podpora na částečnou úhradu nákladů spojených s neškodným odstraňováním kadáverů byla stanovena po legislativní úpravě, která zakazuje využití těchto odpadů ke krmným účelům.

8.E. Národní ozdravovací program od infekční rinotracheitidy skotu (IBR). Dotace činila 13 Kč za provedený odběr krve laboratorně vyšetřené na IBR skotu od 1 ks zařazeného do ozdravovacího programu stáda, a dále 40 Kč na 1 dávku markerové vakcíny proti IBR skotu a její aplikaci skotu zařazenému do individuálního ozdravovacího programu stáda. Podpořeno bylo 7 757 odběrů krve částkou 101 tis. Kč a 827 755 aplikovaných dávek markerových vakcín částkou 33 211 tis. Kč. Účel programu byl plněn; postupné vyřazování pozitivně vyšetřených jedinců a vakcinace vedlo k zahájení ozdravování chovů pod epizootologickou kontrolou OVS. Zároveň je zajištěna depistáž IBR v celé České republice. Celkově bylo na program Nákazový fond vyplaceno 126 544 tis. Kč.

9. Poradenství a vzdělávání

Cílem programu bylo poskytnout podnikatelům v resortu zemědělství dostatek informací a vzdělání potřebné k jejich podnikání a dále zajistit vzdělávání nastupující generace zemědělců a pracovníků v zemědělství. Účel dotací byl ve všech následujících směrech plněn. Finanční prostředky na jednotlivé podprogramy byly poskytnuty následovně:

9.A Speciální poradenství, zaměřené na podporu pořádání seminářů a školení pro pěstitele i chovatele, pořádání výstav pěstovaných rostlin a zajištění samostatných zkoušek odrůd po registraci, bylo podpořeno částkou 39 928 tis. Kč.

9.E. Školní závody, které sloužily k vytvoření podmínek pro zajištění praktické přípravy ve vybraných zemědělských, lesnických a potravinářských oborech, byly podpořeny částkou 14 272 tis. Kč.

9.F. Podpora poradenství v zemědělství, zaměřená na pomoc zemědělským podnikům při plnění zákonných požadavků a správné zemědělské praxe, šíření informací o opatřeních Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova a o aktuálních problémech při realizaci Společné zemědělské politiky EU, představovala celkem částku 13 812 tis. Kč.

9.H. Podpora marketingu a propagace na vybraných mezinárodních veletrzích a výstavách v zahraničí, zaměřená na podporu marketingu a propagace vystavovatelů z České republiky, jejich výrobků, případně služeb na vybraných mezinárodních veletrzích a výstavách v zahraničí. Částečná úhrada nájmu výstavní plochy bez vybavení, u subjektů účastnících se české národní expozice organizované pod gesci Mze v době od 1. 10. 2007 do 30. 9. 2008, byla podpořena částkou 557 tis. Kč.

10. D. Podpora evropské integrace nevládních organizací

Účelem dotace bylo zlepšení efektivnosti a odborné úrovně činnosti nevládních organizací formou podpory integrace v rámci EU. Příjemci dotací byly české stavovské agrární nevládní organizace s významnou celostátní působností v zemědělsko - potravinářském komplexu, s minimální dobou registrace 2 roky k datu podání žádosti o dotaci a minimálním počtem 150 členů. Účel dotace byl plněn, program napomáhá začleňování českých nevládních agrárních organizací do evropských struktur. Na tuto podporu bylo poskytnuto 11 955 tis. Kč.

10. E. Podpora České technologické platformy pro potravinu

Účelem dotace byla podpora činnosti České technologické platformy (ČTP) zaměřená na posílení její funkčnosti, budování vnitřní struktury, personálního zajištění a zapojení do národních i evropských struktur. Účelu je dosahováno, podpora napomáhá ČTP ve všech cílových záměrech, včetně zajištění přenosu informací mezi vědou, výzkumem a podnikatelskou praxí s důrazem na malé a střední podnikání z oblasti výroby potravinářských produktů. Tato podpora činila celkem 10 000 tis. Kč.

13. Podpora zpracování zemědělských produktů

Účelem dotace bylo zvýšení kvality zpracování zemědělských produktů a krmiv a zvyšování konkurenceschopnosti potravinářských podniků na evropském trhu z hlediska jakosti, nezávadnosti a dohledatelnosti výrobků a zabezpečení funkčnosti a účinnosti jakostních systémů, vč. integrované prevence a omezování znečištění. Příjemci dotace byli výrobci potravin podle zákona č. 110/1997 Sb. o potravinách a tabákových výrobcích a registrovaní výrobci hotových krmiv podle zákona č. 91/1996 Sb., o krmivech. Účel dotace byl plněn; realizované projekty vedly ke zvýšení kvality zpracování zemědělských produktů. Na tuto podporu bylo poskytnuto 157 560 tis. Kč.

15. Podpora mimoprodukčních funkcí rybníků

Cílem této dotace byla částečná kompenzace újmy rybářským subjektům vzniklé zajišťováním vodohospodářských a celospolečenských funkcí rybníků (akumulace vody v krajině, retenční účinek při povodních, zajišťování sportovních a rekreačních účelů a pod.). Příjemci dotací byli podnikatelé (§2 zákona č. 513/1991 Sb.) podnikající v zemědělské výrobě. Účel dotace byl plněn; zásluhou tohoto programu jsou plněna rozhodnutí vydaná vodohospodářskými orgány, nebo orgány ochrany přírody. V rámci tohoto programu bylo vyplaceno celkem 74 350 tis. Kč.

Státní zemědělský intervenční fond

Státní zemědělský intervenční fond byl zřízen zákonem č. 256/2000 Sb., o Státním zemědělském intervenčním fondu, v platném znění, je právnickou osobou se sídlem v Praze a náleží do působnosti Ministerstva zemědělství.

V současné době je SZIF tvořen centrálním pracovištěm a 7 regionálními odbory SZIF (Praha, České Budějovice, Brno, Ústí nad Labem, Hradec Králové, Olomouc a Opava). Statutární orgány SZIF tvoří ředitel SZIF a Dozorčí rada SZIF.

V roce 2004 byla SZIF udělena akreditace jako Platební agentuře pro provádění opatření Společné zemědělské politiky financovaných ze záruční sekce Evropského zemědělského orientačního a záručního fondu. Dne 10. října 2007 udělilo Ministerstvo financí SZIF akreditaci jako Platební agentuře pro provádění opatření Společné zemědělské politiky financovaných z Evropského zemědělského záručního fondu a Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova.

SZIF jako Platební agentura přispívá k plnění závazků vyplývajících ze Společné zemědělské politiky a v souladu s právními předpisy, právem Evropských společenství a mezinárodními smlouvami zajišťuje zejména následující činnosti:

- rozhoduje o poskytnutí dotace a kontroluje plnění podmínek poskytnutí dotace,
- provádí intervenční nákupy zemědělských výrobků a potravin a zajišťuje skladování těchto výrobků,
- prodává nebo jiným způsobem převádí intervenčně nakoupené zemědělské výrobky a potraviny,
- provádí vládou schválené programy zaměřené na nepotravinářské využití a zpracování zemědělských výrobků,
- provádí činnosti související se systémem produkčních kvót,
- poskytuje subvence při vývozu zemědělských výrobků a potravin,
- rozhoduje o poskytnutí licence při dovozu a vývozu zemědělských výrobků a potravin,
- provádí činnosti související se systémem záruk,
- ukládá, vybírá a odvádí finanční dávky z výroby cukru a v odvětví mléka dle zvláštních právních předpisů,
- provádí programy strukturální podpory podle zvláštních právních předpisů,
- provádí opatření společných organizací trhu podle zvláštních předpisů,
- provádí podporu marketingu zemědělských výrobků a potravin.

Na základě § 4 odst. 1 zákona č. 256/2000 Sb., o SZIF a v souladu s vyhláškou č. 419/2001 Sb., o rozsahu, struktuře a termínech údajů předkládaných pro vypracování návrhu státního závěrečného účtu a o rozsahu a termínech sestavení návrhů závěrečných účtů kapitol státního rozpočtu, ve znění vyhlášky č. 581/2004 Sb. a vyhlášky č. 342/2009 Sb., byla zpracována Výroční zpráva o činnosti Státního zemědělského intervenčního fondu za rok 2009, ze které jsou čerpány následující údaje.

Rozpočet SZIF a jeho čerpání v roce 2009 (1. 1. až 31. 12. 2009)				(tis. Kč)
Ukazatel	Rozpočet schválený PSP	Rozpočet po změnách	Čerpání rozpočtu	Plnění (%)
Přímé platby celkem	17 594 000	28 122 806	25 057 063	89,1
Společná organizace trhu celkem	3 245 897	5 113 071	4 241 860	83,0
Program rozvoje venkova vč. HRDP celkem	7 250 000	21 486 080	10 661 835	49,6
v tom: Horizontální plán rozvoje venkova (HRDP) celkem	7 250 000	21 298 149	2 941 810	36,2
Propagace spotřeby výrobků celkem	7 353	22 218	7 032	31,7
Ostatní výdaje (splátky úvěrů) celkem	631 207	640 905	440 648	68,8
Výdaje na SZP EU celkem	28 728 457	55 385 080	42 610 280	76,9
Marketingová podpora celkem	200 000	235 164	207 657	88,3
Správní výdaje SZIF celkem	1 477 877	1 683 411	1 481 783	88,0
Výdaje úhrnem	30 406 334	57 303 655	42 097 878	73,5

Pramen: SZIF

Hodnocení Společné zemědělské politiky

V rámci Společné zemědělské politiky (SZP) jsou v hodnocení zahrnuty přímé platby, společná organizace trhu, Program rozvoje venkova včetně Horizontálního plánu rozvoje venkova a propagace spotřeby výrobků - marketing.

Podrobný přehled o výdajích SZIF na SZP za rok 2009 - (1. 1. až 31. 12. 2009)			(tis. Kč)
Druh podpory	Použito prostředků		Celkem
	ČR	EU	
I. Přímé platby celkem (PP)	5 474 299	12 804 802	18 279 101
v tom: Jednotná platba na plochu (SAPS)	0	12 443 860	12 443 860
Oddělená platba za cukr (SSP)	0	356 401	356 401
Platba pro pěstování energetických plodin	0	0	0
Národní doplňková přímá platba (Top-Up)	5 474 299	0	5 474 299
Splátka úvěru na přímé platby	0	0	0
II. Společná organizace trhu (SOT) celkem	2 655 977	2 019 775	4 675 752
1) Finanční podpory celkem	33 349	73 454	106 803
v tom: Podpora spotřeby „školního mléka“	2 554	9 123	11 677
Podpora soukromého skladování másla	0	0	0
Podpora ostatního užití mlékárenských výrobků	0	440	440
Podpora soukromého skladování vepřového masa	0	0	0
Podpora zlepš. výroby včel. produktů vč. uvedení na trh	28 469	28 469	56 938
Podpora organizací producentů ovoce a zeleniny s OP	0	28 444	28 444
Podpora předběž. uzn. organizací producentů ovoce a zel.	2 326	6 978	9 304
Podpora výroby vína	0	0	0
2) Vývozní subvence celkem	21 623	163 752	185 375
v tom: Vývozní subvence na zpracované výrobky	0	15 291	15 291
Vývozní subvence na nezpracované výrobky	0	148 461	148 461

Pokračování tabulky

Druh podpory	Použito prostředků		Celkem
	ČR	EU	
3) Dotace celkem	1 264 322	1 634 481	2 898 803
v tom: Prémie pro výrobce bramborového škrobu	0	16 469	16 469
Národní doplňková platba pěstitelům brambor	35 776	0	35 776
Odvod dávek z cukru	110 218	0	110 218
z toho: Odvod dávek z cukru do EU (75 %)	82 663	0	82 663
Převod části dávek z cukru do správních výd. (25 %)	27 555	0	27 555
Odvod restrukturalizační částky za cukr do EU	1 118 328	0	1 118 328
Restrukturalizační podpora v cukrovarnickém průmyslu	0	1 251 430	1 251 430
Diverzifikační podpora v cukrovarnickém průmyslu	0	266 497	266 497
Podpora pro zpracování lnu a konopí pěstovaných na vlákno	0	2 698	2 698
Podpora na zpracování sušených krmiv	0	25 632	25 632
Podpora na restrukturalizaci a přeměnu vinic	0	71 336	71 336
4) Intervenční nákupy (IN) celkem	944 469	148 084	1 092 553
v tom: IN cukru	0	14 391	14 391
IN obilovin	641 326	127 170	768 496
Splátka úvěrů na IN	52 731	0	52 731
Odvod DPH z prodeje	28 175	0	28 175
Refundace poměrné části nákladů na IN	0	2 641	2 641
5) Ostatní náklady související se SOT celkem	11 053	4	11 057
v tom: Distribuce potravin nejchudším osobám v ČR	0	4	4
Převod propadlého podílu z vratek dotací	11 053	0	11 053
III. Program rozvoje venkova (PRV) celkem	2 369 575	8 292 252	10 661 827
z toho: Osa I. celkem	651 840	1 955 520	2 607 360
v tom: Modernizace zemědělských podniků	303 976	911 926	1 215 902
Investice do lesů	65 528	196 585	262 113
Přidávání hodnoty zem. a potr. produktům	80 498	241 496	321 994
Pozemkové úpravy	99 208	297 624	396 832
Další odborné vzdělávání a informační činnost	7 257	21 770	29 027
Zahájení činnosti mladých zemědělců	80 436	241 309	321 745
Využívání poradenských služeb	8 681	26 043	34 724
Osa II. celkem	593 699	2 374 727	2 968 426
v tom: Opatření LFA	257 765	1 031 060	1 288 825
Platby oblastem NATURA 2000	198	791	989
Agroenvironmentální opatření	315 163	1 260 584	1 575 747
Zalesňování zemědělské půdy	10 805	43 219	54 024
Obnova les. potenciálu, společen. funkce lesa	9 743	38 973	48 716
Osa III. celkem	494 295	1 482 884	1 977 179
v tom: Diverzifikace činností zemědělské povahy	119 036	357 110	476 146
Zakládání podniků a jejich rozvoj	48 387	145 159	193 546
Cestovní ruch	18 163	54 487	72 650
Obnova a rozvoj vesnic, obč. vybavení a služby	282 419	847 258	1 129 677
Ochrana a rozvoj kulturního dědictví venkova	21 816	65 447	87 263
Vzdělávání a informace	4 474	13 423	17 897
Osa IV. celkem	28 292	113 169	141 461
v tom: Místní akční skupina	17 491	69 963	87 454
Realizace místní rozvojové strategie	10 801	43 206	
Osa V. celkem	6 292	18 877	25 169
v tom: Příprava, sledování, hodnocení, informování a kontrola v rámci programu	4 897	14 691	19 588

Pokračování tabulky

Druh podpory	Použito prostředků		Celkem
	ČR	EU	
IV. Horizontální plán rozvoje venkova celkem (HRDP)	595 072	1 13 202	708 274
v tom: Méně příznivé oblasti pro zemědělství (LFA)	209	833	1 042
Agroenvironmentální opatření (AEO)	559 175	2 233 536	2 792 711
Lesnictví (LES)	3 043	12 172	15 215
Předčasné ukončení zemědělské činnosti (PUZČ)	15 013	45 040	60 053
Zakládání skupin výrobců (ZSV)	17 632	55 157	72 789
V. Propagace spotřeby výrobků - marketing celkem	3 730	3 302	7 032
Propagace spotřeby medu	337	844	1 181
Biopotraviny	3 393	2 458	5 851
Výdaje na Společnou zemědělskou politiku celkem	15 063 769	25 344 669	40 408 438
Marketing celkem	207 657	0	207 657
v tom: Marketingová podpora	207 657	0	207 657

Pramen: SZIF

Přímé platby

Směnný kurz pro výplaty přímých plateb je stanoven nařízením Rady vždy k poslednímu směnnému kurzu stanovenému Evropskou centrální bankou před 1. říjnem kalendářního roku. Tento kurz je závazný pro výplaty žádostí podaných v příslušném roce. Pro rok 2009 byl stanoven kurz 25,164 Kč/€.

Jednotná platba na plochu

Legislativa platná pro žádosti SAPS 2004:

○ nařízení Rady (ES) č. 1259/1999, nařízení Komise (ES) č. 2199/2003, nařízení vlády ČR č. 243/2004 Sb., v platném znění.

Legislativa platná pro žádosti SAPS 2005 a 2006:

○ nařízení Rady (ES) č. 1782/2003, nařízení Komise (ES) č. 796/2004, nařízení vlády ČR č. 144/2005 Sb., v platném znění.

Legislativa platná pro žádosti SAPS 2007 a 2008:

○ nařízení Rady (ES) č. 1782/2003, nařízení Komise (ES) č. 796/2004, nařízení vlády ČR č. 47/2007 Sb., v platném znění.

Legislativa platná pro žádosti SAPS 2009:

- nařízení Rady (ES) č. 73/2009, nařízení Komise (ES) č. 796/2004, nařízení vlády ČR č. 47/2007 Sb., v platném znění.

V roce 2009 bylo podáno 24 695 žádostí na celkovou plochu 3 512 716,75 ha a žádosti byly podávány do 15. května 2009. Sazba byla stanovena na 3 710 Kč/ha zemědělské půdy.

Výplata žádostí na SAPS probíhala v roce 2009 ve 2 etapách. Od 16. října 2009 byly vypláceny zálohy ve výši 70 % celkové přiznané částky a doplatek ve výši 30 % byl proveden v řádném termínu po 1. prosinci 2009.

Národní doplňková platba k přímým podporám

Legislativa platná pro žádosti Top-Up 2005:

○ nařízení Rady (ES) č. 1782/2003, nařízení Komise (ES) č. 796/2004, nařízení vlády ČR č. 145/2005 Sb., v platném znění.

Legislativa platná pro žádosti Top-Up 2006:

○ nařízení Rady (ES) č. 1782/2003, nařízení Komise (ES) č. 796/2004, nařízení vlády ČR č. 141/2006 Sb., v platném znění.

Legislativa platná pro žádosti Top-Up 2007:

○ nařízení Rady (ES) č. 1782/2003, nařízení Komise (ES) č. 796/2004, nařízení vlády ČR č. 155/2007 Sb., v platném znění.

Legislativa platná pro žádosti Top-Up 2008 a 2009:

○ nařízení Rady (ES) č. 73/2009, nařízení Komise (ES) č. 796/2004, nařízení vlády ČR č. 112/2008 Sb., v platném znění.

V souladu s Přístupovou smlouvou EU je členským státům povoleno dorovnávat přímé platby (Top-Up) z vlastních zdrojů do výše 30 % unijního průměru. S ohledem na potřebu cílené podpory u některých komodit, které by byly v systému SAPS výrazněji poškozeny, byly vybrány komodity, které budou cíleně dorovnány v maximálně možné výši.

V roce 2009 bylo podáno 24 693 žádostí. Žádosti byly podávány do 15. května 2009.

Pro rok 2009 stanovilo Ministerstvo zemědělství a dopisem č.j.: 35248/2009-17000 ze dne 5. listopadu 2009 oznámilo sazby národních doplňkových plateb (Top-Up) pro tyto komodity: sazby národních doplňkových plateb (Top-Up) pro následující komodity:

Přehled komodit podporovaných v rámci Národních doplňkových plateb v roce 2009			
Komodita	MJ	Sazba (Kč/MJ)	Počet MJ
Zemědělská půda	ha	1 184,0	3 512 539,53
Len na vlákno	ha	1 664,5	145,58
Chmel - couplovaný	ha	3 019,6	5 580,83
Chmel - decouplovaný	ha	4 474,6	5 584,37
Přežvýkavci	VDJ	1 461,3	1 018 084,2
Ovce/kozy	VDJ	1 362,1	17 254,15
Krávy bez tržní produkce mléka	VDJ	3 280,4	155 857,2
Bramborový škrob - couplovaný	tuny	1 668,6	33 660,0
Bramborový škrob - decouplovaný	tuny	586,4	32 738,89

Pramen: SZIF

Oddělená platba za cukr

Podpora vychází z nařízení Rady (ES) č. 1782/2003, nařízení Komise (ES) č. 796/2004 a nařízení vlády ČR č. 45/2007 Sb., v platném znění.

Na Oddělenou platbu za cukr bylo podáno 811 žádostí a žádosti byly podávány do 15. května 2009. Sjednané množství cukrové řepy A+B, na které byly žádosti podány, činí 3 175 719,67 tun. Sazba byla stanovena na 350,59 Kč/t cukrové řepy. Výplata těchto žádostí byla zahájena v prosinci 2009.

Energetické plodiny (platba pro pěstování energetických plodin)

Podpora vychází z nařízení Rady (ES) č. 1782/2003, nařízení Komise (ES) č. 1973/2004 a nařízení vlády ČR č. 80/2007 Sb., v platném znění.

V roce 2009 bylo podáno 505 žádostí. Žádosti byly podávány do 15. května 2009. Sazba dotace byla stanovena na 1 132,38 Kč/ha.

Oddělená platba za rajčata

Podpora vychází z nařízení Rady (ES) č. 73/2009, nařízení Komise (ES) č. 796/2004 a nařízení vlády ČR č. 95/2008 Sb., v platném znění.

V roce 2009 bylo podáno 14 žádostí na sjednané množství 11 930 tun rajčat a žádosti byly podávány do 15. května 2009. Sazba dotace byla stanovena ve výši 873,24 Kč/t. Výplata žádostí tohoto opatření byla zahájena v prosinci 2009.

Celkový přehled vyplacených prostředků na přímé platby v roce 2009						
Přímé platby		Počet jednotek	Počet vyplacených žádostí	Finanční prostředky vyplacené v roce 2009 (v tis. Kč)		
				ČR	EU	Celkem
SAPS	žádosti 2005	52,0 ha	2	0	96	96
	žádosti 2006	47 ha	2	0	151	151
	žádosti 2007	51 ha	5	0	141	141
	žádosti 2008	302 675 ha	6 278	0	920 941	920 941
	žádosti 2009	3 438 675 ha	24 389	0	12 849 586	12 849 586
	SAPS celkem			30 676	0	13 770 915

Pokračování tabulky

Přímé platby		Počet jednotek	Počet vyplacených žádostí	Finanční prostředky vyplacené v roce 2009 (v tis. Kč)		
				ČR	EU	Celkem
SSP	žádosti 2007	2 630 t	1	0	557	557
	žádosti 2008	3 165 192 t	813	0	854 723	854 723
	žádosti 2009	1 016 885 t	142	0	356 401	356 401
	SSP celkem			956	0	1 211 681
EP	žádosti 2007	31 ha	4	0	27	27
	žádosti 2008	29 188 ha	443	0	32 197	32 197
	EP celkem			447	0	32 224
STP	žádosti 2008	11 730 t	13	0	9 979	9 979
	žádosti 2009	5 200 t	2	0	4 541	4 541
	STP celkem			15	0	14 520
TOP UP	žádosti 2006	(viz poznámka)	3	120	0	120
	žádosti 2007		6	109	0	109
	žádosti 2008		21 902	4 553 195	0	4 553 195
	žádosti 2009		19 302	5 474 299	0	5 474 299
	TOP UP celkem			41 213	10 027 723	0
Přímé platby celkem			73 307	10 027 723	15 029 340	25 057 063

Pramen: SZIF

Poznámka: Top Up žádosti 2006 byly vyplaceny na 12,57 ha a 86,96 VDJ, žádosti 2007 na 22,08 ha a 27,4 VDJ, žádosti 2008 na 2 339 423,09 ha, 754 012,8 VDJ a 20 778,24 tun, žádosti 2009 na 3 040 598 ha, 1087 502,05 VDJ a 29 775,87 tun.

V lednu 2009 byly vráceny nevyužité finanční prostředky z půjčky PGRLF ve výši 6 756 tis. Kč.

Celkem bylo v rámci přímých plateb vyplaceno 25 063 819 tis. Kč, z toho 10 034 479 tis. Kč z rozpočtu ČR a 15 029 340 tis. Kč z rozpočtu EU.

Společná organizace trhu

Podle nařízení Komise (ES) č. 1913/2006, v platném znění a některých dalších nařízení pro jednotlivá opatření a podpory poskytované v rámci společné organizace trhu je stanovena tzv. rozhodná skutečnost, ke které se váže použití platného směnného kurzu mezi € a Kč (povinně použitelný směnný kurz je obvykle kurz stanovený Evropskou centrální bankou před dnem rozhodné skutečnosti). Např. rozhodnou skutečností v případě intervenčních nákupů je den převzetí produktu, u vývozních subvencí den přijetí celního prohlášení. Z uvedeného vyplývá, že konkrétní směnný kurz je pro každou žádost o jednotlivé druhy podpor nebo pro každou nabídku produktů jiný.

Finanční podpory

Podpora spotřeby školního mléka

Podpora spotřeby mléka a vybraných mléčných výrobků žáky je v ČR poskytována v souladu s nařízením Rady (ES) č. 1234/2007 a nařízením Komise (ES) č. 657/2008, které vstoupilo v platnost 1. srpna 2008 a nahradilo nařízení Komise (ES) č. 2707/2000. Dne 31. srpna 2008 nabylo účinnosti nařízení vlády ČR č. 319/2008 Sb., kterým se změnilo nařízení vlády ČR č. 205/2004 Sb. Toto nařízení zrušilo poskytování národní podpory na „školní mléko“ od školního roku 2008/2009.

Ve školním roce 2008/2009 bylo do programu Podpora spotřeby školního mléka zapojeno 6 mlékárenských subjektů, které dodávaly podporované mléčné výrobky do cca 2 100 škol. Počty škol a odebírajících žáků se v jednotlivých obdobích školního roku měnily. Žáci ve školách plně nevyužívali možnosti odběru podporovaných mléčných výrobků 5x v týdnu.

Vzhledem k tomu, že některé schválené mléčné výrobky nesplnily parametry podporovaných mléčných výrobků dle Přílohy I nařízení Komise (ES) č. 657/2008, zúžil se sortiment dodávaných mléčných výrobků do škol. V porovnání se školním rokem 2007/2008 výrazně poklesl také celkový počet dodávaných mléčných výrobků, protože mlékárny přestaly do škol dodávat mléčné výrobky, na které byla dříve poskytována pouze národní podpora (smetanové jogurty, smetanový krém, jogurtové mléko).

Přehled dodávek podporovaných mléčných výrobků do škol v rámci programu Podpora spotřeby školního mléka ve školním roce 2008/2009 je patrný z následující tabulky:

Podpora spotřeby školního mléka ve školním roce 2008/2009							
Období	Počet škol	Počet žáků	Podíl žáků, kteří výrobky odebírali (%)	Počet dodaných mléčných výrobků (ks)	Celkové dodané množství (kg)	Celková výše podpory (tis. Kč)	
						Z rozpočtu ČR	Z rozpočtu EU
IX.–XII.08	2 250	503 149	9,36	3 549 650	906 961	-	4 067
I.–III.09	2 173	493 505	7,51	2 060 475	526 341	-	2 565
IV.–VI.09 *)	1 909	445 568	4,44	1 163 019	296 184	-	1 470
Celkem *)	x	x	7,40	6 773 144	1 729 486	-	8 102

Pramen: SZIF

Podpora ve výši 8 102 tis. Kč z rozpočtu EU byla ve školním roce 2008/2009 čerpána na 1 709,1 tis. kg tepelně ošetřeného polotučného neochuceného a ochuceného mléka a 20,4 tis. kg ochucených výrobků na bázi kysaného mléka (ovocných jogurtů). Podpora na mléko činila dle předpisů ES 18,15 € na 100 kg a podpora na ovocné jogurty 16,34 € na 100 kg. Platby byly uskutečněny za tři období školního roku 2008/2009.

V první polovině roku 2009 byly vyplaceny dvěma mlékárenským subjektům podpory v celkové výši 3 575 tis. Kč (z toho 2 554 tis. Kč z rozpočtu ČR a 1 021 tis. Kč z rozpočtu EU) za druhé a třetí období školního roku 2007/2008, které jim byly v roce 2008 pozastaveny z důvodu správního šetření.

V roce 2009 bylo na podporu spotřeby školního mléka vyplaceno celkem 11 677 tis. Kč, z toho 2 554 tis. Kč z rozpočtu ČR a 9 123 tis. Kč z rozpočtu EU.

Podpora výroby kaseinu a kaseinátů

Tato podpora je poskytována na základě nařízení Komise (ES) č. 2921/1990 a v souladu s nařízením vlády ČR č. 225/2004 Sb., v platném znění.

V průběhu roku 2009 nebyla na tento program vyplacena **žádná finanční podpora**. Tato situace trvá již od roku 2006, kdy byla nařízením Komise (ES) č. 1487/2006 snížena podpora na výrobu kaseinu a kaseinátů na 0 €/100 kg odstředěného mléka.

S uvedeným programem souvisí i program Použití kaseinu a kaseinátů při výrobě sýrů. Program vychází z nařízení Rady (ES) č. 1234/2007, nařízení Komise (ES) č. 760/2008 a dále je upraven nařízením vlády ČR č. 225/2004 Sb., v platném znění. Dne 24. června 2009 vyšlo nařízení Komise (ES) č. 548/2009, které upravuje vydávání povolení používat kasein a kaseináty při výrobě sýrů pod podmínkou, je-li stanovena podpora pro odstředěné mléko zpracované na kasein nebo kaseináty podle čl. 100 nařízení Rady (ES) č. 1234/2007.

V tomto programu není podpora vyplácena, pouze v případě porušení podmínek daných nařízením se vypočítává a ukládá sankce.

Podpora soukromého skladování másla

Režim soukromého skladování másla je každoročně vyhlášen nařízením Komise. V roce 2009 byl režim soukromého skladování másla vyhlášen nařízením Komise (ES) č. 1182/2008. Podpora je dále poskytována na základě nařízení Rady (ES) č. 1234/2007 a nařízení Komise (ES) č. 826/2008, v platném znění.

V období od 1. ledna do 15. srpna 2009, kdy byl režim soukromého skladování vyhlášen a v období od 16. srpna 2009 do 28. února 2010, kdy byl režim soukromého skladování nařízením Komise (ES) č. 701/2009 prodloužen, neobdržel SZIF žádné žádosti o podporu soukromého skladování másla. Na soukromé skladování másla tedy nebyly čerpány **žádné finanční prostředky**.

Podpory na ostatní užití mlékárenských výrobků

Poskytování podpory prostřednictvím nabídkového řízení pro zahuštěné máslo určené k přímé spotřebě ve Společenství

Na tuto podporu, vycházející z čl. 101 nařízení Rady (ES) č. 1234/2007 a nařízení Komise (ES) č. 1898/2005, kapitola III., v platném znění, nebyly v roce 2009 vyplaceny žádné finanční prostředky.

Nařízením Rady (ES) č. 72/2009 byla tato podpora k 1. červenci 2009 zrušena.

Poskytování podpory na nákup másla neziskovými institucemi a organizacemi

Tento program vychází z čl. 101 nařízení Rady (ES) č. 1234/2007 a nařízení Komise (ES) č. 1898/2005, kapitola IV., v platném znění.

V roce 2009 byly přijaty 2 žádosti o podporu od dodavatelů zlevněného másla. Výše podpory činila 40 € na 100 kg.

Celkem bylo vyplaceno **440 tis. Kč z rozpočtu EU** za 44,1 tun másla dodaných neziskovým institucím a organizacím. Vzhledem k situaci na mezinárodním trhu s mlékem a mléčnými výrobky byl program nařízením Rady (ES) č. 72/2009 s účinností od 1. července 2009 zrušen.

Prodej intervenčního másla za snížené ceny a poskytování podpory pro máslo, zahuštěné máslo a smetanu určených k použití při výrobě cukrářských výrobků, zmrzliny a jiných potravin

Tento program vychází z čl. 101 nařízení Rady (ES) č. 1234/2007 a nařízení Komise (ES) č. 1898/2005, kapitola II., v platném znění.

V roce 2009 nebyly na tento program vyplaceny žádné finanční prostředky.

Nařízením Rady (ES) č. 72/2009 byla tato podpora s účinností od 1. července 2009 zrušena.

Poskytování podpory pro odstředěné mléko a sušené odstředěné mléko využívané jako krmivo a prodej takového sušeného odstředěného mléka

Na tuto podporu, která vychází z nařízení Komise (ES) č. 2799/1999, v platném znění, nebyly v roce 2009 vyplaceny žádné finanční prostředky.

Podpora soukromého skladování hovězího a telecího masa

Tato podpora vychází z nařízení Rady (ES) č. 1234/2007, nařízení Komise (ES) č. 826/2008 a nařízení vlády ČR č. 249/2004 Sb., v platném znění.

Vzhledem k stabilizované situaci na trhu jatečného skotu a příznivým cenám placeným chovatelům nebylo nutné opatření vedoucí ke stabilizaci trhu vyhlásit.

Na soukromé skladování hovězího a telecího masa tedy nebyly čerpány **žádné finanční prostředky**.

Podpora soukromého skladování vepřového masa

Opatření vyplývá z nařízení Rady (ES) č. 1234/2007, nařízení Komise (ES) č. 826/2008 a nařízení vlády ČR č. 249/2004 Sb., v platném znění.

V roce 2009 nebyl režim soukromého skladování vepřového masa vyhlášen. Na soukromé skladování vepřového masa tedy nebyly vyplaceny **žádné finanční prostředky**.

Zlepšování výroby včelařských produktů a jejich uvedení na trh

Poskytování dotací chovatelům včel se řídí nařízením Rady (ES) č. 1234/2007, nařízením Komise (ES) č. 917/2004 a nařízením vlády ČR č. 197/2005 Sb., ve znění nařízení vlády ČR č. 285/2007 Sb. Jediným žadatelem za všechny chovatele včel je Český svaz včelařů o.s.

Na jednotlivé podpory byly vyplaceny následující finanční prostředky (50 % z rozpočtu ČR a 50 % z rozpočtu EU)

Přehled podpor na zlepšování včelařských produktů v roce 2009

Opatření	Vyplacené podpory (tis. Kč)
Obnova včelstev	8 709
Racionalizace kočování	10 768
Úhrada nákladů na rozbory medu	471
Boj proti varroáze	10 198
Technická pomoc	26 762
Celkem	56 938

Pramen: SZIF

Podpora pro organizace producentů ovoce a zeleniny s OP

Podpora pro organizace producentů ovoce a zeleniny s OP je administrována v souladu s nařízením Rady (ES) č. 2200/1996, nařízením Komise (ES) č. 1433/2003, nařízením Rady (ES) č. 1234/2007, nařízením Komise (ES) č. 1580/2007 a nařízením vlády ČR č. 318/2008 Sb., v platném znění.

V roce 2009 se na tuto podporu **vyplatilo celkem 28 444 tis. Kč z rozpočtu EU**, z toho 16 771 tis. Kč na operační programy realizované v roce 2008 a 11 673 tis. Kč na částečné pokrytí výdajů operačních programů roku 2009.

Podpora pro předběžně uznané organizace producentů ovoce a zeleniny

Podpora je administrována v souladu s nařízením Rady (ES) č. 1234/2007, nařízením Komise (ES) č. 1580/2007 a nařízením vlády ČR č. 318/2008 Sb., v platném znění.

Podpora je stanovena na základě objemu obchodované produkce určitou procentní sazbou. Na podpoře se podílí 25 % členský stát a 75 % je financováno ze zdrojů EU. V roce 2009 bylo v rámci této podpory **vyplaceno celkem 9 304 tis. Kč, z toho 2 326 tis. Kč z rozpočtu ČR a 6 978 tis. Kč z rozpočtu EU.**

Vývozní subvence

Ve výši vyplacených prostředků na vývozní subvence se odráží reforma Společné zemědělské politiky EU a dohody v rámci WTO. Na jejich základě jsou sazby vývozních subvencí EU postupně snižovány, u některých komodit byly již v roce 2009 nulové. Naopak u některých komodit (mléko a mléčné výrobky) došlo v roce 2009 ke znovuzavedení subvencí v důsledku velkého rozdílu cen těchto komodit na evropském a světovém trhu.

Vývozní subvence na zpracované výrobky

Vývozní subvence na zpracované výrobky vycházejí z nařízení Komise (ES) č. 1043/2005, nařízení Komise (ES) č. 612/2009, nařízení Komise (ES) č. 376/2008 a nařízení vlády ČR č. 181/2004, v platném znění.

Vývozní subvence se poskytuje na základní výrobky obsažené ve zpracovaných výrobcích. Seznam zpracovaných výrobků je uveden v příloze II nařízení Komise (ES) č. 1043/2005. Základní výrobky jsou uvedeny v příloze I tohoto nařízení.

Výši sazby vývozní subvence vyhláší Evropská komise v úředním věstníku EU přibližně každý měsíc, u některých základních výrobků častěji (obiloviny, mléko a cukr), u některých po delší době (vejce). Výše subvence se stanoví na 100 kg základního výrobku. Celková suma vývozních subvencí požadovaná v rámci jednotlivých tranší je zasílána Evropské komisi, která rozhoduje o výši čerpání subvence v rámci každé jednotlivé tranše. Malovývozci mohou do výše 100 000 € vyvážet bez osvědčení. Částka, kterou si nárokují, se hlásí Evropské komisi.

V roce 2009 bylo za vývozní subvence na zpracované výrobky **vyplaceno 15 291 tis. Kč z rozpočtu EU.**

Vývozní subvence na nezpracované výrobky

Vývozní subvence na nezpracované výrobky vycházejí z nařízení Komise (ES) č. 612/2009, nařízení Komise (ES) č. 376/2008, nařízení Rady (ES) č. 1234/2007 a nařízení vlády ČR č. 181/2004 Sb., v platném znění.

Sazba vývozní subvence se u jednotlivých komodit v průběhu roku mění. V daných intervalech je stanovována Evropskou komisí a publikována v Úředním věstníku EU.

V roce 2009 byly vyplaceny z rozpočtu EU tyto vývozní subvence na nezpracované výrobky:

Přehled vyplacených vývozních subvencí na nezpracované výrobky v roce 2009

Komodita	Vyplacená subvence (tis. Kč)
Máslo	10 108
SOM	25 167
Sýr	13 405
SPM	21 210
Mléko a mléčné výrobky celkem	69 680
Hovězí maso	5 965
Vepřové maso	2 177
Drůbeží maso	237
Bramborový škrob	70 182
Celkem vyplaceno	148 461

Pramen: SZIF

Vývozní subvence za roky 2002 a 2003

V roce 2009 byly společnosti LACRUM Velké Meziříčí, s.r.o. **uhrazeny** zadržované subvence na vývoz výrobků z kravského mléka za roky 2002 a 2003 celkem **ve výši 21 623 tis. Kč z rozpočtu ČR.**

Dotace a odvody

Prémie pro výrobce bramborového škrobu

Výrobní prémie pro výrobce bramborového škrobu je vyplácena dle nařízení Rady (ES) č. 72/2009, nařízení Rady (ES) č. 1234/2007, nařízení Komise (ES) č. 571/2009, nařízení Komise (ES) č. 2235/2003 a nařízení vlády ČR č. 115/2004 Sb., v platném znění. Výše sazby výrobní prémie je stanovena na 22,25 €/t bramborového škrobu.

Národní produkční kvóta bramborového škrobu pro hospodářský rok 2008/2009 činila 33 660 tun. Veškerá prémie pro výrobce bramborového škrobu odpovídající této kvótě byla vyplacena v průběhu roku 2009.

Celkem bylo v roce 2009 **vyplaceno 16 469 tis. Kč z rozpočtu EU** na 33 658 t bramborového škrobu.

Národní doplňková platba pro pěstitele brambor

Podmínky poskytování doplňkové platby jsou uvedeny v nařízení Rady (ES) č. 73/2009, nařízení Komise (ES) č. 571/2009, nařízení Komise (ES) č. 2235/2003 a nařízení vlády ČR č. 115/2004 Sb., v platném znění.

V souvislosti s přímými platbami přijala Česká republika systém zjednodušené platby na plochu zemědělské půdy (SAPS), ve kterém byly přímé platby poskytované ze zdrojů EU v roce 2009 rozděleny na celkovou zemědělskou plochu bez ohledu na plodiny, kterých se týká přímá platba v rámci Společné zemědělské politiky EU. Z Přístupové smlouvy mezi ČR a EU vyplývá, že ČR může v odvětví bramborového škrobu přímé platby dorovnat do 100 % úrovně přímých plateb v EU. Od hospodářského roku 2007/2008 se oproti předchozím rokům změnil způsob stanovení doplatku pěstitelům brambor, protože část podpory zůstala vázána na produkci a část je od produkce oddělena.

Pro hospodářský rok 2008/2009 a 2009/2010 činila národní produkční kvóta brambor. škrobu pro ČR 33 660 tun. Sazba podpory byla pro hospodářský rok 2008/2009 stanovena rozhodnutím Komise (ES) K(2008) 1389 a pro hospodářský rok 2009/2010 nařízením Rady (ES) č. 73/2009 na 66,32 €/t bramborového škrobu. V roce 2009 byla doplacena národní doplňková platba pěstitelům brambor za rok 2008/2009 a započala výplata za rok 2009/2010 dle podaných žádostí v zákonných lhůtách.

Celkem bylo v roce 2009 **vyplaceno 35 776 tis. Kč z rozpočtu ČR**.

Finanční dávka z výroby cukru

Výběr výrobních dávek z cukru provedl SZIF dle nařízení vlády ČR

č. 337/2006 Sb. a nařízení Rady (ES) č. 1234/2007, v platném znění, kterým byla pro hospodářský rok 2008/2009 stanovena výrobní dávka ve výši 12 € za tunu cukru podléhajícího kvótám. Platbu výrobní dávky odvádí každý cukrovarnický podnik z kvóty cukru přidělené pro daný hospodářský rok.

Do konce února 2009 SZIF vybral od cukrovarnických podniků částku 110 218 tis. Kč za celou kvótu 372 459,207 tun. Celková vybraná dávka je považována za tzv. vlastní zdroj ve smyslu čl. 2 odst. 1 rozhodnutí Rady 2007/436/ES. Z vybrané částky zůstalo 25 % na účtu SZIF a 75 % bylo odvedeno přes účet Ministerstva financí do Evropské komise.

Celkem SZIF **vybral** v únoru 2009 částku **110 218 tis. Kč. Do EU bylo převedeno 82 663 tis. Kč a na správní výdaje 27 555 tis. Kč.**

Restrukturalizační částka za cukr

Na základě nařízení Rady (ES) č. 318/2006 a nařízení Rady (ES) č. 320/2006, v platném znění, je vybírána dočasná restrukturalizační částka od cukrovarnických podniků, kterým byla přidělena kvóta pro hospodářské roky 2006/2007, 2007/2008 a 2008/2009. Cukrovarnické podniky hradí restrukturalizační částku ve dvou splátkách, a to 60 % do konce února běžného hospodářského roku a 40 % do 31. října následujícího hospodářského roku. Celá výše vybraných částek se převádí do Evropské komise. Pro hospodářský rok 2008/2009 byla dle nařízení Rady (ES) č. 320/2006, v platném znění, stanovena dočasná restrukturalizační částka ve výši 113,30 € za tunu cukru.

Výše plateb od jednotlivých podniků závisí na měsíci uskutečnění platby. Některé cukrovary využily výhodný kurz a zaplatily únorové splátky již na konci roku 2008 a to celkem ve výši 115 407 tis. Kč.

V roce 2009 SZIF **vybral** za dočasnou restrukturalizační částku celkem **1 002 921 tis. Kč a odvedl 1 118 328 tis. Kč.**

Restrukturalizační podpora v cukrovarnickém průmyslu

Nařízením Rady (ES) č. 320/2006 a nařízením Komise (ES) č. 968/2006 byla zavedena restrukturalizační podpora cukrovarnickým podnikům, které se rozhodnou vzdát své produkce cukru v rámci kvóty, přičemž část podpory je vyhrazena pro pěstitele cukrové řepy a smluvní poskytovatele strojů. Pro hospodářský rok 2007/2008 činila restrukturalizační podpora 730 € za tunu kvóty cukru, tj. celkem 74 805 139 €.

Restrukturalizační podpora je vyplácena ve dvou splátkách - 40 % v červnu daného hospodářského roku a 60 % v únoru následujícího hospodářského roku.

V únoru 2009 **vyplatil** SZIF cukrovarnickému podniku, pěstitelům cukrové řepy a smluvním poskytovatelům strojů restrukturalizační podporu celkem ve výši **1 251 430 tis. Kč z rozpočtu EU**.

Dodatečná platba restrukturalizační podpory v cukrovarnickém průmyslu

Současně s platbou restrukturalizační podpory je pěstitelům cukrové řepy a cukrovarnickým podnikům na základě nařízení Rady (ES) č. 1261/2007 a nařízení Komise (ES) č. 1264/2007, v platném znění, vyplácena zpětná restrukturalizační podpora. Rozhodnutím Komise 2008/445/ES byla pro Českou republiku stanovena ve výši 13 577 645,07 €.

SZIF **vyplatil** v červnu 2008 finanční prostředky ve výši **340 304 tis. Kč z rozpočtu EU**.

Diverzifikační podpora v cukrovarnickém průmyslu

Podmínky poskytování diverzifikační podpory pěstitelům cukrové řepy jsou uvedeny v nařízení vlády ČR č. 149/2008 Sb., v platném znění.

Rozhodnutím Komise 2007/278/ES byla České republice pro hospodářský rok 2007/2008 stanovena celková částka diverzifikační podpory ve výši 1 122 770,83 €. Pro hospodářský rok 2007/2008 činila sazba podpory 17,246 €/t cukrové řepy. Diverzifikační podpora je vyplácena dvakrát ročně, v březnu a v září.

V březnu 2009 byla vyplacena diverzifikační podpora 67 žadatelům v celkové výši 157 124 tis. Kč a v září 2009 76 žadatelům v celkové výši 109 373 tis. Kč.

V roce 2009 byla **vyplacena** diverzifikační podpora celkem ve výši **266 497 tis. Kč z rozpočtu EU**.

Podpora pro zpracování lnu a konopí pěstovaných na vlákno

Podpora vychází z nařízení Rady (ES) č. 1234/2007, nařízení Komise (ES) č. 507/2008 a nařízení vlády ČR č. 248/2004 Sb., v platném znění.

Hospodářský rok začíná 1. července a končí 31. června roku následujícího. Sazba dotace byla Evropskou komisí stanovena na 160 €/t dlouhého lněného vlákna a 90 €/t krátkého lněného vlákna a konopného vlákna. Národní garantované množství pro dlouhé lněné vlákno je 1 923 tun a pro krátké lněné vlákno a konopné vlákno 2 866 tun.

V roce 2009 bylo za hospodářský rok 2007/2008 vyplaceno 966 tis. Kč na 215,29 t dlouhého lněného vlákna a 1 732 tis. Kč na 686,29 t krátkého lněného vlákna a konopného vlákna.

Celkem bylo v roce 2009 na podporu pro zpracování lnu a konopí pěstovaných na vlákno **vyplaceno 2 698 tis. Kč z rozpočtu EU**.

Podpora na zpracování sušených krmiv

Tato podpora vychází z nařízení Rady (ES) č. 1234/2007, nařízení Komise (ES) č. 382/2005, nařízení vlády ČR č. 198/2005 Sb., v platném znění.

Hospodářský rok začíná 1. dubna a končí 31. března roku následujícího. Sazba dotace pro hospodářský rok 2009/2010 byla stanovena Evropskou komisí na 33 €/t uměle sušeného krmiva. Dotace je poskytována na 1 tunu uměle sušeného krmiva, které opustilo zpracovatelský podnik. Národní garantované množství pro ČR na krmiva sušená umělým teplem činí 27 942 tun.

V roce 2009 bylo na krmiva sušená umělým teplem **vyplaceno celkem 25 632 tis. Kč z rozpočtu EU**, z toho za hospodářský rok 2008/2009 20 652 tis. Kč na 120 žádostí za 19 414 tuny a 19 doplňkových žádostí a za hospodářský rok 2009/2010 4 980 tis. Kč na 57 žádostí za 9 660 tuny.

Podpora na restrukturalizaci a přeměnu vinic

Tato podpora vychází z nařízení Rady (ES) č. 479/2008, nařízení Komise (ES) č. 555/2008, nařízení vlády ČR č. 245/2004 Sb., v platném znění.

Hospodářský rok začíná 1. srpna a končí 31. července roku následujícího. Výši podpory na 1 ha na jednotlivá opatření upravuje nařízení vlády ČR č. 82/2009 Sb., v platném znění. Z důvodu vyšších požadovaných finančních prostředků žadateli byly sazby dotace poníženy přepočítávacím koeficientem.

Za hospodářský rok 2008/2009 bylo vyplaceno celkem 71 336 tis. Kč z rozpočtu EU na 12 573,96 ha restrukturalizované výměry.

Prémie za vykloučené vinice

Podpora vychází z nařízení Rady (ES) č. 479/2008, nařízení Komise (ES) č. 555/2008 a nařízení vlády ČR č. 245/2004 Sb., v platném znění.

Hospodářský rok začíná 1. srpna a končí 31. července roku následujícího. Sazby pro režim klučení jsou stanoveny v příloze XV nařízení Komise (ES) č. 555/2008. Prémie je poskytována žadatelům (dle pořadí) do vyčerpání prostředků.

Za hospodářský rok 2008/2009 bylo **vyplaceno celkem 419 tis. Kč z rozpočtu EU** na 8,35 ha klučené výměry.

Intervenční nákupy a související výdaje

Intervenční nákup mlékárenských výrobků

Intervenční nákup másla a sušeného odstředěného mléka je realizován na základě nařízení Rady (ES) č. 1234/2007, nařízení Komise (ES) č. 214/2001, nařízení Komise (ES) č. 105/2008 a nařízení vlády ČR č. 225/2004 Sb., v platném znění.

Máslo

V důsledku vysoké nabídky na světových trzích s mlékem a mléčnými výrobky a snížení poptávky vyvolaného hospodářskou krizí, došlo v EU na přelomu let 2008 a 2009 k zhoršení odbytu a výraznému poklesu cen této komodity. SZIF proto zaznamenal zvýšený zájem o intervenční nákupy, které od roku 2009 Evropská komise každoročně vyhláší bez ohledu na tržní cenu másla v jednotlivých členských státech.

V období od 1. března do 30. listopadu 2009 bylo v ČR nakoupeno 38,25 tun másla za pevnou cenu 2 217,5 €/t a 489,2 tun másla za cenu nabízenou v jednotlivých nabídkových řízeních (cena se pohybovala v rozmezí 2 190 až 2 200 €/t). Celkem bylo za zboží nakoupené během intervenčního nákupu másla vyplaceno 34 169 tis. Kč včetně 9 % DPH.

SOM

V období od 1. března do 30. listopadu 2009 bylo v ČR nakoupeno v rámci intervenčního nákupu 1 828,45 tun sušeného odstředěného mléka za pevnou cenu 1 698 €/t a 1 937,575 tun za cenu nabízenou v nabídkových řízeních (kupní cena se pohybovala v rozmezí 1 660 až 1 685 €/t). Celkem bylo za zboží nakoupené během intervenčního nákupu sušeného odstředěného mléka vyplaceno 188 068 tis. Kč včetně 9 % DPH.

Intervenční skladování mlékárenských výrobků

Intervenční skladování másla a sušeného odstředěného mléka probíhá v souladu s nařízením Komise (ES) č. 884/2006, v platném znění.

Máslo

K 1. lednu 2009 bylo v intervenčních skladech celkem 0 tun másla a k 31. prosinci 2009 celkem 527,45 tun másla. Sazba nákladů je stanovena ve výši 30 Kč/t za naskladnění, 20 Kč/t za vyskladnění a 290 Kč/t/měsíc za skladování. V roce 2009 činily výdaje za naskladnění a skladování másla 1 235 tis. Kč včetně 19 % DPH.

SOM

K 1. lednu 2009 bylo v intervenčních skladech celkem 0 tun sušeného odstředěného mléka a k 31. prosinci 2009 celkem 3 766,025 tun sušeného odstředěného mléka. Průměrná sazba nákladů je stanovena ve výši 14 Kč/t za naskladnění a vyskladnění, 90 Kč/t/měsíc za skladování. V roce 2009 činily výdaje za naskladnění, skladování a vyskladnění sušeného odstředěného mléka 2 647 tis. Kč včetně 19 % DPH.

V rámci intervenčního nákupu másla byly v roce 2009 vynaloženy finanční prostředky celkem ve výši 35 404 tis. Kč, z toho 34 169 tis. Kč z rozpočtu ČR a 1 235 tis. Kč z rozpočtu EU.

Celkové výdaje za nákup, naskladnění, skladování a vyskladnění intervenčních zásob SOM činily celkem 190 715 tis. Kč, z toho 188 068 tis. Kč z rozpočtu ČR a 2 647 tis. Kč z rozpočtu EU.

Obiloviny

Intervenční nákup obilovin

Na základě nařízení Rady (ES) č. 1234/2007, v platném znění, kterým jsou stanoveny zejména druhy intervenčně nakupovaných obilovin, výše intervenční ceny a výše měsíčních kompenzačních příplatků za skladování obilovin a dále na základě nařízení Komise (ES) č. 687/2008, kterým se stanoví postupy přejímání obilovin intervenčními agenturami, včetně příplatků a srážek z intervenční ceny, mohl být v hospodářském roce 2008/2009 realizován intervenční nákup pšenice, ječmene a kukuřice a v hospodářském roce 2009/2010 již pouze intervenční nákup pšenice a ječmene. Prodej intervenčně nakoupených obilovin se řídí nařízením Komise (ES) č. 127/2009, kterým se stanoví postupy a podmínky pro uvedení obilovin ze zásob intervenčních agentur do prodeje, přičemž kompenzace nákladů na přepravu obilovin do vývozního místa při prodeji je realizována v souladu s nařízením Komise (EHS) č. 2454/1993, v platném znění. Realizace intervenčního nákupu a prodeje obilovin dále probíhá v souladu s nařízením vlády ČR č. 180/2004 Sb., v platném znění.

Intervenční nákup obilovin v hospodářském roce 2008/2009

Od 1. ledna 2009 do 31. července 2009 SZIF nakoupil v rámci intervenčního nákupu ze sklizně roku 2008 182 690,389 tun obilovin, z toho 31 984,199 tun pšenice a 150 706,190 tun ječmene.

Intervenční nákup obilovin v hospodářském roce 2009/2010

Od 1. listopadu do 31. prosince 2009 nakoupil SZIF ze sklizně roku 2009 celkem 55 346,953 tun obilovin, z toho 25 925,543 tun pšenice a 29 421,410 tun ječmene.

V roce 2009 bylo na realizaci intervenčního nákupu obilovin vynaloženo celkem 641 326 tis. Kč včetně 9 % DPH.

Intervenční skladování obilovin

Intervenční skladování obilovin probíhá v souladu s nařízením Komise (ES) č. 884/2006, v platném znění.

K 1. lednu 2009 bylo v intervenčních skladech 8 367,514 tun ječmene a k 31. prosinci 2009 celkem 246 402,622 tun obilovin, z toho 57 909,742 tun pšenice a 188 492,88 tun ječmene. Při roční inventuře zásob byl zjištěn normovaný přebytek při skladování ve výši 0,08 tun ječmene a přirozený úbytek při skladování ve výši 2,314 tun ječmene. Sazba nákladů za naskladnění a vyskladnění činí 70 Kč/t a za skladování 50 Kč/t/měsíc.

Celkové výdaje za naskladnění a skladování obilovin v roce 2009 činily 103 967 tis. Kč včetně 19 % DPH.

Přeskladnění obilovin do skladů v zahraničí

V roce 2005 bylo přeskladněno do zahraničí 271 178,677 tun intervenčně nakoupených obilovin. V roce 2009 provedl SZIF zápočet přepravních nákladů vůči pohledávce u přepravce ve výši 7067 tis. Kč.

Přeprava prodaných intervenčních zásob obilovin do vývozního místa

Celkové výdaje na přepravu obilovin do vývozního místa při prodeji činily 16 136 tis. Kč včetně 19 % DPH. V roce 2009 neprobíhal prodej intervenčních zásob obilovin, pouze byla proplacena dotace z prodejů intervenčních zásob obilovin z minulých let, jejichž vývoz byl doložen v roce 2009.

Celkové výdaje za nákup, naskladnění, skladování, přeskladnění a přepravu obilovin činily v roce 2009 celkem 768 496 tis. Kč, z toho 641 326 tis. Kč z rozpočtu ČR a 127 170 tis. Kč z rozpočtu EU.

Cukr**Intervenční nákup cukru**

Intervenční nákup cukru je realizován na základě nařízení Rady (ES) č. 1234/2007 a nařízení Komise (ES) č. 952/2006, v platném znění. V roce 2009 nebyl do intervence přijat a nakoupen žádný cukr.

Intervenční skladování cukru

Intervenční skladování cukru probíhá v souladu s nařízením Komise (ES) č. 884/2006, v platném znění.

K 1. lednu 2009 bylo v intervenčních skladech celkem 30 752,065 tun cukru a k 31. prosinci 2009 celkem 2 138,05 tun z minulého intervenčního nákupu. Na základě nařízení Komise (ES) č. 983/2008 bylo v intervenčních skladech blokováno 28 614 tun cukru pro potřeby programu potravinové pomoci nejchudším osobám v Litvě a Polsku. V rámci programu bylo v období od ledna do května 2009 vyskladněno 28 613,990 tun cukru.

Sazba nákladů za naskladnění činila 23 Kč/t, za skladování 40 Kč/t/měsíc, za vyskladnění s pohybem 236 Kč/t a za vyskladnění bez pohybu 53 Kč/t včetně 19 % DPH.

Celkové výdaje za skladování a vyskladnění intervenčních zásob cukru činily v roce 2009 celkem 14 391 tis. Kč z rozpočtu EU.

Tržby z prodeje

K 1. lednu 2009 SZIF nabízel k intervenčnímu prodeji 2 138,05 tun cukru z celkového množství 30 752,065 tun cukru na skladě (0,025 tun cukru činilo manko do normy při vyskladnění). 28 613,99 tun cukru bylo v souladu s nařízením Komise (ES) č. 983/2008 pro rok 2009 vyčleněno a posléze vyskladněno v rámci programu potravinové pomoci nejchudším osobám ve Společenství pro intervenční agenturu Litvy (5 614 tun) a pro intervenční agenturu Polska (23 000 tun).

V roce 2009 nebylo v rámci vyhlášených výběrových řízení prodáno žádné množství cukru. Nařízení Komise (ES) č. 687/2009 zrušilo s platností od 30. července 2009 nabídková řízení na prodej cukru podle nařízení Komise (ES) č. 879/2008, č. 878/2008 a č. 877/2008.

Ostatní výdaje související s intervenčními nákupy

V roce 2009 byl **splacen úvěr na intervenční nákupy ve výši 52 731 tis. Kč**. Částka **odvedené DPH ve výši 28 175 tis. Kč** představuje rozdíl mezi odvedeným DPH za cukr přidělený na pomoc nejchudším osobám ve Společenství a nárokem na vrácení DPH z výdajů za nákup a skladování komodit v dubnu 2009 (DPH na vstupu bylo nižší než na výstupu). Do zdrojů správních výdajů byly převedeny finanční prostředky ve výši 2 641 tis. Kč na úhradu úroků z úvěru na intervenční nákupy.

Ostatní výdaje související se SOT

Distribuce potravin nejchudším osobám v ČR

Distribuce potravin nejchudším osobám se řídí nařízením Rady (EHS) č. 3730/1987, nařízením Komise (EHS) č. 3149/1992 a nařízením vlády ČR č. 306/2006 Sb., v platném znění.

V únoru 2009 byla vyplacena podpora na administrativní náklady ve výši 4 tis. Kč z rozpočtu EU. Tato částka se vztahuje k provádění programu potravinové pomoci nejchudším osobám v ČR v roce 2008.

Pro rok 2009 přerušilo Ministerstvo zemědělství účast v Programu potravinové pomoci nejchudším osobám v ČR.

Opravné přiznání k DPH

V roce 2009 bylo provedeno opravné přiznání k DPH vůči Belgii za uskutečněný vývoz pšenice v roce 2006. Belgii byla uhrazena dlužná částka DPH včetně pokuty a úroků celkem ve výši 10 843 tis. Kč.

Převod propadlého podílu z vratek dotací

Do zdrojů správních výdajů bylo dle nařízení Komise (ES) č. 1848/2006 převedeno 20 % z vrácených prostředků, tj. 210 tis. Kč.

Celkem bylo v rámci společné organizace trhu (bez splátky půjčky PGRLF) vynaloženo 4 294 591 tis. Kč, z toho 2 274 816 tis. Kč z rozpočtu ČR (zdrojové krytí těchto výdajů je podrobně uvedeno v příloze B tohoto materiálu) a 2 019 775 tis. Kč z rozpočtu EU.

Propagace spotřeby výrobků - marketing

Propagace spotřeby medu

Podpora byla vyplácena na základě nařízení Komise (ES) č. 1071/2005, v platném znění a rozhodnutí Komise (ES) č. 3079/2006. Program začal v říjnu 2006 a první prostředky byly čerpány v březnu 2007 s tím, že 50 % bylo hrazeno z rozpočtu EU (SZIF), 30 % Českým svazem včelařů a 20 % z rozpočtu ČR (SZIF). Během roku 2009 proběhly následující propagační aktivity: reklama v tisku, letáky, www stránky, soutěže pro veřejnost, účast na domácích výstavách a veletrzích - NATURA VIVA 2009, Země živitelka 2009 a Zahrada Čech.

V roce 2009 byly **vyplaceny** finanční prostředky **v celkové výši 1 181 tis. Kč, z toho 337 tis. Kč z rozpočtu ČR (SZIF) a 844 tis. Kč z rozpočtu EU (SZIF).**

Propagace ekologického zemědělství a jeho produktů

Na základě nařízení Komise (ES) č. 1071/2005, v platném znění a rozhodnutí Komise (ES) K(2007) 3299 je tento program realizován v období 2008 až 2010.

50 % finančních prostředků je hrazeno z rozpočtu EU (SZIF) a 50 % z rozpočtu ČR (SZIF). V průběhu roku 2009 se uskutečnily následující propagační aktivity: reklama v tisku, www stránky, internetová kampaň, letáky, info balíčky do porodnic a do mateřských škol, PR aktivity, exkurze pro novináře, internetové soutěže.

V roce 2009 byly **čerpány** finanční prostředky **celkem ve výši 5 851 tis. Kč, z toho 3 393 tis. Kč z rozpočtu ČR (SZIF) a 2 458 tis. Kč z rozpočtu EU (SZIF).**

Hodnocení marketingové činnosti

Aktuální ekonomická krize ještě více prohloubila nutnost cílené marketingové podpory zaměřené na zvýšení preference kvalitních potravinářských výrobků. Značka kvality KLASA se tak stala právě tím symbolem kvality, prezentujícím spotřebitelům přidanou výjimečnou hodnotu označených výrobků. Od roku 2009 zajišťují marketingovou podporu a propagaci značky kvality KLASA 3 nové agentury vybrané na základě řádného výběrového řízení na období 2009 až 2011. Tyto agentury byla vybrány byly z důvodu zajištění kvalitnějšího servisu agentur specializovaných na jednotlivá odvětví propagace. Mediální kampaň značky KLASA zajišťuje agentura MediaCom Praha, s.r.o., služby v oblasti tiskové, rozhlasové a televizní reklamy poskytuje agentura McCANN - ERICKSON PRAGUE, spol. s.r.o. a pro zajištění PR podpory značky KLASA byla vybrána agentura Crest Communications, a.s.

Propagace značky KLASA byla v roce 2009 zaměřena novým směrem. Způsob, kterým se rozhodla oslovit cílové skupiny, je nová kampaň nesoucí se v duchu sloganu "Výjimečná kvalita zaručena". Jejím cílem bylo postupně spotřebitele seznámit s rozdíly v kvalitě potravin, ukázat jasná měřítka kvality a vysvětlit, proč je důležité a výhodné upřednostňovat kvalitní potraviny označené logem KLASA. V současné době je značka KLASA v povědomí více než 80 % zákazníků a třetina z nich ji pro výjimečnou kvalitu oceněných produktů přímo vyhledává.

Marketingové aktivity

Podpora prodeje a propagace

- zahájení nové kampaně KLASA na období 2009 až 2011,
- příprava a schválení grafického vzhledu kampaně,
- vytvoření hlavního sloganu kampaně „Výjimečná kvalita zaručena“,
- realizace a výroba hlavního vizuálu kampaně,
- výroba reklamních materiálů - reklamní nosiče, stánky,
- výroba promo materiálů - drobné dárkové předměty s logem KLASA,
- výroba a produkce reklamních a informačních letáků KLASA,
- Billboardy, BigBoardy,
- spotřebitelská soutěž,
- soutěž pro nezávislé maloobchody,
- informační brožura pro výrobce KLASA,
- RoadShow (prodejní akce za přítomnosti výrobců) - celkem 29 akcí,
- akce s Deníkem - celkem 73 akcí po celé ČR,
- aktivity zaměřené na podporu prodeje,
- ochutnávky v řetězcích Globus a Interspar,
- označení výrobků KLASA na prodejní ploše (stoppery),
- umístění reklamních materiálů KLASA v řetězcích a maloobchodech,
- soutěž „O nejoblíbenější výrobek roku 2009“.

PR aktivity

- celkem bylo vydáno 15 tiskových zpráv o značce KLASA a 2 presskity (tiskové materiály),
- celkem bylo publikováno 35 článků v odborných titulech (Potravinařský zpravodaj, Potravinařská revue, Svět potravin, Zemědělec, Agrobases, Marketing & Media, Beverage & Gastro, Strategie, MF Dnes, Řeznicko-uzenářské listy a Deník),
- ostatní PR články v časopisech (Glanc, Chvilka pro tebe, Tina, Žena a život, Překvapení, Katka, Rytmus života, Styl pro ženy),
- ostatní PR aktivity - Konference kvality (téma Politika kvality zemědělských produktů a potravin), Tisková konference KLASA (představení nové marketingové kampaně KLASA), Press - Trip (exkurze pro novináře přímo do provozu výrobce společnosti CARLA s.r.o.), inzerce,
- elektronický bulletin „Newsletter KLASA“ (noviny určené pro výrobce).

Webová prezentace

- restrukturalizace webových stránek,
- příprava grafické úpravy webu,
- příprava nové aplikace,
- licence k fotografiím,
- databáze receptů,
- aktualizace výrobků a výrobců KLASA na www.eklasa.cz a www.klasa.eu - probíhá kontinuálně,
- aktualizace článků, připravované aktivity,
- KLASA noviny (březen - prosinec),
- vytvoření verze v anglickém jazyce pro stránky www.klasa.eu.

Veletrhy a výstavy

- příprava a realizace nové expozice KLASA,
- květen - veletrh PLMA's World of Private Label 2009 (Amsterdam, Nizozemsko),
- srpen - Agrokomplex (Nitra, Slovensko),
- srpen - Země živitelka 2009 (České Budějovice),
- září - výstava České dny Budapešť 2009 (Budapešť, Maďarsko),
- říjen - Anuga 2009 (Kolín nad Rýnem, Německo), výstava Zemědělec 2009 (Lysá n.L.),
- rezervace výstavních ploch na rok 2010 - PLMA, SIAL.

Mediální propagační kampaň

- tisková inzerce ve specializovaných potravinářských titulech,
- rezervace mediálních ploch na prodejních místech a výstavách,
- KLASA přílohy do regionálních Deníků noviny,
- internetová kampaň,
- rozhlasová kampaň na podporu spotřebitelské soutěže.

Ostatní aktivity

- březen až duben - „Velikonoční trhy a pomlázka 2009“ (Praha, Brno),
- březen až červen - soutěž „Řeznická prodejna roku 2009“,
- říjen - Fish festival (Praha), Velká Pardubická (Pardubice),
- prosinec - Vánoční setkání držitelů KLASA, Vánoční trhy KLASA, „KLASA Tour“.

Závěr

Státní zemědělský intervenční fond významně přispěl svou činností v roce 2009 k realizaci opatření Společné zemědělské politiky, a to v souladu se všemi nařízeními EU a nařízeními vlády ČR vydanými k provádění Společné zemědělské politiky. Veškerá činnost SZIF při zabezpečování Společné zemědělské politiky rovněž respektovala příslušné zákony - zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství, zákon č. 256/2000 Sb., o SZIF a dále zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, v platném znění.

V souladu s § 6a odst. 4 zákona č. 256/2000 Sb., v platném znění, se do roku 2010 **převádí zůstatky** finančních prostředků **na účtech Společné zemědělské politiky ve výši 2 201 842 tis. Kč, na účtech marketingu ve výši 28 481 tis. Kč a na účtech správních výdajů ve výši 154 412 tis. Kč.**

Na další období je pro SZIF jako Platební agenturu prioritou zajistit administraci a kontrolu plateb z Evropského zemědělského záručního fondu, Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova a Evropského rybářského fondu dle platných nařízení EU a příslušných nařízení vlády ČR.

Program rozvoje venkova (PRV), včetně Horizontálního plánu rozvoje venkova

Program rozvoje venkova

Program rozvoje venkova České republiky (PRV) je nástrojem pro získání podpory poskytované Evropskou unií z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (dále EZFRV).

PRV je realizován na základě nařízení Rady (ES) č. 1782/2003, nařízení Rady (ES) č. 1290/2005, nařízení Rady (ES) č. 1698/2005, nařízení Komise (ES) č. 796/2004, nařízení Komise (ES) č. 883/2006, nařízení Komise (ES) č. 885/2006, nařízení Komise (ES) č. 1320/2006, nařízení Komise (ES) č. 1628/2006, nařízení Komise (ES) č. 1974/2006, nařízení Komise (ES) č. 1975/2006, nařízení Komise (ES) č. 1848/2006, nařízení vlády ČR č. 75/2007 Sb., nařízení vlády ČR č. 79/2007 Sb., nařízení vlády ČR č. 239/2007 Sb., v platném znění a rozhodnutí Rady (ES) 2006/144.

Čerpání finančních prostředků z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova probíhá v souladu s programovým dokumentem na období 2007 - 2013, který byl schválen usnesením vlády ČR č. 948 ze dne 16. srpna 2007 a Výborem pro rozvoj venkova Evropské komise dne 23. května 2007.

PRV je členěn do čtyř základních skupin opatření se stejným cílem - tzv. os. Ke zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství, potravinářství a lesnictví napomáhá první skupina opatření - osa I, zahrnující zejména projektová opatření obdobně jako osa III. Zvýšit biologickou rozmanitost, chránit vodu a půdu a zmírnit klimatické změny je společný cíl druhé skupiny opatření – osy II. Úkolem opatření osy III je pak zkvalitnit život ve venkovských oblastech a podpořit diverzifikaci hospodářství venkova. Cílem osy IV je napomoci obyvatelům venkovských mikroregionů principem „zdola-nahoru“ vypracovat vlastní strategii rozvoje území, ve kterém žijí a podpořit projekty pro jeho rozvoj - metodu LEADER.

Celkový objem finančních prostředků určených pro dotace z PRV tvoří spolu s příspěvkem ze státního rozpočtu cca 100 mld. Kč (cca 3,6 mld. EUR) na období 2007–2013.

V roce 2009 probíhal na regionálních odborech platební agentury SZIF příjem žádosti o dotaci pro projektová opatření PRV v rámci následujících tří termínů (kol):

6. kolo příjmu žádostí

V rámci 6. kola příjmu žádostí byly přijímány žádosti o dotaci z Programu rozvoje venkova od 10. února do 2. března 2009 s výjimkou opatření II.2.4. Obnova lesního potenciálu po kalamitách a podpora společenských funkcí lesa, kde probíhal

příjem žádostí od 10. března do 31. března 2009 a opatření I.3.2. Zahájení činnosti mladých zemědělců, u kterého byly předkládány žádosti v termínu od 17. února do 2. března 2009.

Při administraci projektových záměrů v rámci opatření I.1.1. Modernizace zemědělských podniků bylo v tomto kole podáno 1 099 žádostí s požadavkem na spolufinancování projektů ve formě dotace v celkové výši 3 175 984 tis. Kč, na opatření I.1.2. Investice do lesů byla podána 1 žádost o dotaci ve výši 800 tis. Kč. Na opatření I.3.2. Zahájení činnosti mladých zemědělců bylo v tomto kole podáno 691 žádostí s požadavkem na 757 531 tis. Kč. U opatření I.3.4. Využívání poradenských služeb bylo zaregistrováno 1 414 žádostí a požadovány finanční prostředky ve výši 42 884 tis. Kč. U opatření II.2.4. Obnova lesního potenciálu a podpora společenských funkcí lesa bylo podáno 188 žádostí a požadovány finanční prostředky ve výši 304 506 tis. Kč, u opatření III.1.1. Diverzifikace činností nezemědělské povahy bylo podáno 101 žádostí s požadavkem na 623 104 tis. Kč, na opatření III.1.2. Podpora zakládání podniků a jejich rozvoje bylo podáno 459 žádostí s požadavkem na 758 431 tis. Kč a na opatření IV.1.2. Realizace místní rozvojové strategie bylo zaregistrováno 286 projektů s požadavkem dotace ve výši 175 987 tis. Kč.

7. kolo příjmu žádostí

7. kolo příjmu žádostí bylo zahájeno dne 9. června 2009 a probíhalo do 29. června 2009. V rámci opatření I.1.3. Přidávání hodnoty zemědělským a potravinářským produktům bylo v tomto kole podáno 267 žádostí s požadavkem na spolufinancování projektů ve formě dotace v celkové výši 1 064 100 tis. Kč. Na opatření I.1.4. Pozemkové úpravy bylo podáno 178 projektů s požadavkem dotace ve výši 1 150 197 tis. Kč.

U opatření I.3.1. Další odborné vzdělávání a informační činnost bylo v tomto kole podáno 99 žádostí a požadovány finanční prostředky ve výši 63 418 tis. Kč. Na opatření III.1.3. Podpora cestovního ruchu bylo zaregistrováno 301 žádostí s požadavkem na 824 120 tis. Kč, na opatření IV.1.2. Realizace místní rozvojové strategie bylo podáno 594 projektů s požadavkem dotace ve výši 338 665 tis. Kč a na opatření IV.2.1. Struktury potřebné pro provoz sítě bylo zaregistrováno 18 projektů s požadavkem dotace ve výši 67 280 tis. Kč.

8. kolo příjmu žádostí

V termínu od 6. října do 26. října 2009 byly přijímány žádosti o dotaci z Programu rozvoje venkova v rámci 8. kola příjmu žádostí. Na opatření I.1.2. Investice do lesů bylo v tomto kole podáno 696 žádostí s požadavkem na spolufinancování projektů ve formě dotace v celkové výši 929 048 tis. Kč. Na opatření III.2.1. Obnova a rozvoj vesnic, občanské vybavení a služby bylo podáno 1 263 žádostí a požadovány finanční prostředky ve výši 7 336 776 tis. Kč, u opatření III.2.2. Ochrana a rozvoj kulturního dědictví venkova bylo podáno 167 žádostí s požadavkem na 465 693 tis. Kč a na opatření III.3.1. Vzdělávání a informace bylo zaregistrováno 56 žádostí s požadavkem na 37 155 tis. Kč. Dále bylo podáno na opatření IV.1.2. Realizace místní rozvojové strategie celkem 985 žádostí a požadovány finanční prostředky ve výši 554 323 tis. Kč a na opatření IV.2.1. Realizace projektů spolupráce 29 žádostí s požadavkem na 92 846 tis. Kč.

Osa I - Zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví

Osa I je zaměřena na podporu konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví a posílení dynamiky podnikání v zemědělské výrobě a v navazujícím potravinářství. Finanční alokace na osu I činí 22,39 % celkových prostředků EAFRD, tedy podílu EU.

Opatření I.1.1 Modernizace zemědělských podniků

Opatření vyplývá ze strategického cíle zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství a svým zaměřením je určeno na podporu modernizace zemědělských podniků, kde je nedostatečná úroveň investic, jak stavebních tak technologických, v rostlinné i živočišné výrobě.

Celkem bylo za rok 2009 v rámci tohoto opatření vyplaceno 1 216 mil. Kč na 528 projektů.

Opatření I.1.2 Investice do lesů

Opatření sleduje strategický cíl zlepšení konkurenceschopnosti lesnictví, zejména se zaměřuje na podporu rozvoje dynamického podnikání v lesnictví, vyšší výkonnosti lesnických podniků, na restrukturalizaci lesnického sektoru a zlepšení ochrany životního prostředí v lesnictví. Podporované akce by měly řešit problematické oblasti, jako nízkou úroveň investic v lesnickém sektoru a zastaralé a technicky nevyhovující vybavení lesnických podniků. Dále podpora napomáhá řešit problémy spojené s nedostatečnou infrastrukturou v lesnictví.

Celkem bylo za rok 2009 vyplaceno 262 mil. Kč na 246 projektů.

Opatření I.1.3 Přidávání hodnoty zemědělským a potravinářským produktům

Opatření se zaměřuje na podporu výkonnosti zpracovatelských podniků, dále na rozvoj nových odbytišť pro zemědělské produkty, vývoj nových produktů, procesů a technologií vztahených k produktům, na podporu marketingu zemědělských výrobků, rozvoje inovací v rámci zemědělsko-potravinářské výroby, a to spoluprací se subjekty podílejícími se na výzkumu a vývoji.

Celkem bylo za rok 2009 vyplaceno 322 mil. Kč na 132 projektů.

V roce 2008 bylo v rámci opatření I.1.3 zaregistrováno celkem 273 žádostí s finančním požadavkem 821 mil. Kč.

K 30. červnu 2008 bylo schváleno 275 žádostí s finančním požadavkem na 913 mil. Kč. (započítány jsou zde i později schválené žádosti z 2. kola příjmu žádostí PRV).

Celkem bylo za rok 2008 vyplaceno 86 mil. Kč na 45 žádostí.

Opatření 1.1.4 Pozemkové úpravy

Prostřednictvím tohoto opatření je řešena problematika vlastnických vztahů pozemkové držby, nedostatečná zemědělská infrastruktura či absence prvků ekologické stability krajiny. Opatření také nepřímo napomáhá rozvoji podnikání a má nesporný efekt v oblasti udržitelného rozvoje krajiny. Opatření Pozemkové úpravy napomáhá k racionálnímu prostorovému uspořádání pozemků všech vlastníků půdy v daném katastrálním území.

Celkem bylo za rok 2009 vyplaceno 397 mil. Kč na 90 projektů.

Opatření 1.2.1 Seskupení producentů

Opatření řeší zejména problém slabého postavení zemědělců na trhu, slabou vyjednávací pozici vůči zpracovatelům a odběratelům. Podpora se poskytuje na zakládání a činnost organizací výrobců, zejména na následující činnosti:

- přizpůsobení produkce členů seskupení požadavkům trhu,
- společné uvádění zboží na trh, včetně jeho přípravy k prodeji, centralizace prodeje a dodávky odběratelům,
- stanovení společných pravidel pro informace o produkci.

V rámci tohoto opatření v roce 2009 nebyl vyhlášen příjem žádostí o dotaci z Programu rozvoje venkova.

Opatření 1.3.1 Další odborné vzdělávání a informační činnost

Opatření sleduje jeden ze strategických cílů Společenství, kterým jsou investice do lidského kapitálu. Proto je podpora zaměřena na připravenost a informovanost v oblasti inovací vedoucích jak ke zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví, tak k potřebné a různorodé diverzifikaci zemědělské činnosti.

Celkem bylo za rok 2009 vyplaceno 29 mil. Kč na 52 projektů.

Opatření 1.3.2 Zahájení činnosti mladých zemědělců

Opatření je zaměřeno na podporu podnikání začínajícím zemědělcům do 40 let. Na základě posouzení podnikatelského záměru dostane zemědělec dotaci na zahájení činnosti.

Celkem bylo za rok 2009 vyplaceno 321,7 mil. Kč na 697 projektů.

Opatření 1.3.3 Předčasné ukončení zemědělské činnosti

Opatření 1.3.3 má za cíl zlepšit věkovou strukturu zemědělců a přispět tak k vyšší výkonnosti zemědělských podniků a intenzivnějšímu zavádění inovací. Opatření motivuje starší zemědělce po dosažení věku 55 let ukončit aktivní zemědělskou činnost a vytvořit tak prostor pro nástup mladších zemědělců, což může přispět k posílení ekonomické a sociální dimenze trvalé udržitelnosti zemědělství a venkova.

Za rok 2009 nebyly v tomto opatření vyplaceny žádné finanční prostředky.

Opatření 1.3.4 Využívání poradenských služeb

Opatření má průřezový charakter a předmětem dotace je:

- finanční podpora pro zemědělce ke krytí nákladů při využívání služeb zemědělského poradenského systému, který bude zemědělcům poskytovat poradenské služby k hospodaření a dodržování zásad Společné zemědělské politiky.
- finanční podpora vlastníkům lesa a nájemcům lesa pro poradenství v okruzích platné legislativy.

Celkem bylo za rok 2009 vyplaceno 34,7 mil. Kč na 1 186 projektů.

OSA II – Zlepšování životního prostředí a krajiny

Osa II obsahuje tři priority, a její váha na celkové finanční alokaci EAFRD, tedy podílu EU, činí 55,2 %. Celkový rozpočet veřejných zdrojů na osu II za celé programové období (2007–2013) je 1 945 738 851 EUR. V roce 2009 bylo zaregistrováno 27 543 žádostí a 104 schválených projektů o podporu ve výši cca 7,3 mld. Kč (z toho 128 mil. Kč na schválené projekty). Od roku 2007 již není možné podávat žádosti o zařazení do opatření Horizontálního plánu rozvoje venkova ČR pro období 2004-2006. V roce 2009 byly podávány pouze žádosti o dotaci na základě zařazení do HRDP z předešlých let. Podpory byly v roce 2009 vypláceny z finanční alokace PRV.

Priorita 2.1 Biologická rozmanitost, zachování a rozvoj zemědělských a lesnických systémů s vysokou přidanou hodnotou a tradičních zemědělských krajín. Priorita podporuje zvyšování biodiverzity v krajině a opatření jsou zaměřena na ochranu přírodních zdrojů. Je na ní alokováno 80,10 % prostředků osy II.

Priorita 2.2 Ochrana vody a půdy

Tato priorita podporuje zejména zachování kvalitního přirozeného vodního režimu v krajině pomocí vhodných zemědělských systémů. V rámci osy II je na ni určeno 14,76 % prostředků.

Priorita 2.3 Zmírňování klimatických změn

Priorita podporuje snižování emisí skleníkových plynů a zachování funkce lesů. Podíl priority na celkovém objemu osy II činí 5,14 %.

Neprojektová (nároková) opatření osy II Programu rozvoje venkova

Žádosti o zařazení a žádosti o dotaci jsou podávány do 15. května (výjimka: žádost o zařazení do opatření II.2.1 do 30. listopadu). Podpory v rámci osy II jsou poskytovány prostřednictvím následujících neprojektových opatření:

II.1.1 Platby za přírodní znevýhodnění poskytované v horských oblastech a platby poskytované v jiných znevýhodněných oblastech (LFA)

Podpory na opatření „Méně příznivé oblasti“ jsou vypláceny na travní porosty a mají nejen charakter ekonomicko-sociálních podpor směřujících k udržení příjmové stability zemědělců hospodařících v horších přírodních podmínkách, ale také povahu restrukturalizačního opatření, které podporuje chov skotu a dalších hospodářských zvířat, využívajících travní porosty.

Podpora je poskytována celkem ve třech typech znevýhodněných oblastí, které jsou vymezeny na základě konkrétních kritérií. Jedná se o horské oblasti, ostatní méně příznivé oblasti (nízká výnosnost půdy) a oblasti se specifickými omezeními (nízká výnosnost půdy, vysoká sklonitost pozemků).

II.1.2 Platby v rámci oblastí Natura 2000

Opatření je zaměřeno na podporu zemědělců v oblastech Natura 2000 a současně v I. zónách NP a CHKO, kteří hospodaří na druhově bohatých společenstvích luk a pastvin. Na těchto lokalitách je ze zákona omezeno hnojení, a proto existuje hrozba, že zde zemědělci upustí od hospodaření a tyto lokality budou degradovat. Cílem je přispět k zachování venkovské krajiny, podpořit systémy hospodaření šetrné k životnímu prostředí a pomoci zajistit pro zemědělce odpovídající úroveň příjmů.

II.1.3 Agroenvironmentální opatření

Opatření má za úkol podpořit způsoby využití zemědělské půdy, které jsou v souladu s ochranou a zlepšením životního prostředí, krajiny a jejich vlastností. Dále podporuje zachování obhospodařovaných území vysoké přírodní hodnoty, přírodních zdrojů, biologické rozmanitosti a údržbu krajiny. Toto opatření se skládá ze třech podopatření:

Podopatření II.1.3.1 Postupy šetrné k životnímu prostředí podporuje zemědělce, kteří hospodaří v souladu s pravidly ekologického zemědělství nebo integrované produkce.

Podopatření II.1.3.2 Ošetřování travních porostů je zaměřeno na dodržení cílených managementů na plochách travních porostů podle specifických požadavků daného biotopu.

Podopatření II.1.3.3 Péče o krajinu podporuje zemědělce, kteří dodržují specifické podmínky hospodaření na určitých stanovištích, pro které byly vypracovány managementy ošetřování odpovídající daným potřebám. Podpory jsou poskytovány na zatravňování orné půdy, pěstování meziplodin a biopásy.

II.2.1 Zalesňování zemědělské půdy

Opatření umožňuje zemědělcům, popřípadě vlastníkům zemědělské půdy, získat podporu nazalesnění jejich pozemků. Tato podpora vytváří prostor pro diverzifikaci výroby a snižuje podíl zornění půdy, a to bez rizika zvýšení podílu neobhospodařované zemědělské půdy. Žadatel může žádat o dotaci na založení lesního porostu, dotaci na péči o založený porost a o náhradu za ukončení zemědělské výroby na zalesněném zemědělském pozemku.

II.2.2 Platby v rámci Natura 2000 v lesích

Toto opatření podporuje zachování stávajícího porostního typu hospodářského souboru resp. optimální druhové skladby (listnaté a jedlové porosty a tzv. nízký les) lesních porostů v soukromém vlastnictví na území Natura 2000.

II.2.3 Lesnicko-environmentální platby

Podpora je poskytována na pěstování porostů odpovídající druhové a prostorové skladby a na zajištění udržení a rozvoje biodiverzity v soukromých a obecních lesích. Jedná se o posílení zastoupení melioračních a zpevňujících dřevin, které se vyznačují vyšší tolerancí ke škodlivým činitelům a melioračními účinky na půdu.

Přehled vyplacených prostředků na žádosti neprojektových opatření Programu rozvoje venkova v roce 2009

Horizontální plán rozvoje venkova		Finanční prostředky vyplacené v roce 2009 (v tis.Kč)			Počet vyplacených žádostí
		EU	ČR	Celkem	
LFA	žádosti 2006	56	14	70	1
	žádosti 2007	866	217	1 083	5
	žádosti 2008	50 059	12 515	62 573	338
	žádosti 2009	980 134	245 034	1 225 168	1 793
	LFA celkem	1 031 116	257 779	1 288 895	2 137
AEO	žádosti 2004	18	5	23	1
	žádosti 2005	699	175	874	2
	žádosti 2006	430	107	537	8
	žádosti 2007	1 1063	2 766	13 829	88
	žádosti 2008	3 481 910	871 285	4 353 195	15 211
	AEO celkem	3 494 121	874 338	4 368 458	15 310
LES	žádosti 2005	3	1	4	1
	žádosti 2006	1 815	454	2 269	5
	žádosti 2007	7 125	1 781	8 906	26
	žádosti 2008	44 417	11 104	55 521	664
	žádosti 2009	2 031	508	2 539	2
	LES celkem	55 392	13 848	69 239	698
NATURA v lesích	žádosti 2008	100	25	125	6
	NATURA 2000 celkem	100	25	125	6
Neprojektová opatření celkem		4 581 519	1 146 188	5 727 707	18 189

Pramen: MZe

Poznámka: Žádosti o zařazení byly podávány v letech 2004–2006 v rámci Horizontálního plánu rozvoje venkova ČR pro období 2004–2006 (HRDP). Od roku 2007 jsou žádosti o zařazení podávány v rámci Programu rozvoje venkova na období 2007–2013. Na základě zařazení do HRDP v letech 2004–2006 lze podávat žádosti o dotace až do roku 2010 (u zalesňování bude možno podávat žádost o dotaci na náhradu za ukončení zemědělské výroby do roku 2025). V tabulce jsou pro jednotlivé roky uvedeny finance, které byly v roce 2009 vyplaceny na žádosti zařazené jak v rámci HRDP, tak PRV. Finanční prostředky byly v roce 2009 vypláceny z finanční alokace PRV.

Projektová opatření osy II Programu rozvoje venkova

II.2.4 Obnova lesního potenciálu po kalamitách a podpora společenských funkcí lesů

Pomocí tohoto opatření mohou vlastníci a nájemci lesů financovat preventivní opatření proti přírodním kalamitám a nápravy škod, které byly způsobené přírodními kalamitami a požáry. Opatření také podporuje činnosti vedoucí ke zvyšování společenské hodnoty lesů, které zároveň přispívají k ochraně vod, půd a lesního prostředí před neukázněným pohybem návštěvníků lesa. Žádosti o dotaci bylo možno podat v roce 2009 v 6. kole příjmu žádostí od 10. 3.–31. 3. 2009.

V roce 2009 bylo v rámci 6. kola příjmu žádostí zaregistrováno 188 žádostí (projektů) ve výši 301 mil. Kč a schváleno 107 žádostí v celkové výši 128 mil. Kč. Celkem bylo uzavřeno 103 Dohod se žadateli/příjemci dotací ve finančním objemu 129 mil. Kč. SZIF proplatil 60 projektů zaregistrovaných v převážné většině v roce 2008 ve výši 48 mil. Kč.

OSA III - Kvalita života ve venkovských oblastech a diverzifikace hospodářství venkova

Rozvojová osa III je zaměřena na tvorbu pracovních příležitostí a podporu využívání OZE, na růst a kvalitu života na venkově a na vzdělávání. Finanční alokace na osu III činí 16,93 % celkových prostředků EAFRD, tedy podílu EU.

Opatření III.1.1 Diverzifikace činností nezemědělské povahy

Podpora v rámci tohoto opatření je zaměřena na diverzifikaci činností zemědělských subjektů směrem k nezemědělským činnostem s cílem dosažení výrazného posílení ekonomického potenciálu a zajištění podmínek pro kvalitní život místních obyvatel a stability venkovského prostoru.

Celkem bylo za rok 2009 vyplaceno 476 mil. Kč na 51 projektů.

Opatření III.1.2 Podpora zakládání podniků a jejich rozvoje

Oblastí podpory je drobná výroba, řemesla a služby pro hospodářství a obyvatelstvo. Dále je podpora zaměřena na výstavbu decentralizovaných zařízení pro zpracování a využití obnovitelných zdrojů energie s cílem energetické soběstačnosti venkova a naplnění závazků ČR k dosažení 8 % energie z obnovitelných zdrojů. Žadatelé mohou být podnikatelské subjekty nejmenší velikosti – mikropodniky.

Celkem bylo za rok 2009 vyplaceno 193,5 mil. Kč na 123 projektů.

Opatření III.1.3 Podpora cestovního ruchu

Podpora je určena na vybudování pěších a lyžařských tras, vinařských stezek a hippostezek, výstavbu malokapacitních ubytovacích a stravovacích zařízení, půjčoven sportovního vybavení a objektů a ploch pro sportovně rekreační využití.

Celkem bylo za rok 2009 vyplaceno 72,6 mil. Kč na 47 projektů.

Opatření III.2.1 Obnova a rozvoj vesnic, občanské vybavení a služby

Žadatelé tohoto opatření mohou být obce, svazky obcí, nestátní neziskové organizace, zájmová sdružení právnických osob a církve a jejich organizace. Projekty na výstavbu vodovodů, kanalizací a čistíren odpadních vod mohou být realizovány v obcích do 2 000 obyvatel, ostatní projekty v obcích do 500 obyvatel.

Celkem bylo za rok 2009 vyplaceno 1 129,7 mil. Kč na 86 projektů.

Opatření III.2.2 Ochrana a rozvoj kulturního dědictví venkova

Podpora je určena na vypracování studií obnovy a využití kulturního dědictví (kulturních památek, památkových rezervací, památkových zón, kulturních prvků vesnic a krajiny, památek místního významu, historických parků, zahrad, alejí a skupin stromů), dále zpracování programů regenerace památkově chráněných území a plánů péče o krajinné památkové zóny.

Dále je podporováno budování nových stálých výstavních expozic a muzeí s vazbou na místní historii, zajímavosti, kulturní a umělecké aktivity a tradiční lidovou kulturu. Žadatelé mohou být obce, svazky obcí, nestátní neziskové organizace, zájmová sdružení právnických osob a církve a jejich organizace.

Celkem bylo za rok 2009 vyplaceno 87 mil. Kč na 72 projektů.

Opatření III.3.1 Vzdělávání a informace

Podpora v rámci tohoto opatření je zaměřena na vzdělávání a informování fyzických a právnických osob, které mají vážný zájem zahájit nebo rozšířit podnikání, případně jiné působení, na venkově v rámci aktivit podporovaných v ose III.

Celkem bylo za rok 2009 vyplaceno 17,9 mil. Kč na 33 projektů.

OSA IV - Leader

Osa IV. Leader je osou metodickou a je uskutečňována prostřednictvím realizace cílů jednotlivých opatření os I.–III. Hlavním přínosem osy IV. Leader je způsob, jakým jsou akce rozvoje venkova realizovány a vzájemně propojeny.

Účelem osy **IV Leader** je především zlepšení kvality života ve venkovských oblastech, posílení ekonomického potenciálu a zhodnocení přírodního a kulturního dědictví venkova, spolu s posílením řídicích a administrativních schopností na venkově.

Principy Leaderu jsou pro rozvoj venkova zvláště dobrou metodou, neboť vedou k pozitivním efektům, plynoucím ze spojení různých subjektů, které ve venkovském prostoru působí. Místní akční skupiny, využívající principu Leaderu, nejsou protikladem k místní samosprávě, ale vhodně ji doplňují v úsilí o obnovu a rozvoj obcí a přispívají i k rozvoji zemědělství a péči o přírodu a krajinu.

Opatření IV.1.1 Místní akční skupina (MAS)

V rámci tohoto opatření realizují místní akční skupiny svůj Strategický plán Leader (SPL). Podpora je poskytována místním akčním skupinám, které splní kritéria přijatelnosti posuzovaná Státním zemědělským intervenčním fondem a jsou vybrána Hodnotitelskou komisí složenou z jmenovaných expertů. Opatření se realizuje na základě principů Leaderu.

V roce 2009 bylo vybráno k podpoře 32 MAS a dodatečně v druhé polovině roku ještě dalších 32 MAS z 92 žádostí o realizaci SPL předložených v druhém kole příjmu žádostí o realizaci Strategického plánu LEADER v r. 2008. V prvním kole (listopad 2007) bylo předloženo prvních 102 SPL, z nichž bylo vybráno k podpoře 48 MAS. Nyní je tedy vybráno k podpoře 112 MAS. Další kola příjmu žádostí v tomto opatření se již do r. 2013 vyhlašovat nebudou.

Celkem bylo v tomto opatření za rok 2009 vyplaceno 87,5 mil. Kč pro 71 MAS.

Celkový přehled vyplacených prostředků na Program rozvoje venkova v roce 2009

Program rozvoje venkova		Finanční prostředky vyplacené v roce 2009 (v tis. Kč)		
		EU	ČR	Celkem
Osa I	I.1.1. Modernizace zemědělských podniků	911 926	303 975	1 215 901
	I.1.2. Investice do lesů	65 528	196 585	262 113
	I.1.3. Přidávání hodnoty zemědělským a potravinářským produktům	241 495	80 498	321 994
	I.1.4. Pozemkové úpravy	99 208	297 624	396 832
	I.3.1. Další odborné vzdělávání a informační činnost	21 770	7 256	29 026
	I.3.2. Zahájení činnosti mladých zemědělců	241 308	80 436	321 745
	I.3.4. Využívání poradenských služeb	26 043	8 681	34 724
	Osa I celkem	1 936 752	645 584	1 582 336
Osa II	II.1.1. Opatření LFA	1 031 116	257 779	1 288 895
	II.1.2. Platby v rámci oblastí NATURA 2000	791	198	989
	II.1.3. Agroenvironmentální opatření	3 494 121	874 338	4 368 458
	II.2.1. Zalesňování zemědělské půdy	55 392	13 848	69 239
	II.2.2. Platby v rámci NATURA 2000-lesy	100	25	125
	II.2.4. Obnova lesního potenciálu a podpora společenských funkcí lesa	38 973	9 743	48 716
	Osa II celkem	4 620 492	1 155 931	5 776 423
	Osa III	III.1.1. Diverzifikace činností nezemědělské povahy	357 110	119 036
III.1.2. Podpora zakládání podniků a jejich rozvoje		145 159	48 386	193 545
III.1.3. Podpora cestovního ruchu		54 487	18 162	72 650
III.2.1. Obnova a rozvoj vesnic, občanské vybavení a služby		847 258	282 419	1 129 677
III.2.2. Ochrana a rozvoj kulturního dědictví venkova		65 447	21 815	87 263
III.3.1. Vzdělávání a informace		13 422	4 474	17 897
Osa III celkem		1 482 884	494 295	1 977 179
Osa IV		IV.1.1. Místní akční skupina	69 963	17 491
	IV.1.2. Realizace místní rozvoj.skupiny	43 206	10 801	54 007
	IV.2.1. Realizace projektů spolupráce	0	0	0
	Osa IV celkem	113 168	28 292	141 460
Osa V	V.1. Příprava, sledování, hodnocení, informování a kontrola v rámci programu	14 690	4 897	19 587
	V.2.1. Struktury potřebné pro rozvoj sítě	645	215	860
	V.2.2. Akční plán	3 541	1 180	4 722
	Osa V celkem	18 876	6 292	25 168
Program rozvoje venkova celkem		8 172 173	2 330 395	10 502 568

Pramen: MZe

Opatření IV.1.2 Realizace místní rozvojové strategie

Podporu lze poskytnout na projekty, které jsou v souladu se schváleným Strategickým plánem Leader místní akční skupiny a příslušnými podmínkami opatření Programu rozvoje venkova ČR. Projekty k realizaci vybírá na základě předem stanovených bodovacích kritérií místní akční skupina prostřednictvím své výběrové komise. Výběr projektů místními akčními skupinami probíhá minimálně jednou do roka. Kategorie příjemců podpory jsou specifikovány ve Strategickém plánu Leader.

Za rok 2009 bylo proplaceno 54 mil. Kč na 135 projektů.

Opatření IV.2.1 Realizace projektů spolupráce

Podpora je poskytována na projekty spolupráce mezi územími na národní nebo nadnárodní úrovni s cílem povzbudit spolupráci mezi místními akčními skupinami v rámci členských států a na území třetích zemí. Smyslem tohoto opatření je využití příkladů nejlepší praxe k posílení inovačních postupů a přenosu znalostí. Příjemcem dotace jsou místní akční skupiny.

Za rok 2009 nebyl proplacen žádný projekt.

Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond

V roce 2009 byly Fondem poskytovány podpory v rámci následujících dotačních titulů (programů):

INVESTIČNÍ PROGRAMY - poskytování finančních prostředků určených pro snížení úrokového zatížení

- Investiční programy podpory podnikání jsou zaměřené zejména na realizaci dlouhodobých investičních záměrů s ohledem na restrukturalizaci a zvýšení efektivnosti, modernizaci, snížení výrobních nákladů, zlepšení jakosti a další rozvoj zemědělských subjektů.
- Podpora se poskytuje pouze na investice, které nejsou považovány za přijatelné výdaje v rámci Programu rozvoje venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova.

○ **Program ZEMĚDĚLEC** (podpora je poskytována od 15. 8. 1999).

Základní sazba podpory v roce 2009 činila 4% a mladým zemědělcům (podnikatelům-fyzickým osobám, které v roce podání žádosti nedosáhly věku 40 let a právníckým osobám, kde fyzická osoba která plní funkci statutárního orgánu a zároveň se podílí na základním kapitálu z více než 50% a která nedosáhne v roce podání žádosti věku 40 let), byla podpora navýšena o 1%. Navýšení se poskytuje nejdéle do konce roku, ve kterém Žadatel dovrší věku 40 let.

○ **Program PŮDA** (podpora byla poskytována od 20. 2. 2004, příjem žádostí byl ukončen 30. září 2009).

Základní sazba podpory v roce 2009 činila 3% a mladým zemědělcům (podnikatelům-fyzickým osobám, které v roce podání žádosti nedosáhly věku 40 let), byla podpora navýšena o 1%.

○ **Program Podpora nákupu půdy (nový program roku 2009)**

Tento program navazuje na stávající investiční program PGRLF, a.s. Půda, do kterého bylo možné podávat žádosti o poskytnutí podpory do 30. 9. 2009. Příjem žádostí byl zahájen 1. 12. 2009, bude ukončen ke konci roku 2010 a podpora ve formě dotace části úroků z úvěru bude poskytována na splátky úvěru uhrazené žadatelem do 31. 12. 2012.

Program poskytování podpory Podpůrným a garančním rolnickým a lesnickým fondem, a.s. ve formě finančních prostředků určených pro snížení úrokového zatížení v případě úvěru na nákup zemědělské půdy, která není ve vlastnictví státu. Cílem programu je přispět k řešení přechodného nedostatku vlastních finančních zdrojů zemědělských prvovýrobců za současné finanční a hospodářské krize a umožnit tím nákup nestátní zemědělské půdy, jako primárního výrobního prostředku zemědělských prvovýrobců.

PROVOZNÍ PROGRAMY

S ohledem na potřebu využití PGRLF, a.s. jako jednoho z nástrojů k řešení dopadů ekonomické krize v oblasti zemědělství schválila Poslanecká sněmovna dne 18. 2. 2009 na 48. schůzi ve 3. čtení novelu zákona č. 252/1997 Sb. o zemědělství. Uvedený návrh byl zaslán Senátu dne 27. 2. 2009 a zařazen na pátou schůzi Senátu konanou dne 26. 3. 2009 pod bodem 9 návrhu programu jako senátní tisk č. 34. Uvedené návrhy úpravy zákona měly za cíl umožnit PGRLF, a.s. poskytovat finanční prostředky zemědělským, lesnickým a potravinářským podnikům na provozní financování podle programů, které dne 9.3.2009 schválila vláda ČR usnesením č. 288/2009 a které byly realizovány neprodleně po nabytí účinnosti výše uvedených návrhů úpravy zákona. Cílem programů je poskytování finančních prostředků určených pro snížení úrokového zatížení v případě úvěru („dotace“) a poskytnutí zajištění úvěru („garance“) podnikatelským subjektům v oblasti zemědělství a zpracování zemědělské produkce a tím přispět k řešení přechodného nedostatku vlastních finančních zdrojů na provozní účely u zemědělských prvovýrobců, podnikatelů zabývajících se hospodařením v lese a u podnikatelů provozujících činnosti v oblasti zpracování produkce ze zemědělské výroby.

Jedná se o následující programy:

○ **Program PROVOZ (nový program roku 2009)**

○ **Program ZPRACOVATEL – PROVOZ (nový program roku 2009)**

Příjem žádostí v rámci těchto dotačních titulů byl stanoven na 7. 5. 2009 a bude ukončen ke konci roku 2010.

Podpora je poskytována ve formě dotace části úroků z úvěru a garance.

○ **Program PODPORA KRÁTKODOBÉHO FINANCOVÁNÍ (nový program roku 2009)**

Cílem programu PODPORA KRÁTKODOBÉHO FINANCOVÁNÍ je přispět k řešení přechodného nedostatku vlastních finančních zdrojů u zemědělských prvovýrobců způsobených dlouhou dobou splatnosti faktur ze strany zpracovatelů zemědělských produktů a tím také částečně umožnit zpracovatelům disponovat s finančními prostředky bez nutnosti čerpání provozních úvěrů, čímž sekundárně dochází k úspoře finančních prostředků také na straně zpracovatelů zemědělských produktů. Podpora je poskytována ve formě dotace části úroků z úvěru a garance.

Příjem žádostí v rámci tohoto dotačního titulu byl stanoven na 3. 8. 2009 a bude ukončen ke konci roku 2010.

ELIMINACE RIZIK ZEMĚDĚLSKÉHO PODNIKÁNÍ

○ Program PODPORA POJIŠTĚNÍ

Cílem těchto programů je zpřístupnění pojistné ochrany širokému okruhu zemědělců a tím dosažení vyššího zajištění podnikatelských aktivit proti nepředvídatelným škodám. Účelem podpory je částečná kompenzace pojistného, vynaloženého na zemědělské pojištění a dosažení vyšší propojištěnosti.

- podprogram Podpora pěstíteli na úhradu nákladů spojených s pojištěním plodin
- podprogram Podpora chovatelů na úhradu nákladů spojených s pojištěním hospodářských zvířat

Žádosti o poskytnutí finanční podpory na úhradu nákladů spojených s pojištěním plodin a hospodářských zvířat, které byly stanoveny na 50 % celkových nákladů spojených s pojištěním, byly přijímány od 2. října 2009 do 2. listopadu 2009.

○ podprogram Poskytování finanční podpory pojištění produkce škošek s produkcí sadebního materiálu lesních dřevin (nový program roku 2009)

Žádosti o poskytnutí finanční podpory na úhradu nákladů spojených s pojištěním produkce škošek s produkcí sadebního materiálu lesních dřevin, které byly stanoveny na 30 % celkových nákladů spojených s pojištěním, byly přijímány od 1. září 2009 do 2. listopadu 2009.

OSTATNÍ PROGRAMY

○ Program poskytování podpory Podpůrným a garančním rolnickým a lesnickým fondem, a.s. ve formě finančních prostředků určených pro dokončení projektových záměrů obcí v Programu rozvoje venkova a ČR na období 2007–2013 (program OBCE - nový program roku 2009)

Cílem programu je zlepšení životních podmínek v obcích, rozvoj obcí a zvýšení atraktivity vesnic pro bydlení, relaxaci, dále pak ochrany kulturního dědictví venkova a zázemí pro společenské, kulturní, sportovní a jiné aktivity včetně zvyšování společenské hodnoty lesů.

Konkrétní výši podpory, která bude žadateli poskytnuta, stanoví PGRLF, a.s. na základě potvrzení SZIFu.

Výše podpory se odvozuje od DPH příslušné ke způsobilým výdajům, ze kterých je stanovena dotace z PRV, maximálně však do částky odpovídající DPH k proplacené dotaci z PRV. Výše podpory poskytnuté PGRLF nepřesáhne v součtu s proplacenou dotací z PRV částku původně přiznané dotace.

Příjem žádostí v rámci tohoto dotačního titulu byl zahájen 14. září 2009 jeho ukončení se předpokládá v roce 2012.

Výsledky PGRLF, a.s. v roce 2009

Dle typu organizace/ dle typu programu	Počet žádostí	Z toho schválených	Výše úvěru (tis. Kč)	Poskytnuté garance (tis. Kč)	Přiznané dotace (tis. Kč)	Vyplaceno z přiznaných dotací (tis. Kč)
SHR	1 221	1 130	1 496 366	16 266	227 780	178 386
s.r.o.	464	401	1 140 286	64 838	124 887	84 461
a.s.	488	429	2 604 495	441 507	141 461	154 282
ZD	331	320	986 180	80 305	101 825	120 130
ostatní	6	6	19 887	0	1 270	7
ČR celkem	2 510	2 286	6 247 204	602 916	597 223	537 266
Provoz	0	0	0	0	0	1 279
Vyrovnaní úrokového zatížení	0	-1	- 16 800	0	0	2 669
LFA	0	0	0	0	0	- 55
Investice	2 154	1 961	3 365 556	610	549 442	533 199
Zemědělec		0	0	0	0	152
I-zemědělec	1 753	1 659	2 913 304	610	351 716	462 519
I-zpracovatel	0	0	0	0	0	3 263
I-odbytová organizace	0	0	0	0	0	812
I-hygiena	0	0	0	0	0	7 099
I-půda	401	302	452 252	0	197 726	59 354
Lesy	0	0	0	0	0	- 89
Služby	0	0	0	0	0	0
Mládí ¹⁾	0	0				

Pramen: PGRLF, a.s.

¹⁾ Tento program není zahrnut do součtu ČR celkem.

Přehled o úhradách ze záruky v roce 2009

Programy	Počet žádostí	Celková garance (tis. Kč)	Úhrady ze záruky	
			Uhrazeno (tis. Kč)	Vráceno (tis. Kč)
I - zemědělec	0	0	0	26
Lesy	0	0	0	585
Provoz	1	1 000	480	708
Služby	0	0	0	1 698
TOZ	0	0	0	330
Zemědělec	0	0	0	22 621
Celkem	1	1 000	480	25 968

Pramen: PGR LF, a.s.

Poznámka: TOZ = Trvale se obracející zásoby

Přehled pojištění podle podprogramů v roce 2009

Podprogram	Počet žádostí	Pojistné (Kč)	Výše podpory (Kč)	Výše podpory (%)
Ostatní plodiny	3 083	541 223 943	270 398 332	50,0
Speciální plodiny	483	182 974 405	91 487 108	50,0
Hospodářská zvířata	2 207	179 553 934	89 770 479	50,0
Lesní školky	2	192 792	57 837	30,0
Celkem	5 775	903 945 074	451 713 756	50,0

Pramen: PGR LF, a.s.

Poznámka:

Stav k 31. 12. 2009 - jedná se o zaregistrované žádosti klientů s maximálním odhadem výše pojistného i podpory.

Změny národní a evropské legislativy v roce 2009**Národní legislativa**

Legislativní změny v právních předpisech, které se bezprostředně týkají Ministerstva zemědělství, publikované ve Sbírce zákonů v období od 1. 1. 2009 do 1. 3. 2010 (rozdělené podle jednotlivých oblastí):

Ekonomické nástroje k podpoře podnikatelských aktivit v zemědělství

Zákon č. 109/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 215/2004 Sb., o úpravě některých vztahů v oblasti veřejné podpory a o změně zákona o podpoře výzkumu a vývoje, zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů

(pozn.: účinnost předpisu od 1. 6. 2009, část od 1. 1. 2010, část od 1. 1. 2012)

Zákon č. 291/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

(pozn.: účinnost předpisu od 1. 10. 2009)

Nařízení vlády č. 335/2009 Sb., o stanovení druhů krajinných prvků

(pozn.: účinnost předpisu od 1. 10. 2009)

Nařízení vlády č. 336/2009 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 82/2006 Sb., o stanovení dalších údajů evidovaných u půdního bloku nebo u dílu půdního bloku v evidenci využití zemědělské půdy

(pozn.: účinnost předpisu od 1. 10. 2009)

Vyhláška č. 465/2009 Sb., o údajích zaznamenávaných do centrálního registru podpor malého rozsahu

(pozn.: účinnost předpisu od 1. 1. 2010)

Vyhláška č. 14/2010 Sb., kterou se mění vyhláška č. 48/2008 Sb., o způsobu výpočtu nároku na vrácení spotřební daně zaplacené v cenách některých minerálních olejů spotřebovaných v zemědělské prvovýrobě, ve znění vyhlášky č. 395/2008 Sb.

(pozn.: účinnost předpisu od 21. 1. 2010)

Lesní hospodářství

Nařízení vlády č. 247/2009 Sb., kterým se vyhláší provedení inventarizace lesů v letech 2011 až 2015
(pozn.: účinnost předpisu od 1. 1. 2010)

Vyhláška č. 44/2010 Sb., kterou se mění vyhláška č. 29/2004 Sb., kterou se provádí zákon č. 149/2003 Sb., o obchodu s reprodukčním materiálem lesních dřevin
(pozn.: účinnost předpisu od 17. 2. 2010)

Ochrana zvířat proti týrání

Vyhláška č. 3/2009 Sb., o odborné způsobilosti k výkonu dozoru na úseku ochrany zvířat proti týrání
(pozn.: účinnost předpisu od 22. 1. 2009)

Vyhláška č. 4/2009 Sb., o ochraně zvířat při přepravě
(pozn.: účinnost předpisu od 7. 1. 2009)

Vyhláška č. 5/2009 Sb., o ochraně zvířat při veřejném vystoupení a při chovu
(pozn.: účinnost předpisu od 7. 1. 2009)

Vyhláška č. 39/2009 Sb., kterou se mění vyhláška č. 207/2004 Sb., o ochraně, chovu a využití pokusných zvířat
(pozn.: účinnost předpisu od 4. 2. 2009)

Vyhláška č. 464/2009 Sb., kterou se mění vyhláška č. 208/2004 Sb., o minimálních standardech pro ochranu hospodářských zvířat, ve znění vyhlášky č. 425/2005 Sb.
(pozn.: účinnost předpisu od 1. 1. 2010)

Potravinářská výroba

Vyhláška č. 169/2009 Sb., kterou se mění vyhláška č. 326/2001 Sb., kterou se provádí § 18 písm.a), d), g), h), i) a j) zákona č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, pro maso, masné výrobky, ryby, ostatní vodní živočichy a výrobky z nich, vejce a výrobky z nich, ve znění vyhlášky č. 264/2003 Sb.
(pozn.: účinnost předpisu od 1. 7. 2009)

Vyhláška č. 45/2010 Sb., kterou se zrušuje vyhláška Ministerstva zemědělství č. 147/1998 Sb., o způsobu stanovení kritických bodů v technologii výroby, ve znění pozdějších předpisů
(pozn.: účinnost předpisu od 1. 4. 2010)

Půda, Pozemkový fond a pozemkové úpravy

Zákon č. 95/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 569/1991 Sb., o Pozemkovém fondu České republiky, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů,
(pozn.: účinnost předpisu od 14. 4. 2009)

Zákon č. 299/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 569/1991 Sb., o Pozemkovém fondu České republiky, ve znění pozdějších předpisů
(pozn.: účinnost předpisu od 1. 1. 2010)

Vyhláška č. 427/2009 Sb., kterou se mění vyhláška č. 412/2008 Sb., o stanovení seznamu katastrálních území s přiřazenými průměrnými základními cenami zemědělských pozemků
(pozn.: účinnost předpisu od 1. 1. 2010)

Rostlinné komodity

Zákon č. 9/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 156/1998 Sb., o hnojivech, pomocných půdních látkách, pomocných rostlinných přípravcích a substrátech a o agrochemickém zkoušení zemědělských půd (zákon o hnojivech), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony
(pozn.: účinnost předpisu od 23. 1. 2009)

Zákon č. 96/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 219/2003 Sb., o uvádění do oběhu osiva a sadby pěstovaných rostlin a o změně některých zákonů (zákon o oběhu osiva a sadby), ve znění pozdějších předpisů
(pozn.: účinnost předpisu od 1. 5. 2009)

Zákon č. 300/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 219/2003 Sb., o uvádění do oběhu osiva a sadby pěstovaných rostlin a o změně některých zákonů (zákon o oběhu osiva a sadby), ve znění pozdějších předpisů
(pozn.: účinnost předpisu od 15. 10. 2009)

Zákon č. 490/2009 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se stanoví požadavky na akreditaci a dozor nad trhem, týkající se uvádění výrobků na trh
(pozn.: účinnost předpisu od 1. 1. 2010)

Vyhláška č. 11/2009 Sb., kterou se mění vyhláška č. 449/2006 Sb., o stanovení metodik zkoušek odlišnosti, uniformity, stálosti a užitné hodnoty odrůd, ve znění pozdějších předpisů
(pozn.: účinnost předpisu od 13. 1. 2009)

Vyhláška č. 257/2009 Sb., o používání sedimentů na zemědělské půdě
(pozn.: účinnost předpisu od 1. 9. 2009)

Vyhláška č. 271/2009 Sb., kterou se mění vyhláška Ministerstva zemědělství č. 474/2000 Sb., o stanovení požadavků na hnojiva, ve znění pozdějších předpisů
(pozn.: účinnost předpisu od 1. 9. 2009)

Vyhláška č. 353/2009 Sb., kterou se mění vyhláška Ministerstva zemědělství č. 274/1998 Sb., o skladování a způsobu používání hnojiv, ve znění pozdějších předpisů
(pozn.: účinnost předpisu od 1. 11. 2009)

Vyhláška č. 369/2009 Sb., o podrobnostech uvádění osiva a sadby pěstovaných rostlin do oběhu
(pozn.: účinnost předpisu od 30. 10. 2009)

Vyhláška č. 446/2009 Sb., kterou se mění vyhláška č. 449/2006 Sb., o stanovení metodik zkoušek odlišnosti, uniformity, stálosti a užitné hodnoty odrůd, ve znění pozdějších předpisů
(pozn.: účinnost předpisu od 1. 1. 2010)

Vyhláška č. 28/2010 Sb., kterou se mění vyhláška č. 323/2004 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o vinohradnictví a vinařství, ve znění vyhlášky č. 437/2005 Sb.
(pozn.: účinnost předpisu od 3. 2. 2010)

Vyhláška č. 58/2010 Sb., kterou se mění vyhláška č. 89/2006 Sb., o bližších podmínkách pěstování geneticky modifikované odrůdy
(pozn.: účinnost předpisu od 26. 2. 2010)

Rostlinolékařská péče

Zákon č. 490/2009 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se stanoví požadavky na akreditaci a dozor nad trhem, týkající se uvádění výrobků na trh
(pozn.: účinnost předpisu od 1. 1. 2010)

Vyhláška č. 146/2009 Sb., kterou se mění vyhláška č. 329/2004 Sb., o přípravcích a dalších prostředcích na ochranu rostlin, ve znění vyhlášky č. 371/2006 Sb.
(pozn.: účinnost předpisu od 27. 6. 2009)

Vyhláška č. 147/2009 Sb., kterou se mění vyhláška č. 334/2004 Sb., o mechanizačních prostředcích na ochranu rostlin
(pozn.: účinnost předpisu od 27. 6. 2009)

Vyhláška č. 159/2009 Sb., kterou se mění vyhláška č. 215/2008 Sb., o opatřeních proti zavlečení a rozšiřování škodlivých organismů rostlin a rostlinných produktů
(pozn.: účinnost předpisu od 9. 6. 2009, část od 1. 7. 2009)

Rybářství

Vyhláška č. 20/2010 Sb., kterou se mění vyhláška č. 197/2004 Sb., k provedení zákona č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské strážní, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (zákon o rybářství), ve znění vyhlášky č. 239/2006 Sb.
(pozn.: účinnost předpisu od 26. 1. 2010, část od 1. 1. 2011)

Státní zemědělský intervenční fond

Zákon č. 291/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

(pozn.: účinnost předpisu od 1. 10. 2009)

Nařízení vlády č. 45/2009 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 79/2007 Sb., o podmínkách provádění agroenvironmentálních opatření, ve znění nařízení vlády č. 114/2008 Sb.

(pozn.: účinnost předpisu od 15. 2. 2009)

Nařízení vlády č. 50/2009 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 225/2004 Sb., o některých podrobnostech provádění vybraných tržních opatření společné organizace trhu s mlékem a mléčnými výrobky, ve znění pozdějších předpisů

(pozn.: účinnost předpisu od 18. 2. 2009)

Nařízení vlády č. 51/2009 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 147/2008 Sb., o stanovení podmínek pro poskytování dotací na zachování hospodářského souboru lesního porostu v rámci opatření Natura 2000 v lesích

(pozn.: účinnost předpisu od 28. 2. 2009)

Nařízení vlády č. 53/2009 Sb., o stanovení podmínek pro poskytování dotací na lesnicko-environmentální opatření

(pozn.: účinnost předpisu od 1. 3. 2009)

Nařízení vlády č. 82/2009 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 245/2004 Sb., o stanovení bližších podmínek při provádění opatření společné organizace trhu s vínem, ve znění pozdějších předpisů

(pozn.: účinnost předpisu od 1. 4. 2009)

Nařízení vlády č. 83/2009 Sb., o stanovení důsledků porušení podmíněnosti poskytování přímých podpor, některých podpor v rámci společné organizace trhu s vínem a některých podpor Programu rozvoje venkova, a o změně některých souvisejících nařízení vlády

(pozn.: účinnost předpisu od 1. 4. 2009)

Nařízení vlády č. 101/2009 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 224/2004 Sb., o některých podrobnostech provádění společných organizací trhu v režimu dovozních a vývozních licencí a osvědčení o stanovení náhrady předem pro zemědělské produkty

(pozn.: účinnost předpisu od 22. 4. 2009)

Nařízení vlády č. 113/2009 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 115/2004 Sb., kterým se stanoví některé postupy při provádění opatření společné organizace trhu se škrobem, ve znění pozdějších předpisů

(pozn.: účinnost předpisu od 30. 6. 2009)

Nařízení vlády č. 238/2009 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 205/2004 Sb., kterým se v rámci společné organizace trhu s mlékem a mléčnými výrobky stanoví bližší podmínky poskytování podpory a národní podpory spotřeby mléka a mléčných výrobků žáky, kteří plní povinnou školní docházku ve školách zařazených do sítě škol, ve znění pozdějších předpisů

(pozn.: účinnost předpisu od 1. 8. 2009)

Nařízení vlády č. 478/2009 Sb., o stanovení některých podmínek pro poskytování podpory na ovoce a zeleninu a výrobky z ovoce, zeleniny a banánů dětem ve vzdělávacích zařízeních

(pozn.: účinnost předpisu od 1. 1. 2010)

Nařízení vlády č. 479/2009 Sb., o stanovení důsledků porušení podmíněnosti poskytování některých podpor

(pozn.: účinnost předpisu od 1. 1. 2010)

Nařízení vlády č. 480/2009 Sb., kterým se mění některá nařízení vlády v souvislosti s přijetím nařízení vlády o stanovení důsledků porušení podmíněnosti poskytování některých podpor

(pozn.: účinnost předpisu od 1. 1. 2010)

Veterinární péče

Zákon č. 298/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů

(pozn.: účinnost předpisu od 4. 9. 2009)

Vyhláška č. 21/2009 Sb., kterou se mění vyhláška č. 296/2003 Sb., o zdraví zvířat a jeho ochraně, o přemísťování a přepravě zvířat a o oprávnění a odborné způsobilosti k výkonu některých odborných veterinárních činností, ve znění pozdějších předpisů

(pozn.: účinnost předpisu od 23. 1. 2009)

Vyhláška č. 61/2009 Sb., kterou se mění vyhláška č. 289/2007 Sb., o veterinárních a hygienických požadavcích na živočišné produkty, které nejsou upraveny přímo použitelnými předpisy Evropských společenství

(pozn.: účinnost předpisu od 6. 3. 2009)

Vyhláška č. 128/2009 Sb., o přizpůsobení veterinárních a hygienických požadavků pro některé potravinářské podniky, v nichž se zachází se živočišnými produkty

(pozn.: účinnost předpisu od 30. 5. 2009)

Vyhláška č. 129/2009 Sb., kterou se mění vyhláška č. 291/2003 Sb., o zákazu podávání některých látek zvířatům, jejichž produkty jsou určeny k výživě lidí, a o sledování (monitoringu) přítomnosti nepovolených látek, reziduí a látek kontaminujících, pro něž by živočišné produkty mohly být škodlivé pro zdraví lidí, u zvířat a v jejich produktech, ve znění pozdějších předpisů

(pozn.: účinnost předpisu od 15. 5. 2009)

Vyhláška č. 447/2009 Sb., kterou se mění vyhláška č. 380/2003 Sb., o veterinárních požadavcích na obchodování se spermatem, vaječnými buňkami a embryi a o veterinárních podmínkách jejich dovozu ze třetích zemí, ve znění vyhlášky č. 155/2006 Sb.

(pozn.: účinnost předpisu od 1. 1. 2010)

Vyhláška č. 12/2010 Sb., kterou se mění vyhláška č. 299/2003 Sb., o opatřeních pro předcházení a zdolávání nákaz a nemocí přenosných ze zvířat na člověka, ve znění pozdějších předpisů

(pozn.: účinnost předpisu od 1. 3. 2010)

Vyhláška č. 13/2010 Sb., kterou se mění vyhláška č. 228/2008 Sb., o registraci léčivých přípravků

(pozn.: účinnost předpisu od 5. 2. 2010)

Vodní hospodářství

Zákon č. 94/2009 Sb., o přijetí úvěru Českou republikou od Evropské investiční banky na financování investičních potřeb souvisejících s prováděním programu Výstavba a obnova infrastruktury vodovodů a kanalizací II.

(pozn.: účinnost předpisu od 14. 4. 2009)

Nařízení vlády č. 203/2009 Sb., o postupu při zjišťování a uplatňování náhrady škody a postupu při určení její výše v územích určených k řízeným rozlivům povodní

(pozn.: účinnost předpisu od 25. 6. 2009)

Živočišné komodity

Vyhláška č. 178/2009 Sb., kterou se mění vyhláška č. 356/2008 Sb., kterou se provádí zákonč. 91/1996 Sb., o krmivech, ve znění pozdějších předpisů

(pozn.: účinnost předpisu od 1. 7. 2009, část od 26. 8. 2009)

Vyhláška č. 213/2009 Sb., kterou se mění vyhláška č. 136/2004 Sb., kterou se stanoví podrobnosti označování zvířat a jejich evidence a evidence hospodářství a osob stanovených plemenářským zákonem, ve znění vyhlášky č. 199/2007 Sb.

(pozn.: účinnost předpisu od 20. 7. 2009)

Vyhláška č. 415/2009 Sb., o stanovení požadavků na odběr vzorků a způsobu zveřejnění metod laboratorního zkoušení produktů ke krmení

(pozn.: účinnost předpisu od 1. 12. 2009)

Evropská legislativa

Zemědělství a rozvoj venkova

Krizové projevy ve finančním a hospodářském sektoru měly negativní dopad i na zemědělskou výrobu a spotřebu. Rada v této souvislosti přijala celou řadu podpůrných opatření a přijala celou řadu nařízení, která byla posléze doprovázena četnými odpovídajícími nařízeními Evropské komise.

- Nařízení Rady (ES) č. 1250/2009 ze dne 30. listopadu 2009, kterým se mění nařízení (ES) č. 73/2009, kterým se stanoví společná pravidla pro režimy přímých podpor v rámci společné zemědělské politiky a kterým se zavádějí některé režimy podpor pro zemědělce;
- Nařízení Rady (ES) č. 1140/2009 ze dne 20. listopadu 2009, kterým se mění nařízení (ES) č. 1234/2007, kterým se stanoví společná organizace zemědělských trhů a zvláštní ustanovení pro některé zemědělské produkty (jednotné nařízení o společné organizaci trhů);
- Nařízení Rady (ES) č. 491/2009 ze dne 25. května 2009, kterým se mění nařízení (ES) č. 1234/2007, kterým se stanoví společná organizace zemědělských trhů a zvláštní ustanovení pro některé zemědělské produkty („jednotné nařízení o společné organizaci trhů“);
- Nařízení Rady (ES) č. 72/2009 ze dne 19. ledna 2009 o úpravách společné zemědělské politiky změnou nařízení (ES) č. 247/2006, (ES) č. 320/2006, (ES) č. 1405/2006, (ES) č. 1234/2007, (ES) č. 3/2008 a (ES) č. 479/2008 a zrušením nařízení (EHS) č. 1883/78, (EHS) č. 1254/89, (EHS) č. 2247/89, (EHS) č. 2055/93, (ES) č. 1868/94, (ES) č. 2596/97, (ES) č. 1182/2005 a (ES) č. 315/2007;
- Nařízení Rady (ES) č. 73/2009 ze dne 19. ledna 2009, kterým se stanoví společná pravidla pro režimy přímých podpor v rámci společné zemědělské politiky a kterým se zavádějí některé režimy podpor pro zemědělce a kterým se mění nařízení (ES) č. 1290/2005, (ES) č. 247/2006, (ES) č. 378/2007 a zrušuje nařízení (ES) č. 1782/2003

Budoucnost Společné zemědělské politiky (SZP)

Budoucnosti přímých plateb zemědělcům v EU po roce 2013 se věnovalo neformální zasedání Rady (při uvádění „zasedání Rady“ vždy rozuměj zasedání Rady ministrů zemědělství a rybnářství), které se konalo na přelomu května a června v Brně. Na červnovém zasedání Rady nebylo k tématu Budoucnost SZP po roce 2013 – Přímé platby dosaženo jednomyslné shody členských států, a proto bylo projednávání uzavřeno přijetím Závěrů Předsednictví, které podpořilo 21 členských států. Významná většina států tak vyslala signál, že v budoucnosti přímé platby musí být spravedlivé, efektivní, jednoduše proveditelné a obhajitelné. V průběhu 2. pololetí pokračovaly diskuze o budoucnosti SZP, v rámci kterých byla zahájena politická rozprava o nové budoucnosti politiky rozvoje venkova.

Zjednodušování Společné zemědělské politiky a snížení administrativní zátěže

V r. 2009 bylo dosaženo pokroku i v oblasti zjednodušování SZP. Na květnovém zasedání Rady bylo dosaženo jednomyslné politické dohody a došlo k přijetí Závěrů Rady, ve kterých se proces simplifikace SZP uznává jako trvalá priorita veškerých současných i budoucích úvah o SZP, stejně tak jako závazek snížit administrativní zátěž o 25 % do roku 2012. Ve 2. pololetí Rada pokračovala v projednávání této problematiky jako jedné z priorit, přičemž hlavní těžiště zjednodušení SZP se posunulo na expertní úroveň, kde se uskutečnila celá řada expertních jednání především k 39 konkrétním návrhům členských států. Prosincová Rada konstatovala v této souvislosti pozitivní posun a uložila Evropské komisi vypracovat a předložit konkrétní legislativní návrhy. Na tomto základě bylo přijato Nařízení Rady (ES) č. 1128/2009 ze dne 20. listopadu 2009, kterým se zrušují některé zastaralé akty Rady v oblasti společné zemědělské politiky a Nařízení Rady (ES) č. 1139/2009 ze dne 20. listopadu 2009, kterým se zrušují některé zastaralé akty Rady.

Kvalita zemědělských a potravinářských výrobků

Evropská komise navrhla nová pravidla označování jakosti (Sdělení Komise – politika jakosti zemědělských produktů - KOM(2009)234), aby bylo možné určit, kde byl zemědělský výrobek vyroben, a to v souvislosti se zlepšením mezinárodní ochrany zeměpisných označení a pomocí rozvoji mezinárodního přístupu k obchodním normám a ekologickým produktům. Cílem je také vytvořit jedinečný rejstřík pro všechna zeměpisná označení (pro vína, lihoviny a zemědělské výrobky a potraviny) při zachování specifických prvků každého systému. Ekologické zemědělství bylo také podpořeno vytvořením charakteristického loga EU, které se bude v roce 2010 vyskytovat na všech ekologických výrobcích. Na červnovém zasedání Rady byla dosažena jednomyslná shoda členských států na závěrech Rady, které se týkají budoucí podoby evropské politiky kvality zemědělských a potravinářských produktů. Další problematikou, která byla projednávána, je označování potravin. Cílem návrhu nařízení o poskytování informací spotřebitelům je zpřehlednit údaje na etiketách a přiblížit je potřebám spotřebitelů v celé EU, sjednotit a aktualizovat dvě oblasti právních předpisů týkajících se obecného a nutričního označování potravin. V návaznosti na vývoj odpovídajících mezinárodních norem, zejména normu Codex pro ovocné šťávy a nektary byla přijata Směrnice Komise 2009/106/ES ze dne 14. srpna 2009, kterou se mění směrnice Rady 2001/112/ES o ovocných šťávách a některých podobných produktech určených k lidské spotřebě.

Rozvoj venkova a jeho budoucnost a vymezení méně příznivých oblastí (LFA)

V rámci stanovení nových výzev (klima, OZE, biodiverzita, vodní hospodářství, mléko) a stanovení priorit Společenství spojených se změnou klimatu, obnovitelnými zdroji energie, vodním hospodářstvím, biologickou rozmanitostí a restrukturalizací odvětví mléka a mléčných výrobků bylo přijato Nařízení Rady (ES) č. 74/2009 ze dne 19. ledna 2009, kterým se mění nařízení (ES) č. 1698/2005 o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV), resp. Rozhodnutí Rady ze dne 19. ledna 2009, kterým se mění rozhodnutí 2006/144/ES o strategických směrech Společenství pro rozvoj venkova (programové období 2007 až 2013) (Rada 2009/61/ES), jakož i doprovodné Nařízení Komise (ES) č. 363/2009 ze dne 4. května 2009 o změně nařízení (ES) č. 1974/2006, kterým se stanoví podrobná pravidla pro použití nařízení Rady (ES) č. 1698/2005 o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV). V důsledku schválení European Recovery Plan (podpora internetu, flexibilita k využití prostředků pro nové výzvy) bylo přijato Nařízení Rady (ES) č. 473/2009 ze dne 25. května 2009, kterým se mění nařízení (ES) č. 1698/2005 o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV) a nařízení (ES) č. 1290/2005 o financování společné zemědělské politiky a následné Nařízení Komise (ES) č. 482/2009 ze dne 8. června 2009 o změně nařízení (ES) č. 1974/2006, kterým se stanoví podrobná pravidla pro použití nařízení Rady (ES) č. 1698/2005 o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV), a nařízení (ES) č. 883/2006, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1290/2005, pokud jde o vedení účtů platebních agentur, výkazy výdajů a příjmů a podmínky následné úhrady výdajů v rámci EZZF a EZFRV. Na základě dohody o pozměnění prováděcích pravidel pro podmíněnost, modulaci a integrovaný administrativní a kontrolní systém bylo přijato Nařízení Komise č. 484/2009 ze dne 9. 6. 2009, kterým se mění nařízení (ES) č. 1975/2006, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1698/2005, pokud jde o provádění kontrolních postupů a podmíněnosti s ohledem na opatření na podporu rozvoje venkova. Ve 2. pololetí pokračovaly diskuze o budoucnosti SZP, v rámci kterých byla zahájena politická rozprava o nové budoucnosti politiky rozvoje venkova. Evropská komise předložila Evropskému parlamentu, Radě a Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru Sdělení Komise – Cesta k cílenějšímu zaměření podpory určené zemědělcům v oblastech s přírodním znevýhodněním (KOM(2009)161. Rada schválila závěry, v jejichž rámci se členské státy zavázaly předložit Evropské komisi modelové mapy oblastí postižených přírodním znevýhodněním. Evropská komise tak bude moci učinit další kroky k vypracování legislativního návrhu, který vymezení oblastí s přírodním znevýhodněním ve všech členských státech EU od roku 2014.

Společná organizace trhů (SOT)

Velmi složitá byla v roce 2009 i situace na trhu s mlékem – v roce 2009 pokračoval pokles cen u sušeného odstředěného mléka a másla. Proto bylo prodlouženo období pro intervenční nákupy. Zároveň byla využita možnost, aby Evropská komise mohla v krizové situaci jednat sama. Na podporu postiženého sektoru bylo umožněno využít finance z ERP a do konce roku 2010 bylo členskými státy dle „dočasného rámce“ umožněno nad rámec podpory de minimis (7 500 eur) navýšit státní podporu až do výše 15 000 eur. Tyto prostředky mohou být využity i v průběhu roku 2010. Na základě ujednání v rámci Rady Evropská komise přijala prostřednictvím svých nařízení řadu opatření.

- Nařízení Komise (ES) č. 76/2009 ze dne 26. ledna 2009 o změně nařízení (ES) č. 504/2007, kterým se stanoví prováděcí pravidla k režimu dodatečných dovozních cel v odvětví mléka a mléčných výrobků;
- Nařízení Komise (ES) č. 131/2009 ze dne 13. února 2009, kterým se mění nařízení (ES) č. 105/2008, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1255/1999, pokud jde o intervenční opatření na trhu s máslem;
- Nařízení Komise (ES) č. 452/2009 ze dne 29. května 2009 o zrušení nařízení (ES) č. 1898/2005, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1255/1999, pokud jde o opatření pro odbyt smetany, másla a zahuštěného másla na trhu Společenství;
- Nařízení Komise (ES) č. 549/2009 ze dne 24. června 2009, kterým se mění nařízení (ES) č. 214/2001, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1255/1999, pokud jde o intervenční opatření na trhu se sušeným odstředěným mlékem;
- Nařízení Komise (ES) č. 733/2009 ze dne 11. srpna 2009, kterým se přijímají mimořádná opatření na trhu s mlékem a mléčnými výrobky zahájením nákupu másla a sušeného odstředěného mléka prostřednictvím nabídkového řízení v období od 1. září 2009 do 30. listopadu 2009;
- Nařízení Komise (ES) č. 793/2009 ze dne 31. srpna 2009, kterým se mění nařízení (ES) č. 595/2004, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1788/2003, kterým se stanoví dávka v odvětví mléka a mléčných výrobků

V rámci podpory zdravé dětí a mládeže prostřednictvím konzumace **ovoce ve školách** přijala Rada Nařízení Rady (ES) č. 13/2009 ze dne 18. prosince 2008, kterým se mění nařízení (ES) č. 1290/2005 o financování společné zemědělské politiky a nařízení (ES) č. 1234/2007, kterým se stanoví společná organizace zemědělských trhů a zvláštní ustanovení pro některé zemědělské produkty (jednotné nařízení o společné organizaci trhů), s cílem vytvořit projekt „Ovoce do škol“, které bylo dále upřesněno prostřednictvím Nařízení Komise (ES) č. 288/2009 ze dne 7. dubna 2009, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1234/2007, pokud jde o podporu Společenství na poskytování ovoce a zeleniny a výrobků z ovoce, zeleniny a banánů dětem ve

vzdělávacích zařízeních v rámci projektu „Ovoce do škol“. Obdobně Rada postupovala i v případě podpory konzumace **mléka a mléčných výrobků ve školách**, a to prostřednictvím Nařízení Komise (EU) č. 1233/2009 ze dne 15. prosince 2009, kterým se stanoví zvláštní opatření na podporu trhu v odvětví mléka a mléčných výrobků, resp. Nařízení Komise (ES) č. 966/2009 ze dne 15. října 2009 o změně nařízení (ES) č. 657/2008, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1234/2007, pokud jde o podporu Společenství pro poskytování mléka a některých mléčných výrobků žákům ve školách. Z hlediska větší transparentnosti trhu a pro lepší **fungování potravinového řetězce** předložila v listopadu Evropská komise příslušné sdělení: Sdělení Komise – *Lepší fungování potravinového řetězce v Evropě (KOM(2009)591*, ve kterém navrholo zkvalitnit fungování potravinového dodavatelského řetězce prostřednictvím nástroje sledování cen, který umožní spotřebitelům vidět, kolik stojí kilogram vepřového masa v jednotlivých zemích. Další etapa pokračující **reformy vinařství** zahrnovala pravidla o chráněných označeních původu a chráněných zeměpisných označeních, tradičních pojmech a označování a představení postupů výroby vína ke zlepšení komunikace se spotřebitelem, která zajišťují zachování nejlepších tradic výroby vína při současném vytvoření prostoru pro inovaci. Prostřednictvím Nařízení Rady (ES) č. 491/2009 ze dne 25. května 2009, kterým se mění nařízení (ES) č. 1234/2007, kterým se stanoví společná organizace zemědělských trhů a zvláštní ustanovení pro některé zemědělské produkty („jednotné nařízení o společné organizaci trhů“) byly do jednotného nařízení pro SOT „inkorporovány“ výsledky tzv. reformy politik v odvětví vína, která byla dokončena přijetím nařízení Rady (ES) č. 479/2008 ze dne 29. dubna 2008 o společné organizaci trhu s vínem. V této souvislosti přijala Evropská komise řadu dalších nařízení.

- Nařízení Komise (ES) č. 436/2009 ze dne 26. května 2009, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 479/2008, pokud jde o registr vinic, povinná prohlášení a shromažďování údajů pro sledování trhu, průvodní doklady pro přepravu vinařských produktů a evidenční knihy vedené v odvětví vína;
- Nařízení Komise (ES) č. 42/2009 ze dne 20. ledna 2009, kterým se mění nařízení (ES) č. 555/2008, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 479/2008 o společné organizaci trhu s vínem, pokud jde o programy podpory, obchod se třetími zeměmi, produkční potenciál a kontroly v odvětví vína;
- Nařízení Komise (ES) č. 316/2009 ze dne 17. dubna 2009, kterým se mění nařízení (ES) č. 1973/2004, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1782/2003 ohledně režimů podpor stanovených v hlavě IV a IVa tohoto nařízení a ohledně využití půdy vyjmuté pro pěstování surovin;
- Nařízení Komise (ES) č. 606/2009 ze dne 10. července 2009, kterým se stanoví některá prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 479/2008, pokud jde o druhy výrobků z révy vinné, enologické postupy a omezení, která se na ně použijí;
- Nařízení Komise (ES) č. 607/2009 ze dne 14. července 2009, kterým se stanoví některá prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 479/2008, pokud jde o chráněná označení původu a zeměpisná označení, tradiční výrazy, označování a obchodní úpravu některých vinařských produktů;
- Nařízení Komise (ES) č. 702/2009 ze dne 3. srpna 2009, kterým se mění a opravuje nařízení (ES) č. 555/2008, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 479/2008 o společné organizaci trhu s vínem, pokud jde o programy podpory, obchod se třetími zeměmi, produkční potenciál a kontroly v odvětví vína

Oblast veterinární

Rada přijala nařízení o vedlejších produktech živočišného původu - Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1069/2009 ze dne 21. října 2009 o hygienických pravidlech pro vedlejší produkty živočišného původu a získané produkty, které nejsou určeny k lidské spotřebě, a o zrušení nařízení (ES) č. 1774/2002 (nařízení o vedlejších produktech živočišného původu), díky němuž došlo k náhradě 14 předpisů jediným předpisem. Na úrovni Rady byl také dne schválen návrh nařízení na ochranu zvířat při porážce a usmrcování - Nařízení Rady (ES) č. 1099/2009 ze dne 24. září 2009 o ochraně zvířat při usmrcování. V této oblasti byla dále přijata Všeobecná deklarace k dobrým životním podmínkám zvířat, jejímž účelem je povzbudit třetí země k přijetí národních předpisů v této oblasti. Byl také dosažen pokrok u návrhu směrnice o ochraně zvířat používaných pro vědecké účely (pozn.: jediným otevřeným tématem zůstává otázka komitologie). Na květnovém plenárním zasedání Světové organizace pro zdraví zvířat (OIE) v Paříži se podařilo schválit společnou pozici zemí EU k návrhu novelizace standardů OIE pro suchozemské i vodní živočichy. Členské státy také vyslovily souhlas se společnou kandidaturou EU pro volby do pěti pracovních komisí OIE, díky níž uspěli všichni kandidáti navrhovaní EU. Cílem novely o obchodních normách pro drůbeží maso, Směrnice Rady 2009/158/ES ze dne 30. listopadu 2009 o veterinárních podmínkách pro obchod s drůbeží a násadovými vejci uvnitř Společenství a jejich dovoz ze třetích zemí (pozn.: tato směrnice byla do vnitrostátního právního řádu transponována prostřednictvím řady transpozičních předpisů), je zejména rozšířit oblast působnosti stávajících obchodních norem pro drůbeží maso na přípravky a výrobky z drůbežního masa. Závěry Rady týkající se tzv. Hygienického balíčku konstatovaly, že současnou úpravu není třeba celkově měnit, je však nutno vypracovat některé technické změny. Byl dosažen pokrok při formulaci jednotného stanoviska vedoucích lékových agentur vymezujícího zásadní směry pro budoucí úpravy veterinární farmaceutické legislativy. „Nová“ Evropská komise se bude touto oblastí detailněji zabývat v rámci úprav stávající legislativy. Byla přijata celá řada předpisů: Směrnice Komise 2009/9/ES ze dne 10. února 2009, kterou se mění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/82/ES o kodexu Společenství týkajícím

se veterinárních léčivých přípravků (pozn.: tato směrnice byla do vnitrostátního právního řádu transponována prostřednictvím řady transpozičních předpisů), Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 470/2009 ze dne 6. května 2009, kterým se stanoví postupy Společenství pro stanovení limitů reziduí farmakologicky účinných látek v potravinách živočišného původu, kterým se zrušuje nařízení Rady (EHS) č. 2377/90 a kterým se mění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/82/ES a nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 726/2004, a řada „doprovodných“ nařízení Evropské komise (č. 478/2009, č. 485/2009, č. 581/2009, č. 582/2009). Byla přijata také Směrnice Rady 2009/157/ES ze dne 30. listopadu 2009 o čistokrevném plemenném skotu.

Rostlinolékařská oblast, osiva a sadba

V březnu 2009 byla dosažena dohoda s Evropským parlamentem a Komisí ohledně návrhu nařízení o statistice pesticidů, respektive přípravků na ochranu rostlin, jež je součástí tzv. „pesticidního balíčku“ Cílem předpisů je sledovat vhodné ukazatele pro monitorování rizik souvisejících s používáním pesticidů. Jednání o dalších dvou návrzích „pesticidního balíčku“-nařízení o uvádění přípravků na ochranu rostlin na trh a rámcové směrnici o trvale udržitelném používání pesticidů - byla formálně ukončena již v lednu 2009 - Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/128/ES ze dne 21. října 2009, kterou se stanoví rámec pro činnost Společenství za účelem dosažení udržitelného používání pesticidů. V průběhu 2. pololetí byly všechny návrhy pesticidního balíčku finalizovány a publikovány v Úředním věstníku EU - Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1185/2009 ze dne 25. listopadu 2009 o statistice pesticidů, Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1107/2009 ze dne 21. října 2009 o uvádění přípravků na ochranu rostlin na trh a o zrušení směrnic Rady 79/117/EHS a 91/414/EHS (pozn.: vstup v platnost 14. 6. 2011). Ve 2. polovině 2009 na úseku zdraví rostlin - ochrana proti škodlivým organismům byla projednána a uzavřena otázka podmínek pověřování fyzických a právnických osob diagnostikou škodlivých organismů rostlin - Směrnice Rady 2009/143/ES ze dne 26. listopadu 2009, kterou se mění směrnice 2000/29/ES, pokud jde o zmocnění k plnění úkolů laboratorního testování. Dále byly přijaty následující směrnice:

- Směrnice Komise 2009/7/ES ze dne 10. února 2009, kterou se mění přílohy I, II, IV a V směrnice Rady 2000/29/ES o ochranných opatřeních proti zavlékání organismů škodlivých rostlinám nebo rostlinným produktům do Společenství a proti jejich rozšiřování na území Společenství;
- Směrnice Komise 2009/8/ES ze dne 10. února 2009, kterou se mění příloha I směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/32/ES, pokud jde o maximální limity nevyhnutelné křížové kontaminace necílového krmiva kokcidiostatiky nebo histomonostatiky;
- Směrnice Komise 2009/146/ES ze dne 26. listopadu 2009, kterou se opravuje směrnice 2008/125/ES, kterou se mění směrnice Rady 91/414/EHS za účelem zařazení účinných látek fosfidu hlinitého, fosfidu vápenatého, fosfidu hořečnatého, cymoxanilu, dodemorfu, methylesteru 2,5-kyseliny dichlorbenzoové, metamitronu, sulcotrionu, tebukonazolu a triadimenolu;
- Směrnice Komise 2009/11/ES ze dne 18. února 2009, kterou se mění směrnice Rady 91/414/EHS za účelem zařazení účinných látek bensulfuronu, natrium-5-nitroguajakolátu, natrium-2-nitrofenolátu, natrium-4-nitrofenolátu a tebufenpyradu;
- Směrnice Komise 2009/25/ES ze dne 2. dubna 2009, kterou se mění směrnice Rady 91/414/EHS, pokud jde o rozšíření použití účinné látky pyraklostrobinu;
- Směrnice Komise 2009/37/ES ze dne 23. dubna 2009, kterou se mění směrnice Rady 91/414/EHS za účelem zařazení chlormekvátu, sloučenin mědi, propachizafopu, chizalofopu-P, teflubenzuronu a zeta-cypermethrinu jako účinných látek;
- Směrnice Komise 2009/51/ES ze dne 25. května 2009, kterou se mění směrnice Rady 91/414/EHS, pokud jde o specifikaci účinné látky nicosulfuronu;
- Směrnice Komise 2009/77/ES ze dne 1. července 2009, kterou se mění směrnice Rady 91/414/EHS za účelem zařazení účinných látek chlorsulfuronu, cyromazinu, dimethachloru, etofenproxu, lufenuronu, penkonazolu, triallatu a triflusulfuronu
- Směrnice Rady 2009/82/ES ze dne 13. července 2009, kterou se mění směrnice Rady 91/414/EHS za účelem zařazení účinné látky tetrakonazolu;
- Směrnice Komise 2009/115/ES ze dne 31. srpna 2009, kterou se mění směrnice Rady 91/414/EHS za účelem zařazení účinné látky methomyly
- Směrnice Rady 2009/116/ES ze dne 25. června 2009, kterou se mění směrnice 91/414/EHS za účelem zařazení parafinových olejů CAS 64742-46-7, CAS 72623-86-0 a CAS 97862-82-3 jako účinných látek
- Směrnice Rady 2009/117/ES ze dne 25. června 2009, kterou se mění směrnice 91/414/EHS za účelem zařazení parafinového oleje CAS 8042-47-5 jako účinné látky
- Směrnice Komise 2009/152/ES ze dne 30. listopadu 2009, kterou se mění směrnice Rady 91/414/EHS, pokud jde o datum konce platnosti zařazení účinné látky karbendazim do přílohy I;
- Směrnice Komise 2009/153/ES ze dne 30. listopadu 2009, kterou se mění příloha I směrnice Rady 91/414/EHS, pokud jde o obecný název a čistotu účinné látky hydrolyzované bílkoviny;
- Směrnice Komise 2009/154/ES ze dne 30. listopadu 2009, kterou se mění směrnice Rady 91/414/EHS za účelem zařazení účinné látky cyflufenamidu;

- Směrnice Komise 2009/155/ES ze dne 30. listopadu 2009, kterou se mění směrnice Rady 91/414/EHS, pokud jde o úroveň čistoty požadovanou pro účinnou látku metazachlor;
- Směrnice Komise 2009/118/ES ze dne 9. září 2009, kterou se mění přílohy II až V směrnice Rady 2000/29/ES o ochranných opatřeních proti zavlékání organismů škodlivých rostlinám nebo rostlinným produktům do Společenství a proti jejich rozšiřování na území Společenství;
- Směrnice Komise 2009/141/ES ze dne 23. listopadu 2009, kterou se mění příloha I směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/32/ES, pokud jde o maximální obsahy arzenu, teobrominu, *Datura sp.*, *Ricinus communis L.*, *Croton tiglium L.* a *Abrus precatorius L.*;

V oblasti **odrůd** byla přijata Směrnice Komise 2009/145/ES ze dne 26. listopadu 2009, kterou se stanovují některé odchylky pro povolování krajových odrůd zeleniny a odrůd zeleniny, které se tradičně pěstují v určitých místech a oblastech a jsou ohroženy genetickou erozí, a odrůd zeleniny, které samy o sobě nemají hodnotu pro obchodní pěstování zeleniny, ale jsou vyšlechtěny pro pěstování za zvláštních podmínek, a pro uvádění osiva těchto odrůd na trh. Byla přijaty také Směrnice Komise 2009/74/ES ze dne 26. června 2009, kterou se mění směrnice Rady 66/401/EHS, 66/402/EHS, 2002/55/ES a 2002/57/ES, pokud jde o botanické názvy rostlin, vědecké názvy ostatních organismů a některé přílohy směrnic 66/401/EHS, 66/402/EHS a 2002/57/ES s přihlédnutím k vývoji vědeckých a technických poznatků, Směrnice Komise 2009/97/ES ze dne 3. srpna 2009, kterou se mění směrnice 2003/90/ES a 2003/91/ES, kterými se stanoví prováděcí opatření k článku 7 směrnic Rady 2002/53/ES a 2002/55/ES, pokud jde o minimum znaků, na které se zkoušky vztahují, a minimální podmínky pro zkoušení určitých odrůd druhů zemědělských rostlin a druhů zeleniny. V oblasti **krmiv** bylo přijato Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 767/2009 ze dne 13. července 2009 o uvádění na trh a používání krmiv, o změně nařízení (ES) č. 1831/2003 a o zrušení směrnice Rady 79/373/EHS, směrnice Komise 80/511/EHS, směrnic Rady 82/471/EHS, 83/228/EHS, 93/74/EHS, 93/113/ES a 96/25/ES a rozhodnutí Komise 2004/217/ES. Dále byla přijata Směrnice Komise 2009/124/ES ze dne 25. září 2009, kterou se mění příloha I směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/32/ES, pokud jde o maximální obsahy arzenu, teobrominu, *Datura sp.*, *Ricinus communis L.*, *Croton tiglium L.* a *Abrus precatorius L.*

Lesnictví

V oblasti lesnictví byly přijaty Závěry Rady pro osmé zasedání Fóra o lesích OSN (UNFF 8) a úspěšně reprezentovala EU na Výboru FAO pro lesnictví (COFO 19) v březnu 2009 a na UNFF 8 v dubnu 2009. Pokračovala rozprava k návrhu nařízení, kterým se stanoví povinnosti hospodářských subjektů uvádějících na trh dřevo a dřevařské výrobky, jehož záměrem je zejména maximální snížení rizika uvádění nezákonně vytěženého dřeva a výrobků z tohoto dřeva na trh EU. Očekává se, že režim licencí FLEGT bude plně funkční v polovině roku 2011.

Společná rybářská politika (SRP)

V oblasti SRP, resp. v rámci projednávání kontrolního režimu SRP jako součásti reformy jednoho z pilířů SRP, byly vedeny dvě významné debaty - k Zelené knize Komise o budoucí reformě SRP a ke Sdělení Komise o stanovení rybolovných práv na rok 2010. Mimo to byly přijaty závěry Rady ke Sdělení Komise o Akčním plánu na zachování žraloků a závěry ke Sdělení Komise o udržitelném rozvoji akvakultury. V průběhu 2. pololetí bylo přijato Nařízení Rady (ES) č. 1224/2009 ze dne 20. listopadu 2009 o zavedení kontrolního režimu Společenství k zajištění dodržování pravidel společné rybářské politiky, o změně nařízení (ES) č. 847/96, (ES) č. 2371/2002, (ES) č. 811/2004, (ES) č. 768/2005, (ES) č. 2115/2005, (ES) č. 2166/2005, (ES) č. 388/2006, (ES) č. 509/2007, (ES) č. 676/2007, (ES) č. 1098/2007, (ES) č. 1300/2008 a (ES) č. 1342/2008 a o zrušení nařízení (EHS) č. 2847/93, (ES) č. 1627/94 a (ES) č. 1966/2006. Tato pravidla se budou vztahovat jak na mořský rybolov, tak i na kontrolu akvakulturní produkce, tj. i ČR bude mít tuto povinnost. Dále byla schválena nařízení Rady, č. 1287/2009, č. 1226/2009, která na rok 2010 stanovují rybolovná práva v Baltském a Černém moři a ve vodách Společenství. Orientační a produkční ceny produktů rybolovu nařízení Rady (ES) č. 1212/2009. Plán na obnovu platýse černého nařízení Rady (ES) č. 1197/2009. Nařízení Rady (ES) č. 753/2009 mění Nařízení Rady (ES) č. 43/2009 pokud jde o rybolovná práva a související podmínky pro některé populace ryb. Byly přijaty právní předpisy k postoji společenství v mezinárodních organizacích - Rozhodnutí Rady ze dne 5. března 2009 o schválení změn Úmluvy o budoucí multilaterální spolupráci při rybolovu v severovýchodním Atlantiku umožňujících stanovení postupů pro urovnávání sporů, rozšíření oblasti působnosti úmluvy a přezkoumání cílů úmluvy, Nařízení Rady (ES) č. 679/2009 ze dne 7. července 2009, kterým se mění nařízení (ES) č. 1386/2007, kterým se stanoví ochranná a donucovací opatření v oblasti upravené předpisy Organizace pro rybolov v severozápadním Atlantiku. V rámci rybolovných práv bylo přijato Nařízení Rady č. 43/2009 ze dne 16. ledna 2009, kterým se na rok 2009 stanoví rybolovná práva a související podmínky pro některé populace ryb a skupiny populací ryb, platné ve vodách Společenství a pro plavidla Společenství ve vodách podléhajících omezením odlovů a Nařízení Rady (ES) č. 754/2009 ze dne 27. července 2009, kterým se některé skupiny plavidel vylučují z režimu intenzity rybolovu stanoveného v kapitole III nařízení (ES) č. 1342/2008 a nařízení Rady, která se týkají Víceletého plánu pro zachování tuňáka obecného - Nařízení Rady (ES) č. 302/2009 ze dne 6. dubna 2009 o víceletém plánu obnovy populace tuňáka obecného ve východním Atlantiku a Středozemním moři, o změně nařízení (ES) č. 43/2009 a o zrušení nařízení (ES) č. 1559/2007 a dohody mezi EU a Ruskou federací o zachování rybolovných zdrojů v Baltském moři - Nařízení Rady (ES) č. 439/2009 ze dne 23. března 2009

o uzavření Dohody mezi Evropským společenstvím a vládou Ruské federace o spolupráci v oblasti rybolovu a zachování živých mořských zdrojů v Baltském moři. V rámci zjednodušení legislativy bylo přijato Nařízení Rady (ES) č. 492/2009 ze dne 25. května 2009, kterým se zrušuje 14 obsoletních nařízení v oblasti společné rybářské politiky a Rozhodnutí Rady ze dne 25. května 2009, kterým se zrušuje směrnice 83/515/EHS a 11 zastaralých rozhodnutí v oblasti společné rybářské politiky.

ZEMĚDĚLSKÁ VÝROBA

ROSTLINNÁ VÝROBA

Výrobní faktory RV

Počasí

Počasí v roce 2009 jako by vynechalo jaro a rovnou skočilo do léta. Suché počasí s vysokou hodnotou slunečního svitu (270 hod = 174 %) způsobovalo problémy na polích. Později zaseté plochy jařin měly problémy již od fáze vzházení a odnožování. Veškerá vegetace byla urychlena až o dva týdny.

Na začátku měsíce května 2009 byl již citelně znát nedostatek srážek (především na jižní Moravě, východních Čechách), neboť později zaseté porosty byly špatně vzešlé, málo odnožené a v polovině května většina porostů jařin již sloupkovala. Celý měsíc květen je však hodnocen jako měsíc srážkově normální, protože ve třetí dekádě přišly vydatné srážky ve výši 20,0–25,0 mm. Teplotně byl měsíc květen také normální, ale jen v průměru. V první dekádě byly teploty kolem bodu mrazu, ale v třetí se vyšplhaly do výš 22–29 °C. Teplotní průběh měsíce června 2009 byl normální, neboť první dekáda měsíce byla chladnější (denní teploty se pohybovaly v rozmezí 14,0–18,0 °C) a teprve ve druhé a třetí dekádě se výrazně oteplilo (až na 30,8 °C). Díky srážkově nadnormálnímu přidělu v druhé dekádě ve výši 111 mm (132 % normálu) se výrazně zlepšil stav všech porostů. Měsíc červenec 2009 byl srážkově mírně nadprůměrný (Čechy 102,0 mm = 124 % normálu a Morava 129,0 mm = 147 % normálu). Teplotně byl měsíc červenec normální. Nejtepleji bylo v závěru měsíce, což výrazně urychlilo průběh žní. Začátek žní byl v závěru druhé dekády měsíce července. Žně se v roce 2009 oproti loňskému roku 2008 protáhly cca o 14 dnů a byly v podstatě ukončeny ke dni 14. 9. 2009, kdy bylo sklizeno 98,98 % výměry základních obilovin.

Zimu 2008/2009 lze jako celek hodnotit jako teplotně průměrnou, ale srážkově nadprůměrnou. Porosty ozimů byly po poměrně dlouhé zimě na většině území ČR přiměřeně husté, dobře urostlé a měly zdravou zelenou barvu. Ozimé obiloviny si nevyžadovaly žádná mimořádná opatření. Pouze lokálně mohlo dojít k prořídnutí porostů ozimých obilovin v důsledku prosincových a lednových holomrazů. Půdy na konci měsíce března byly vlhké a studené a tudíž příprava půdy a setí jařin (až na některé výjimky) nebylo možné. Měsíc duben 2009 byl teplotně mimořádně nadnormální. Denní teploty se pohybovaly v rozmezí 15–25 °C. V průměru byla 12,3 °C (odchylka je ve výši + 4,8 °C). Srážkově však tento měsíc byl silně podnormální, neboť spadlo úhrnem 21,0 mm srážek, což činí 48 % normálu.

Výživa rostlin

Ve srovnání s rokem 2008 došlo, jak vyplývá z níže uvedené tabulky, k výraznému snížení spotřeby živin v minerálních hnojivech. Celková spotřeba čistých živin dodaných minerálními hnojivy činila 68,0 kg na 1 ha zemědělské půdy. Hlavní důvod tak razantního poklesu v aplikaci minerálních hnojiv lze spatřovat jako následek zvýšení cen hnojiv a také nízkých realizačních cen agrárních produktů.

Spotřeba živin v kg na 1 ha zemědělské půdy – minerální hnojiva

Rok	N	P ₂ O ₅	K ₂ O	Celkem/ha	Celkem tis. tun čistých živin
2001	72,6	12,3	7,3	92,2	394,716
2002	72,3	12,2	7,7	92,2	368,850
2003	60,6	11,7	7,3	79,6	318,604
2004	75,8	13,7	9,9	99,4	401,708
2005	73,2	11,7	7,7	92,6	370,529
2006	77,4	11,7	9,4	98,5	393,956
2007	83,8	15,3	9,9	109,1	436,114
2008	85,4	13,8	11,4	110,6	442,377
2009	63,4	4,3	0,3	68,0	270,000

Spotřeba vápenatých hmot v ČR

Rok	Celková spotřeba (v tis. t)
2001	212
2002	201
2003	171
2004	141
2005	93
2006	103
2007	229
2008	180
2009	199

Pramen: MZe

Hnojení statkovými hnojivy

V roce 2009 bylo statkovými hnojivy dodáno 20,0 kg N, 13,0 kg P₂O₅ a 21,0 kg K₂O na hektar zemědělské půdy. Celkový vnos čistých živin ze statkových hnojiv byl 54,0 kg/ha. (Zdroj VÚRV)

Velikost kapacita a stav zařízení na skladování hnojiv

Nové údaje svědčí o tom, že kapacita skladovacích prostor se postupně dostává do souladu s legislativními požadavky. Je to z důvodů možnosti čerpat dotace na výstavbu nebo rekonstrukci těchto prostor v rámci Operačního programu.

Ochrana rostlin**Výskyt škodlivých organismů a poruch v roce 2009**

Chladné a deštivé počasí v březnu (úhrn srážek -175% normálu v ČR, v jihomoravské oblasti 258% normálu) se rychle změnilo na velmi teplé a slunečné v dubnu a v květnu, zejména pak v dubnu s minimem srážek. Vegetace se tak probudila téměř do letních teplot. Letní měsíce byly teplotně normální, srpen byl teplotně mírně nadprůměrný. Na srážky byly letní měsíce poměrně bohaté, v červnu a červenci spadlo v průměrném úhrnu více než 210 mm srážek (na Moravě 230 mm), které v porostech způsobily výrazné škody v podobě lokálních záplav a poškození v důsledku prudkých přívalových dešťů, a to na severní Moravě (hlavně na Novojičínsku) a v Čechách zejména v okresech Strakonice, Písek a Trutnov. Září bylo opět velmi teplé a suché, téměř beze srážek, rovněž tak listopad (mimo jižní Moravy) byl teplotně výrazně nad normálem (+2,5 °C). Obecně došlo v roce 2009 k vyšším škodám v porostech různých plodin v důsledku zvýšení četnosti extrémů počasí (sucho, prudké deště, vichřice, krupobití).

U obilnin byl na jaře i na podzim 2009 zaznamenán vyšší výskyt infekce virem žluté zakrslosti ječmene (BYDV) než virem zakrslosti pšenice (WDV). V porovnání s předchozím rokem byl jarní výskyt viróz výrazně nižší (zhruba čtvrtinový), ale podzimní výskyt byl naopak téměř dvojnásobně vyšší. Intenzita a plošný rozsah napadení viry byly na jaře převážně slabé a na podzim byl plošný rozsah hodnocen většinou jako slabý až střední. Výskyt viróz se koncentroval hlavně do nížinných oblastí Čech a Moravy. V obilninách byly v roce 2009 zaznamenány zvýšené výskyty chorob houbového původu. Střední a silný výskyt padlí pšenice a padlí ječmene byl monitorován koncem dubna na celém území ČR; do klasů se choroba šířila během června. Výskyt chorob pat stébel byl hlášen ojedinele již během března v okrese Kladno na ozimém ječmeni, výskyty stéblolamu pšenice a ječmene byly sledovány v květnu ojedinele ve střední intenzitě a v červnu až v silné intenzitě na ječmeni např. v okresech Strakonice, Písek, Prachatice a Jeseník. Výskyty hnědé rzivosti pšenice, síťovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene /hnědé skvrnitosti/, spály ječmene /rhynchosporiové skvrnitosti/ a braničnatek - tečkované listové skvrnitosti pšenice /braničnatky pšeničné/, tečkované plevové a listové skvrnitosti pšenice /braničnatky plevové/ - byly zaznamenávány od konce března ve střední až silné intenzitě během celé vegetace.

Vlivem nadměrných srážek, krupobití a vysoké vzdušné vlhkosti v červnu a v červenci docházelo k nárůstu šíření některých chorob, zejména černí obilnin a růžovění klasů pšenice /klasových fuzarióz/, a to nejen v polehlých porostech; silné výskyty byly zaznamenány až do srpna. V roce 2009 zaznamenala Státní rostlinolékařská správa při průzkumu téměř o polovinu vyšší výskyty růžovění klasů pšenice a obsahu deoxynivalenolu u pšenice ozimé než v roce 2008, ale průměrný stupeň napadení klasů byl v obou letech shodný (velmi slabý). Zvýšené výskyty endofytické tmavohnědé skvrnitosti ječmene byly pozorovány v červnu v okresech Kladno, Příbram a Rokycany. Škodlivost snětivostí působených patogeny z rodu *Tilletia* byla v roce 2009 srovnatelná s jejich škodlivostí v roce 2008. Převažovala mazlavá snětivost pšenice a došlo k mírnému snížení výskytu zakrsle snětivosti pšenice. V porostech kukuřice se během vegetace objevovala především obecná snětivost kukuřice, nejvýše však ve střední intenzitě.

Z živočišných škůdců obilnin se v porostech vyskytovaly trásněnky, většinou ve střední až silné intenzitě, hlavně

v moravských okresech, intenzita výskytu mšic byla místně střední až silná, převažovala mšice střemchová. Ojedinele byl sledován zvýšený výskyt zelenušky žlutopásé, např. v okrese Trutnov, a lokálně až silný výskyt kohoutků, např. v okresech Pardubice, Břeclav, Jeseník a Přerov. V rozsahu většinou slabých až středních výskytů byli sledováni dřepčík obilní, obaleč obilní, bejломorka sedlová.

V porostech kukuřice byly zaznamenány převážně střední výskyty zavíječe kukuřičného. Probíhal každoroční monitoring šíření bázlivce kukuřičného odchytem samců do feromonových lapačů, silné výskyty byly pozorovány na Moravě. Celkově však bylo v roce odchyceno méně brouků než v předcházejících třech letech, průběh počasí nebyl zřejmě vhodný pro šíření tohoto škůdce, nedošlo proto k jeho rozšíření do nových okresů. Od proniknutí bázlivce kukuřičného na území České republiky v roce 2002 nebyly také dosud v porostech kukuřice zjištěny průkazné škody, působené tímto škůdcem. Výskyt lesknáčka *Glischrochilus quadrisignatus*, který je v posledních letech příležitostně poškozují kukuřici, byl zjištěn v porostu kukuřice po kukuřici v okrese Jičín.

Na jaře byly v obilninách monitorovány převážně střední výskyty hraboše polního ve středních Čechách a na Moravě. Střední až ohniskově silné výskyty hraboše polního byly zaznamenány na jaře kromě ozimů i v porostech, řepky, vojtěšky, jetele a v trvalých travních porostech, v některých porostech bylo nutno přistoupit k ošetření, koncem léta a na podzim byl místy pozorován nárůst populace hraboše v porostech jetele, vojtěšky, v trvalých travních porostech, a v nově založených porostech pšenice ozimé a řepky.

Silně poškozené porosty obilnin prasetem divokým byly hlášeny v jarním období např. v okresech Semily a Louny, v létě v okrese Pardubice.

V průběhu vegetačního období docházelo lokálně k silnému zaplevelení obilnin chundelkou metlicí a ovšem hluchým; z běžných plevelných druhů byly pozorovány např. pcháč rolní, mák vlčí, svízel, peníze rolní, heřmánkovité plevele, hluchavka, kokoška pastušův tobolka ad.

Na hrachu byly z chorob nejčastěji zaznamenány výskyty plísně hrachu ve střední intenzitě např. v okrese Břeclav, v silné intenzitě v okrese Prostějov a střední výskyty padlí hrachu v okresech Brno-venkov, Náchod. V okrese Chrudim bylo zjištěno napadení hrachu bílou hnilobou hrachu, sklerocia byla nalezena i v luscích. V semenářském porostu fazolu v okrese Brno-venkov byl laboratorně potvrzen výskyt patogena *Xanthomonas axonopodis* pv. *phaseoli*, který působí bakteriální obecnou spálu fazolu. V porostech bobu byly pozorovány lokálně střední výskyty hnědé skvrnitosti bobu v okresech Břeclav a Žďár nad Sázavou a ojedinele střední výskyty tmavohnědé skvrnitosti bobu v okrese Olomouc.

V porostech hrachu byly zjištěny střední až silné výskyty třásněnky hrachové, kyjatky hrachové, listopasa čárkovaného a obaleče hrachového, a to na území Moravy a východních Čech. V porostech sóji na území hlavního města Prahy a v okresech Břeclav, Vyškov i jinde byly pozorovány střední až silné výskyty housenek babočky bodlákové. Housenky babočky bodlákové, u které byl v roce 2009 zaznamenán mimořádně silný tah z jihu, škodily kromě především v porostech ostropestřce mariánského.

Z nejobvyklejších chorob řepky byly zaznamenány převážně střední, případně až silné výskyty fomové hniloby brukvovitých, bílé hniloby řepky /hlízenky obecné/ a alternariové skvrnitosti brukvovitých /černě řepkové/ v mnoha okresech České republiky. Z dalších houbových chorob řepky byly zjištěny četné střední až silné výskyty padlí brukvovitých, šedé plísnovitosti brukvovitých a plísně brukvovitých. Lokálně střední výskyty byly pozorovány také u verticiliového vadnutí řepky v okresech Břeclav, Opava a u světlé listové skvrnitosti řepky v okrese Ústí nad Orlicí.

Střední až silná intenzita výskytu škůdců řepky byl na jaře zjišťována u blýskáčka řepkového, stonkových krytonosců - krytonosce řepkového a krytonosce čtyřzubého, krytonosce šešulového, bejломorky kapustové a hraboše polního. Tito škůdci byli zaznamenáváni v mnoha okresech po celé republice. V nově založených porostech řepky ozimé byly, většinou v průběhu září, sledovány ohniskově střední výskyty plžů a lokálně až silné výskyty mšice zelné. Z dalších škůdců byly v nově založených porostech zjištěny lokálně střední až silné výskyty dřepčíka olejkového, housenek západníčka polního, housenek třetí generace běláška zelného a hraboše polního.

Během roku byly v mnoha okresech zaznamenáno střední až silné zaplevelení řepky penízkiem rolním, kokoškou pastušův tobolkou, violkou rolní, úhorníkem mnohodílným, heřmánkovitými plevele, rozrazil, ptačincem žabincem, vlčím mákem, merlíky, kakostem a obilním výdolem.

V polehlých porostech máku byl zjištěn silný výskyt bakteriální listové skvrnitosti máku v okrese Svitavy (Svitavsko, Litomyšlsko, okolí Dolního Újezda). Z houbových chorob máku byly pozorovány lokálně střední až silné výskyty plísně máku a helmintosporií máku. U škůdců máku převažovaly lokálně až střední výskyty larev krytonosce kořenového a krytonosce makovicového.

V porostech slunečnice se ve větší míře vyskytovala bílá hniloba slunečnice /hlízenka obecná/. Střední až silné výskyty této choroby byly pozorovány v okresech Brno-venkov, Louny, Pardubice (Spytovice). Ze škůdců byl zjištěn silný výskyt kolonií mšice slívové v okrese Vyškov a její ohniskově střední výskyt na úbořech v okrese Uherské Hradiště.

V porostech cukrovky byla zaznamenána cercosporová listová skvrnitost řepy hlavně v moravských okresech v průběhu června, od druhé poloviny července byla pozorována v Čechách v okresech Kladno, Pardubice a Litoměřice. Napadena byla i na krmná řepa. V okrese Přerov byly na některých porostech zjištěny v první dekádě srpna symptomy výskytu rizománie (choroby působené virem žluté nekrotické žilkovitosti řepy). Střední až silné lokální výskyty plevelných řep v porostech cukrovky byly zjištěny v okresech Bruntál, Jičín, Mladá Boleslav, Olomouc, Opava a Přerov. Z ostatních plevelů vyskytujících se lokálně ve střední až silné intenzitě lze uvést merlíky, laskavce, rdesna, mračňák Theophrastův, ježatku kuří nohu a pcháč oset.

V porostech brambor se v první dekádě června objevily první výskyty plísňe bramboru v okresech Semily a Vsetín. Choroba se šířila vlivem příznivých klimatických podmínek během vegetace po celé republice a silné výskyty byly monitorovány nejen u drobných pěstitelů, ale i na mnoha produkčních plochách. Škodlivé výskyty koletotrichového vadnutí bramboru byly zaznamenány v okrese Rakovník. Vyšší počet výskytů bakteriálního černání stonku a měkké hniloby hlíz bramboru byl hlášen v okresech Chrudim a Pelhřimov. Neobvyklý výskyt vložkovitosti hlíz bramboru byl zjištěn v okrese Chrudim. Mezi nejhojněji se vyskytující škůdce patřila, stejně jako v minulých letech, mandelinka bramborová. Její škodlivé výskyty byly zaznamenávány po celou vegetaci.

Vlivem prudkých srážek, bouřek a vichřice v srpnu byly poškozeny chmelnice v okresech Louny (15 ha), Litoměřice (35 ha), Rakovník (10 ha) a Přerov (15 ha). Během vegetace byl monitorován v chmelařských oblastech převážně střední výskyt plísňe chmele, mšice chmelové, místy až silný výskyt svilušky chmelové. Kalamitní výskyt dřepčíka chmelového byl hlášen v okrese Louny.

Poškození hroznů révy vinné slunečním úžehem bylo zaznamenáno v okresech Břeclav a Znojmo v obdobích, kdy dosahovala denní maxima až tropických 35 °C. Zvýšené výskyty a šíření zejména plísňe révy a padlí révy byly sledovány především v druhé polovině července, mj. vlivem zaznamenané vysoké vlhkosti vzduchu a srážek trvalejšího charakteru. Během října byl laboratorně potvrzen výskyt fytoplazmového černání dřeva révy mimo jiné v okrese Hodonín na lokalitách Zarazice, Strážnice, Čejkovice, Nětčice u Kyjova a Hovorany.

Na jižní Moravě byly také pozorovány lokálně střední výskyty plstnatosti na listech révy, způsobené vlnovníkem révovým a lokálně střední výskyty hálčivce révového.. Lokálně střední, místy až silný výskyt housenek různorožce trnkového byl sledován na přelomu dubna a května v okrese Břeclav. Lokálně střední výskyt mšičky révokaze byl zaznamenán v srpnu v podnožových vinicích v okrese Břeclav (Moravská Nová Ves, Hrušky, Kobylí). Počátek náletu obaleče mramorovaného a obalečika jednopásného do feromonových lapáků byl zaznamenán v druhé polovině dubna. Housenky obou druhů byly pozorovány v první polovině června.

První výskyt virové žluté mozaiky cukety (ZYMV) byl laboratorně potvrzen 22.6. na dýni olejné v okrese Znojmo. Další výskyty byly postupně potvrzeny v okresech Zlín a Uherské Hradiště. V druhé polovině července byl laboratorně potvrzen výskyt bakterie *Pseudomonas syringae* na dýni v okrese Hradec Králové. První výskyt plísňe dýňovitých byl zaznamenán na okurkách 24.6. v okrese Prostějov. Vlivem příznivých podmínek v dalším období došlo k rychlému šíření choroby ve střední až silné intenzitě v porostech okurky v průběhu července a srpna v mnoha okresech ČR, zejména na Moravě. Ojedinelý silný výskyt fytoplazmy stolburu byl laboratorně potvrzen na rajčatech během srpna v okrese Znojmo. První výskyty plísňe rajčete byly zaznamenány od konce června v okresech Hodonín, Uherské Hradiště, Bruntál a Vsetín. Postupně docházelo k šíření choroby po celém území republiky, střední až silné výskyty byly pozorovány především na Moravě. Silný výskyt olivově hnědé skvrnitosti listů rajčete byl zaznamenán v druhé polovině července ve skleníku v okrese Náchod. Ojedinele byly hlášeny v druhé polovině července až silné výskyty plísňe česnekovitých na cibuli v okresech Vsetín a Opava. Zaznamenány byly výskyty bílé hniloby česnekovitých a fuzáriové hniloby česnekovitých na česneku v okresech Blansko, Olomouc, Nymburk, Vsetín. Silné výskyty septoriové skvrnitosti listů celeru byly hlášeny v červenci a v srpnu v okresech Rokycany, Přerov, Vsetín a Opava.

Lokálně až silné výskyty mšice zelné a dřepčíků z rodu *Phyllotreta* byly hlášeny v brukvovité zelenině v moravských okresech Blansko, Prostějov, Blansko, Frýdek-Místek, Olomouc, Opava a Přerov. Poškození cibule larvami květilky cibulové bylo zaznamenáno v květnu a v červnu převážně u drobných pěstitelů na Moravě. Lokálně střední až silné poškození plíži bylo pozorováno na většině území ČR zejména na zahrádkách.

Výskyt fytoplazmové žloutenky peckovin byl zjištěn v sadě broskvoní v okrese Jičín a sadě višní v okrese Náchod. První pozorování virových neštovic slivoně /šarky švestky/ a strupovitosti meruňek byly hlášeny v polovině května. Koncem května byl laboratorně potvrzen výskyt bakteriální spály jabloňovitých na hrušni v produkčním sadě v okrese Jičín (Lužany). Dále byly pozorovány všeobecně až silné výskyty kadeřavosti broskvoně, padlí jabloně a také rzivosti hrušně, většinou však u drobných pěstitelů. Sucho v dubnu zbrzdilo nástup strupovitosti jabloně, naopak v květnu a červnu nastaly velmi vhodné podmínky pro její šíření, časté srážky bránily účinnému ošetřování. Během letních měsíců se šířila místy až v silné intenzitě moniliniová hniloba plodů ovocných dřevin (jablek, slivoní, třešní, višní), zejména. Na plodech poškozených kroupami a ve vlhkých obdobích.

V jarním období byly zaznamenány zvýšené výskyty vajíček svilušek na jižní Moravě. Při pravidelném monitoringu byly zjištěny škodlivé výskyty housenek slupkových a pupenových obalečů (obaleč pupenový, obaleč jabloňový, obaleč zimolezový, *Pandemis* spp., *Archips* spp. ad.). Poškození plodů housenicemi pilatky švestkové a žluté bylo hlášeno v květnu. Holožírny

způsobené housenkami bekyně zlatořitné byly zaznamenány na některých stromořadích ve středních Čechách; silný výskyt hnízd škůdce byl pozorován na jižní Moravě. Z běžně sledovaných škůdců byly ve feromonových lapačích monitorovány až silné výskyty obalečů, zejména obaleče švestkového, obaleče jablečného a obaleče meruňkového. Dále byl zaznamenán silný výskyt různých druhů vlnovníků, svilušek, mšic a rovněž mer.

Přípravky na ochranu rostlin

V roce 2009 bylo k ošetření polních kultur použito 10 933,9 tis. kg, l přípravků na ochranu rostlin. Na 1 ha z. p. bylo aplikováno 3,78 kg, l přípravku (tj. 1,78 kg, l účinných látek). Biologickými přípravky (mikrobiálními a makrobiálními) bylo ošetřeno 20 045 ha pěstovaných rostlin (v roce 2008 to bylo 19 820 ha).

Roční spotřeba přípravků klesla o 1,25 %. Na celkové spotřebě přípravků v roce 2009 se herbicidy a desikanty podílely 61,1 %, fungicidy 19,5 %, regulátory růstu 8,5 %, insekticidy s rodenticidy 6 % a ostatní 4,9 %.

V roce 2009 bylo v ČR registrováno nebo povoleno používat celkem 1 237 přípravků na OR. Držitelů (výrobců a dovozců) platných rozhodnutí SRS o registraci přípravků na OR bylo k závěru roku 75 a 69 držitelů vlastnilo rozhodnutí SRS o povolení k dovozu souběžných přípravků na ochranu rostlin. Rozhodnutí o povolení rozšířeného použití registrovaného přípravku bylo vydáno 30 žadatelům. Přípravky jsou v ČR distribuovány zemědělským podnikům sítí 228 velkoobchodů.

Spotřeba přípravků na ochranu rostlin a rostlinných produktů v ČR (kg, l)				
Kategorie	2006	2007	2008	2009
Aditivum a adheziva	89 439	110 885	90 590	92 305
Antitranspirant	35 278	41 041	37 563	34 575
Fungicidy	1 975 108	2 150 736	2 285 224	2 129 375
Herbicidy a desikanty	5 848 823	6 417 713	6 568 915	6 680 205
Mořidlo fungicidní	364 864	366 260	371 420	357 470
Mořidlo insekticidní	53 971	3 968	17 571	18 875
Mykobakteriální přípravek	6 646	8 013	25 607	26 880
Olej	297	815	837	195
Regulátor růstu aktivní	883 616	861 484	891 277	926 388
Repelent	4 662	6 733	6 336	6 595
Rodenticidy	198 311	266 962	281 125	231 835
Zoocidy	463 116	539 979	496 287	429 225
Celkem	9 924 131	10 774 589	11 072 752	10 933 923

Pramen: Státní rostlinolékařská správa

Osivo a sadba

Výroba osiva v roce 2008 byla ovlivněna cenovým skokem u rostlinných komodit, ke kterému došlo v roce 2007. U většiny druhů se produkce uznaného osiva s výjimkou obilovin mírně zvýšila. Následný propad cen komodit poznamenal i uvádění uznaného osiva do praxe. Zemědělci ve snaze šetřit zvýšili používání farmářského osiva, aby tak snížili nutné náklady na jednotku produkce. Farmářské osivo lze vyrábět u druhů vyjmenovaných v zákoně č. 408/2000 Sb., o ochraně práv k odrůdám, ale uvedené osivo není určeno k uvádění do oběhu a nelze s ním proto obchodovat. Z farmářského osiva jsou jeho uživatelé povinni platit licenční poplatky držitelům práv k dané odrůdě. Vzhledem k velkému propadu prodeje certifikovaných osiv v celé Evropě a v důsledku toho nízkému objemu finančních prostředků vstupujících do šlechtitelského prostředí jsou hledány způsoby, jak snížené prostředky nahradit.

Vývoj rozsahu množitelských ploch a objemu výroby uznaného osiva								
Druh osiva a sadby	Uznaná množitelská plocha (ha)				Uznané osivo (t)			
	2005	2006	2007	2008	2005	2006	2007	2008
Obiloviny	70 210	70 467	81 178	84 136	183 155	178 894	202 511	187 181
Kukuřice	1 628	1 034	1 145	1 154	1 452	1 109	1 316	2 440
Luskoviny	5 304	5 210	4 460	4 713	7 208	7 012	5 161	6 965
Olejníny	11 323	11 798	11 364	12 705	7 518	6 667	6 142	10 494
Jeteloviny a trávy	24 641	26 596	10 151	26 069	9 046	11 040	2 025	11 234
Brambory	4 043	2 749	2 823	3 253	69 689	55 394	59 292	59 776

Pramen: ÚKZÚZ

Rostlinné komodity

Obiloviny

Klimatické podmínky pro vývoj porostů obilovin byly následující. Období od září do prosince 2008 lze hodnotit jako teplotně i srážkově mírně nadprůměrné. Září roku 2008 bylo sice z hlediska teplot normální, ale poměrně s velkými výkyvy teplot. Srážkově bylo normální s průměrným srážkovým úhrnem 50 mm. Říjen byl obdobou měsíce září, neboť průměrná teplota činila 8,6 °C a srážkový úhrn byl ve výši 45 mm. Listopad a prosinec 2008 byly měsíce, které vykazovaly nadprůměrné hodnoty teplot a srážkově byly zcela normální. Měsíc leden roku 2009 byl jak teplotně tak i srážkově podnormální. Průměrná teplota činila - 3,8 °C (tj. 2,1 °C pod normálem) a průměrné srážky byly 25 mm (tj. 60,0 % normálu). Únor 2009 byl teplotně normální a téměř pravidelně se střídaly teplé a studené dekády. V druhé dekádě měsíce napadlo na území ČR od 5,0–12,0 cm sněhu. Srážkově byl měsíc nadnormální, kdy spadlo 165 % normálu (56,0 mm). Březen 2009 byl podobně jako měsíc únor teplotně normálním měsícem, ale s výraznými výkyvy (od 8,7 °C do 19,5 °C) při průměru 12,6 °C. Celkový srážkový úhrn 77,0 mm (175 % normálu) se stal na srážky nejbohatším měsícem uplynulého období. Většina srážek v tomto měsíci byla ve formě sněhu.

Obiloviny vstupovaly do minulého marketingového roku 2008/2009 s přijatelným množstvím počátečních zásob (1 210,1 tis. t). Svým objemem se blíží k marketingovému ročníku 2000/2001, kdy byla obdobná úroveň počátečních zásob ve výši 1 247,6 tis. t. Po třetí nejvyšší sklizni v roce 2008, která dostatečně pokrývala potřeby bilance pro marketingový rok 2008/2009, jak v užití na potraviny tak i na krmiva, se začal velmi razantně měnit charakter trhu s obilovinami. Začalo období, kdy převažovala nabídka nad poptávkou. Cenový vývoj byl touto změnou zcela ovlivněn a měl u všech obilovin výrazně klesající trend s počátečním.

Celková výše sklizně obilovin v roce 2009 v množství 7 832,0 tis. t je v ČR svojí úrovní řazena mezi nadprůměrné sklizně (pátá nejvyšší sklizeň od roku 1990). Produkce obilovin výrazně překrývala domácí poptávku ve všech základních obilných surovinách. Na domácím trhu se tak znovu objeví výrazné přebytky obilovin, tak jak tomu bylo po sklizňových ročních 2004 a 2008, což se i nadále projeví dalším propadem cen zemědělských výrobců.

Bilance obilovin podle jednotlivých druhů pro marketingový rok 2008/2009

Ukazatel	MJ	Pšenice celkem	Žito	Ječmen celkem	Oves	Triticale	Kukuřice	Ostatní obiloviny	Celkem
Osevní plocha	tis. ha	802,3	43,4	482,4	49,0	57,8	113,8	9,9	1 558,6
Výnos	t/ha	5,77	4,83	4,65	3,18	4,42	7,54	1,47	5,37
Počáteční zásoby	tis. t	701,3	2,8	287,5	3,1	46,5	165,5	3,4	1 210,1
Výroba	tis. t	4 631,5	209,8	2 243,9	155,9	255,6	858,4	14,5	8 369,5
Dovoz	tis. t	44,7	5,5	25,4	0,2	0,2	42,9	7,9	126,8
Celková nabídka	tis. t	5 377,5	218,1	2 556,8	159,2	302,3	1 066,8	25,8	9 706,9
Domácí spotř. celkem	tis. t	2 967,0	151,8	1 709,0	131,0	188,5	673,0	12,7	5 833,0
Z toho - potraviny	tis. t	1 200,0	140,0	600,0	27,0	0,0	14,0	6,0	1 987,0
- osiva	tis. t	192,0	9,8	104,0	12,0	13,5	14,0	1,7	347,0
- krmiva	tis. t	1 450,0	2,0	1 000,0	90,0	140,0	500,0	5,0	3 187,0
- tech. užití	tis. t	125,0	0,0	5,0	2,0	35,0	145,0	0,0	312,0
Vývoz	tis. t	1 595,3	33,1	242,4	16,9	19,7	356,4	8,7	2 272,5
Intervenční nákup	tis. t	32,0	0,0	159,1	0,0	0,0	0,0	0,0	191,1
Prodej intervenč. zásob	tis. t	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Zůstatek interv. zásob	tis. t	32,0	0,0	159,1	0,0	0,0	0,0	0,0	191,1
Celkové užití	tis. t	4 594,3	184,9	2 110,5	147,9	208,2	1 029,4	21,4	8 296,6
Konečné zásoby	tis. t	783,2	33,2	446,3	11,3	94,1	37,4	4,4	1 409,9

Pramen: ČSÚ

Poznámky:

Zásoby jsou uvedeny včetně SSHR

Marketingový rok u obilovin začíná 1. 7. běžného roku a končí 30. 6. následujícího roku.

Celková osevní plocha obilnin podle soupisu osevních ploch ČSÚ k 31. 5. 2009 poklesla proti předchozímu roku o 24,7 tis. ha na 1 528,0 tis. ha. Z dlouhodobého pohledu se však osevní plocha pěstovaných obilnin příliš nemění a pohybuje se kolem výměry 1 600 tis. ha. V procentickém meziročním vyjádření jde o nevýznamný pokles o 1,6 %.

Průměrný výnos všech obilovin v roce 2009 je na úrovni 5,08 t/ha a ve srovnání s předchozím rokem jde o snížení o 0,29 t/ha (5,4 %). Pokles výměry pěstovaných obilovin spolu s mírným snížením průměrného hektarového výnosu ovlivnilo celkovou produkci obilovin. Došlo ke snížení o 537,5 tis. tun obilovin (6,4 %) na celkových 7 832,0 tis. tun.

Sklizeň obilovin v roce 2009												
U	Pšenice			Žito	Ječmen			Oves	Tritic.	Kuk.	Ostatní obilov.	Obiloviny celkem
	ozim.	jar.	celk.		ozim.	jar.	celk.					
P	793,5	37,8	831,3	38,5	134,6	320,2	454,8	50,0	53,0	105,3	8,9	1 541,7
V	5,33	3,41	5,24	4,63	4,82	4,23	4,40	3,32	4,21	8,45	1,64	5,08
S	4 229,3	128,8	4 358,1	178,1	648,8	1 354,3	2 003,0	166,0	222,7	889,6	14,5	7 832,0

Pramen: ČSÚ

Poznámka: U = ukazatel, P = plocha sklizně (tis. ha), V = výnos (t/ha), S = sklizeň (tis. t).

V marketingovém roce 2009/2010 bylo v České republice sklizeno celkem 7 832,0 tis. t obilovin. Celková produkce obilovin v letošním roce se řadí ve srovnání s konečnými sklizněmi předchozích let mezi rekordní sklizně, které byly zaznamenány v letech 1990, 1991, 2004 a 2008. Taková velmi vysoká úroveň sklizně obilovin s velmi dobrými jakostními parametry znamená, že celkový charakter našeho vnitřního trhu se nebude měnit. A tak na trhu s obilovinami bude pokračovat situace, kdy převažující rysy výrazně vyšší nabídky nad poptávkou.

V marketingovém roce 2008/2009 byl opět zahájen intervenční nákup obilovin dle pravidel EU, který je shodný pro všechny členské země EU. Zemědělskými subjekty nebo obchodníky bylo od 1. listopadu 2008 do 31. května 2009 nabídnuto do intervenčního nákupu 239,8 tis. t obilovin, z toho 52,0 tis. t pšenice, 187,0 tis. t ječmene a 800,0 t kukuřice. Převzaté množství obilovin do intervenčního nákupu činilo 191,0 tis. t obilovin. Z celkového převzatého množství 191,0 tis. t obilovin činilo Loco přejímky 125,0 tis. t obilovin a destinační přejímky byly realizovány v objemu 66,0 tis. t. Celková smluvní skladová kapacita v ČR ke dni 30. 9. 2009 vykazovala 477,0 tis. t obilovin, z toho Loco vlastní činí 345,0 tis. t, Loco cizí 18,0 tis. t, destinace 114,0 tis. t. SZIF měl ke dni 30. 9. 2009 uzavřeno 60 smluv ve 107 skladech, z toho 54 smluv je dlouhodobých (101 skladů) a 6 smluv krátkodobých (6 skladů).

Na intervenčních zásobách SZIF zůstávala ke dni 30. 9. 2009 veškerých 191,0 tis. t obilovin nakoupených ze sklizně roku 2008. Prodej intervenčních zásob obilovin je realizován SZIF formou výběrových řízení po schválení prodejů intervenčních zásob obilovin Evropskou komisí a jejich vyhlášení v Úředním věstníku EU.

Ozimá pšenice si svou výměrou pěstování stále zachovává mezi ostatními obilovinami své výjimečné postavení, které se bezprostředně promítá do celkových výsledků sklizně s vlivem na celkovou bilanci obilovin. Na snížení výroby pšenice v roce 2009 se podílí především pokles průměrného hektarového výnosu ozimé i jarní pšenice, ale i pokles osevních ploch jarní pšenice. Letošní úroveň výroby pšenice je srovnatelná se sklizňovým ročníkem 2001 (4 476,1 tis. t). Takováto velmi dobrá úroveň sklizně pšenice znamená, že celkový charakter našeho vnitřního trhu se nebude měnit a trh bude mít i nadále rysy převažující nabídky nad poptávkou. Pro dosažení bilanční rovnováhy se předpokládá vyvážet do zahraničí celkem 1 460,0 tis. t této komodity (vše z volného trhu), zpracovat na technické užití 130,0 tis. t a nabídnout do intervenčního nákupu cca 250 tis. t.

Z hlediska kvality lze sklizňový ročník 2009 hodnotit jako dobrý. Podle výsledků monitoringu hodnocení kvality, kdy bylo celkem analyzováno 1 017 sklizňových vzorků, vyplývá, že byly potvrzeny průběžné, dobré výsledky kvality potravinářské pšenice. Soubor byl hodnocen celkem 6 parametry (vlhkost, objemová hmotnost, sedimentační index, obsah N-látek, číslo poklesu a obsah příměsí a nečistot). Ve všech hodnocených parametrech vyhovělo 33 % vzorků z letošní sklizně, což je méně než v roce 2007 (49 %) a v roce 2008 (40 %). Pšeničné zrno vykazuje nižší objemovou hmotnost s vysokým podílem nečistot, což může být příčinou nižší výtěžnosti mouky při mletí. Na druhou stranu pšeničné zrno obsahuje dostatečné množství bílkovin s dobrou pekárenskou kvalitou. Všechny ostatní sledované parametry dosáhly lepších hodnot než v roce 2008. Parametr číslo poklesu je nejvyšší od roku 2002, a proto jej před zpracováním bude potřeba snížit. Vysoký obsah nečistot bude nutné odstranit dodatečným přečištěním. Obsah příměsí ve vzorcích byl velmi nízký.

Pšenice, respektive pšeničná mouka, je výchozím produktem k výrobě pšeničného škrobu. V tabulce je uvedena výroba pšeničných škrobů v ČR v jednotlivých ročnících. Do roku 2006 výroba pšeničných škrobů rostla, aby pak nastal v dalších dvou ročnících výrazný pokles ve výrobě. V roce 2009 nastalo mírné oživení ve výrobě pšeničných škrobů. V české legislativě je problematika společné organizace trhu se škrobem zpracována v Nařízení vlády č. 115/2004 Sb., kterým se stanoví některé postupy při provádění opatření společné organizace trhu se škrobem v platném znění.

Podle soupisu ploch osevů dosáhla celková osevní plocha ječmene pro rok 2009 výměry 454,8 tis. ha. Zastoupení osevních ploch jarního ječmene meziročně opět pokleslo a dosáhlo v letošním roce 70,4 % z celkových ploch ječmene a je jedno z nejnižších od roku 1990. Tento pokles znamená snížení zastoupení této naší druhé nejrozšířenější obiloviny ve struktuře

obilovin na 21,0 %. Přes uvedený pokles neztrácí jarní ječmen svoji atraktivnost pro pěstitele, která je dána nejen rozvinutým trhem této komodity, ale též dlouhodobě velmi vysokou ziskovou marží v poměru k ostatním obilovinám. U ječmene ozimého se zastoupení celkových osevních ploch ječmene přiblížilo roku 2007 a dosáhlo úrovně 29,6 %.

Přes meziročním pokles produkce si ječmen znovu obhájil svou pozici druhé nejvýznamnější obiloviny. Kvalita ječmene je výsledkem komplexního pohledu a při respektování všech parametrů současně vyhovuje pouze 6 % vzorků (v roce 2008 to bylo vynikajících 40 %, v roce 2007 to bylo pouze 13 %). Po úpravě tříděním a při zachování jednotlivých parametrů dle ČSN vyhovuje 41,0 % vzorků. Nedostatkem tohoto sklizňového ročníku je, že ječmen byl zaset opožděně a následně byl ovlivněn nedostatkem srážek v měsíci duben a květen 2009 (obdobně tomu bylo v roce 2007), aby pak částečně využil červnové a červencové srážky k dosažení průměrné kvality a výnosu sladovnického ječmene. Většina ječmene, určeného pro potravinářské použití, slouží jako surovina k výrobě sladu. Významná část takto vyrobeného sladu je každoročně předmětem exportu do zahraničí.

V roce 2009 došlo u osevních ploch žita k mírnému poklesu o 4,9 tis. ha (tj. o 11,3 %) ve srovnání s předchozím rokem. Toto snížení nastolilo znovu problém poklesu pěstebních ploch žita, které zde byly zaznamenány ve sklizňových ročnících 1998 až 2002 a souvisely se zhoršenými odbytovými podmínkami na přelomu tisíciletí. Současný velmi kolísavý vývoj osevních ploch žita však přímo souvisí s cenovým vzestupem a pádem této tradiční plodiny. Přesto se vlivem změněných možností ve šlechtění žita a získávání nových hybridních odrůd v hlavních pěstebních oblastech žita stále otevírají nové možnosti pro jeho rozšíření a uplatnění nejen jako chlebového obilí, ale i pro krmné účely a popřípadě pro produkci na výrobu bioetanolu. Kvalitu žita ze sklizně 2009 lze podle konečných výsledků (72 vzorků) monitoringu kvality hodnotit v dlouhodobé časové řadě jako kvalitní (v hodnocených parametrech dle ČSN 461100-4 vyhovělo 68 % vzorků). Kvalita žita určeného pro potravinářské zpracování je nižší, než byla v loňském roce. Mezi hlavní příčiny snížení patří stejně jako u pšeničného zrna nižší objemová hmotnost.

Osevní plocha ovsa v ČR v roce 2009 po ročním období poklesu velmi mírně vzrostla o 1,0 tis. ha (tj. o 2,0 %) na 50,0 tis. ha. Pěstební plocha ovsa byla zaznamenána přibližně v úrovni roku 2000 (50,1 tis. ha). Plocha ovsa představuje jen 3,3 % plochy obilovin.

Podle soupisu osevních ploch prováděného ČSÚ k 31. 5. 2009 dosáhla výměra pěstování triticales pro sklizeň roku 2008 výše 53,0 tis. ha. To představuje mírný meziroční pokles o 4,8 tis. ha (tj. o 8,3 %). Jedná se o přiblížení k osevní ploše triticales, která zde byla v roce 2002. Triticale si stále zachovává svůj význam jako plodina velmi vhodná pro krmné užití a na výrobu bioetanolu.

Podle údajů ČSÚ (k 31. 5. 2009) bylo pro sklizeň roku 2009 kukuřičí na zrno oseto 91,6 tis. ha. Je to podobný osev kukuřice jako v ročnících 2004 a 2006. Při porovnání osevní plochy s předchozím ročníkem se jedná o pokles o 22,2 tis. ha (tj. 19,5 %). Přes tento pokles je znovu potvrzen trend nebývalého rozmachu pěstování kukuřice na zrno v České republice. Osevní plochy kukuřice zjišťované ČSÚ k datu 31. 5. daného roku většinou nesouhlasí s údaji sklizňových ploch kukuřice, které jsou uvedeny v definitivní sklizni (část ploch kukuřice určených pro sklizeň na siláž je ponechána zemědělcům pro sklizeň na zrno). Plochy uvedené v definitivní sklizni činí u kukuřice na zrno pro rok 2009 výměru ve výši 105,3 tis. ha. Velmi výrazné navýšení hektarového výnosu způsobilo, že i přes mírný pokles sklizňových ploch došlo k dalšímu zvýšení celkového objemu produkce do úrovně 889,6 tis. t. Kukuřice tak stále potvrzuje, že patří mezi plodiny, v jejichž výrobě je ČR soběstačná s možností vývozních dispozic.

V období od 1. listopadu 2008 do 31. května 2009 bylo umožněno realizovat intervenční nákup v bezlimitním množství u pšenice obecné, ječmene obecného a v **limitovaném** množství u kukuřice seté (**700,0 tis. t v rámci celé EU 27**). Intervenční nákup obilovin v České republice vycházel ze základních nařízení, která upravovala provádění společné organizaci trhu s obilovinami. Intervenční nákup kukuřice souvisel s reformou intervenčního systému pro kukuřici (změna NR (ES) č. 1784/2003, zavedení stropů omezujících intervenční nákup u kukuřice – pro hospodářský rok **2007/2008** v celém Společenství to bylo celkové množství 1 500 tis. t; pro hospodářský rok **2008/2009** je celkové množství **700 tis. t** a počínaje hospodářským rokem **2009/2010** je to **0 t**).

Cukrová řepa, cukr

Pěstování cukrové řepy a výroba cukru je od roku 2004 součástí Společné organizace trhů v odvětví cukru (SOTC), což umožnilo České republice mimo jiné přejít na volný bezcolní obchod v rámci celé EU. Celý cukerní systém EU za svoji existenci neprošel žádnými zásadními reformami. Nejvýznamnější úprava systému byla přijata až v roce 2006 a upravena předpisy Rady (ES) č. 318/2006, 319/2006 a 320/2006 v platných zněních. Tyto předpisy významně změnily fungování trhu s cukrem uvnitř EU i ve vztahu ke třetím zemím. Reforma dále stanovila také společná pravidla pro režimy přímých i nepřímých podpor v rámci SZP. Jednou z nejvýznamnějších změn SOTC, dotýkající se vnitřního trhu EU, bylo zavedení dočasného režimu restrukturalizace cukrovarnického průmyslu podle nařízení Rady č. 320/2006. Restrukturalizace platila v období od 1. 7. 2006 do 30. 6. 2010. Po tomto období se natrvalo výrazně v EU snížila kvóta cukru, izoglukózy a inulínu. U cukru to představovalo snížení z 17,4 mil. tun cukru ročně na 13,2 mil. tun současného stavu. Doprovodným efektem

bylo z celkového počtu 190 cukrovarů EU zrušení 82 z nich, což je redukce o 42 %, a tyto zrušené závody byly demontovány nebo zcela fyzicky zbourány. Jen malá část z nich byla přeměněna na výroby jiných komodit. Citelným bylo skončení pěstování řepy v případě cca 46 tisíc zemědělců. Důležitou změnou v rámci vnitřního trhu EU byla i změna v období hospodářského roku, jehož začátek byl počínaje rokem 2007/2008 posunut od 1. 10. do 30. 9. příštího roku. Z tohoto důvodu byl i výjimečně stanoven rok 2006/2007 na období od 1. 7. 2006 do 30. 9. 2007, tedy na 15 měsíců.

Dne 22. října 2007 bylo přijato **nařízení Rady č. 1234/2007**, v rámci něhož byla m.j. i novelizována reforma SOTC podle nařízení Rady č. 318/2006. Toto novelizované nařízení Rady nabylo účinnosti pro odvětví cukru až od počátku hospodářského roku 2008/2009, tedy od 1.10.2008. Do té doby zůstalo v platnosti nařízení Rady č. 318/2006. Dne 14. dubna 2008 bylo dále přijato **nařízení Rady č. 361/2008**, které upravuje některá opatření v odvětví cukru a ovoce přijaté v nařízení Rady č. 1234/2007. V odvětví cukru se změny dotýkají m.j. oblasti správy kvót cukru včetně stažení cukru z trhu pro roky 2008/2009 a 2009/2010 a některých ustanovení v rámci restrukturalizace cukrovarnického průmyslu.

Od zavedení společné zemědělské politiky přijala Rada 21 společných organizací trhu pro každou komoditu nebo skupinu komodit upravené zvláštními nařízeními Rady. Cílem nařízení Rady č. 1234/2007 bylo zjednodušit regulační prostředí SZP vytvořením jednoho horizontálního právního rámce pro ustanovení o zemědělských trzích. Proto došlo ke spojení zmíněných 21 organizací trhu do jednoho uvedeného předpisu. Počátek účinnosti předpisu je odlišný podle jednotlivých produktů. V odvětví cukru nabylo účinnosti od 1. října 2008. Předpis je vertikálně a horizontálně velmi složitý, obsahuje proto nezbytné převodní texty o tom, které původní články v rámci nařízení Rady č. 318/2006 jsou transformovány, popřípadě částečně změněny v článcích nového předpisu.

V průběhu cukerní reformy bylo od roku 2006/2007 do roku 2009/2010 odevzdáno v EU celkem 5 773 365 t kvót cukru, izoglukózy a inulínu (přepočteno na ekvivalent bílého cukru). Po roce 2007/2008 se v EU snížila kvóta cukru na celkovou úroveň **13 467 856 t**, což představuje snížení o 27,6 % oproti výchozímu stavu. V rámci restrukturalizace bylo odevzdáno Evropské komisi do poloviny roku 2008 celkem 5 099 215 t kvóty cukru. K tomuto datu bylo naopak nakoupeno v rámci EU celkem 1 012 620 t dodatečných kvót, za které byly cukrovarnické podniky povinny zaplatit 730 EUR za každou tunu nakoupené dodatečné kvóty. Cukrovary působící v ČR nakoupily celkově možných 20 070 t kvóty, která byla ČR přidělena EK.

Oblast cen doznala rovněž značných úprav. Zatímco referenční cena bílého cukru zůstala v EU až do roku 2007/2008 na stejné úrovni (631,9 EUR/t), tak minimální cena cukrové řepy se již od roku 2005/2006 každým rokem snižovala. Referenční cena bílého cukru se snížila od roku 2008/2009 na stávajících 404 EUR za tunu cukru. Od roku 2006/2007 až do roku 2009/2010 cukrovarnické podniky platily tzv. restrukturalizační částku podle výše jim přidělené kvóty. Tato platba tak ve skutečnosti snižovala realizační cenu cukru pro jednotlivé producenty. Z ČR tak bylo zapláceno do restrukturalizačního fondu cca 4 mld. Kč, z nichž více než 2 mld. byly zpětně použity na restrukturalizaci v ČR. Jediná tuzemská společnost, Eastern Sugar ČR (dále jen ES ČR, a.s.), odevzdala celou svou kvótu ve výši 102 472,8 t. V důsledku tohoto rozhodnutí se podstatně snížila národní kvóta cukru ČR. Po připočtení dodatečné kvóty v celkové výši 20 070 t, tak kvóta ČR poklesla od roku 2007/2008 na současných **372 459,207 t**. Restrukturalizace je v podstatě dokončena, nároky vyplaceny, celý proces prošel auditem.

Pro rok 2008/2009 byla minimální cena řepy stanovena na **27,8 EUR/t**. Meziročně se minimální cena snížila o **2 EUR/t**. V roce 2005/2006 byla stanovena minimální cena řepy v EU na 43,6 EUR/t. Minimální cena se od této doby snížila již o 36,2 %. Pěstitelé cukrové řepy v EU jsou v rámci reformy z důvodu uvedené cenové redukce minimální ceny cukrové řepy finančně kompenzováni tzv. oddělenou platbou za cukr. V ČR byla pro rok 2009, na základě podaných žádostí pěstitelů, stanovena oddělená platba za cukr ve výši **350,59 Kč/t** cukrové řepy (13,932 EUR/t). V roce 2008 byla příznána platba v celkové výši 270,10 Kč/t. Meziročně tedy došlo k navýšení oddělené platby o 80,49 Kč/t.

Rok 2009 se dá charakterizovat z hlediska klimatických podmínek poměrně sušším jarem a velmi teplým a suchým koncem léta. Nicméně v řadě oblastí se doba setí výrazně promítla až do konečných fází vegetace, protože zasetá řepa vzházela ve velkých časových odstupech. Získala tak na výrazné mezerovitosti a následně pak narostly i problémy při sklizni s velkými a malými bulvami. Na celém území tak při setí velmi výrazně rozhodoval aktuální stav půdní a atmosférické vláh.

V dalším fází vegetace bylo již poměrně dostatečné množství srážek a tak téměř všechny porosty vzešly. Pod vlivem červnových a červencových srážek byl zaznamenán především u porostů, které byly ošetřeny později herbicidy, dřívější nástup a silnější napadení cercosporiózou. Listy u těchto porostů zasychaly a listová plocha předčasně odumírala. Cukrová řepa se začala v roce 2009 sít v poslední březnové dekádě. V druhé polovině dubna sice výsev poněkud zpomalily časté srážky, které však příznivě ovlivnily aktuální vzházivost řepy. V třetí dekádě května probíhala tradiční chemická ochrana proti plevelům.

Plocha cukrové řepy pro výrobu cukru v EU se postupně snižovala. V roce 2004/2005 byla sklizňová plocha cukrové řepy 68 970 ha a v roce 2008/2009 celkem 43 987 ha (pokles o 36,2 % jedině z důvodu cukerní reformy).

Od roku 2006 se řepa částečně zpracovává i za účelem výroby palivového lihu. V roce 2009/2010 se za tímto účelem zpracovalo 482,8 tis. t řepy standardní jakosti z plochy 7 246 ha. Celkem dosáhla v ČR sklizňová plocha cukrové řepy **53 718 ha**.

V cukrovarnické kampani 2009/2010 pracovalo opět sedm cukrovarů, z toho dva cukrovary v Čechách a pět na Moravě. Kampaň byla zahájena 16. září 2009 a skončila 8. ledna 2010. Průměrná délka kampaně byla 93,4 dne a svojí délkou se zařadila mezi delší. V kampani bylo zpracováno celkem 2 831 931 t cukrové řepy na výrobu cukru při historicky nejvyšším výnosu bulev 60,94 t/ha. Výroba cukru z řepy dosáhla celkem **431 818 t**, meziročně se tak opět zvýšila celkem o 17 145 t. Kromě tohoto cukru byl v rámci předpisů EU v režimu výroby cukru nad kvótu vyroben i cukr z řepy vypěstované mimo území ČR v množství 47000 tun a stal se cukrem ČR. Veškeré toto množství je pokryto vývozními licencemi na vývoz mimo EU. Průměrná cukernatost řepy vlivem špatného počasí v závěru vegetace citelně poklesla na 16,85 %, v regionech byly velké rozdíly v amplitudě 2,5 %. I přes horší cukernatost výnos polarizačního cukru dosáhl dobré hodnoty 10,27 t/ha a výtěžek bílého cukru z řepy 15,25 %. Velmi dobrým výsledkem skončila i hodnota **výnosu bílého cukru z hektaru**, a to na **9,30 t/ha**. Těmito výsledky se ČR udržela na lehce nadprůměrné úrovni zemí EU. Produkce melasy pokračovala ve svém trendu - poklesla na **77 581 t** (meziročně o 2599 t).

Monitorováním pohybu a zásob cukru a výkonnou organizací trhu s cukrem jsou ve členských zemích EU pověřeny příslušné platební agentury, v ČR je to SZIF. Na **trh EU** bylo v roce 2008/2009 prodáno z českých cukrovarů celkem **379 464 t cukru**. Z tohoto množství připadá 300 837 t na prodej na tuzemském trhu a **78 627 t** bylo prodáno do ostatních zemí EU. I přes výrazné snížení cukerních kvót u většiny zemí EU dodávky cukru z ČR ani v tomto období v podstatě neklesly. Do třetích zemí nebylo v daném roce prodáno žádné množství cukru vyrobeného v kvótě (cukr prodaný mimo kvótu SZIF nesleduje). V roce 2008/2009 pokračoval prodej průmyslového cukru v množství 37 270 t, což je významné meziroční navýšení o 21 135 t.

V oblasti minimální ceny cukrové řepy v EU došlo v roce 2008/2009 ke snížení na úroveň **27,8 EUR/t**. Pokles se odrazil i v poklesu ceny u zemědělských výrobců v roce 2008/2009, a to na průměr **806 Kč/t** (meziroční pokles o 54 Kč/t). Cena průmyslových výrobců (CPV) krystalového cukru dosáhla v roce 2008 odhadovaného průměru **15,49 Kč/kg**. Pokračoval tak pokles a to cca o 0,61 Kč/kg. CPV se u cukru postupně stále snižuje v průběhu posledních dvou let. Spotřebitelské ceny cukru dosáhly v roce 2009 odhadovaného průměru **19,90 Kč/kg**, meziročně se tak snížily o cca 1,14 Kč/kg.

Zahraniční obchod vychází z údajů celní statistiky ČSÚ, která se liší od údajů v bilanční tabulce, kde jsou data o vývozu cukru od roku 2003/04 zpracována podle statistiky SZIF.

Bilance výroby a spotřeby cukru včetně cukru ve výrobcích a substituentů						(tis. t)
Ukazatel	2004/05 ¹⁾	2005/06 ¹⁾	2006/07 ²⁾	2007/08 ³⁾	2008/09 ³⁾	2009/10
Počáteční zásoba	103,1⁴⁾	232,2	105,0	119,8	62,5	86,4
Výroba cukru z řepy	558,4	558,9	470,5	353,9	414,7	478,8
Dovoz celkem	231,6	256,7	364,0	222,2	237,0	230,0
- dovoz cukru	47,6	44,1	91,6	83,4	91,9	90,9
- cukr ve výrobcích	184,0	212,6	272,4	138,8	145,1	140,0
Celková nabídka	893,1	1 047,8	939,5	695,9	714,2	795,2
Domácí spotřeba	336,3	451,8	514,0	395,5	351,3	375,0
Vývoz celkem	324,6	491,0	305,7	238,2	276,5	340,0
- vývoz cukru	216,6 ⁵⁾	358,4	166,0	147,7	155,3	210,0
- cukr ve výrobcích	108,0	132,6	139,7	90,5	121,2	130,0
Celková poptávka	660,9	942,8	819,7	633,4	627,8	715,0
Konečná zásoba	232,2	105,0	119,8	62,5	86,4	80,2

Pramen: MZe, ČSÚ, SZIF

Poznámky:

¹⁾ od 1. 7. do 30. 6. následujícího roku

²⁾ od 1. 7. 2006 do 30. 9. 2007 (výjimečně celkem 15 měsíců)

³⁾ od 1. 10. do 30. 9. příštího roku

⁴⁾ k 30. 6. 2004

⁵⁾ od roku 2004/05 vývoz cukru podle údajů SZIF

I přesto, že došlo k velkému snížení národní kvóty cukru v ČR, bylo opět dosaženo v roce **2008/09** vysokého aktivního salda bilance obchodu s cukrem, v celkovém množství **86,4 tis. t**. Do ČR bylo **dovezeno** celkem **237 tis. t** cukru. Z nových členských zemí se nejvíce cukru se dovezlo ze Slovenska, celkem 18 628 t a z Maďarska 15 132 t.

Z ČR bylo vyvezeno celkem **276,5 tis. t** cukru. Zvýšila se tak poměrně výrazně dynamika vývozu. Stejně jako u dovozu cukru i u vývozu poklesla vývozní cena, a to na průměr **14,15 Kč/kg**. Vývoz cukru na rozdíl od roku 2007/2008 se ve druhé polovině roku významně zvýšil do třetích zemí až na 13 165 t. Vývoz na Slovensko opět klesl na 29 469 t.

Brambory

Počátek roku 2009 byl chladný a bohatý na srážky s minimálním slunečním svitem. Měsíc leden s průměrnou měsíční teplotou vzduchu $-4,1^{\circ}\text{C}$ dosáhl nejvyšší odchylky od dlouhodobého průměru, který činí $-3,4^{\circ}\text{C}$. Měsíce únor a březen byly srážkově výrazně nadprůměrné, v únoru spadlo 86,2 mm, což je 163 % dlouhodobého normálu a v březnu 85,5 mm a to je 154 % dlouhodobého normálu.

Díky vydatným srážkám byl tedy nástup jara opožděný, i když v teplotním normálu. V dubnu ovšem jaro propuklo v plné síle a průměrná teplota vzduchu dosáhla 12°C , v některých dnech teploty vzduchu dosahovaly 20–22 $^{\circ}\text{C}$. Srážkově byl měsíc duben podprůměrný (měsíční úhrn srážek 9,1 mm, tj. 21 % normálu), proto půda velmi rychle osychala a příprava půdy i vlastní výsadba byly provedeny za ideálních půdních i klimatických podmínek.

Teplé počasí následovalo i po výsadbě a měsíční úhrn srážek v měsíci květnu dosáhl 119,5 % dlouhodobého průměru. Byly vytvořeny velmi dobré podmínky pro účinnost herbicidů. Měsíc červen teplotně nevybočil z normálu a měsíční úhrn srážek 111,0 mm opětovně převýšil dlouhodobý průměr (121 %). V měsíci červenci došlo k výraznějšímu oteplení, maximální teploty převýšily hranici 30°C a průměrná měsíční teplota vzduchu s $18,4^{\circ}\text{C}$ převýšila dlouhodobý průměr o $1,9^{\circ}\text{C}$ a obdobně tomu bylo i se srážkami (108,8 % normálu). Průběh počasí v těchto měsících vytvořil opět ideální podmínky pro růst a vývoj brambor. Porosty byly v tomto období mimořádně narostlé, vyrovnané a vykazovaly velmi dobrý celkový stav. Zářijové počasí bylo teplotně výrazně nadprůměrné (průměrná teplota vzduchu $14,6^{\circ}\text{C}$ převýšila normál o $2,3^{\circ}\text{C}$) a suché (měsíční úhrn srážek pouze 25 mm, tj. 51 % normálu).

Z pohledu regulace plevelů v porostech brambor bylo možno za velice příznivý považovat měsíc květen. Poměrně vlhké a teplé počasí v tomto měsíci vytvořilo vhodné podmínky pro preemergentní aplikaci herbicidů. Účinnost preemergentních aplikací herbicidů v porostech brambor byla velmi dobrá. Výskyt plevelů byl na střední úrovni a vyznačoval se opožděným vzházením většiny druhů ve srovnání s jinými lety. Porosty brambor tak stačily vytvořit konkurenční prostředí pro plevele. Letošní rok se vyznačoval silným pozdním zaplevelením porostů, zvláště v případech, kdy ustoupila předčasně natě brambor, zejména v důsledku napadení plísni bramboru.

Výskyt chorob a škůdců

Nejvýznamnějšími škodlivými činiteli v průběhu vegetace v roce 2009 byly plíseň bramboru v nati a na hlízách, měkká hniloba hlíz, lokálně také vložkovitost, stříbřitost a některé abionózy související s výkyvy počasí. Až na výjimky byl v průměru slabý výskyt strupovitosti. Po třech předchozích infekčních letech také poklesl výskyt viróz. Z chorob ve skládkách se v relativně malém měřítku objevovala plíseň bramboru na hlízách, měkká hniloba a fusariová hniloba, poměrně časté však bylo fyziologické šednutí dužniny.

U škůdců byl předpokládán enormní výskyt mandelinky bramborové, průběh počasí na začátku vegetace však její škodlivost omezil. Vysoký byl výskyt drátovců, stejně jako v předchozích letech. Naopak velmi nízký byl v porostech brambor nálet mšic.

Plíseň bramboru měla v roce 2009 velice příznivé podmínky pro infekci porostů, epidemické šíření v nati i pro infekci hlíz, neboť srážkové úhrny v bramborářské oblasti v měsících květen až srpen byly většinou nad normálem. Průběh počasí nebyl sice zcela typický pro tuto chorobu (tj. teplé fronty s dlouhodobou oblačností, relativně slabé, avšak vytrvalé srážky), ale trvalé ovlhčení listů a příznivé mikroklima zajistily časté a vydatné deště, mnohdy přivalového charakteru. K prvním infekcím porostů v bramborářské oblasti docházelo velmi časně, a to již od konce druhé červnové dekády. Počátky epidemického šíření choroby v nati bylo možné pozorovat od přelomu června a července. Intenzivní srážky také podpořily infekci hlíz, ke které docházelo již v červenci, zvláště u velmi raných a raných odrůd. Ochrana vyžadovala intenzivní aplikaci fungicidů a obnovu fungicidní clony po bouřkových srážkách. Byla velice náročná na operativnost a navíc zamokření pozemků často neumožňovalo provést ošetření v požadovaném termínu. Pozitivně se však v ochraně projevilo rozšíření sortimentu registrovaných fungicidů o některé velmi účinné přípravky. Z hlediska ochrany hlíz bylo také rozhodující stanovení termínu a způsobu ukončení vegetace, zvláště u odrůd náchylných k plísni na hlízách. Plíseň bramboru významně ovlivnila především výnosy do kterých se promítly nejen napadení natě, ale také časná infekce hlíz. Nejvhodnější podmínky pro infekci hlíz byly v druhé polovině července. Proto se většina napadených hlíz rozložila již v půdě před sklizní, což se projevilo ztrátou se ve výnosech, ale jejich výskyt ve skladu byl většinou slabý. Výrazně příznivější situace u této choroby však byla v ranobramborářských oblastech, kde vzhledem k rozdílnému průběhu počasí byl infekční tlak mírnější a podmínky pro infekci hlíz chyběly.

Mandelinka bramborová přezimovala dobře a nálet jarních brouků do bramborových porostů byl vysoký. Průběh počasí v červnu s častými intenzivními srážkami však tomuto škůdci nesvědčil a výskyt larev byl ve většině lokalit průměrný. I v bramborářské oblasti se však objevila druhá generace tohoto škůdce, což se v posledních letech stává obvyklé.

Drátovci byli opět závažným problémem, zvláště na malých a zaplevelených pozemcích. Průběh počasí v posledních letech těmto škůdcům s dlouhodobým vývojem velmi svědčil, výskyt je podporován také minimalizací obdělávání půdy. Pro chemickou ochranu v bramborách není registrován žádný přípravek a prakticky lze využít jen technologická opatření.

Průměrná teplota a úhrny srážek na pracovišti VÚB Valečov v roce 2009

Měsíc	Normál	Průměrná teplota °C			Srážky v mm			
		2008	2009	Odchylka roku 2009 od normálu	Normál	2008	2009	Odchylka roku 2009 od normálu
I.	-3,4	1,2	-4,2	-0,8	33,7	29,4	27,2	-6,5
II.	-2,1	2,3	-1,0	+1,1	31,7	33,4	86,2	+54,5
III.	1,3	3,4	3,0	+1,7	39,0	56,9	85,5	+46,5
IV.	7,3	8,0	12,0	+4,7	42,5	51,2	9,1	-33,4
V.	11,6	13,4	13,1	+1,5	76,3	74,5	91,2	+14,9
VI.	15,2	17,4	14,8	-0,4	91,4	101,0	111,0	+19,6
VII.	16,5	17,6	18,4	+1,9	80,9	119,0	87,8	+6,9
VIII.	16,4	17,4	18,2	+1,8	86,6	80,6	114,0	+27,4
IX.	12,3	11,3	14,6	+2,3	48,2	39,0	24,8	-23,4
X.	8,0	8,7	7,1	-0,9	46,4	23,6	61,3	+14,9
XI.	3,1	4,8	5,3	+2,2	39,0	49,0	27,8	-11,2
XII.	-2,2	0,7	-1,0	+1,2	36,5	38,1	83,2	+46,7

Pramen: VÚB Havlíčkův Brod, Valečov, oblast Vysočiny

Plochy, hektarové výnosy a produkce brambor v ČR

V roce 2009 dosáhly plochy brambor celkem v ČR podle „Definitivních údajů o sklizni zemědělských plodin za rok 2009 zpracovaných ČSÚ celkem 36 722 ha, z toho v zemědělském sektoru 28 734 ha a v dopočtu za sektor domácností 7 988 ha.

Celkové plochy, hektarové výnosy a produkce brambor pěstovaných v ČR

Rok	Produkční plochy v ha	Průměrný výnos v t	Celková produkce v t
2004	42 141	23,57	993 203
2005	41 207	28,05	1 155 996
2006	38 549	21,70	836 614
2007	40 244	24,79	997 671
2008	37 816	25,00	945 234
2009	36 722	25,29	928,752

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Plochy a produkce za zemědělský sektor a domácnosti.

Struktura celkové produkce brambor v ČR v roce 2009

	Zemědělský sektor (ha)	Domácnosti	Průměrný výnos (t/ha)	Celková slizeň (t)
Brambory rané*	1 654	1 638	17,34	57 075
Brambory ostatní	23 205	6 350	26,46	782 082
Brambory sadbové	3 875	-	23,12	89 595
Brambory celkem	28 734	7 988	25,29	928 752

Pramen: ČSÚ - Definitivní údaje o sklizni zemědělských plodin za rok 2009

Dovoz a vývoz brambor v roce 2008

	Položka celního sazebníku	Množství (t)
Dovoz	0701 Brambory čerstvé chlazené	108 565
Vývoz	0701 Brambory čerstvé chlazené	42 371

Pramen: ČSÚ

Bramborový a pšeničný škrob

Bramborový škrob

Skližeň brambor pro výrobu bramborového škrobu byla v roce 2009 velmi podobná sklizni v předchozím roce 2008. Produkční plochy, výnos i množství zpracovaných brambor bylo téměř stejné, ovšem díky nižší škrobnatosti hlíz bylo vyrobeno pouze 29 618 tun bramborového škrobu. Národní výrobní kvótu tuzemští výrobci škrobu opět nevyužili, vyrobený škrob činil pouze necelých 88 % celkové kvóty. Bylo zpracováno 136 581 t brambor o průměrné škrobnatosti 18,70 %.

Výroba bramborového škrobu			
Rok	Zpracované brambory (t)	Množství vyrobeného škrobu (t)	Průměrná škrobnatost v %
2002	175 240	35 970	17,62
2003	99 189	22 899	19,44
2004	147 898	33 644	20,11
2005	166 353	36 281	18,80
2006	110 576	25 016	19,81
2007	149 622	32 692	18,86
2008	136 177	30 105	19,18
2009	136 581	29 618	18,70

Pramen: Český škrobárenský svaz

Pšeničný škrob

Vývoj výroby pšeničného škrobu s dopadem na osevní plochy a obilnou bilanci ČR					
Rok	2005	2006	2007	2008	2009
1. Výroba pšeničných škrobů v ČR (tis. tun)	20,9	21,9	20,5	18,4	19,3
2. Spotřeba pšenice (ř. l x 2,7) (tis. tun)	56,4	59,1	55,4	49,7	52,2

Pramen: Český škrobárenský svaz

Olejnin

Klimatické podmínky v marketingovém roce 2008/09 se pro pěstování olejin nejevily jako příznivé, ale konečné výsledky sklizně očekávání předčily. V roce 2009 došlo ke zvýšení osevních ploch **olejin** celkem o 2,7 tis. ha (o 0,6 %) na výměru 486,5 tis. ha, tzn. 19,1 % plochy pěstovaných plodin. Dosažená produkce olejin činila 1 279,6 tis. t a byla tak o 85,4 tis. t vyšší než v marketingovém roce 2008/09. Jednalo se o nejvyšší produkci v historii pěstování olejin.

Na vysoké produkci olejin se nejvíce podílela nejrozšířenější olejnina řepka olejka, které bylo sklizeno 1 128,1 tis. t, to představuje zvýšení o 79,2 tis. t (o 7 %) ve srovnání s předchozím marketingovým rokem. Výnos řepkového semene z jednoho hektaru 3,18 t je o 0,24 t vyšší. Řepka olejná byla pěstována na ploše 356,9 tis. ha, to představuje 10,07 % orné půdy a dosáhla tak 13,90 % z celkové plochy osevů České republiky. Nejvyšší zastoupení řepky olejné na orné půdě bylo v krajích Plzeňském, Středočeském, Jihomoravském a Vysočina.

Celková sklizeň řepky v České republice, ale i v celé Evropě, dosáhla vyšší úrovně než se očekávalo. To vyvolalo prudký pokles cen na světových burzách a rovněž ceny v České republice se propadly. Cena řepky pro zemědělské výrobce se do konce roku pomalu vzpamatovávala a nakonec v prosinci 2009 dosáhla 7 124 Kč/t.

Druhou nejpěstovanější olejinou byl mák s osevní plochou 53,6 tis. ha. Produkce máku byla nižší, sklídilo se 32,7 tis. t při průměrném hektarovém výnosu 0,61 t/ha, tj. o 0,1 t/ha nižším než v roce předchozím. Vzhledem k vysoké nabídce makového semene v roce 2008/09 však klesala CZV až na 17 630 Kč/t v měsíci květnu 2009. Od června 2009 však CZV mírně rostla. Můžeme předpokládat, že plochy máku dosáhly v roce 2008/09 v ČR vrcholu a v dalším období budou stagnovat, případně mírně klesnou.

Na třetím místě s rozlohou osevní plochy 25,6 tis. ha je slunečnice. Uvedená osevní plocha se meziročně zvýšila o 4,7 % a zaujímá 1 % ve struktuře oseté plochy. Hektarový výnos slunečnice se v roce 2009 snížil o 0,11 t/ha. Celková produkce tak dosáhla 61 031 tis. t. U slunečnice pokračoval v posledních měsících roku 2009 propad cen. Slunečnice je tak jednou z komodit, která vykazuje výraznou zápornou rentabilitu.

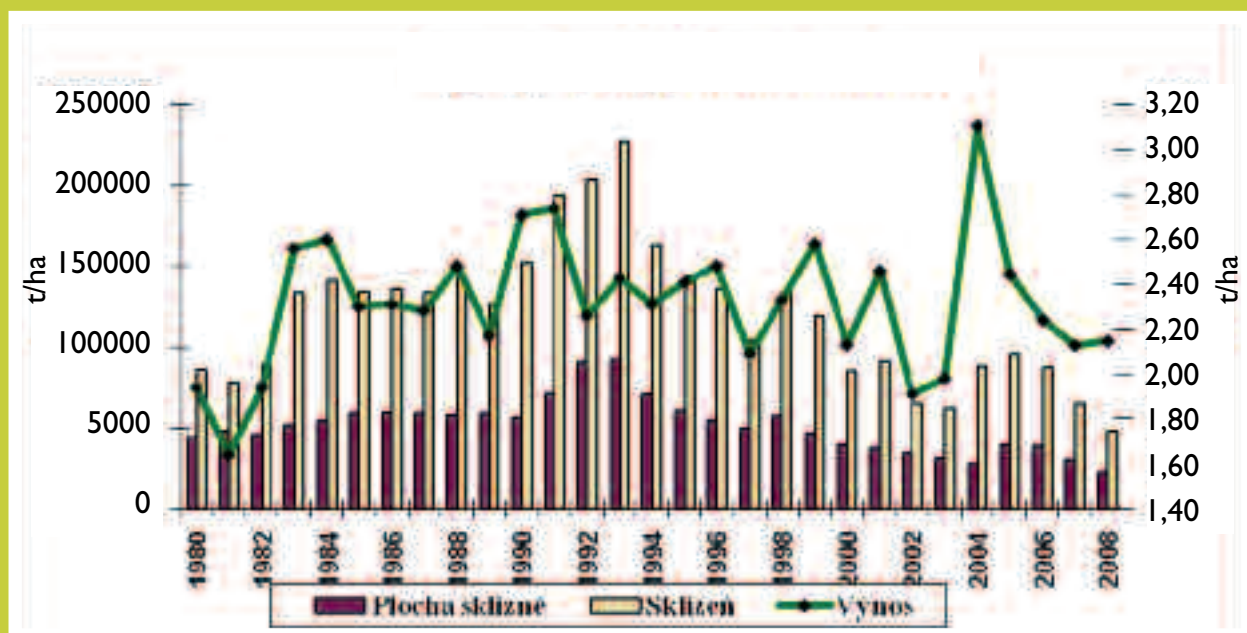
Luskoviny

Luskoviny se v ČR, ale i ve většině evropských zemí, dostávají do útlumu a menšího pěstitelského zájmu. V posledních zhruba deseti letech převládá vůči pěstování luskovin v ČR konzervativní přístup, neboť na rozdíl od obilovin a řepky se nedařilo u luskovin dosahovat vyšších výnosů, dobré kvality produkce a příznivé realizace na trhu. V ČR poklesly plochy luskovin až na 1 % orné půdy, oproti tomu v EU na 2–3 % orné půdy. Důvodem pro pokles ploch v ČR je především nízká cena luskovin, nízké a nestabilní výnosy, nízká konzumace luštěnin, nezájem krmivářského průmyslu a silná konkurence sójových pokrutin. Nízkým zastoupením luskovin v osevním sledu se pěstitelé ochuzují o významný vliv luskovin na úrodnost půdy.

Z každoroční celkové nabídky semene luskovin je v ČR zhruba 43 % využíváno ke krmným účelům, cca 22 % bývá zobchodováno na vývoz do zahraničí a přibližně stejná část je využita pro potravinářské účely. V uplynulém marketingovém roce vzrostla osevní plocha luskovin o 6,7 tis. ha na 29,0 tis. ha, tzn. o 30 %. Luskoviny tak zaujímaly 1,1 % ze struktury osevních ploch. Při průměrném výnosu 2,14 t/ha činila v roce 2009 celková produkce luskovin na zrno 62 072 t a byla tak o 14 167 t, tj. o 29,6 %, vyšší než v roce předešlém. Z toho hrachu setého bylo na ploše 21,1 tis. ha vypěstováno 51 866 t, v porovnání s rokem 2008 to je o 3 762 t více. Průměrný hektarový výnos 2,45 t/ha byl vyšší o 0,1 t/ha než v předchozím roce.

Podle údajů ČSÚ se pohybovaly ceny u hrachu u hrachu krmného mezi 5 933 Kč/t na počátku roku 2009 a 3 583 Kč/t na jeho konci. Průměr cen za celý rok byl 4 735 Kč/t. Situace u potravinářského hrachu byla o něco lepší, zde průměrná cena za rok 2009 dosáhla 6 102 Kč/t. Z luskovin byla samostatně sledována ještě lupina pěstovaná na zrno, která byla pěstována na ploše 1 927 ha, ze které byla získána produkce 2 170 t.

Vývoj výroby luskovin

Pramen: MZe

Len přadný a konopí seté

Len přadný

Světové osevní plochy lnu přadného se pohybují na úrovni přibližně 400 000 ha. V EU 25 se celková pěstitelská plocha přadného lnu snížila z 120 000 ha v roce 2004 na 84 070 ha v roce 2008, v hospodářském roce 2009 až na 66 000 ha. K omezení plochy došlo ve všech státech pěstujících len, především však v nových členských zemích. Největší pokles ploch přadného lnu byl zaznamenán v České republice. Všeobecné snížení pěstitelských ploch bylo způsobeno nízkou cenou roseného stonku a lněných vláken v důsledku vysokých zásob vlákna a cenové politiky čínských odběratelů, kteří omezili nákup z cca 100 000 t v roce 2006 na 40 000 t v roce 2008 a stlačili ceny. Zásoby dlouhého vlákna vzrostly - jejich aktuální výše je cca 110 tis. t. Největším výrobcem lněných tkanin je Čína, kam také směřuje 76 % celkového sortimentu lnářských surovin, produkovaných v hlavních pěstitelských zemích EU. Další exportní destinací je Indie (cca 5 %), USA (cca 4 %) a Japonsko (cca 4 %).

Len přadný je komodita řízená v EU zásadami SOT a jednotlivým členskými zeměmi EU jsou stanovena národní garantovaná množství produkce dlouhých a krátkých vláken. Prvním zpracovatelům se vyplácí podpora na zpracování dlouhého a krátkého vlákna do výše národního garantovaného množství. Podpora na zpracování dlouhého lněného vlákna ve výši 160 EUR/ha a krátkého lněného a konopného vlákna ve výši 90 EUR/ha bude dle NR (ES) č. 72/2009 zachována do hospodářského roku 2011/2012.

Pěstitelům lnu přadného v ČR byly v roce 2009 vypláceny přímé platby podle počtu hektarů osejých přadným lnem, ale návrat k tomuto systému plateb TOP-UP pro len, vzhledem k zvyšující se platbě SAPS a naopak snižující se platbě na TOP-UP pro přadný len (1 665 Kč), nebyl pro pěstitele motivující, a proto plocha přadného lnu zůstala na velice nízké úrovni. Vzhledem k nízkým pěstebním plochám a objemům výroby se přidělené národní kvóty nečerpají v plné výši.

Pěstování přadného lnu v ČR, při nákladech 20 670 Kč/ha a souhrnných příjmech (za rosený stonek, semeno a přímé platby) 17 865 Kč/ha, vykazuje zápornou rentabilitu 2 805 Kč/ha. V České republice bylo v roce 2009 podle údajů Lnářského svazu ČR lnem přadným oseto pouze 148 ha. K setí byly použity 3 odrůdy lnu, a to Tábor, Jordán a Venica. Len byl zaset v průběhu druhé poloviny dubna. Pro vzházení byly dobré půdní i povětrnostní podmínky, porosty v průběhu vegetace byly hodnoceny jako dobré. Trhání bylo zahájeno ve druhé polovině července a do konce srpna byly všechny plochy oseté lnem přadným vytrhány. Vzhledem k suchému a proměnlivému počasí, které nastalo ve druhé polovině srpna a setrvalo i v září 2009, se vytrhaný len rosil pomalu a nerovnoměrně. Rosený stonek byl sklizen postupně ve druhé polovině září.

Celkově lze sklizeň lněného stonku v roce 2009 hodnotit jako průměrnou, s jakostí vlákna průměrnou ve standardu 8–9, podle povětrnostních podmínek v jednotlivých regionech (Českomoravská vysočina, Jihočeský kraj a Východočeský kraj). Podle údajů Lnářského svazu bylo v ČR sklizeno 148 ha a celková produkce rosených lněných stonků dosáhla 495 t. Průměrný výnos roseného stonku činil 3,35 t/ha. Při zpracování dosahuje průměrný obsah dlouhého vlákna 13 % a krátkého vlákna do 15 %. Předpokládaný objem výroby dlouhého lněného vlákna činí 41 t a krátkého lněného vlákna 70 t. Jakost dlouhého vlákna činí v průměru TEX 110 a při zpracování se pohybuje v rozmezí TEX 92 až 140. Průměrná CZV rosených stonků v roce 2009 byla velmi nízká, a to 900 Kč/t roseného stonku, protože prodejní cena dlouhého lněného vlákna je nižší než 1 EUR/kg.

Je pravděpodobné, že rok 2009 byl posledním, kdy se na provozních plochách v ČR pěstoval přadný len pro výrobu lněného vlákna.

Bilance výroby a spotřeby roseného stonku lnu přadného¹⁾

Ukazatel	MJ	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	Meziroční index 2010/09
Produkční plocha lnu přadného	tis. ha	4,31	2,75	0,824	0,18	0,15	83,3
Hektarový výnos rosených stonků	t/ha	3,40	3,27	3,45	3,40	3,35	98,5
Počáteční zásoba rosených stonků	tis. t	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,0
Výroba	tis. t	14,66	9,00	2,80	0,54	0,49	90,7
Dovoz rosených lněných stonků	tis. t	0,03	0,12	0,09	0,09	0,00	0,0
Celková nabídka	tis. t	14,69	9,12	2,89	0,63	0,49	77,7
Domácí spotřeba celkem ³⁾	tis. t	14,64	8,43	2,48	0,04	0,49	12,2
Vývoz rosených lněných stonků	tis. t	0,05	0,69	0,41	0,59	0,00	0,0
Celková poptávka	tis. t	14,69	9,12	2,89	0,63	0,49	77,7
Konečná zásoba	tis. t	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,0

Pramen: ČSÚ, Lnářský svaz ČR, Statistika zahraničního obchodu ČSÚ, MZe

Poznámky:

¹⁾ Marketingový rok u lnu přadného začíná 1. 7. roku sklizně a končí 30. 6. následujícího roku

²⁾ Údaje ČSÚ od 1. 7. 2008 do 31. 1. 2010

³⁾ Domácí spotřeba celkem - ve všech uvedených letech: materiály MZe, Lnářského svazu ČR a ÚZEI

Konopí seté

U konopí setého celková pěstitelská plocha v EU 25 v roce 2008 poklesla na 10 544 ha, naopak produkce, vzhledem k vyšším výnosům, mírně narostla na 77 651 t. V roce 2009 se očekávalo navýšení plochy na cca 18 000 ha. Největší plochy konopí v EU jsou ve Francii, Německu, Velké Británii, Polsku a ČR.

Pěstování konopí v ČR a jeho uplatnění pro textilní užití i jako energetického zdroje se začalo ověřovat v roce 1998. Plochy této plodiny postupně narůstaly do roku 2007, kdy bylo konopím oseto cca 1 530 ha, průměrný hektarový výnos konopného stonku byl 6 t a celková produkce dosáhla cca 10 tis. t. V důsledku odbytových a realizačních problémů konopného stonku v roce 2009 pěstitelská plocha konopí poklesla na 258 ha. Při výnosu cca 5,5 t/ha bude sklizeno cca 1 100 t stonku. Předpokládaná výroba krátkého konopného vlákna je 120 t.

Pro pěstování v ČR byly odzkoušeny odrůdy Beniko, Bialobrzeskie a Monoica, které jsou zapsány ve Státní odrůdové knize ČR a jsou vedeny i ve Společném katalogu odrůd druhů zemědělských rostlin, takže se na ně vztahuje podpora v rámci přímých plateb. Ve srovnávacích pokusech a na provozních plochách se v ČR zkouší dalších 10 evropských odrůd konopí setého.

Pěstování konopí na vlákno bylo v roce 2009 finančně podpořeno v rámci SAPS částkou 3 710 Kč/ha a národní doplňkovou platbou ve výši 1 184 Kč/ha zemědělské půdy, tj. celkem 4 894 Kč /ha. Podpory z programu národních doplňkových plateb byly vyplaceny pěstitelům, kteří měli smlouvy se zpracovateli a splnili podmínky pro poskytnutí dotace.

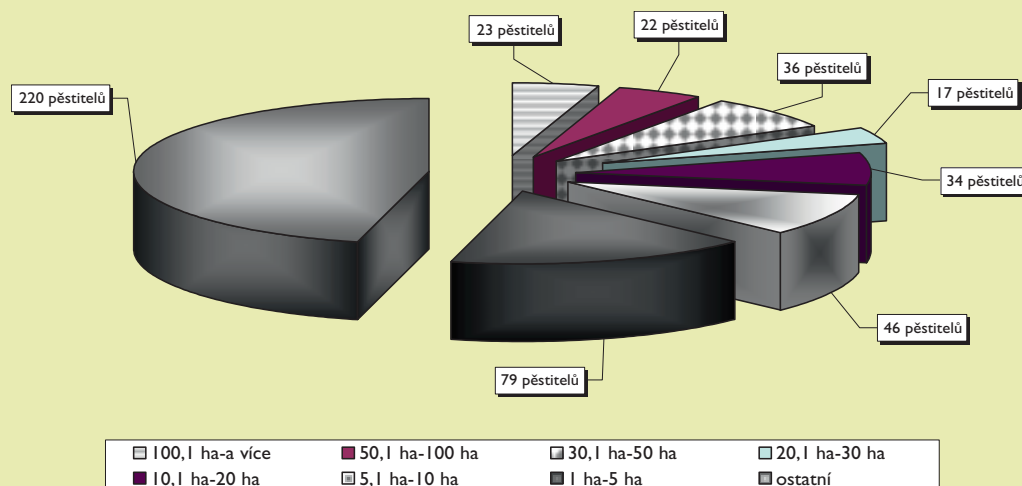
Zelenina

Po chladné zimě 2008/09 nastal rychlý nástup jara s vysokými denními teplotami, který urychlil vegetaci. Poté přišlo dlouhé období dešťů, což vedlo k dobrému vývoji porostů košťalové a cibulové zeleniny. Květnové krupobití značně poškodilo porosty zeleniny v některých oblastech, zejména pak ve středních Čechách a na Znojemsku. V červenci 2009 nastoupilo chladné a srážkově velmi nadprůměrné počasí, což mělo negativní dopad především na porosty plodové zeleniny.

Vlivem ukončení pěstování zeleniny nejen mnoha drobnými pěstiteli, ale i několika dříve významnými zelinářskými podniky, klesá v posledních dvou letech výměra sklizňových ploch zeleniny – v roce 2009 došlo proti minulému roku k poklesu o 10 % na 13 835 ha. Celková sklizeň dosáhla objemu 253,8 tis. t, což byl meziroční pokles o 7,5 %. K nejvýraznějšímu snížení produkce došlo u hlávkového zelí, cibule, květáku, mrkve, okurek a petržele.

Produkce tržní zeleniny se na celkovém objemu sklizené zeleniny ČR podílí přibližně 80–85 %. Produkce rychlené zeleniny v ČR v posledních letech stagnuje. Podle šetření Zelinářské unie Čech a Moravy (ZUČM) bylo v roce 2009 v ČR 50 ha krytých ploch pro pěstování rychlené zeleniny a sadby. Z této výměry je zhruba 19 ha skleníků a 31 ha fóliovníků. V případě skleníků se na několika místech, z důvodů lepší regulace teploty, nahrazují staré konstrukce repasovanými nebo novými konstrukcemi, především z Nizozemska. U fóliovníků se objevují ze stejného důvodu modernizované konstrukce s dvojitou fólií a horním větráním. V zakrytých plochách se pěstují především rajčata, okurky, papriky, kedlubny a saláty a v menší míře rovněž zeleninová sadba.

Struktura pěstitelů zeleniny v ČR v roce 2009

Pramen: MZe

Ceny zemědělských výrobců zeleniny v roce 2009 se meziročně výrazně snížily u naprosté většiny sledovaných druhů, výjimku tvoří pouze CZV petržele a ředkviček. Příčinou tohoto poklesu je výrazný tlak obchodních řetězců na ceny tuzemských pěstitelů. K největšímu poklesu CZV došlo u papriky, česneku, mrkve, salátů, salátových okurek, dále též u cibule, kedluben, póru a rajčat. Ke snížení došlo rovněž u průměrných spotřebitelských cen u většiny sledovaných druhů zeleniny, a to zejména u česneku, hlávkového zelí, papriky a rajčat. Nárůst spotřebitelské ceny byl podle ČSÚ zaznamenán pouze u květáku a salátových okurek.

Průměrné roční ceny zemědělských výrobců v ČR v Kč/t

Druh zelenina	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Celer bez natě	8 420	10 822	10 347	8 597	7 176	9 905	9 400	8 405	7 861
Cibule suchá	5 023	5 899	5 655	7 024	3 119	5 311	7 688	5 307	4 325
Česnek	33 069	27 498	32 050	40 131	44 744	43 268	53 622	66 183	58 423
Kapusta hlávková ¹⁾	6 276	5 782	7 732	5 693	5 857	7 264	7 028	6 379	5 967
Kedlubny bez natě	5 007	4 196	5 420	21 223	23 641	22 407	-	24 000	23 231
Kedlubny s natí ²⁾	29 150	26 147	30 063	28 895	30 861	26 156	22 266	21 905	20 332
Květák	15 546	10 523	11 661	10 490	12 386	12 939	12 094	11 171	10 902
Mrkev bez natě	5 720	6 416	5 990	5 618	5 306	6 328	6 515	6 107	4 655
Okurky naklád.	12 955	11 869	11 001	13 630	10 657	11 237	13 000	-	14 166
Okurky salátové	20 097	14 689	15 446	18 474	17 740	16 527	19 723	19 203	17 772
Paprika zeleninová	23 075	17 922	14 583	16 303	13 480	16 846	17 067	18 291	14 023
Petržel bez natě	13 522	12 944	12 959	11 107	10 377	12 967	13 503	14 351	15 871
Pór	15 625	12 291	16 151	13 785	14 044	15 478	12 936	12 026	11 064
Rajčata	23 125	19 390	21 836	16 169	21 748	19 239	19 986	18 597	17 502
Ředkvička ³⁾	24 566	24 255	32 964	38 503	33 240	28 069	26 966	26 996	28 877
Salát ⁴⁾	32 559	26 748	32 587	32 503	33 586	34 667	27 293	23 498	21 487
Špenát	3 038	2 730	3 000	3 256	3 232	3 323	2 451	2 450	2 462
Zelí hlávk. červ. ⁵⁾	4 773	5 584	5 584	4 355	4 650	6 628	6 216	4 801	4 573
Zelí hlávkové bílé ⁵⁾	3 986	5 371	4 658	3 007	4 496	5 054	4 577	3 520	3 246

Pramen: ČSÚ

Poznámka: ¹⁾ 1 ks = 1 kg, ²⁾ 6 ks = 1 kg, ³⁾ 6 svazků = 1 kg, ⁴⁾ 6 ks = 1 kg, ⁵⁾ 1 ks = 1 kg

Dovoz čerstvé zeleniny se od roku 2004 každoročně zvyšuje a v roce 2009 dosáhl objemu 553,1 tis. t (tj. meziroční nárůst o 4 %) v hodnotě 7,9 mld. Kč. Zvýšil se především dovoz paprik, salátových okurek, melounů, kapusty hlávkové, pekingského zelí a mrkve. Dodávky ze zemí EU vzrostly meziročně o více než 6 % na 508 tis. t a na celkovém dovozu čerstvé zeleniny se podílely 92 %. Největšími dodavateli zeleniny bylo, stejně jako v letech předchozích, Nizozemsko (113,7 tis. t), Španělsko (94,2 tis. t), Německo (87,5 tis. t), Polsko (64,9 tis. t) a Itálie (39,4 tis. t).

V roce 2009 pokračoval růst vývozu včetně reexportu zeleniny z ČR, který dosáhl 89,4 tis. t v hodnotě 1,3 mld. Kč. Z jednotlivých druhů zeleniny se nejvíce vyvážela rajčata, mrkev, cibule, melouny a hlávkové zelí. Do zemí EU směřovalo 89,2 tis. t zeleniny, a to zejména na Slovensko (68,4 tis. t), dále do Polska (8,3 tis. t), Německa (4,1 tis. t) a Rakouska (2,6 tis. t).

Zcela kritická je situace ve zpracování zeleniny. Produkce a spotřeba konzervované zeleniny se v ČR v důsledku nízké poptávky snížila přibližně o polovinu v porovnání s obdobím před rokem 1989. Příčinou je nejen celoroční nabídka čerstvé zeleniny na trhu, ale také levné produkty z Polska, Německa a Číny, dovážené většinou obchodními řetězci. Svou pozici si udržují sterilované okurky a sterilované zeleninové směsi a saláty, rostoucí trend ve výrobě je zaznamenán u dětských výživ, zmrazených zelenin a směsí, sterilovaném zelí a kečupu. V důsledku likvidace zpracovatelských podniků mizí v těchto oblastech i producenti zeleniny (zejména drobní). Tím klesají nejen pěstitelské plochy zeleniny, ale vlivem dostupnosti zeleniny čerstvé nebo zeleninových výrobků na trhu po celý rok klesá i počet samozásobitelů.

Ukazatel	2004	2006	2007	2008	2009
Sklizňová plocha zeleniny (ha)	16 683	16 406	16 564	15 366	13 835
Počet pěstitelů zeleniny	799	582	579	490	477
Dovoz čerstvé zeleniny (t)	390 560	519 037	522 230	530 950	553 105
Vývoz čerstvé zeleniny (zejména reexport) (t)	31 976	66 823	75 854	83 060	89 392

Pramen: ČSÚ, ZUČM

Naproti tomu jako pozitivní prvek působí zavádění podmínek pro integrovanou produkci zeleniny (IPZ) podle nařízení vlády č. 79/2007 Sb., v platném znění. V roce 2009 dosahoval počet pěstitelů zeleniny v integrovaném systému 69 s celkovou výměrou 4 920 ha (v roce 2008 to bylo 60 pěstitelů s plochou 4 528 ha). Poskytovaná podpora na 1 ha ve výši 440 €/ha se jeví jako stimulační efekt, který umožňuje ekonomickou produkci zeleniny s přijatelnými environmentálními požadavky.

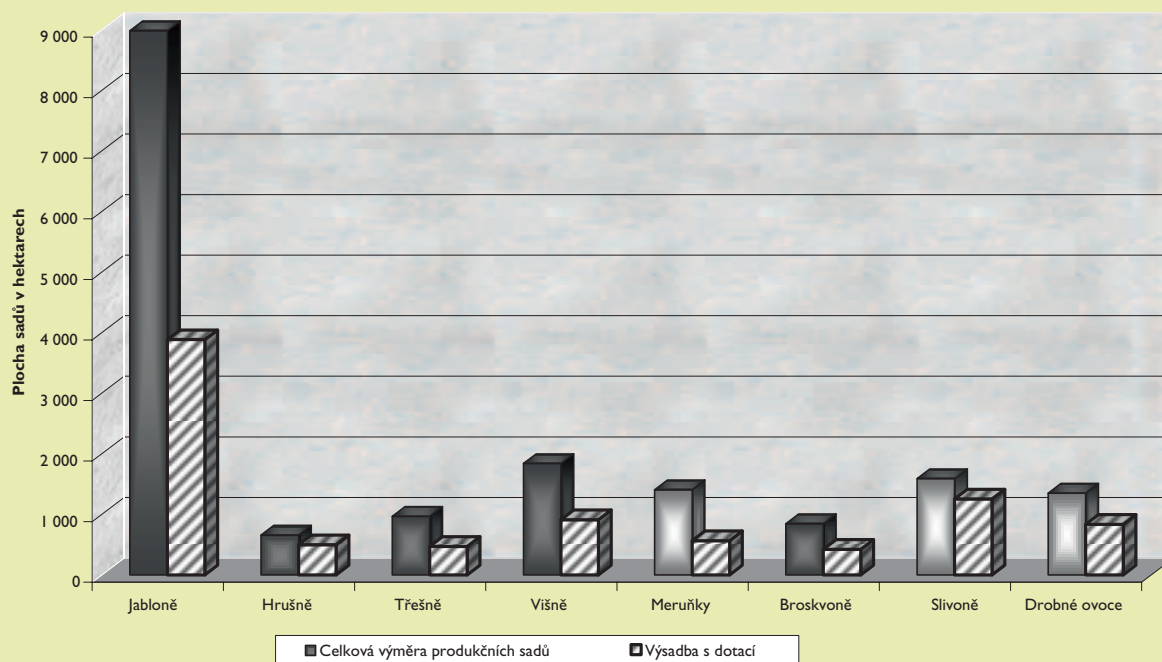
Ovoce

Po mírných zimách posledních dvou let byla zima roku 2008/09 chladnější s vyšším počtem dní se sněhovou pokrývkou. Prudké oteplení a velmi vysoké teploty v dubnu, kdy maxima téměř denně přesahovala 20 °C, způsobilo rychlý nástup vegetace a brzkou sklizeň letního ovoce. Výskyt pozdních jarních mrazů byl minimální. Bohužel silná krupobití v květnu (v některých oblastech koncem července) způsobila v sadech ve významných pěstitelských regionech značné škody.

I když celková sklizeň ovoce v ČR v roce 2009 meziročně vykazuje necelý 2% nárůst (417,5 tis. t), sklizeň v produkčních sadech, které mají rozhodující význam pro pěstování ovoce, byla nižší o 3 % a dosáhla objemu 178,1 tis. t. Hlavním důvodem byla nižší produkce jablek, která meziročně klesla o 7,5 % na 145 tis. t. Rekordní úroda zaznamenaly v roce 2009 hrušky a švestky, naopak velmi slabá byla produkce broskví.

Celková výměra ovocných sadů v ČR v roce 2009 činila 21 738 ha, z toho je evidováno 16 636 ha plodných produkčních sadů. Jejich věková struktura však není vyhovující, ČR má v rámci EU druhou nejstarší věkovou strukturu sadů. Velký podíl ovocných sadů (47 %) je v poklesu plodnosti, třetina je v plné plodnosti, 12 % je na počátku plodnosti a 7 % tvoří mladé sady. Více než polovinu výměry všech produkčních ovocných sadů zaujímají jabloňové sady. V důsledku jejich přestárlosti jsou hektarové výnosy jablek nízké a výrazně zaostávají za hektarovými výnosy významných ovocnářských zemí EU. Od roku 1994 do 2009 bylo v ČR nově vysázeno celkem 8 913 ha produkčních sadů, z toho s podporou v rámci dotační politiky státu 7 973 ha.

Výměra produkčních ovocných sadů a výsadby sadů s dotací za období 1995–2009

Pramen: MZe

Plocha nově vysázených ovocných sadů v ČR byla v roce 2009 kvůli hospodářské krizi byla nejnižší za posledních 15 let a činila 353 ha. Za tímto propadem výsadby je krizí způsobený pokles cen zemědělských výrobců ovoce (zejména višní, jablek, červeného rybízu a rovněž hrušek a meruněk), který ovocnáře donutil k omezení investic.

Producenti ovoce v ČR jsou zapojeni do Integrovaného způsobu pěstování ovoce (IPO). Podmínky a pravidla pěstování ovoce v tomto systému jsou řešeny v rámci HRDP **nařízením vlády č. 242/2004 Sb.**, ve znění pozdějších předpisů, a od roku 2007 také v rámci Programu rozvoje venkova **NV č. 79/2007 Sb.**, ve znění pozdějších předpisů. Obě zmínovaná nařízení řeší také podmínky a podpory v ekologickém ovocnářství.

V roce 2009 bylo v ČR na základě podaných žádostí a vyplacených finančních podpor registrováno 294 pěstitelů ovoce v systému integrované produkce s celkovou výměrou 11 194 ha sadů. Z tohoto počtu je 265 členů s výměrou 11 049 ha sadů a ovocných školek registrováno ve Svazu pro integrované systémy pěstování ovoce (SISPO), což je dobrovolné sdružení pěstitelů a zástupců výzkumu a je součástí Ovocnářské unie ČR. Největší rozlohu v integrovaném způsobu pěstování zaujímají jabloň (5,8 tis. ha).

Průměrné ceny zemědělských výrobců v ČR v Kč/t

Druh ovoce	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Jablka konzumní	8 246	8 548	8 289	9 047	8 048	8 922	10 256	10 371	7 808
Jablka mošťová	2 087	1 637	2 622	1 573	2 642	2 417	5 112	1 782	1 298
Hrušky	10 710	8 797	10 538	10 323	10 145	10 215	11 133	11 319	8 400
Broskve	14 602	13 957	13 711	11 500	10 879	12 829	12 806	12 010	9 891
Meruňky	18 745	22 449	15 446	13 401	17 008	14 375	16 155	19 182	14 584
Švestky	10 302	9 733	11 472	9 402	11 756	8 090	10 500	9 180	7 964
Třešně	20 278	22 753	17 182	22 532	19 811	24 746	19 900	29 366	26 460
Višně	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rybíz červený a bílý	13 232	12 872	17 573	6 221	5 936	6 442	11 889	7 647	6 643
Rybíz černý	21 984	13 072	13 383	-	-	-	-	8 400	9 500
Ořechy vlašské	.	.	-	29 000	29 882	35 000	33 000	32 000	-
Jahody tříděné	32 973	31 224	44 722	39 129	31 748	34 715	47 072	-	37 960

Pramen: ČSÚ

Dovoz čerstvého a sušeného ovoce do ČR v roce 2009 v porovnání s předchozím rokem mírně vzrostl na 541,1 tis. t v hodnotě 10,2 mld. Kč. Dodávky ovoce ze zemí EU meziročně vzrostly o 10 % na 335,6 tis. t a na celkovém objemu dovezeného ovoce se podílely 62 %. Největšími dodavateli ovoce bylo tradičně Španělsko (90,9 tis. t), Itálie (70,3 tis. t), Německo (48,7 tis. t), Francie (39,0 tis. t) a Polsko (20,6 tis. t).

Vývoz čerstvého a sušeného ovoce včetně reexportu v roce 2009 dosáhl objemu 146,0 tis. t v hodnotě 2,3 mld. Kč. Do ostatních zemí EU bylo exportováno 145,1 tis. t, což představuje 99,4% podíl na celkovém objemu vyvezeného ovoce. Mezi největší odběratele patřilo zejména Slovensko, kam směřovalo 46 % veškerého vývozu ovoce (68,1 tis. t). Dalšími významnými odběrateli ovoce bylo Německo (33,8 tis. t), Rakousko (17,0 tis. t), Rumunsko (12,5 tis. t) a Itálie (4,5 tis. t).

Sektor ovoce a zeleniny prošel v současné době reformou **Společné organizace trhu s ovocem a zeleninou** a je vázán jak základním právním rámcem, souvisejícím s obecnými principy činnosti zemědělského podnikání, tak i specifickými předpisy, týkajícími se pouze tohoto sektoru. Základním předpisem pro činnost tohoto sektoru je **NR (ES) č. 1234/2007**, a to jak ve své obecné, tak i specifické části. Základní prováděcí předpis je **NR (ES) č. 1580/2007**.

Cílem obou těchto předpisů je účinněji podpořit sektor v jeho postavení na trhu formou sdružování prvovýrobců v odbytové organizace, tzv. organizace producentů. S účinností od roku 2009 jsou zvýšené podpory EU na zakládání a činnost organizací producentů, kde v cílovém roce 2013 má být dosaženo až 60% organizovanosti producentů (v současné době je to v ČR necelých 30 %). V rámci působnosti těchto předpisů není reálné očekávat do roku 2013 výrazné změny.

Dalším cílem reformy bylo zjednodušení a racionalizace kontroly čerstvého ovoce a zeleniny na vnitřním trhu ve všech stádiích obchodování, při dovozu nebo vývozu, ale i např. u produktů určených ke zpracování. **Nařízením Komise (ES) č. 1221/2008** bylo zrušeno celkem 26 norem pro čerstvé ovoce a zeleninu. Od 1. 7. 2009 zůstalo v platnosti pouze 10 obchodních norem, a to pro jablka, hrušky, kiwi, broskve a nektarinky, saláty a endivii kadeřavou letní a endivii zimní, citrusové plody, jahody, papriku zeleninovou, rajčata a stolní hrozny révy vinné. Obchodní normy platí pro obchodování mezi členskými státy EU, dále pro dovoz ze třetích zemí a vývoz do třetích zemí. Pro ostatní produkty, pro které neexistuje obchodní norma Společenství, bude pro hodnocení podmínek jakosti použita tzv. všeobecná obchodní norma. Tato norma zahrnuje minimální požadavky na jakost, na zralost, odchylky a označování země původu produktu, apod.

V rámci boje proti narůstající obezitě dětí, ke zvýšení spotřeby ovoce a zeleniny a k vytvoření zdravých stravovacích návyků dětí stanovila **Rada ES nařízením č. 13/2009, dále NK (ES) č. 288/2009 a NV č. 478/2009 Sb.**, podmínky pro poskytování podpor na dodávání ovoce a zeleniny a výrobků z nich školákům I. – 5. ročníků v rámci projektu „Ovoce do škol“. Úspěšné řešení uvedeného úkolu je postaveno na širokém partnerství mezi rezortem školství, zdravotnictví a zemědělství. Projekt předpokládá pro školní rok 2009/2010 celkovou podporu ve výši 72,7 mil. Kč, přičemž z prostředků EU bude poskytnuto 73 % celkové podpory a z rozpočtu ČR 27 %.

Chmel

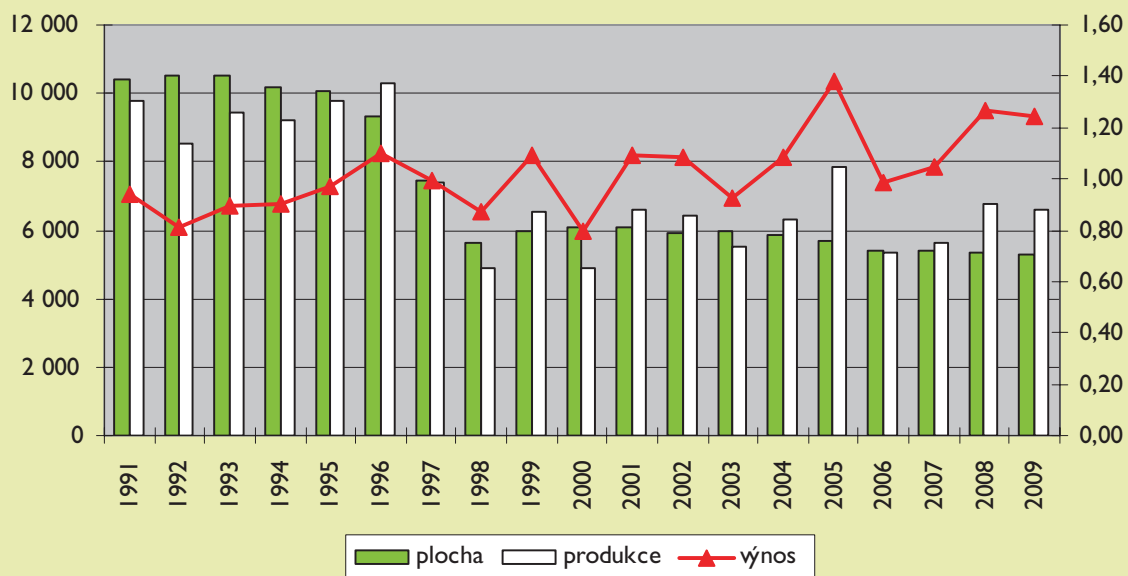
Chmel bezpochyby náleží mezi naše nejintenzivnější plodiny a velmi významné exportní zemědělské komodity. Česká republika patří tradičně mezi největší světové producenty chmele. Přes 80 % chmele je každoročně vyváženo, český chmel také tvoří kvalitativní základ českých a světových piv.

Česká republika je čtvrtým největším producentem chmele na světě (za Německem, USA a Čínou) zároveň je největším producentem jemného aromatického chmele s nižším výnosovým potenciálem, ale specifickými aromatickými vlastnostmi a zemí s největší plochou jedné odrůdy na světě. České republice se jako první zemi EU podařilo zaregistrovat zeměpisnou ochrannou známku Evropské unie chráněné označení původu Žatecký chmel. V rámci EU se jedná o první a jediné udělené označení týkající se chmele a o jedno z prvních označení udělené českému zemědělskému nebo potravinářskému výrobku vůbec. Do Rejstříku chráněných označení původu a chráněných zeměpisných označení bylo v roce 2008 zapsáno také i České pivo.

V roce 2009 činila pěstitelská plocha chmele podle údajů ÚKZÚZ 5 307 ha, tj. o 99,5 % skutečnosti roku 2008. Nejvíce zastoupenou odrůdou je stále Žatecký poloraný červeňák (ŽPČ), v roce 2009 jím bylo osázeno 4 627 ha (87,2 % z celkové pěstitelské plochy). Hybridní odrůdy zaujímají v odrůdové skladbě českých chmelů nadále relativně malý podíl, který činí celkem 12,4 % z celkové plochy (tj. 656 ha), což v porovnání s rokem 2008 je o 70 ha více. Hybridní odrůdy se stávají čím dál tím více oblíbenější, především z důvodů vyšších výnosů než u klasických odrůd, vyššího obsahu alfa hořkých kyselin a vyšší ceny produkce z 1 ha. Z hybridních odrůd chmele největší výměru zaujímají odrůdy Premiant (293 ha), Sládek (277 ha), Agnus (58 ha) a Bor (13 ha). V roce 2009 se meziročně zvýšila plocha výsazů chmele o 47 ha na 257 ha (4,8 % ze sklizňové plochy). K obnově mimo jiné také významně přispěl dotační program MZe 3h) podpora prevence šíření virových a bakteriálních chorob chmele. V roce 2009 bylo v rámci tohoto programu obnoveno 222 ha. Chmel podle ÚKZÚZ pěstuje v ČR 135 subjektů.

Až do poloviny 90. let uplynulého období se v ČR pěstovala pouze jedna odrůda Žatecký poloraný červeňák. Od roku 1994 se rozšířila odrůdová skladba českých chmelů o hybridní odrůdy Bor, Premiant a Sládek. V roce 2001 byla zaregistrována nová odrůda Agnus, dále v roce 2007 odrůda Rubín a v roce 2008 odrůdy Kazbek a Vital. U odrůdy Vital se jedná o první odrůdu, která vykazuje vysoký obsah farmaceuticky významné látky desmethylxanthohumol (DMX; 0,26 – 0,49 % hm). Plocha a produkce chmele v ČR

Plocha a produkce chmele v ČR

Pramen: MZe

V ČR se v roce 2009 sklídilo celkem 6 615,7 t sušeného chmele, tj. o 2,0 % méně než v roce 2008, při průměrném výnosu 1,25 t/ha (meziroční pokles o 1,5 %). V Žatecké chmelařské oblasti bylo vypěstováno celkem 4 612,95 t chmele (výnos 1,18 t/ha, 1,16 t/ha v roce 2008), v Ústěcké oblasti 834,6 t (výnos 1,24 t/ha, 1,45 t/ha v roce 2008) a v Tršické chmelařské oblasti celkem 1 168,1 t (výnos 1,58 t/ha, 1,69 t v roce 2008). Největší podíl na produkci českého chmele měla v roce 2009 nadále jemná aromatická odrůda ŽPČ (81,6 %) a zbytek (18,4 %) tvořily hybridní odrůdy. Sklizeň chmele v roce 2009 je čtvrtá nejvyšší za posledních 12 let.

Povětrnostní podmínky ve vegetačním období 2009 lze charakterizovat, s výjimkou několika dní s přivalovými dešti, krupobitím a bouřkami, které poškodily chmel na 545 ha, jako vcelku příznivé pro jeho růst a vývoj, což přispělo k nadprůměrným výnosům chmele s vyššími hodnotami obsahu alfa hořkých látek.

Průměrná hodnota obsahu alfa hořkých kyselin (měřená metodou EBC 7,7 - metoda schválená Evropskou pivovarskou asociací) v roce 2009 u odrůdy ŽPČ byla 3,9 %, tj. o 0,2 % vyšší v porovnání s rokem 2008 a přibližně na úrovni průměru

posledních 15 let. U odrůdy Sládek průměrná hodnota obsahu alfa hořkých kyselin v roce 2009 dosáhla 7,6 %, u odrůdy Premiant 9,8 % a u odrůdy Agnus 11,8 %.

V roce 2009 Česká republika v rámci SOT s chmelem využila jednotné platby na plochu a národní doplňkové platby. V rámci plateb SAPS bylo vyplaceno v roce 2008 oprávněným žadatelům 3 710,00 Kč/ha a v rámci národních doplňkových plateb bylo vyplaceno 1 184,00 Kč/ha (národní doplňková platba na zemědělskou půdu), 3 019,60 Kč/ha (tzv. „couplovaná platba“ - platba vázaná na produkci, vyplácená na hektar chmele na základě výměry chmelnic podle evidence půdy ke konci srpna příslušného roku) a 4 474,60 Kč/ha (tzv. „decouplovaná platba - platba oddělená od produkce, vyplácená na hektar chmele za historické období. Historickým obdobím je 31. březen 2007).

Národní doplňková platba na pěstování chmele (couplovaná platba) byla od roku 2010 navržena k vypuštění s odvoláním na navazující dokument Evropské komise, pracovně nazvaný „Health check“, jehož schvalovací procedura byla uzavřena koncem roku 2008. Platba na chmel (tzv. decouplovaná platba) zůstane zachována stejně jako v předcházejícím období počínaje rokem 2008 (platba na všechny chmelnice, které byly v systému LPIS zapsány k 31. březnu 2007 jako chmelnice o minimální výměře 1 ha).

Dotační program 3.h.) podpora prevence šíření virových a bakteriálních chorob chmele byl poprvé vyhlášen v roce 2006 a z části nahradil dotační programy z let 1994–2004. V rámci dotačního programu 3.h.) bylo za celkové čtyřleté období působnosti vysázeno 861,45 ha chmelnic s celkovou podporou 40,4 mil. Kč. Nejvíce zastoupenou odrůdou je Žatecký poloraný červeňák všech klonů. V roce 2009 bylo v rámci dotačního programu 3.h.) vyplaceno celkem 10,7 mil. Kč, což je o 0,12 mil. Kč více v porovnání s rokem 2008. Celkem bylo v roce 2009 vysázeno 714 365 ks certifikované sadby na ploše 221,88 ha, což je pouze o 0,61 ha více než v roce 2008. Již od roku 2001 jsou čerpány finanční prostředky i z dalšího dotačního programu I.I. podpora vybudování kapkové závlahy ve chmelnicích. V rámci tohoto dotačního programu byla vybudována kapková závlaha již na 759 ha chmelnic. V roce 2009 v rámci tohoto podpůrného programu bylo vybudováno závlahové zařízení na 58,6 ha chmelnic s dotační podporou 2,8 mil. Kč (při sazbě 48 560 Kč/ha).

Zásadním problémem stále zůstává věková struktura porostů. Současná věková struktura porostů chmele v ČR je jedním z významných faktorů ovlivňujícím výnosovou stabilitu. Podle současných světových trendů optimální doba obměny porostů je 10–12 let. Na základě údajů ÚKZÚZ je podíl chmelnic starších 20 let se sníženým výnosem 32,1 % (nejstarší chmelnice jsou v Ústěcké oblasti). Celkově je 36,7 % chmelnic starších 15 let. Naopak podíl nejproduktivnějších chmelnic ve stáří 5–14 let představoval stejně jako v roce 2008 pouze 48,3 % všech chmelnic. Poměrně vyhovující věkovou strukturu má chmelařská oblast Tršicko. Průměrné stáří chmelových konstrukcí se zvyšuje a je ještě méně příznivé než stáří porostů. Celkově je 72,8 % konstrukcí starší než 15 let.

V roce 2009 pokračoval trend poklesu dovozu hlávkového chmele, který byl v minulosti ve větší míře dovážen za účelem dalšího zpracování zejména z Polska. Dovoz surového lisovaného chmele v roce 2009 byl, podle předběžných údajů, realizován ve výši 122,5 t, tj. 41,3 % skutečnosti roku 2008. Dovoz granulovaného chmele v roce 2009 činil 266,0 t, tj. 77,7 % skutečnosti roku 2008. Největší část dovozů chmele byla realizována z Německa (245,9 t chmele). V roce 2009 se objem dovozu chmelového extraktu snížil na 136,5 t, tj. 76,5 % skutečnosti roku 2008.

Vývoz chmele v roce 2009 činil 4 137,8 t, tj. 96,6 % skutečnosti roku 2008. V roce 2009 bylo vyvezeno 895,9 t hlávkového chmele, tj. 370,1 % skutečnosti roku 2008. Vývoz granulovaného chmele byl realizován v objemu 3 241,8 t, tj. 80,2 % skutečnosti roku 2008. Od roku 1998 byl český chmel vyvážen z České republiky již do 77 zemí celého světa. Největší část vývozu chmele směřovala tradičně do Japonska (1 793 t, tj. 115,7 % skutečnosti roku 2008). Podíl vyvezeného chmele do Japonska v roce 2009 činil 43,3 % z celkového objemu vývozu chmele. Meziročně se podstatně snížil vývoz chmele do Německa. V roce 2009 bylo do Německa exportováno 947,8 t chmele, tj. 70,5 % skutečnosti roku 2008.

Podle předběžných výsledků dosáhlo v roce 2009 saldo zahraničního obchodu s chmelem a chmelovými výrobky v hodnotovém vyjádření 790,7 mil. Kč, tj. ve srovnání s rokem 2008 došlo ke zvýšení kladného salda o 231,8 mil. Kč.

Podle předběžných údajů z výsledků šetření Výzkumného ústavu pivovarského a sladařského vyplývá, že se spotřeba českého chmele a chmelových výrobků v roce 2009 meziročně snížila pouze o 3,2 %, zatímco spotřeba zahraničního chmele a chmelových výrobků se snížila o 6,1 %. V roce 2009 došlo, podle předběžných údajů, k podstatnému meziročnímu růstu spotřeby tuzemských chmelových extraktů (o 20,9 %), zatímco spotřeba tuzemského granulovaného chmele, vyrobeného z nových hybridních odrůd českého chmele, meziročně mírně klesla (o 0,9 %). Odhad spotřeby alfa hořkých kyselin na výrobu 1 hl piva v roce 2009 je 7,58 g, tj. 97,7 % skutečnosti roku 2007.

Podle údajů ČSÚ průměrná CZV sušeného chmele ze sklizně 2009 činila 170 042 Kč/t (průměr za měsíce září až prosinec 2009), tj. 84,8 % skutečnosti srovnatelného období roku 2008. Cenová úroveň chmele ze sklizně roku 2009, zejména chmele prodávaného na volném trhu, se snížila v důsledku vysoké nabídky způsobené vysokou produkcí v ČR i na celém světě v předchozích dvou letech a nižší produkcí piva vlivem celosvětové krize. V rámci systému povinné registrace smluv (k 31. 12. 2009) bylo pro rok 2009 smluvně zajištěno 6 949,8 t chmele (bez rozlišení odrůd a oblastí). Průměrná cena sušeného chmele dle uzavřených kupních smluv pro rok 2009 činila 155 653 Kč/t (152 877 Kč v roce 2008).

Zajištění ekonomické rentability pěstování chmele do budoucna není v navýšování jeho ceny, ale v zastavení růstu nákladů na jednotku produkce a hledání cest k jejich snížení, což lze docílit jen úspornějšími technologiemi a zvýšenými výnosy. Mezi něž lze zařadit pěstování chmele na nízké konstrukci. Plocha nízkých konstrukcí byla podle ÚKZÚZ k 20. 8. 2009 evidována na celkové rozloze 17,4 ha. V roce 2009 se očekává rozšíření plochy na 40 ha. Nejvíce zastoupenými odrůdami v nízkých konstrukcích jsou Premiant, Sládek a Agnus.

Réva vinná, víno

Réva vinná přezimovala v zimě 2008–2009 relativně v pořádku. S výjimkou některých lokalit, kde došlo k redukcí oček o cca 20–30 %, nedošlo k mrazovému poškození révy. I tato případná redukce znamenala minimální vliv na celkovou sklizeň v roce 2009.

Pokud jde o srážky, tak lze zimu hodnotit jako srážkově mírně nadprůměrnou. Nástup jara a s ním spojeného rašení révy, byl o týden dříve než je průměr. Ranější rašení a kvetení zpomalila perioda vlhkého počasí, která v řadě lokalit způsobila sprchnutí květenství, což způsobilo výraznou redukcí sklizně. Toto deštivé a chladné počasí tak vyrovnalo vegetační dobu na klasický průběh roku. Poté následovala perioda teplého a suchého počasí, kdy se pro změnu tvořila řada lokálních bouřek s kroupami, které v mnoha případech silně vinice poškodily. Nejhorší situace byla na Znojemsku, kde kroupy snížily lokálně úrodu o 50–100 %. Asi 25 ha vinic na Znojemsku bylo zničeno totálně.

Hlavní vinobraní začalo 14. září a v jeho hlavním období bylo doprovázeno teplým a slunečným počasím. Hrozny získaly vynikající kvalitu. Původní předpověď silného propadu cen hroznů až o 50 a více procent se nekonala díky nižší sklizni a výborné kvalitě. Koncem vinobraní se po dlouhé době staly zejména bílé hrozny nedostupnou surovinou. Z pohledu ochrany révy vinné se jednalo o výskyty nejvýznamnějších patogenů převážně ve střední intenzitě, výrazně škodlivý výskyt choroby nebyl hlášen.

Odrůdová skladba registrovaných vinic v roce 2009 v závislosti na velikosti osázených ploch zahrnovala tyto nejčastěji pěstované odrůdy: Müller Thurgau (1 699,3 ha), Veltlínské zelené (1 690,1 ha), Ryzlink rýnský (1 268,9 ha) a Ryzlink vlašský (1 246,6 ha) z bílých odrůd Svatovavřínecké (1 436,3 ha), Frankovku (1 246,7 ha), Zweigeltrebe (848,3 ha) a Rulandské modré (726,3 ha) z modrých odrůd.

Vinohradnictví a vinařství je provozováno též v podmínkách regulovaného hospodaření. V systému ekologického hospodaření je zařazeno 568 ha v rámci programu EAFRD a v rámci programu HRDP již nikdo nežádal. V systému integrované produkce hroznů a vína se hospodaří na 10 133 ha v rámci programu EAFRD a na 832 ha v rámci programu HRDP.

Na základě splnění podmínek nařízení vlády č. 242/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů, by mělo být v rámci integrované produkce za rok 2009 přiděleno 147 500 208 Kč a v sektoru ekologického zemědělství 12 928 361 Kč.

V roce 2009 bylo sklizeno přibližně 68 737 t hroznů při průměrném výnosu 4,27 t/ha. Průměrná cukernatost hroznů se v roce 2009 pohybovala kolem 20,7° NM. SZPI ověřila cukernatost cca 1/4 množství hroznů z celkové sklizně v ČR. Tyto hrozny byly následně použity na výrobu přívlastkových vín. V hospodářském roce 2008/2009 bylo vyrobeno cca 840 tis. hl vína, z toho cca 530 tis. hl bílého a cca 310 tis. hl červeného vína.

Spotřeba vína na osobu se držela kolem 18,5 l, v budoucnu lze předpokládat zvyšování spotřeby jak vína, tak i stolních hroznů.

Dle zjišťování Svazu vinařů ČR se průměrná cena placená zemědělským výrobcům pohybovala ve výši 12,00 Kč/kg moštových hroznů stejně jako v předešlém roce.

Celkový dovoz vín do ČR se zvýšil oproti vinařskému roku 2007/2008 o 34 % na celkových 2 037 tis. hl, což činilo téměř 5 154 mil. Kč. Zvýšil se dovoz vín v obalech nad 2 l i do 2 l. Dovoz šumivých vín se výrazně zvýšil o 24 % oproti loňskému období, v případě perlivých vín objem dovozu rapidně vzrostl o 126 %. Dovoz vermutů se snížil minimálně, jen o 2 %, v porovnání s předchozím obdobím.

Ve vinařském roce 2008/2009 došlo ke zvýšení objemu vývozu vín o 36 %. Výrazný vývoz produktů byl zaznamenán zejména u vín s obsahem nad 2 l, kdy na Slovensko bylo vyvezeno téměř 142 tis. hl vína. Vývoz vermutů se lehce zvýšil o 5 % oproti vinařskému roku 2007/2008.

V roce 2009 proběhlo celkem 117 zasedání komisí pro hodnocení a zařídování vín, v nichž bylo předloženo 5 693 vzorků vín. Tyto vzorky reprezentovaly 415 344 hl vína. Na Moravě bylo celkem předloženo k zařídění 408 093 hl vína (počet vzorků 5 541) a v Čechách to bylo 7 251 hl vína (počet vzorků 152). Celkem bylo zaříděno 5 648 vzorků vín, což představuje množství 414 731 hl vína. Z toho bylo hodnoceno ve druhém kole (opakovaně) celkem 106 vzorků v množství 7 799 hl a 45 vzorky byly vyřazeny v celkovém množství 613 hl. Nejvíce bývá každoročně zaříděno jakostního vína (cca 270 tis. hl), z přívlastkových vín pak vede pozdní sběr (cca 95 tis. hl). Z pohledu odrůd jsou nejčastěji zařídovány z bílých odrůd Müller Thurgau, Veltlínské zelené a Ryzlink vlašský a z modrých odrůd pak Svatovavřínecké, Frankovka a Rulandské modré.

Produkční potenciál vinic v ČR je k 31. 12. 2009 celkem 19 638,38 ha, přičemž osázených ploch je celkem 17 358,52 ha. Ostatní plochy představují vykloučené vinice, práva na opětovnou výsadbu a státní rezervu. V roce 2009 se snížil produkční potenciál o 8,09 ha na základě využití Prémie za vykloučení vinice. Za vykloučenou vinici obdržel pěstitel finanční náhradu z Evropské unie, avšak bez nároku na vydání Práva na opětovnou výsadbu, což má vliv na produkční potenciál ČR.

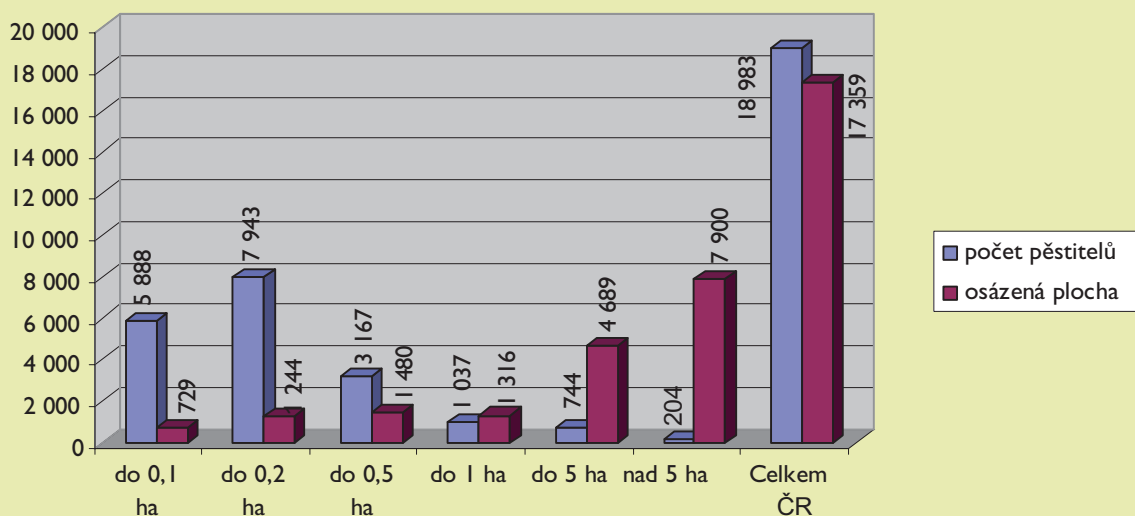
Podle výsledků registrace ÚKZÚZ činí plocha vinic, představující současný produkční potenciál ČR 19 638,38 ha. Z toho k 31.12.2009:

- Osázených ploch vinic – 17 358,52 ha,
- Plochy vykloučených vinic – 128,35 ha
- Plochy s právem na opětovnou výsadbu vinic – 1 127,34 ha
- Rezerva
  - Plochy nepřidělené z práv poskytnutých při vstupu ČR do EU – 217,85 ha
  - Plochy přidělené a dosud nevysazené z práv poskytnutých při vstupu ČR do EU – 122,01 ha
  - Plocha ostatní státní rezervy – 684,31 ha

Strukturu vinic v ČR dle jejich velikosti a počtu pěstitelů lze vysledovat z následujícího grafu. 43 % z celkového počtu pěstitelů obhospodařuje vinice s plochou do 0,1 ha. Součet ploch těchto drobných vinic však tvoří pouze 4 % z celkové plochy vinic v ČR. Na druhé straně dochází ke koncentraci vinic o velké rozloze u malého počtu „velkých“ pěstitelů. Pěstitelů s vinicemi nad 5 ha osázené plochy je pouze 1 % z celkového počtu pěstitelů, tito obhospodařují 46 % celkové plochy vinic v ČR.

S ohledem na podporu restrukturalizace vinic do roku 2004 je podíl ploch mladých vinic dosud významný (cca 38 %). V plné plodnosti je více než třetina ploch vinic. Stále však zůstává ještě i značný podíl vinic nad 30 let (asi 22 %), z nichž některé jsou pěstiteli opouštěny pro nerentabilitu pěstování hroznů.

Struktura velikosti vinic k 31. 12. 2009

Pramen: ÚKZÚZ - Registr vinic

Bilance vína ve vinařských letech

(tis. hl)

Vinařský rok	2005/2006*	2006/2007	2007/2008	2008/2009	2009/2010
Počáteční zásoba	502	556	490	890	1 016
Produkce	438	434	820	840	570
z toho: bílé víno	290	286	508	530	380
červené víno	148	148	312	310	190
Dovoz	1 387	1 471	1 585	1 420	1 500
Celková nabídka	2 327	2 461	2 895	3 150	3 000
Spotřeba	1 730	1 888	1 828	1 950	2 000
Vývoz	41	83	177	182	200
Konečná zásoba	556	490	890	1 016	800

Pramen: SV ČR,

* odhad MZe

Rok 2009 byl zajímavým rokem, kdy se Česká republika stala předsednickým státem Evropské unie. Během půlroku našeho předsednictví došlo k oživení sektoru révy vinné a vína v jednáních sálech Rady, neboť předcházející francouzské předsednictví se vínem nezabývalo. Česká republika předsedala jednáním o kodifikaci nařízení k aromatizovaným vínům, zabývala se dokumentem Komise k otázce vstupu Společenství do OIV. Zastupovala Společenství v OIV a koordinovala debatu Společenství k resolucím OIV. Během předsednictví se zabývala též začleňováním společné organizace trhu s vínem do celkového společného trhu s vínem. Na krátké půlroční období to bylo dosti práce.

V polovině roku 2008 byly ukončeny legislativní práce na reformě SOT s vínem za vzniku nařízení (ES) č. 479/2008. Za českého předsednictví je nařízení Rady (ES) č. 479/2008 o společné organizaci trhu s vínem, o změně nařízení (ES) č. 1493/1999, nařízení (ES) č. 1782/2003, (ES) č. 1290/2005 a (ES) č. 3/2008 a o zrušení nařízení (EHS) č. 2392/86 a (ES) č. 1493/1999 v rámci pracovní skupiny Rady, zabývající se horizontálními převážně komitologickými procesy, začleňováno do společné organizace zemědělských trhů. Tento akt změnil nařízení Rady (ES) č. 1234/2007, kterým se stanoví společná organizace zemědělských trhů a zvláštní ustanovení pro některé zemědělské produkty (tzv. „jednotné nařízení o společné organizaci trhů“). Výše uvedené nařízení Rady (ES) č. 479/2008 do něj bylo „transformováno“. K tomuto zjednodušení, tj. vytvoření jediného horizontálního právního předpisu pro společnou organizaci trhů, se členské státy zavázaly již v době německého předsednictví. Předpis byl ve všech úředních jazycích publikován v Úředním věstníku Evropských společenství v průběhu podzimu 2009.

V průběhu roku 2009 byla odhlasována znění tří důležitých nařízení Komise, kterými se provádí nařízení Rady (ES) č. 1234/2007, kterým se stanoví společná organizace zemědělských trhů a zvláštní ustanovení pro některé zemědělské produkty, resp. nařízení Rady (ES) č. 491/2009, kterým se nařízení Rady (ES) č. 1234/2007 mění (vkládá se SOT s vínem).

Nová prováděcí nařízení jsou NK (ES) č. 436/2009, NK (ES) č. 606/2009 a NK (ES) č. 607/2009.

V rámci nařízení Komise (ES) č. 436/2009 se zejména zdokonaluje registr vinic, který je užíván k evidenci ve vinohradnictví a vinařství a jehož údaje jsou důležité pro administraci podpor planoucích z EU do sektoru vinohradnictví a vinařství.

V rámci nařízení Komise (ES) č. 606/2009 jsou definovány výrobky z révy vinné a jsou uvedeny enologické postupy, namnoze vycházející z doporučení OIV.

Nařízení Komise (ES) č. 607/2009 uvádí velmi důležitou problematiku CHOP/CHZO, tradiční výrazy a obchodní úpravu vinařských produktů. Během let 2010–2011 bude třeba vyspecifikovat vinařské produkty, pro které bude ČR předkládat žádosti o ochranu názvů CHOP/CHZO.

V současné době usiluje ČR o potvrzení svého nároku na užívání 5 francouzských výrazů na etiketách vín z ČR, které se v republice užívají historicky dlouho: claret, claret, sur lie, chateau a château. Na základě tohoto předpisu DG AGRI a předpisů DG SANCO k bezpečnosti potravin se v současné době též odvíjí diskuse ČR s Komisí o potřebě uvádění povinných údajů ne etiketě též v českém jazyce.

Léčivé, aromatické a kořeninové rostliny

Léčivé, aromatické a kořeninové rostliny (dále jen LAKR) jsou stále středem širokého zájmu jak ve světě, tak i Evropě. V současnosti nabývá na významu aspekt kvality produktu. Proto je hlavním světovým trendem posledních let pěstování LAKR v ekologickém zemědělství zavedení správné pěstitelské praxe včetně posklizňové úpravy a skladování v konvenčním zemědělství. Odborná veřejnost rovněž sleduje problematiku zachování sběrových lokalit v rozvojových zemích, kde se ne vždy dostatečně respektuje ohled na přirozenou obnovu populace příslušného druhu. Systém „fair trade“ nalézá u LAKR také své místo.

Dle údajů ČSÚ tuzemská produkce LAKR zaznamenala po „boomu“ při vstupu ČR do EU pokles pěstebních ploch, což se ale v roce 2009 změnilo. Dlouhodobě lze v sektoru LAKR pozorovat silné kolísání ploch. Tato tendence je způsobena více faktory. Jedním z hlavních je nestabilní, pro české zemědělství charakteristická situace ve vztahu pěstitel - odběratel, která je pro LAKR zejména citlivá a tedy i limitující. Synergentně působí levná nabídka produkce z mimoevropských zemí. Nezanedbatelnou součástí tuzemského sektoru je také tzv. hobby pěstování.

Vývoj ploch produkce léčivých, aromatických a kořeninových rostlin

Rok	Léčivé rostliny			Kořeninové a aromatické rostliny		
	Sklizňová plocha (ha)	Produkce (t)	Výnos (t/ha)	Sklizňová plocha (ha)	Produkce (t)	Výnos (t/ha)
2000	2 201	2 118	0,96	4 818	2 440	0,51
2005	3 211	2 596	0,84	5 144	3 245	0,63
2006	2 429	1 963	0,81	3 429	2 764	0,81
2007	2 369	1 892	0,80	2 815	2 033	0,72
2008	2 400	2 356	0,98	1 615	1 491	0,92
2009	3 539	2 387	0,67	2 135	1 513	0,71

Pramen: MZe, ČSÚ

LAKR byly v roce 2009 v ČR pěstovány na 5 674 ha, což je oproti roku 2008 zvýšení o 41,3 % a téměř návrat k úrovni roku 2006. V roce 2009 bylo dle šetření ČSÚ sklizeno 3 900 t LAKR, což je pouze nepatrné navýšení (1,4 %) oproti roku 2008. Ve vztahu k nárůstu ploch je tato skutečnost je způsobena nižším výnosem, který je v případě léčivých rostlin nejnižší za sledované období a v případě kořeninových rostlin je podprůměrný (0,76 t/ha).

Nejvýznamnějšími velkoplošně pěstovanými komoditami zůstávají stále kmín, ostropestřec, námel a využití makoviny.

Bilance zahraničního obchodu LAKR

Roky	2005	2006	2007	2008	2009
tis. Kč	-202 598	-242 772	-433 084	-647 069	-240 270

Pramen: ČSÚ Celní statistika

Z přehledů zahraničního obchodu ČR, včetně vnitroujního, u skupiny LAKR (tj. koření, léčivé rostliny, rostlinné šťávy a výtažky) vyplývá, že tyto skupiny vykazovaly narůstající zápornou bilanci, která se ale v roce 2009 mění a záporné saldo zahraničního obchodu se snižuje.

Květiny a okrasné rostliny

Tato část zahrnuje nejen produkci okrasnou, ale i produkci ovocného školkařství.

Pokud jde o podkladové údaje jsou data publikovaná Českým statistickým úřadem u okrasného zahradnictví omezena na ozdobné květiny a semena květin. Údaje poskytované svazy představují odborné odhady. Proto nejsou tyto dvě kategorie dat uváděny společně. Vývoj celé skupince vztahu k zemědělské a rostlinné produkci charakterizuje následující tabulka, která dokládá růstovou tendenci sektoru:

Vývoj sektoru okrasného zahradnictví a školkařství

Plodina, výrobek	Hodnotové množství (v tis. Kč)		Index 2008/2007
	2007	2008	
HRUBÁ ZEMĚDĚLSKÁ PRODUKCE CELKEM	125 589 825	121 179 802	96,5 %
ROSTLINNÁ PRODUKCE CELKEM	69 227 140	63 595 514	91,9 %
Ozdobné květiny	2 040 000	2 578 000	126,4 %
Semena květin	47 300	47 500	100,4 %
Ovocné podnože	14 030	14 490	103,3 %
Ovocné stromky a keře	190 209	222 976	117,2 %
Školkařství celkem	204 239	237 466	116,3 %

Pramen: ČSÚ

Okrasné zahradnictví je výraznou součástí zemědělství jak po stránce ekonomické, tak jako tvůrce krajiny a životního prostředí. Růst tohoto sektoru rostlinné výroby představuje ojedinělý fenomén a posiluje jeho postavení, i když se na této tendenci částečně projevuje pokles rostlinné výroby jako celku.

Vývoj dokumentuje Souhrnný zemědělský účet, který je základním metodologickým nástrojem pro měření ekonomické velikosti a výkonnosti odvětví zemědělství:

Sazenice a květiny (mil. Kč)

Rok	2005	2006	2007	2008	2009	2009/2008
V běžných cenách	2 402,1	2 900,6	2 903,9	3 141,3	3 427,1	109,1
Ve stálých cenách	2 292,2	2 453,1	2 350,0	2 332,6	2 427,6	104,1

Pramen: Souhrnný zemědělský účet ČSÚ

Poznámka: Údaj roku 2009 je předběžný

Údaje svědčí o setrvalé růstové tendenci odvětví. Menší zakolísání při srovnání podle stálých cen nepředstavuje podstatné ovlivnění uvedené tendence.

Hrubá zemědělská produkce zahrnuje podle ČSÚ dvě kategorie a to „Ozdobné květiny“ a „Semena květin“ (mil. Kč):

Rok	2005	2006	2007	2008	Index 2008/2007
Ozdobné květiny	1 495,0	1 794,0	2 040,0	2 578,0	126,4
Semena květin	26,2	30,5	47,3	47,5	100,4
Celkem	1 521,2	1 824,5	2 087,3	2 625,5	125,8

Pramen: ČSÚ

I hrubá zemědělská produkce svědčí o růstové tendenci odvětví.

Podle konečných údajů za rok 2008 se podíl produkce ozdobných květin a jejich semen na rostlinné produkci 4,13 %, zatímco v roce 2005 to bylo pouze 3.38 %. Podíl na zemědělské produkci pak činí obdobně 2,17 % resp. 1.57 %.

Tuzemská květinářská produkce podle údajů Svazu květinářů a floristů ČR (dále jen SKF) rovněž vykazuje v posledních letech rostoucí trend a to především v pěstování hrnkových a záhonových rostlin; odklon je patrný v souladu s trendem EU v pěstování čerstvých řezaných květin a zeleně. V roce 2008 po prvé předstihla spotřeba hrnkových květin (33,5 %) spotřebu květin řezaných (33,4 %). Na rozdíl od většiny zemí EU vykazuje ČR také růst spotřeby květin.

Podle údajů SKF se květiny v ČR pěstovaly v roce 2008 na 131 ha krytých ploch a 97 ha volné půdy.

Bilance zahraničního obchodu ČR květinářskými produkty je výrazně pasivní. Stoupající trend exportu od roku 1999 skončil v roce 2005 a od této doby má opět klesající tendenci. V roce 2008 Česká republika dovezla květinářské produkty v hodnotě téměř 3 mld. Kč, největší podíl představovaly čerstvé řezané květiny ostatní, čerstvé řezané růže a pokojové rostliny okrasné květem a okrasné listem. Hlavní dodavatelskou zemí květinářských produktů bylo v roce 2008 Nizozemsko, dále pak Německo a Itálie.

Vývoj bilance zahraničního obchodu ČR s květinami (v mil. Kč)

Ukazatel	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Import	1 463,3	1 575,7	1 530,8	1 739,7	1 867,0	1 894,7	2 228,7	2 461,9
Export	89,6	133,2	151,7	190,5	243,1	219,3	202,3	195,2
Saldo zahraničního obchodu	-1 373,7	-1 442,5	-1 379,1	-1 549,2	-1 623,9	-1 675,4	-2 026,4	-2 266,7

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Tuzemská produkce okrasných rostlin a dřevin (okrasné školkařství) má podle šetření Výzkumného ústavu Sylva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví v.v.i. Průhonice rovněž dlouhodobě rostoucí tendenci:

Souhrnné údaje o okrasném školkařství v ČR za roky 1997 až 2007

Ukazatel	1997	2000	2001	2002	2003	2005	2007
Počet organizací	138	154	108	130	138	228	243
Počet pracovníků	1 029	1 025	840	991	1 197	1 680	2 206
Objem tržeb v mil. Kč	281	358	353	424	468	607	1 029

Pramen: VÚKOZ, v.v.i., Průhonice

Bilance zahraničního obchodu včetně vnitrounijního je výrazně pasivní. Saldo zahraničního obchodu se dlouhodobě prohlubuje (s výjimkou let 2005–7) i když u vývozu je dlouhodobá tendence pozitivní.

Celková bilance zahraničního obchodu školkařských výpěstků (v tis. Kč)

Ukazatel	2000	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Dovoz	218 013	294 314	365 053	469 043	464 121	467 511	474 897	551 982
Vývoz	51 624	54 221	57 933	64 777	92 317	103 053	105 607	142 389
Saldo	-166 389	-240 093	-307 120	-404 266	-371 804	-364 458	-369 290	-409 593

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Ovocné školkařství. V České republice je vývoj v ovocném školkařství v posledních letech stabilizován. Během posledních let se školky specializují na různé segmenty trhu. Jsou zde podniky, které se zabývají pěstováním ovocných stromků pro

ovocné sady, následují firmy, které pěstují výpěstky určené pro další prodej v zahradních centrech a v neposlední řadě jsou zde malé, převážně rodinné firmy, které své výpěstky obdávají na lokálním trhu.

Hrubá zemědělská produkce (tis. Kč)

Roky	2005	2006	2007	2008	2008/2007
Ovocné podnože	13 950	13 950	14 030	14 490	103,5
Ovocné stromky a keře	182 105	185 260	190 209	222 976	117,2
Cellkem	196 065	199 210	204 239	237 466	116,3

Pramen: ČSÚ

V sektoru ovocného školkařství dlouhodobě převažuje růstová tendence.

ŽIVOČIŠNÁ VÝROBA

Výrobní faktory ŽV

Plemenářská práce a evidence zvířat

Pravidla pro plemenářskou práci a evidenci hospodářských zvířat jsou stanovena zákonem č. 154/2000 Sb., o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a o změně některých souvisejících zákonů (plemenářský zákon). Jak je naznačeno již v názvu zákona, předmětem jeho úpravy je především oblast šlechtění a plemenitby hospodářských zvířat, stanovení způsobu uznávání chovatelských sdružení, chovatelských podniků, způsobu udělování souhlasu k výkonu některých činností (např. kontrola užitkovosti, provádění inseminace). Vedle způsobu provádění šlechtitelských opatření zákon vymezuje i pravidla pro označování a evidenci hospodářských zvířat a v neposlední řadě ochranu, uchovávání a využívání genetických zdrojů hospodářských zvířat a je průběžně novelizován tak, aby odpovídal právním předpisům Evropského společenství.

Šlechtitelskou a plemenářskou činnost metodicky usměrňuje prostřednictvím Státní veterinární správy ČR, České plemenářské inspekce a uznaných chovatelských sdružení Ministerstvo zemědělství. V současné době jsou stanoveny zákonem větší pravomoci a zodpovědnost jak chovatelům při provádění šlechtění a plemenitby jejich zvířat, tak i uznaným chovatelským sdružením zejména v oblasti zpracování a realizace šlechtitelských programů. Způsoby testování a posuzování zvířat, které dříve určovala příslušná legislativa, musí být zapracovány do jednotlivých šlechtitelských programů uznaných chovatelských sdružení. Tímto byla dána uznaným chovatelským sdružením možnost provedení rychlých změn v plemenářské práci například vlivem změny příslušných předpisů ES (zejména nařízení ES) anebo z vlastní iniciativy uznaného chovatelského sdružení. V České republice působí pro jednotlivé druhy hospodářských zvířat 23 uznaných chovatelských sdružení.

Ministerstvo zemědělství průběžně aktualizuje prováděcí vyhlášky k výše uvedenému zákonu tak, aby byly kompatibilní s evropskou legislativou a zároveň zohlednily potřeby chovatelů. Tento zákon má čtyři prováděcí předpisy (vyhlášky):

- Vyhláška č. 447/2006 Sb., kterou se stanoví podrobnosti o genetických zdrojích zvířat významných pro výživu a zemědělství,
- vyhláška č. 370/2006 Sb., o odborných kurzech k výkonu některých odborných činností v oblasti šlechtění a plemenitby hospodářských zvířat,
- vyhláška č. 448/2006 Sb., o provedení některých ustanovení plemenářského zákona, která nahradila vyhlášku č. 471/2000 Sb. Tato vyhláška upravuje náležitosti žádostí o udělení souhlasu k výkonu některých odborných činností, o uznání chovatelského sdružení a chovatelského podniku prasat. Dále stanovuje požadavky na obsah řádu plemenné knihy, plemenářské evidence drůbeže, plemenných ryb a včel, požadavky na obsah potvrzení o původu a obsah osvědčení o ověření původu nebo stanovení genetického typu. Vyhláška také uvádí podrobnosti vedení ústředního registru plemeníků, rozvádí způsob vedení evidence insemináčnickými techniky a středisky pro přenos embryí.

V současné době je nejaktuálnější novela vyhlášky č. 136/2004 Sb., kterou se stanoví podrobnosti označování zvířat a jejich evidence a evidence osob stanovených plemenářským zákonem ve znění vyhlášky č. 213/2009 Sb. Tato vyhláška se v roce 2009 novelizovala vzhledem k zahájení platnosti nových závazných předpisů Evropského společenství. Jedná se o nařízení Rady (ES) č. 504/2008 ze dne 6. června 2008, kterým se provádějí směrnice Rady 90/426/EHS a 90/427/EHS pokud jde o metody identifikace koňovitých a směrnici Rady č. 2007/43/ES o minimálních pravidlech na ochranu kuřat chovaných na maso. Cílem úprav bylo transponovat do českého právního řádu předpisy ES a zajistit tak plnou slučitelnost českých právních předpisů s právem ES.

Na základě poslední novely plemenářského zákona provedené zákonem č. 182/2008 Sb. byla rozšířena povinnost označování zvířat i na zvěř ve farmovém chovu. Tato skutečnost byla také do návrhu výše zmíněné novely vyhlášky promítnuta.

Vedením ústřední evidence hospodářských zvířat na období roku 2009 byla pověřena na základě veřejné zakázky podle plemenářského zákona Českomoravská společnost chovatelů, a.s. Tato pověřená osoba, shromažďuje a zpracovává údaje v informačním systému ústřední evidence vede průkaznou evidenci o pohybech zvířat, o přidělování identifikačních čísel a identifikačních prostředků a jejich duplikátů.

Správná funkčnost systému označování a evidence hospodářských zvířat je stále důsledněji sledována Evropskou komisí. Důvodem jeho zlepšování je nutnost vysledování původu a přemístování zvířat z důvodu ochrany jejich zdraví a tím zajištění bezpečnosti potravin živočišného původu.

Krmiva

Výroba krmných směsí

Celková výroba krmných směsí byla v roce 2009 zjištěna ve výši 2 840 965 tun a oproti roku 2008 klesla o 137 913 tun (4,63 %). Nejvíce krmných směsí se vyrobilo pro drůbež, dále pak pro prasata, skot, domácí zvířata a pro ostatní zvířata. Vzhledem k předcházejícímu roku došlo v roce 2009 k poklesu výroby u sledovaných krmných směsí kromě krmných směsí pro ostatní zvířata a pro domácí zvířata.

U krmných směsí pro prasata klesla výroba oproti roku 2008 o 163 997 tun (15 %), u krmných směsí pro drůbež o 34 595 tun (3,22 %), u krmných směsí pro skot o 33 410 tun (6,24 %).

Naopak k nárůstu došlo u krmných směsí pro ostatní zvířata o 10 732 tun (11,21 %) a u krmných směsí pro domácí zvířata o 83 357 tun (46,2 %).

Produkce pro uvedení do oběhu pro cizí odběratele pak výrazně převažuje nad produkcí pro vlastní spotřebu u všech druhů zvířat. Produkce pro vlastní spotřebu vzhledem k celkové produkci je u krmných směsí pro prasata 19,11 %, pro drůbež 11,29 %, pro skot 17,35 % a pro ostatní zvířata 0,23 %.

Výroba krmných směsí v ČR pro ostatní a hospodářská zvířata (tun)						
Ukazatel	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Prasata celkem	1 344 610	1 199 391	1 243 014	1 268 147	1 093 191	929 194
Uváděné do oběhu pro cizí odběratele	1 139 937	990 246	1 066 798	1 051 171	917 460	751,92
Určené pro vlastní spotřebu	204 673	209 145	176 216	216 976	175 731	177 602
Drůbež celkem	1 078 007	905 237	961 968	1 074 327	1 073 615	1 039 020
Uváděno do oběhu pro cizí odběratele	945 988	822 903	855 823	967 603	958 254	921 721
Určeno pro vlastní spotřebu	132 019	82 334	106 145	106 724	115 361	117 299
Skot celkem	521 643	541 532	544 719	547 957	535 885	502 475
Uváděné do oběhu pro cizí odběratele	442 105	456 392	450 744	462 411	445 814	415 320
Určeno pro vlastní spotřebu	79 538	85 140	93 975	85 546	90 071	87 155
Ostatní zvířata celkem	96 232	84 808	89 040	112 015	95 767	106 499
Uváděné do oběhu pro cizí odběratele	95 100	84 175	88 405	111 342	91 730	106 250
Určené pro vlastní spotřebu	1 132	633	635	673	4 037	249
Celkem	3 040 492	2 730 968	2 838 741	3 002 446	2 798 458	2 577 188

Pramen: Statistické zjišťování MZe

Poznámka: Položka „Ostatní zvířata“ obsahuje ryby, koně, králíky, ovce, kozy, lesní zvěř a zvířata v ZOO

Vývoj výroby krmných směsí v ČR pro domácí zvířata (tun)							
Druh krmné směsi	Skutečná výroba krmných směsí v tunách						
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Psi a kočky	115 670	98 347	239 634	118 313	164 506	174 523	260 679
Ptactvo	3 353	1 799	1 446	1 257	1 373	1 416	1 277
Ostatní	1 752	3 107	9 642	2 948	8 797	4 481	1 821
Celkem	120 775	103 253	250 722	122 518	174 676	180 420	263 777

Pramen: Statistické zjišťování MZe

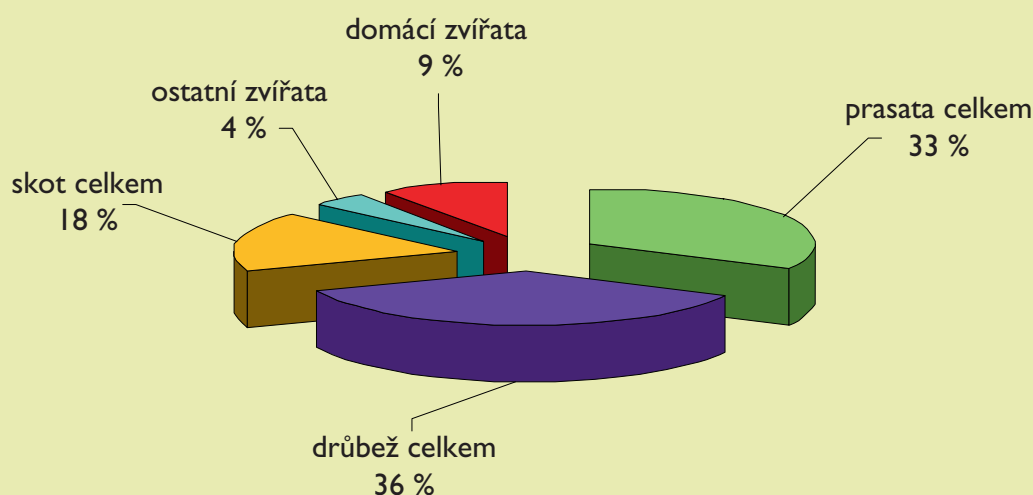
Vývoj výroby krmných směsí celkem v ČR

(tun)

Druh krmné směsi	Výroba krmných směsí v tisících						
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Krmné směsi pro hospodářská zvířata a ost.	3 137 950	3 040 492	2 730 968	2 838 741	3 002 446	2 798 458	2 577 188
Krmné směsi pro domácí zvířata	120 775	103 253	250 722	122 518	174 676	180 420	263 777
Celkem krmné směsi	3 258 725	3 143 745	2 981 690	2 961 259	3 177 122	2 978 878	2 840 965

Pramen: MZe

Struktura výroby krmných směsí 2009

Pramen: Statistické zjišťování MZe

Spotřeba krmných surovin pro výrobu krmných směsí

V roce 2009 byla celková spotřeba krmných surovin pro výrobu krmných směsí zjištěna ve výši 2 673 577 tun a došlo k meziročnímu poklesu o 210 453 tun (7,3 %).

Nejvýznamnější surovinou pro výrobu krmných směsí jsou z krmných surovin obiloviny (62,91 %) s tím, že obiloviny jsou tvořeny z 50,56 % pšenicí, 23,3 % ječmenem, 20,2 % kukuřicí, 4,15 % žitem a tritikale, 1,57 % ovsem a dále ostatními obilovinami, jejichž podíl je 0,22 %. U obilovin byl oproti roku 2008 zaznamenán pokles celkové spotřeby o 180 642 tun (9,7 %), z toho u pšenice o 85 811 tun (9,17 %), u ječmene o 21 312 tun (5,16 %), u ova o 2 918 tun (9,94 %), u kukuřice o 75 377 tun (18,16 %) a u ostatních obilovin o 4 127 tun (52,63 %). Naopak k nárůstu došlo u žita a tritikale o 8 903 tun (14,64 %).

Nárůst oproti roku 2008 byl sledován u luštěnin o 120 tun (1,41 %), u sušeného pivovarského mláta o 296 tun (26,31 %), u ostatních produktů potravinářského průmyslu o 3 619 tun (18,56 %), u krmných surovin živočišného původu o 12 634 tun (16,09 %) a u ostatních krmných surovin o 10 436 tun (14,3 %).

Pokles byl zjištěn u mlýnských krmných surovin o 16 956 tun (12,58 %), u krmných surovin z olejnatých semen o 27 476 tun (4,70 %), u úsušků z píce o 383 tun (2,29 %) a u minerálních krmiv o 12 101 tun (11,60 %).

Spotřeba premixů pro výrobu krmných směsí klesla v roce 2009 oproti roku 2008 o 15 771 tun (50,83 %). Spotřeba nakoupených doplňkových krmiv určených pro výrobu krmných směsí se snížila o 11 094 tun (46,12 %).

Spotřeba premixů pro výrobu krmných směsí klesla v roce 2008 oproti roku 2007 o 2 335 tun (7 %). Spotřeba nakoupených doplňkových krmiv určených pro výrobu krmných směsí se snížila o 2 059 tun (7,89 %).

Spotřeba krmných surovin pro výrobu krmných směsí

(tis. tun)

Druh krmné suroviny	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Obiloviny	2 137,3	2 053,2	1 747,6	1 877,9	1 993,5	1 862,5	1 681,9
pšenice	1 118,1	980,3	944,0	1 022,5	1 076,1	936,2	850,4
ječmen	545,9	639,3	434,4	485,8	524,7	413,2	391,9
oves	41,6	58,0	42,8	33,0	33,8	29,4	26,5

Pokračování tabulky

Druh krmné suroviny	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
žito a tritikále	83,9	60,9	87,4	81,6	48,1	60,8	69,7
kukuřice	335,2	308,6	233,3	250,2	293,1	415,1	339,7
ostatní	12,5	6,1	5,7	4,9	17,6	7,8	3,7
Luštěniny	21,2	14,6	15,4	22,9	21,1	8,5	8,7
hrách	-	-	-	-	15,0	6,8	5,1
ostatní	-	-	-	-	6,1	1,7	3,6
Mlýnské krmné suroviny	173,5	157,1	312,8	123,4	154,0	134,8	117,9
krmná mouka	42,6	44,0	201,2	36,7	38,5	35,9	36,5
otruby	124,2	109,5	90,6	84,0	110,5	94,5	79,1
ostatní	6,6	3,5	21,0	2,7	4,9	4,4	2,3
Krmné suroviny z olej. semen	572,9	604,6	572,7	593,3	613,4	585,0	557,6
sójový extrahovaný šrot	426,3	460,6	438,6	453,1	462,5	430,9	365,1
řepkový extrahovaný šrot a výlisky	110,7	99,9	97,4	96,8	100,6	111,0	153,8
slunečnicový extrahovaný šrot a výlisky	13,1	19,3	13,5	11,8	15,4	10,7	12,4
ostatní	22,7	24,8	23,3	31,6	34,9	32,4	26,2
Sušené pivovarské mláto	1,2	1,8	1,0	1,0	0,5	1,1	1,4
Ostatní produkty potr. průmyslu	14,6	16,0	14,1	12,0	17,3	19,5	23,1
Krmiva živočišného původu	109,9	64,3	49,0	65,0	70,9	78,5	91,2
živočišné moučky	72,2	16,7	15,5	31,5	30,5	31,9	26,6
rybí moučka	16,7	10,6	9,5	10,7	9,3	9,8	9,4
sušené mléko	1,9	3,1	2,1	5,8	2,9	3,6	3,5
ostatní	19,0	34,0	22,0	16,9	28,2	33,2	51,7
Úsušky pícnin	20,3	20,3	13,8	15,3	19,4	16,7	16,3
Minerální krmiva	86,6	111,1	94,6	105,6	101,7	104,3	92,2
Ostatní krmné suroviny	82,5	93,4	70,2	77,6	78,7	73,0	83,4
Celkem krmné suroviny	3 220,1	3 136,2	2 890,8	2 893,6	3 070,4	2 884,0	2 673,6

Pramen: Statistické zjišťování MZe

Spotřeba premixů pro výrobu krmných směsí (tis. tun)						
Ukazatel	č. řádku	2005	2006	2007	2008	2009
Spotřeba premixů celkem pro všechna zvířata	401	29,926	33,842	33,364	31,029	15,258

Pramen: Statistické zjišťování MZe

Poznámka: Uvedené údaje nebyly do roku 2005, respektive 2006 součástí statistického zjišťování

Spotřeba nakoupených doplňkových krmiv (DK) určených pro výrobu krmných směsí (tis. tun)					
Ukazatel	číslo řádku	2006	2007	2008	2009
DK pro prasata	501	9,19	9,19	11,834	3,664
DK pro drůbež	502	2,738	2,738	1,287	1,037
DK pro skot	503	12,957	12,957	10,357	7,333
DK pro ostatní zvířata	504	1,227	1,227	0,575	0,925
Celkem DK	505	26,112	26,112	24,053	12,959

Pramen: Statistické zjišťování MZe

Poznámka: Uvedené údaje nebyly do roku 2005, respektive 2006 součástí statistického zjišťování

Ochrana zvířat

Ochrana zvířat proti týrání je oblastí, která je realizována na základě zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů (dále zákon OZT). Zákon OZT stanovuje tyto hlavní orgány ochrany zvířat: MZe, ÚKOZ a KVS spolu se SVS ČR. Ochrana zvířat a péče o jejich pohodu (welfare) patří do kompetencí MZe, které pro tento účel zřídilo v rámci odboru živočišných komodit oddělení ochrany zvířat. ÚKOZ byla nově ustavena jako odborný poradní orgán ministra zemědělství. Dozor na úseku ochrany zvířat provádějí inspektoři KVS, kterých je v současné době proškoleno přes 400.

Situace ochrany zvířat v ČR v roce 2009 je detailně rozvedena v Informačním bulletinu SVS ČR č. 4/2010 „Program ochrany zvířat - situace v roce 2009“, který vydalo MZe v dubnu 2010. Program ochrany zvířat SVS ČR je realizován již od roku 1993, za toto období bylo v ČR provedeno inspektoři KVS celkem téměř 200 tisíc kontrol dodržování zákona OZT.

V souladu s právními předpisy bylo v roce 2009 v rámci dozoru nad ochranou zvířat a péčí o jejich pohodu provedeno téměř 15 tisíc kontrol (z toho u hospodářských zvířat přes 10 tisíc kontrol), při 880 kontrolách byla zjištěna nevyhovující péče (z toho u hospodářských zvířat nevyhovující péče při 376 kontrolách).

Podle informací Ministerstva spravedlnosti bylo podle § 203 trestního zákona za týrání zvířat v roce 2009 stíháno 29 a odsouzeno 19 osob.

Živočišné komodity

Mléko, mléčné výrobky

Situace na evropském trhu s mlékem ke konci roku 2008 a v první polovině roku 2009, vlivem krize, poklesu poptávky, poklesu světových i evropských cen, byla kritická. Touto situací na trhu byli silně postiženi především evropští producenti mléka.

Teprve od druhé poloviny roku 2009 došlo k pozvolnému růstu cen na světových trzích i v rámci Evropského společenství. Ke stabilizaci cen na evropském trhu napomohla i zavedená opatření Evropské komise na trhu s mlékem, které Komise postupně v roce 2009 otevírala (obnovení exportních subvencí, intervenční opatření), dále pokles dodávek mléka v rámci Evropské unie v roce 2009 pod úroveň let 2007 a 2008 a skutečnost, že v roce 2009 byla zaznamenána nižší výroba mléka také v řadě neevropských zemí (Rusko, Ukrajina, USA, Brazílie, Austrálie).

Pokles poptávky a pokles cen ovlivnily i trh s mlékem v České republice, kdy v roce 2008 došlo k výraznému propadu cen zemědělských výrobců za mléko, který pokračoval i v první polovině roku 2009. Nejnižší cena za mléko I. tř. jakosti a vyšší byla dosažena v červenci 2009 (5,90 Kč/l). Od srpna 2009 docházelo k postupnému mírnému oživení cen na domácím trhu, od října do prosince 2009 byl již nárůst ceny za mléko poměrně znatelný (meziměsíční růst 2,9 %, 3,4 %, 4,2 %) a průměrná cena se v prosinci 2009 zvýšila na úroveň 6,67 Kč/l.

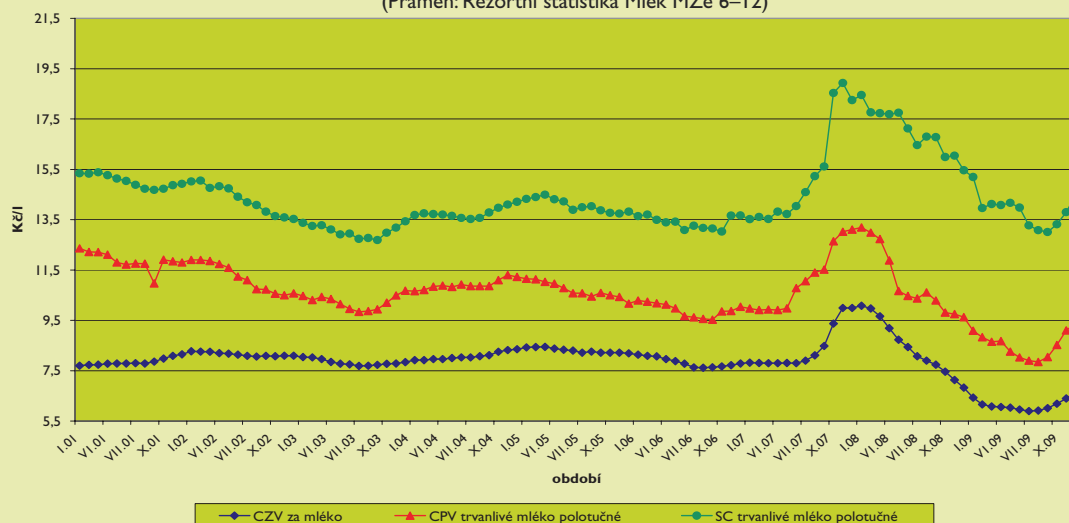
Průměrné roční ceny zemědělských výrobců za mléko (vážený průměr za mléko celkem)

(Pramen: Rezortní statistika Mlék MZe 6–12)

Cenový vývoj nákupu mléčné suroviny (CZV), obchodní ceny (CPV) a spotřebitelské ceny (SC) mléka polotučného trvanlivého v Kč/l

(Pramen: Rezortní statistika Mlék MZe 6–12)

Pramen: MZe

Vývoj v sektoru mléka v České republice

Ukazatel/rok	MJ	1989	2006	2007	2008	2009 ¹⁾
Zemědělství						
Průměrné stavy dojnic	tis. ks	1 228,5	422,9	409,8	402,5	394,1
Průměrná roční dojvost	l/ks	3 982,0	6 370,4	6 548,3	6 776,2	6 869,9
Průměrná denní dojvost	l/ks	10,91	17,45	17,94	18,51	18,82
Výroba mléka	mil. l	4 892,5	2 694,4	2 683,5	2 727,7	2 707,6
Tržnost	%	91,4	97,0	97,6	96,7	95,6
Celkový prodej mléka	mil. l	4 473,3	2 612,1	2 618,5	2 638,7	2 588,4
CZV za mléko I a vyšší třídy	Kč/1000 l	4 810,0	7 830,0	8 370,0	8 450	6 150
Mlékárenský průmysl a produkce hlavních výrobků						
Nákup syrového mléka	mil. l	4 473,3	2 329,7	2 381,2	2 368,6	2 291,7
Průměrný obsah tuku	%	3,999	3,90	3,88	3,86	3,85
Průměrný obsah bílkov.	%	-	3,35	3,37	3,35	3,36
Produkce						
Konzumní mléko	tis. l	920 701,0	593 571,9	604 590,0	644 087,7	663 420,1
Konzumní smetana	tis. l	44 744,0	42 372,9	43 175,6	45 623,5	50 067,5
Jogurty	tis. l	40 982,0	123 991,3	141 871,6	134 901,3	152 435,5
Ostatní kysané výrobky	tis. l	36 872,0	56 578,0	60 259,2	58 250,0	60 551,6
Tvarohy	tuny	52 846,0	28 212,6	29 626,1	29 493,5	28 223,1
Sýry	tuny	104 440,0	106 964,0	105 208,4	98 691,9	98 084,9
Máslo	tuny	119 818,0	52 117,1	51 258,1	48 634,6	45 775,9
Sušená mléka celkem	tuny	139 829,0	36 132,0	38 301,0	39 311,7	31 068,8
z toho: SOM ²⁾	tuny	-	19 443,4	23 404,7	22 518,2	19 420,4
Celková domácí spotřeba						
Konzumní mléko, smetana	tuny	965 445,0	489 055,1	523 945,4	553 473,8	591 458,3
Mléčné konzervy	tuny	62 262,1	19 249,7	19 445,5	18 971,5	21 047,8
Kysané mléčné výrobky	tuny	77 854,0	162 752,3	173 527,6	170 793,6	175 061,7
Sýry, tvarohy	tuny	148 431,0	171 846,4	175 739,1	170 038,6	175 716,7
Máslo	tuny	94 161,0	47 034,9	42 505,4	49 601,0	52 219,9
Domácí spotřeba na obyvatele a rok						
Mléko a mléčné výrobky	kg	259,6	239,4	244,6	242,6	249,6
Máslo	kg	9,4	4,4	4,2	4,8	5,0

Pramen: Chov skotu ČSÚ, rezortní statistika Mlék (MZe) 6–12, celní statistika ČSÚ březen 2010 SZIF (celkový prodej mléka–dodávky a přímý prodej), propočty MZe

Poznámky: ¹⁾ Předběžný údaj, ²⁾ Sušené odstředěné mléko

Vývoj v zemědělství v roce 2009 byl ovlivněn krizí na mléčném trhu, která zasáhla jak stavy dojených krav, tak i rozměry produkce mléka. V roce 2009 se snížil průměrný roční stav dojených krav o 2,1 % (tj. o 8,4 tis. ks), zatímco v roce 2008 se průměrný stav meziročně snížil o 1,8 % (tj. o 7,3 tis. ks). Roční produkce mléka v zemědělství v roce 2009 ve výši 2 707,6 mil. litrů představovala meziroční pokles o 0,7 % (o 20,1 mil. litrů), v roce 2008 produkce mléka meziročně vzrostla (o 1,6 %). Rovněž i tržní produkce mléka (celkový prodej mléka) v roce 2009 oproti předchozímu roku poklesla o 1,5 % (o 50,3 mil. litrů). Objem tržní produkce mléka za kalendářní rok 2009 činil 2 588,4 mil. litrů, v roce 2008 2 638,7 mil. litrů. V roce 2009 pokračoval růst užitkovosti dojnic, ale oproti předchozím rokům byl meziroční nárůst nižší. Průměrná roční dojivost v roce 2009 činila 6 869,9 l/kus, tj. meziroční zvýšení o 1,4 % (o 93,7 l/kus), v roce 2008 činil meziroční nárůst 3,5 %, v roce 2007 byl meziroční nárůst 2,8 %.

Návazně na vývoj produkce mléka klesá soběstačnost ČR (tj. podíl mezi výrobou mléka a domácí spotřebou). Před vstupem do EU (rok 2003) činila soběstačnost 127,7 %, v roce 2009 klesla na 121,2 % (předběžný údaj).

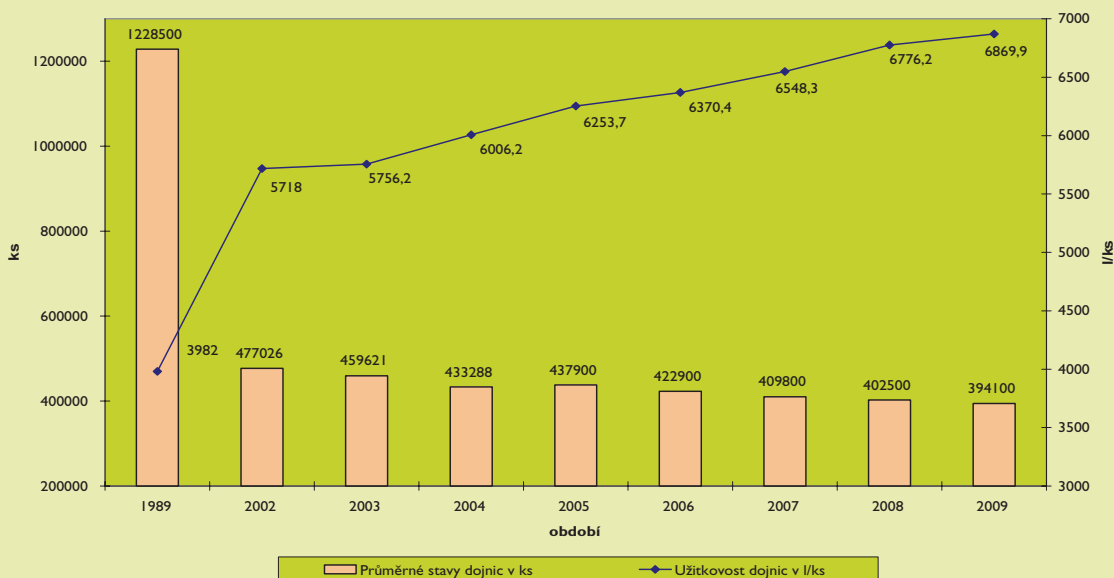
Mlékárenský průmysl za 12 měsíců 2009 nakoupil od českých producentů 2 291,7 mil. litrů mléka, tj. o 79,6 mil. litrů méně oproti roku 2008. Z uvedeného nákupu bylo cca 134,3 mil. litrů syrového mléka (5,9 % z nákupu) vyvezeno na zpracování do zahraničí a 2 157,4 mil. litrů bylo zpracováno v tuzemských mlékárnách. Při porovnání s rokem 2008 se v roce 2009 snížil objem zpracovaného mléka na výrobky, meziročně o 54,8 mil. litrů. Podle sortimentu pokračoval v roce 2009 růst výroby konzumního mléka (o 3,0 %), konzumních smetan (o 9,7 %), mléčných pudinků (o 6,4 %), tvarohových dezertů (o 5,9 %). V souvislosti se zvýšením domácí i evropské poptávky u zakysaných výrobků se v roce 2009 obnovil růst výroby jogurtů (meziročně o 13 %), zakysaných ostatních mléčných výrobků o 4,0 %). Rovněž se zvýšila výroba kondenzovaných mlék (o 39 %) vlivem zvýšené poptávky. Výroba přírodních sýrů za rok 2009 zaznamenala stagnaci (v předchozích letech se každoročně snižovala) v důsledku vyššího exportu oproti r. 2008. U ostatního sortimentu (sušená mléka, máslo, tavené sýry, tvarohy) výroba klesla, výroba sušených mlék o 21 %, másla o 5,9 %. Výroba tvarohů se meziročně snížila o 4,3 % a tavených sýrů o 2,1 %.

Znovuzavedení exportních subvencí na vývoz do třetích zemí v lednu 2009 a jejich navýšení v únoru a v červnu 2009, které využila i Česká republika (byly vydány licence na vývoz sušených mlék, másla a sýrů), zbrzdily nárůsty zásob sušených mlék, jejichž úroveň na začátku roku byla vysoká – 5 500 tun. Díky využití exportních subvencí a intervenčních opatření se zásoby sušených mlék od dubna 2009 snižovaly na současných 2 266,4 tun (ke konci prosince 2009).

Podle předběžných výsledků se v roce 2009 díky obnovil růst spotřeby mléka a mléčných výrobků. Tato spotřeba se zvýšila na 249,6 kg na obyvatele, tj. zvýšení o 2,9 % oproti roku 2008 (oproti roku 2007 zvýšení představuje 2,1 %). Na meziročním růstu spotřeby se podílelo především konzumní mléko, smetana, jogurty, přírodní sýry. Rovněž se zvýšila spotřeba másla na 5 kg, tj. meziročně o 6,4 %. Podíl celkového dovozu výrobků (v přepočtu na mléko) na celkové spotřebě se v roce 2009 zvýšil na 38,2 %. Podle hlavního sortimentu se zvýšil v roce 2009 podíl dovozu na domácí spotřebě u sýrů, tvarohů z 37,9 % na 42,2 %, u másla z 31,5 % na 38,5 %.

Průměrné stavy dojnic a vývoj užitkovosti dojnic v ks/l

(Pramen: ČSÚ)

Vývoj zahraničního obchodu u mléka a mléčných výrobků v tunách

Ukazatel/rok	2005	2006	2007	2008	2009 ¹⁾
Vývoz					
Mléko, smetana, nezahuštěné	350 659,4 ²⁾	557 838,0 ²⁾	584 731 ²⁾	643 723 ²⁾	645 972 ²⁾
Mléko, smetana, zahuštěné	52 408,1	38 467,4	38 788	37 957	35 693
Jogurty, keфіry, podmáslí apod.	28 281,8	51 428,5	67 591	60 756	75 963
Syrovátka	29 097,1	40 499,8	49 804	52 872	41 436
Máslo a tuky z mléka	13 139,1	20 829,9	21 157	14 950	14 105
Sýry, tvarohy	20 201,5	23 663,3	21 224	22 119	25 365
Dovoz					
Mléko, smetana, nezahuštěné	123 973,2 ²⁾	105 075,4 ²⁾	131 264 ²⁾	122 960 ²⁾	109 268 ²⁾
Mléko, smetana, zahuštěné	7 056,8	6 168,9	9 334	6 933	8 041
Jogurty, keфіry, podmáslí apod.	35 609,0	33 438,2	39 520	38 522	38 038
Syrovátka	17 935,1	29 096,4	53 153	37 888	19 910
Máslo a tuky z mléka	7 493,6	11 569,7	13 356	15 625	20 130
Sýry, tvarohy	44 466,8	57 162,1	69 443	64 432	74 129
Saldo zahraničního obchodu					
Mléko, smetana, nezahuštěné	+226 686,2 ²⁾	+452 762,6 ²⁾	+453 467 ²⁾	+520 763	+536 704 ²⁾
Mléko, smetana, zahuštěné	+45 351,3	+32 298,5	+29 454	+31 024	+27 652
Jogurty, keфіry, podmáslí apod.	-7 327,2	+17 990,3	+28 071	+22 234	+37 925
Syrovátka	+11 162,0	+11 403,5	-3 349	+14 984	+21 526
Máslo a tuky z mléka	+5 645,5	+9 260,2	+7 801	- 675	-6 025
Sýry, tvarohy	-24 265,3	-33 498,8	-48 219	-42 313	-48 764

Pramen: Celní statistika - MZe, statistika zahraničního obchodu ČSÚ rok 2008

Poznámky:

¹⁾ Předběžný údaj - březen 2010

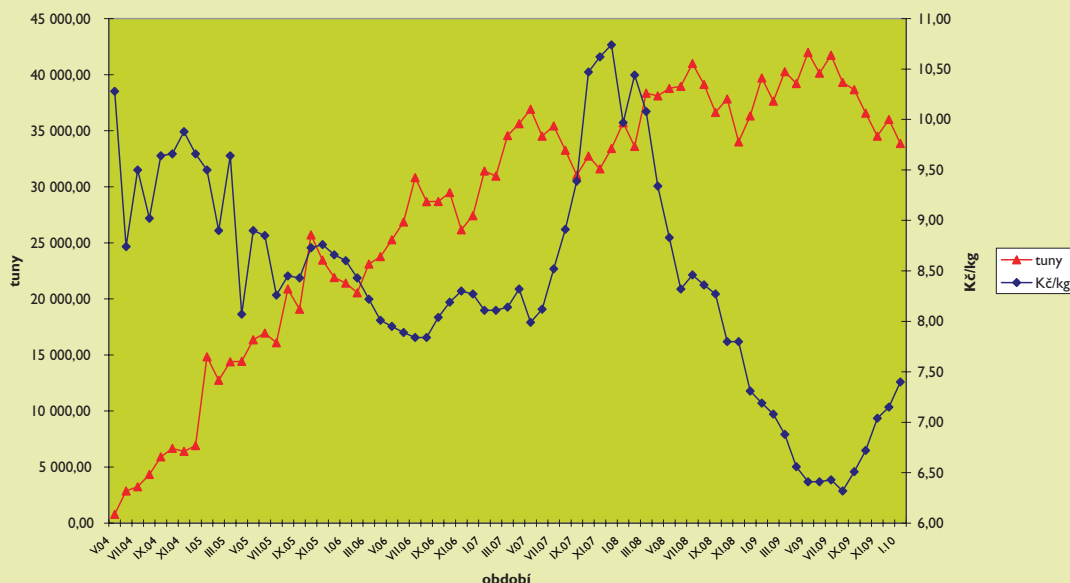
²⁾ Včetně syrového mléka v „cisternách“ pro zpracování

Saldo zahraničního obchodu s mlékem a mléčnými výrobky zůstalo v roce 2009 kladné, avšak v porovnání s rokem 2008 nižší o – 44,2 %, tj. o 2,18 mld. Kč.

Hodnota vývozu mléka a mléčných výrobků se meziročně snížila na 11,7 mld. Kč, tj. propad oproti roku 2008 o – 15,6 %, a to v důsledku nižších objemů vývozu konzumních mlék a smetan, sušeného odstředěného mléka, másla a syrovátky a dále v důsledku nižších realizačních cen. Meziročně došlo k navýšení vývozu především u přírodních sýrů (o 3 246 t, tj. o 14,7 %), jogurtů a ostatních zakysaných mléčných výrobků (o 15 207 t, tj. o 25 %) a syrového mléka (o 17 295 t, tj. o 3,9 %), kterého se v roce 2009 vyvezlo celkem 465 675 t. Podíl vývozu syrového mléka na jeho tržní produkci představuje cca 18 %.

Vývoz mléčné suroviny (položka CN 0401 20 99) v tunách a vývoj průměrné vývozní ceny v Kč/kg

(Pramen: Statistika zahraničního obchodu MZe)

Pramen: MZe

V roce 2009 se mléko a mléčné výrobky vyvezly do 58 zemí světa, do zemí EU-27 se vyvezlo 90,5 % a do třetích zemí 9,5 % z celkové finanční hodnoty vývozu mléka a mléčných výrobků. Z porovnání vývozu jednotlivých zemí k celkové finanční hodnotě vývozu vyplývá, že nejvíce mléka a mléčných výrobků se uplatnilo na trzích Německa (34 % z celkové finanční hodnoty vývozu), Slovenska (19,8 %), Itálie (12,1 %), Maďarska (5,7 %), Polska (2,8 %), atd. Podíl vývozu mléka a mléčných výrobků na celkovém agrárním vývozu se meziročně snížil na 11,8 % v roce 2009, snižuje se i vývoz do třetích zemí.

Celková hodnota dovozu mléka a mléčných výrobků v roce 2009 stagnovala na 8,9 mld. Kč. Z pohledu objemu dovozu pokračoval nárůst dovozu sýrů a tvarohů o 9 697 t (meziroční nárůst o 15 %), másla o 4 505 t (o 28,8 %), sušených a zahuštěných mlék o 1 108 t (o 16 %). Meziročně se snížil dovoz tekutých mlék a smetan o 13 692 t (tj. o 11,1 %), syrovátky o 17 978 t (o 47,5 %). Každoročně vysoký dovoz jogurtů a ostatních zakysaných mléčných výrobků se v roce 2009 mírně snížil (meziročně o 1,3 %). Dovošní ceny mléka a mléčných výrobků byly oproti roku 2008 nižší.

Do České republiky se v roce 2009 dovezlo mléko a mléčné výrobky z 35 zemí. Ze zemí EU-27 se dovezlo 99,7 % z celkové finanční hodnoty dovozu mléka a mléčných výrobků, dovoz ze třetích zemí představoval pouze 0,3 %. Největší objemy dovozu mléka a mléčných výrobků na český trh představoval dovoz z Německa (39,3 % z celkové finanční hodnoty dovozu mléka a mléčných výrobků), z Polska (28,6 %) a ze Slovenska (14,4 %). Dovoz z těchto tří zemí představoval celkem 82,3 % z celkové finanční hodnoty veškerého dovozu mléka a mléčných výrobků.

Nařízení vlády č. 244/2004 Sb., o stanovení bližších podmínek pro uplatňování dávky v odvětví mléka a mléčných výrobků v rámci společné organizace trhu s mlékem a mléčnými výrobky, ve znění pozdějších předpisů. Toto nařízení vlády zajišťuje implementaci režimu mléčných kvót.

Nařízením Komise (ES) č. 416/2009 ze dne 20. května 2009 bylo upraveno rozdělení vnitrostátních kvót pro mléko na období 2008/09 na dodávky a přímý prodej na základě provedených změn k 1. únoru 2009 v souladu s čl. 25 odst. 2 nařízení Komise (ES) č. 595/2004, v platném znění. Pro Českou republiku byla upravena vnitrostátní kvóta mléka pro dodávky na 2 785 413,892 tun a pro přímý prodej na 7 275,728 tun.

V kvótovém roce 2008/2009 byla vnitrostátní kvóta mléka pro dodávky plněna na 96,91 %, vnitrostátní kvóta mléka pro přímý prodej na 30,03 %.

Podle přílohy IX nařízení Rady (ES) č. 1234/2007, kterým se stanoví společná organizace zemědělských trhů a zvláštní ustanovení pro některé zemědělské produkty („jednotné nařízení o společné organizaci trhů“), v platném znění, byly zvýšeny od 1. dubna 2009 vnitrostátní kvóty mléka členskými státy o 1 %. V případě České republiky byla vnitrostátní kvóta mléka zvýšena od 1. dubna 2009 o 27 926,896 tun, tj. na 2 820 616,516 tun. Navýšení 27 926,896 tun mléka bylo přerozděleno mezi dodávky a přímý prodej následovně: 25 000 tun mléka do rezervy pro dodávky a 2 926,896 tun mléka do rezervy pro přímý prodej.

V souladu s § 6 nařízení vlády č. 244/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů, vyčlenil Státní zemědělský intervenční fond pro zvýšení a přidělení nových individuálních kvót mléka k datu 1. 3. 2010 celkem 40 000 tun mléka pro dodávky a 3 000 tun mléka pro přímý prodej.

Nařízení vlády č. 205/2004 Sb., kterým se v rámci společné organizace trhu s mlékem a mléčnými výrobky stanoví bližší podmínky poskytování podpory a národní podpory spotřeby mléka a mléčných výrobků žáky, kteří plní povinnou školní docházku ve školách zařazených do sítě škol, ve znění pozdějších předpisů. S účinností od 31. srpna 2008 došlo ke změně uvedeného národního předpisu nařízením vlády č. 319/2008 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 205/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Toto nařízení vlády zachovalo pouze poskytování podpory školního mléka, financované z prostředků Evropského společenství a ukončilo národní podporu, která byla hrazena z rozpočtu České republiky. Vyloučení národní podpory z programu školního mléka pro školní rok 2008/2009 mělo dopad na snížení počtu dodávaných mléčných výrobků do škol v rámci programu školního mléka včetně snížení počtu žáků a škol zapojených do programu, na zvýšení cen distribuovaných mléčných výrobků, na zúžení sortimentu podporovaných mléčných výrobků.

Ve školním roce 2008/2009 bylo do programu podpory spotřeby školního mléka zapojeno 6 subjektů, které v uvedeném období dodaly celkem 6 773 144 ks podporovaných mléčných výrobků do cca 2 100 škol. Výše podpory za školní rok 2008/2009 představovala pouze 8,1 mil. Kč, a to výhradně z rozpočtu Evropského společenství. Z důvodů správního šetření v roce 2008 byly pozastaveny některé podpory a byly dodatečně vyplaceny až v první polovině roku 2009. S ohledem na tuto skutečnost bylo tedy celkem v roce 2009 na podporu spotřeby školního mléka vyplaceno 11,7 mil. Kč, z toho 2,6 mil. Kč z rozpočtu České republiky (včetně pozastavených podpor z roku 2008 v rámci správního šetření) a 9,1 mil. Kč z rozpočtu Evropského společenství (včetně pozastavených podpor z roku 2008 v rámci správního šetření).

Nařízením vlády č. 238/2009 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 205/2004 Sb., kterým se v rámci společné organizace trhu s mlékem a mléčnými výrobky stanoví bližší podmínky poskytování podpory a národní podpory spotřeby mléka a mléčných výrobků žáky, kteří plní povinnou školní docházku ve školách zařazených do sítě škol, ve znění pozdějších předpisů, byla s platností od 1. 9. 2009 znovu zavedena národní podpora programu školního mléka.

Nařízení vlády č. 225/2004 Sb., o některých podrobnostech provádění vybraných tržních opatření společné organizace trhu s mlékem a mléčnými výrobky, ve znění pozdějších předpisů, umožňuje v České republice provádět opatření, která jsou součástí společné organizace trhu s mlékem a mléčnými výrobky a která jsou hrazena z finančních zdrojů Evropského společenství. V rámci tohoto nařízení bylo v roce 2009 v České republice na poskytování podpory na nákup másla neziskovými organizacemi z rozpočtu Evropského společenství vyplaceno celkem 440 tis. Kč za 44,1 tun másla dodaných neziskovými institucím a organizacím. Vzhledem k situacím na mezinárodním trhu s mlékem a mléčnými výrobky byl program s účinností od 1. července 2009 zrušen nařízením Rady (ES) č. 72/2009.

Na podporu výroby kaseinu a kaseinátů nebyla v průběhu roku 2009 vyplacena žádná finanční podpora. Tato situace trvá již od roku 2006, kdy byla nařízením Komise (ES) č. 1487/2006 snížena podpora na výrobu kaseinu a kaseinátů na 0 euro/100 kg odstředěného mléka. S uvedeným programem souvisí i program použití kaseinu a kaseinátů při výrobě sýrů. Ani na tento program Komise Evropského společenství nestanovila podporu, tzn. že v roce 2009 nebyla v tomto programu vyplacena žádná podpora.

Poskytování podpory prostřednictvím nabídkového řízení pro zahuštěné máslo určené k přímé spotřebě ve Společenství bylo k 1. červenci 2009 nařízením Rady (ES) č. 72/2009 zrušeno. Na tento program nebyly vyplaceny žádné finanční prostředky.

Prodej intervenčního másla za snížené ceny a poskytování podpory pro máslo, zahuštěné máslo a smetanu určené k použití při výrobě cukrářských výrobků, zmrzliny aj. potravin byl zrušen k 1. červenci 2009 nařízením Rady (ES) č. 72/2009 zrušeno. Na tento program nebyly vyplaceny žádné finanční prostředky.

Na poskytování podpory pro odstředěné mléko a sušené odstředěné mléko využívané jako krmivo a prodej takového sušeného odstředěného mléka nebyly v roce 2009 vyplaceny žádné finanční prostředky.

Režim soukromého skladování másla je každoročně vyhlašován nařízením Komise Evropského společenství, Státní zemědělský intervenční fond neobdržel žádné žádosti o podporu soukromého skladování másla a v roce 2009 nebyly na soukromé skladování másla čerpány žádné finanční prostředky.

V důsledku vysoké nabídky mléka a mléčných výrobků na světových trzích a snížení poptávky vyvolané hospodářskou krizí, došlo v Evropské unii na přelomu let 2008 a 2009 ke zhoršení odbytu a výraznému poklesu cen této komodity. Státní zemědělský intervenční fond proto zaznamenal zvýšený zájem o intervenční nákupy, které Komise Evropského společenství vyhlašuje. V období od 1. března 2009 do 30. listopadu 2009 bylo v České republice nakoupeno 38,25 tun másla za pevnou cenu 2 217,5 eur/t a 489,2 t másla za cenu nabízenou v jednotlivých nabídkových řízeních. Celkem byly v rámci intervenčního nákupu másla v roce 2009 vynaloženy finanční prostředky ve výši 35,4 mil. Kč. V období od 1. března 2009 do 30. listopadu 2009 bylo v České republice nakoupeno v rámci intervenčního nákupu 1 828,45 t sušeného odstředěného mléka za pevnou cenu 1 698 eur/t a 1 937,575 t za cenu nabízenou v nabídkových řízeních. Celkové výdaje za nákup, naskladnění, skladování a vyskladnění intervenčních zásob sušeného odstředěného mléka činily celkem 190,7 mil. Kč.

Vývozní subvence. V lednu 2009 byly Komisí Evropského společenství obnoveny vývozní náhrady (vývozní subvence) na vývoz mléčných výrobků do třetích zemí s ohledem na kritickou situaci evropských producentů. Česká republika toto opatření využila. V roce 2009 byly vyplaceny z rozpočtu Evropského společenství vývozní subvence na mléko a mléčné výrobky v celkové výši 69,9 mil. Kč, z toho na máslo 10,1 mil. Kč, na sušené odstředěné mléko 25,2 mil. Kč, na sýry 13,4 mil. Kč a na sušené plnotučné mléko 21,2 mil. Kč.

Skot, hovězí maso

V období 1. dubna 2008 – 1. dubna 2009 se opět stavy skotu mírně snížily. V letech 2007 a 2008 se poprvé od roku 1990, kdy započala celková restrukturalizace národního stáda skotu v České republice, projevovalo mírné navyšování celkových stavů skotu, které naznačovalo konsolidaci a ustálení výše produkce v tomto výrobním odvětví. Toto navyšování však doposud neplatilo pro dojně krávy, kde vlivem zavádění nových technologií a zejména vlivem intenzivního šlechtění docházelo a stále dochází k navyšování mléčné užitkovosti. Při růstu průměrné roční užitkovosti krav dochází ke snižování krav chovaných v systému s tržní produkcí mléka. V posledním sledovaném období 2008–2009 to byl pokles ze 405 532 kusů dojnic na 399 518 kusů, tedy snížení o 6 014 dojnic (meziročně o 1,5 %). Tento trend v současné době navíc umocňuje od roku 2008 velmi nízká tržní cena syrového kravského mléka. Tato není pod výrobními náklady zemědělců pouze v České republice, ale v současné době je již zhruba rok a půl na velmi nízké hladině především světová cena mléka, která ovlivňuje i cenu proplácenou zemědělcům v Evropě.

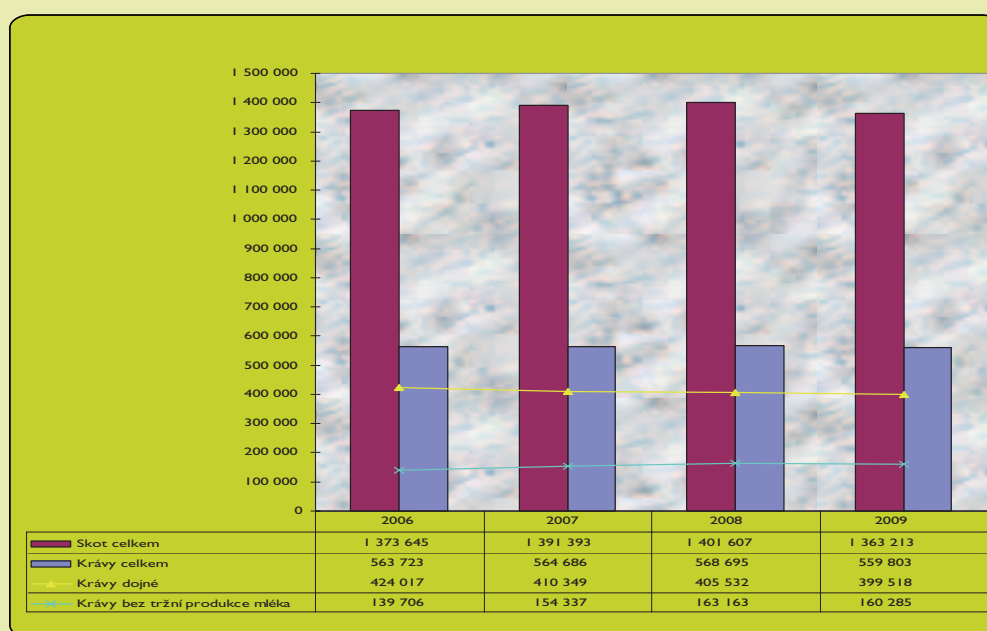
U krav chovaných v systému bez tržní produkce mléka došlo k 1. 4. 2009 také k mírnému snížení početních stavů a to ze 163 163 kusů krav na 160 285 kusů, tj. o 2 878 kusů méně (meziročně o 1,8 %). Dlouhodobé zvyšování počtu masných krav do roku 2008 s nevýrazným poklesem v roce 2006 částečně souviselo jednak s výše zmíněným poklesem stavu dojných krav a dále pak s využíváním stávající krmivové základny (včetně trvalých travních porostů). Významný vliv na chov krav bez tržní produkce mléka mají vyplácené národní dotace a dotace z EU.

V České republice je z hlediska plemenné příslušnosti v mléčné produkci v současné době početně nejvíce zastoupeno plemeno holštýnského skotu. Jedná se v kontrolním roce 2008/2009 o 156 408 normovaných laktací z 305 379 normovaných laktací všech plemen v České republice. Podílově to je 51,22 % z krav zapojených do kontroly užítkovosti. Na holštýnský skot početním zastoupením hned navazuje naše národní plemeno českého strakatého skotu s možným výhodným využitím obou směrů jeho kombinované užítkovosti. Tyto krávy měly uzavřeno celkem 120 609 normovaných laktací tj. 39,50 % krav zapojených do KU.

Chov masného skotu plně projevuje svou nezastupitelnou úlohu nejen ve svém potenciálu extenzivně produkovat spotřebiteli žádané kulinařsky a dieteticky kvalitní maso, ale i v naplňování mimoprodukčních funkcí v krajině a vůbec celém českém venkově. Jedná se jak o přirozené protierozní udržování trvalých travních porostů s pozitivním vlivem na biodiverzitu a spoluvytváření kulturně-estetického vzhledu krajiny, tak také o vytváření pracovních příležitostí a podnikatelských aktivit, formou jak dodavatelských, tak i odběratelských vztahů vztahujících se k chovu masného skotu. S tím úzce souvisí zachování osídlení našeho venkova a také rozvíjení se turistického ruchu v našich horských a podhorských oblastech s příznivým dopadem do mnoha dalších sociálních oblastí, a to nejen v daných lokalitách, kde se chov masného skotu převážně realizuje.

Kontroverzním trendem, který se stále ve velké míře v chovu masného skotu projevuje, je mnoha jeho chovateli prováděný sezónní vývoz zástavového skotu do okolních zemí. Důsledkem je skutečnost, že se následně nedostatečně využívá potenciál naší krmivové základny a následná realizace přidané hodnoty masa, která vzniká při jeho porážení a zpracování, se rovněž uskutečňuje mimo území České republiky. Nehledě na skutečnost, že český konzument je ochuzován o značnou část produkce kulinařsky kvalitního hovězího masa.

Vývoj stavu skotu

Pramen: ČSÚ - Soupis hospodářských zvířat

Bilance výroby a spotřeby hovězího masa

Bilance výroby a spotřeby hovězího masa								(tis. t ž. hm.)	
Ukazatel	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Počáteční zásoba	5,0	9,0	8,9	9,0	7,7	11,9	12,0	7,1	9,1
Výroba	208,5	201,7	198,4	177,0	166,9	170,6	170,3	182,7	180,9
Dovoz	0,4	5,8	6,9	19,2	35,8	31,6	35,6	29,9	31,7
Celková nabídka	213,9	216,5	214,2	205,2	210,4	214,1	217,9	219,7	227,1
Domácí spotřeba	169,1	184,5	187,7	151,0	158,0	159,7	163,5	149,5	149,4
Vývoz	35,8	23,1	17,5	46,5	40,5	42,4	47,3	61,1	65,9
Celková poptávka	204,9	207,6	205,2	197,5	198,5	202,1	210,8	210,6	215,3
Konečná zásoba	9,0	8,9	9,0	7,7	11,9	12,0	7,1	9,1	11,8

Pramen: ČSÚ - Měsíční výsledky živočišné výroby za prosinec, Výsledky živočišné výroby za 4. čtvrtletí

Bilance výroby a spotřeby hovězího masa (tis. t jat. hm)

Ukazatel	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Počáteční zásoba	2,7	4,9	4,8	4,9	4,2	6,5	6,5	3,8	4,9
Výroba	112,6	108,9	107,1	95,6	90,1	92,1	92,0	98,7	97,7
Dovoz	0,2	3,1	3,7	10,4	19,3	17,1	19,2	16,1	20,0
Celková nabídka	115,5	116,9	115,7	110,8	113,6	115,6	117,7	118,6	122,6
Domácí spotřeba	91,3	99,6	101,4	81,5	85,3	86,2	88,3	80,7	80,7
Vývoz	19,3	12,5	9,5	25,1	21,9	22,9	25,5	33,0	35,6
Celková poptávka	110,6	112,1	110,8	106,7	107,2	109,1	113,8	113,7	116,3
Konečná zásoba	4,9	4,8	4,9	4,2	6,4	6,5	3,8	4,9	6,4
Soběstačnost	123,3	109,3	105,7	117,2	105,6	106,8	104,2	122,3	121,1

Pramen: ČSÚ - Měsíční výsledky živočišné výroby za prosinec, Výsledky živočišné výroby za 4. čtvrtletí

Ceny zemědělských výrobců (CZV)

Ceny zemědělských výrobců se téměř ve všech sledovaných jakostních třídách a kategoriích jatečného skotu v roce 2009 oproti roku 2008 pomalu navyšovaly. Pouze u kategorie krav jatečných se cena velmi nepatrně snížila oproti roku 2008.

Průměrné CZV za jatečné býky v kvalitativních třídách S, E a U v roce 2009 byly pro jejich chovatele meziročně nepatrně vyšší než v předešlém roce. Průměrná realizační cena za 1 kg živé hmotnosti se zvýšila z 38,81 Kč pouze o 1,14 Kč na 39,95 Kč.

CZV - býci jateční tř. j. E, U (Kč/kg živ. hm.)

Rok	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Ø roku
1997	34,63	34,37	34,10	33,53	33,42	33,54	34,22	35,57	37,81	38,74	38,57	37,89	35,48
1998	36,71	37,03	37,71	38,67	39,79	40,40	40,87	41,38	41,43	41,22	39,91	39,11	39,56
1999	38,84	38,39	37,85	37,69	37,48	37,32	37,21	37,59	37,73	38,09	38,25	38,26	37,87
2000	38,26	38,32	38,69	38,93	39,20	39,55	40,03	41,38	42,72	43,04	43,05	40,63	40,31
2001	37,93	35,50	33,53	33,37	33,69	33,97	33,25	32,24	32,37	32,86	34,08	35,41	33,81
2002	36,64	39,05	40,45	40,21	39,81	39,07	37,75	36,89	36,44	36,11	35,37	34,80	37,29
2003	35,42	36,69	37,39	37,60	37,45	37,26	37,13	37,14	37,04	36,48	35,66	35,89	36,68
2004	35,89	36,48	36,77	37,15	37,11	37,67	38,60	39,21	39,48	39,24	38,87	39,13	38,27
2005	39,54	39,84	40,87	41,44	41,93	41,92	42,29	42,15	42,09	41,18	40,83	40,72	41,31
2006	41,07	41,70	41,89	42,80	42,61	42,45	42,77	42,58	41,96	41,69	41,07	40,63	41,89
2007	40,58	40,48	40,77	40,71	40,57	40,38	39,81	39,27	39,27	39,08	38,62	38,57	39,84
2008	39,00	38,90	38,89	39,19	39,05	39,27	38,90	38,73	38,48	38,40	38,38	38,58	38,81
2009	39,27	40,71	41,72	41,74	41,22	40,75	39,92	39,44	39,32	38,47	38,16	38,64	39,95

Pramen: Měsíční ceny, ČSÚ

Poznámka: Průměr roku vypočten jako vážený průměr

V roce 2009 byla cena zemědělských výrobců za krávy jatečné kolísavá a pohybovala se v průměru na 26,41 Kč za 1 kg živé hmotnosti, což bylo v porovnání s rokem 2008 nižší o 0,56 Kč/kg živé hmotnosti. Nejnižší cena se projevila v listopadu, kdy činila 25,21 Kč/kg.

CZV - krávy jatečné tř. j. S, E, U (Kč/kg živ. hm.)

Rok	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Ø roku
2004	18,41	18,52	18,83	19,29	20,52	22,17	23,97	24,78	24,97	25,24	24,94	25,09	22,96
2005	25,24	25,87	26,38	27,16	27,52	27,84	28,21	28,12	28,35	27,57	26,95	26,39	27,26
2006	26,82	26,84	26,96	27,00	27,26	27,52	27,76	27,51	27,17	27,23	27,02	27,48	27,24
2007	27,03	27,25	27,09	26,66	27,12	27,07	27,06	27,15	27,26	26,94	26,78	26,88	27,02
2008	26,65	26,68	26,72	27,14	27,24	27,64	27,95	27,02	26,76	26,62	26,83	26,46	26,97
2009	26,24	26,56	27,22	26,95	27,04	26,74	27,13	26,70	26,05	25,86	25,21	25,24	26,41

Pramen: Měsíční ceny, ČSÚ

Poznámka: Průměr roku vypočten jako vážený průměr

CZV za jatečné jalovice v kvalitativních třídách S, E a U v roce 2009 měly pouze nepatrný průměrný nárůst cen. Meziroční průměrné zvýšení činilo 0,03 Kč za 1 kg živé hmotnosti.

Tudíž můžeme konstatovat, že ceny zemědělských výrobců za jalovice jatečné v roce 2009 stagnovaly.

CZV - jalovice jatečné tř. j. S, E, V													(Kč/kg živ. hm.)
Rok	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Ø roku
2004	25,03	25,33	25,41	25,85	26,56	27,18	27,81	28,61	28,70	28,98	28,48	29,18	27,63
2005	28,97	29,46	30,06	30,10	30,79	31,32	31,74	31,47	31,27	31,11	30,75	30,50	30,77
2006	30,65	30,68	31,16	32,06	31,50	31,59	31,60	32,61	31,79	31,23	30,41	29,99	31,28
2007	30,15	30,43	30,31	29,98	30,46	29,74	30,39	31,00	30,79	30,78	30,11	30,22	30,36
2008	30,34	30,13	30,03	30,72	31,14	31,12	30,68	30,72	30,14	30,37	30,32	30,95	30,55
2009	29,99	30,34	30,81	30,84	31,24	30,49	31,04	31,16	30,07	30,28	30,06	30,62	30,58

Pramen: Měsíční ceny ČSÚ

Poznámka: Průměr roku vypočten jako vážený průměr

V lednu až dubnu roce 2009 byl cenový vývoj pro chovatele telat jatečných v porovnání s uplynulým rokem nepříznivý. Ke zlepšení došlo až od měsíce května, kdy se začala cena postupně navyšovat. Meziroční průměrně zvýšení bylo z 52,28 Kč za 1 kg živé hmotnosti v roce 2008 na 54,88 Kč/kg v roce 2009.

Ceny průmyslových výrobců (CPV)

V rámci sledovaných cen průmyslových výrobců hovězího masa byly v jednotlivých druzích hovězího masa meziročně různé rozdíly. Nejmarkantnější nárůst se projevil u hovězího masa předního bez kosti, kdy průměrná cena se meziročně zvýšila z 91,72 Kč/kg na 96,60 Kč/kg. U ostatních druhů hovězího masa byl cenový nárůst v rozmezí 1,11 Kč – 2,00 Kč/kg.

U hovězí svíčkové došlo meziročně k velkému poklesu a to z 506,40 Kč/kg na 434,76 Kč/kg. Je to poprvé od roku 2004, kdy u tohoto druhu hovězího masa došlo k tak velikému snížení ceny o 71,64 Kč/kg).

Ceny průmyslových výrobců za hovězí maso zadní bez kosti													(Kč/kg)
Rok	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Ø roku
1997	110,07	97,99	96,99	97,45	95,56	95,20	95,36	98,22	102,73	104,85	105,65	104,23	100,36
1998	104,65	104,30	105,76	106,03	108,36	108,95	109,32	110,51	111,97	112,17	115,54	111,96	109,13
1999	110,92	109,08	108,82	108,06	107,37	107,29	107,93	107,83	108,38	109,48	109,38	110,27	108,73
2000	108,63	109,21	109,70	110,00	110,37	112,42	115,35	120,37	122,80	123,84	124,48	121,67	115,74
2001	117,14	108,51	107,55	106,59	106,92	107,57	104,75	103,14	102,96	105,59	104,78	105,39	106,74
2002	106,89	108,88	109,79	111,46	110,42	108,72	108,85	106,87	109,70	107,45	107,24	106,33	108,55
2003	105,09	105,63	103,25	105,21	106,19	107,51	105,04	105,75	106,41	105,81	106,95	106,26	105,74
2004	107,14	104,72	107,51	108,66	107,95	109,68	114,25	116,67	116,87	117,06	117,54	117,62	112,01
2005	119,46	118,41	121,52	123,15	122,37	124,75	125,91	123,64	123,41	126,12	125,92	125,32	123,23
2006	125,47	126,81	126,70	127,99	126,63	128,54	129,17	127,48	128,39	128,27	127,82	125,79	127,36
2007	125,86	124,58	131,93	125,81	125,48	124,97	125,86	124,45	125,24	125,19	124,33	125,72	125,82
2008	124,16	123,46	124,11	124,16	124,89	125,28	124,22	124,51	124,34	124,26	124,39	125,04	124,40
2009	125,71	126,54	126,22	127,51	127,29	126,61	126,63	125,06	122,67	122,03	123,43	125,88	125,51

Pramen: Rezortní statistika ÚZEI BIC, TIS^{CR} SZIF

Poznámka: Průměr roku vypočten jako vážený průměr.

Ceny průmyslových výrobců za hovězí svíčkovou													(Kč/kg)
Rok	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Ø roku
1997	224,58	221,56	219,32	214,56	220,31	219,38	215,60	220,09	227,38	225,55	221,41	221,88	220,63
1998	212,79	221,02	215,46	212,28	214,21	214,47	222,52	221,69	224,77	228,84	228,18	233,95	220,71
1999	238,49	240,01	237,76	241,92	245,23	259,63	280,54	319,40	342,75	341,12	333,74	332,36	281,82
2000	318,53	312,55	307,06	315,32	318,85	334,16	340,27	353,64	348,73	348,02	344,37	340,01	330,70
2001	324,42	262,44	250,78	247,22	262,09	270,57	270,69	257,04	256,58	258,97	255,34	251,18	261,59
2002	253,29	251,94	252,80	255,78	265,65	268,42	270,03	269,68	268,91	266,07	261,34	267,81	263,10
2003	269,40	269,11	268,03	273,83	298,06	310,09	316,06	319,21	318,94	321,10	325,93	327,58	302,29
2004	331,51	331,71	341,49	354,41	379,20	386,33	406,86	415,69	408,71	405,27	402,83	401,28	379,02
2005	397,09	389,82	392,86	396,10	399,33	399,61	401,40	392,63	394,51	389,16	378,00	359,82	390,27
2006	369,90	367,98	369,22	371,62	380,49	387,84	403,57	405,58	393,24	411,80	407,92	416,79	389,83
2007	418,17	424,65	426,40	430,46	442,40	463,66	477,85	483,07	468,49	485,09	488,75	489,65	457,61
2008	488,59	492,49	485,38	501,62	504,65	510,09	517,77	521,95	517,28	509,65	508,49	512,67	506,40
2009	501,19	498,13	483,95	471,57	477,82	467,01	460,49	427,96	392,13	386,25	340,15	360,63	434,76

Pramen: Rezortní statistika ÚZEI BIC, TIS^{CR} SZIF

Poznámka: Průměr roku vypočten jako vážený průměr

Spotřebitelské ceny (SC)

V rámci roku 2009 lze ve spotřebitelských cenách ve všech sledovaných druzích výsekového hovězího masa pozorovat mírný, někde až dokonce i razantnější vzestup cen, čímž všechny roční průměrné ceny sledovaných druhů hovězího masa dosahují svého historického maxima.

Spotřebitelské ceny za hovězí maso zadní bez kosti (Kč/kg)													
Rok	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Ø roku
1997	128,06	127,32	126,66	126,01	125,01	123,97	123,82	126,18	131,78	132,89	134,89	134,63	128,44
1998	133,91	133,28	133,39	134,25	135,66	138,23	138,56	139,59	140,57	140,29	139,91	139,38	137,25
1999	139,38	139,21	138,34	138,31	136,94	135,77	136,28	137,43	138,65	138,71	139,17	139,25	138,12
2000	138,72	138,87	138,80	138,89	139,57	140,73	142,18	150,01	151,96	153,91	154,38	153,66	145,13
2001	151,93	145,79	142,28	139,76	141,28	141,78	142,07	141,22	141,30	141,97	142,16	143,08	142,89
2002	144,96	147,50	146,76	148,49	148,09	148,18	146,41	146,20	145,19	148,54	146,93	144,38	146,80
2003	146,99	146,97	144,96	144,82	145,34	144,36	145,05	144,77	146,26	146,42	146,41	144,71	145,59
2004	147,39	147,79	147,92	147,69	146,93	147,48	151,16	152,57	153,86	155,08	153,25	153,73	150,40
2005	154,15	153,75	154,10	155,95	156,51	157,75	159,35	160,26	159,16	159,80	161,25	160,42	157,70
2006	160,88	161,42	162,77	164,40	164,49	165,44	165,75	166,24	166,69	167,51	167,91	167,41	165,08
2007	168,53	168,00	167,36	167,28	168,54	167,81	167,65	169,49	169,04	169,29	168,66	169,66	168,44
2008	172,84	173,22	172,32	173,65	174,17	174,62	175,49	176,47	175,83	174,79	176,23	176,17	174,65
2009	175,63	177,94	178,34	177,33	178,62	179,36	178,01	177,70	177,02	178,58	176,35	177,88	177,73

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Průměr roku vypočten jako aritmetický průměr

Spotřebitelské ceny za pravou hovězí svíčkovou (Kč/kg)													
Rok	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Ø roku
2004	405,48	407,24	405,45	410,51	420,13	429,99	453,94	471,31	480,78	488,52	489,25	494,55	446,43
2005	495,44	488,47	487,91	489,92	491,46	491,86	493,15	491,13	489,70	483,86	481,91	478,95	488,65
2006	480,15	480,37	482,77	481,18	484,46	486,58	483,63	488,10	493,90	488,90	490,69	495,76	486,37
2007	495,94	494,29	496,49	498,88	508,99	510,35	519,21	526,12	536,60	540,00	541,69	545,48	517,84
2008	566,34	569,86	574,65	577,43	579,12	591,47	605,13	612,28	614,61	614,66	615,57	622,54	595,31
2009	629,46	629,91	625,09	623,90	616,45	618,20	609,90	602,82	601,90	595,41	572,55	569,10	607,89

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Průměr roku vypočten jako aritmetický průměr

Výroba masa a masných výrobků

Z údajů zpracovatelského průmyslu je patrná neustále se zvyšující celková spotřeba vepřové suroviny na úkor spotřeby hovězí suroviny. Výjimkou je rok 2009, kdy došlo od roku 2004 poprvé ke snížení jak vepřové tak i hovězí suroviny ve prospěch drůbežního masa.

Spotřeba masa pro vlastní výrobu v masokombinátech ČR							
Období	Skladba v tunách			Skladba v %		Průměrná CPV hov. masa (Kč/kg)	Průměrná CPV vepř. masa (Kč/kg)
	Spotřeba masa celkem	z toho:		z toho:			
		hovězí maso	vepřové maso	surovina hovězí	surovina vepřová		
1998	354 892	90 399	248 820	25,47	70,11	94,78	53,17
1999	350 283	83 561	246 882	23,86	70,48	94,90	46,75
2000	311 108	69 491	216 533	22,34	69,60	101,29	73,21
2001	291 353	56 358	207 380	19,34	71,18	92,39	63,10
2002	323 133	61 608	229 594	19,06	71,05	94,23	60,57
2003	335 647	65 448	243 193	19,50	72,45	92,19	55,68
2004	337 682	62 706	244 523	18,57	72,41	97,49	59,61
2005	318 296	50 503	241 001	15,87	75,72	106,18	58,76
2006	322 547	48 956	247 180	15,18	76,63	108,49	57,37
2007	323 558	45 964	251 489	14,21	77,73	110,08	54,75
2008	322 446	44 256	252 979	13,73	78,46	109,12	56,46
2009	312 779	41 458	244 510	13,25	78,17	109,83	55,14

Pramen: Rezortní statistika ÚZEI BIC, TIS^{CR} SZIF výběrový soubor nezohledňuje zpětně změněný podíl sledovaných podniků, čímž jsou ovlivněny uváděné objemy

Poznámka: TIS^{CR} SZIF - sleduje přibližně 50 % poražených zvířat v ČR

Podíl výroby výsekového masa, masných výrobků a konzerv na celkové výrobě výrobků z masa v masokombinátech ČR

Rok	Skladba v tunách				Skladba v %		
	Výroba výrobků z masa celkem	z toho:			z toho:		
		výroba výsekového masa	výroba masných výrobků	výroba konzerv	výroba výsekového masa	výroba masných výrobků	výroba konzerv
1998	356 183	151 091	187 826	17 266	42,42	52,73	4,85
1999	358 560	153 103	190 547	14 910	42,70	53,14	4,16
2000	321 513	129 704	180 192	11 617	40,34	56,05	3,61
2001	308 090	125 925	172 835	9 330	40,87	56,10	3,03
2002	341 552	149 737	182 241	9 574	43,84	53,36	2,80
2003	353 774	159 581	185 284	8 909	45,11	52,37	2,52
2004	353 389	159 938	185 637	7 814	45,26	52,53	2,21
2005	336 796	156 835	174 198	5 763	46,57	51,72	1,71
2006	342 718	165 518	172 457	4 743	48,30	50,32	1,38
2007	341 610	165 164	172 637	3 809	48,35	50,54	1,11
2008	337 588	156 209	177 491	3 888	46,27	52,58	1,15
2009	331 466	152 977	175 384	3 105	46,15	52,91	0,94

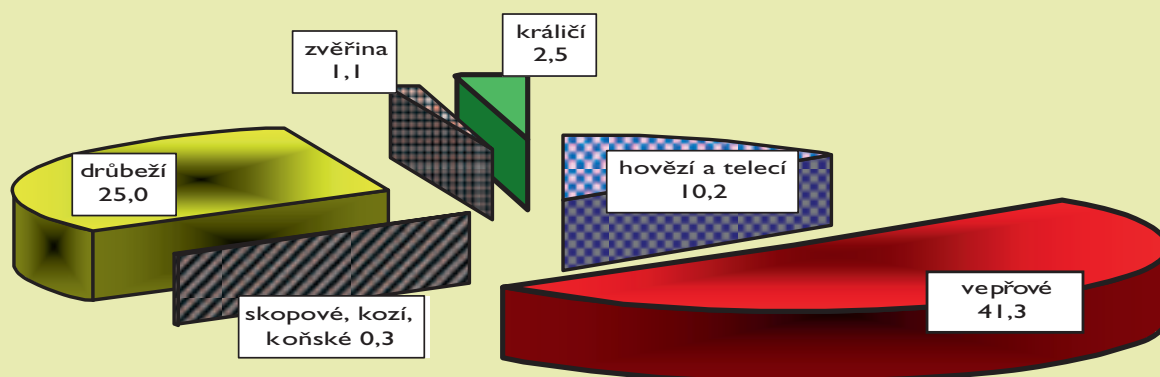
Pramen: Rezortní statistika ÚZEI BIC, TIS^{CR} SZIF (výběrový soubor nezohledňuje zpětně změněný podíl sledovaných podniků, tím jsou ovlivněny uváděné objemy)

Poznámka: TIS^{CR} BIC - sleduje přibližně 50 % poražených zvířat v ČR

Prasata, vepřové maso

I přes to, že několikaleté snižování stavů prasat v České republice pokračovalo i v průběhu roku 2009, patří odvětví chovu prasat k nejvýznamnějším v zemědělském sektoru. Prvotní význam chovu prasat spočívá v zajištění potravy pro spotřebitele. Konzumace vepřového masa jako zdroje živočišné bílkoviny pro lidskou výživu je tradičně v České republice v porovnání s ostatními druhy mas nejvyšší (téměř 51% z celkové spotřeby masa činí v České republice maso vepřové). Dosud poslední uveřejněný údaj Českého statistického úřadu o spotřebě potravin na 1 obyvatele a kalendářní rok pochází z roku 2008. Spotřeba vepřového masa v roce 2008 činila 41,3 kg na 1 obyvatele z celkového 80,4 kg spotřeby masa.

Spotřeba masa v kg na 1 obyvatele České republiky v roce 2008 celkem 80,4 kg/rok

Pramen: ČSÚ

Z pohledu celospolečenského je neméně důležitá skutečnost, že chov prasat je mimořádně významný z hlediska zajištění odbytu produkce rostlinné výroby. Prasata spotřebovávají tradičně více než 40 % v České republice vyrobených krmných směsí a v nich obsažený téměř 1 milion tun obilovin vyprodukovaných (téměř výhradně) v České republice.

Vývoj stavů prasat v ČR - stav ke konci období

(v tis. ks)

Stav k datu	Prasata celkem				Z toho prasnice			
	2006	2007	2008	2009	2006	2007	2008	2009
I. 4.	2 840	2 834	2 433	1 971	229	225	179	142
I. 8.	2 826	2 816	2 352	2 130	224	218	166	139
I. 12.	2 741	2 662	2 135	1 914	221	197	149	136

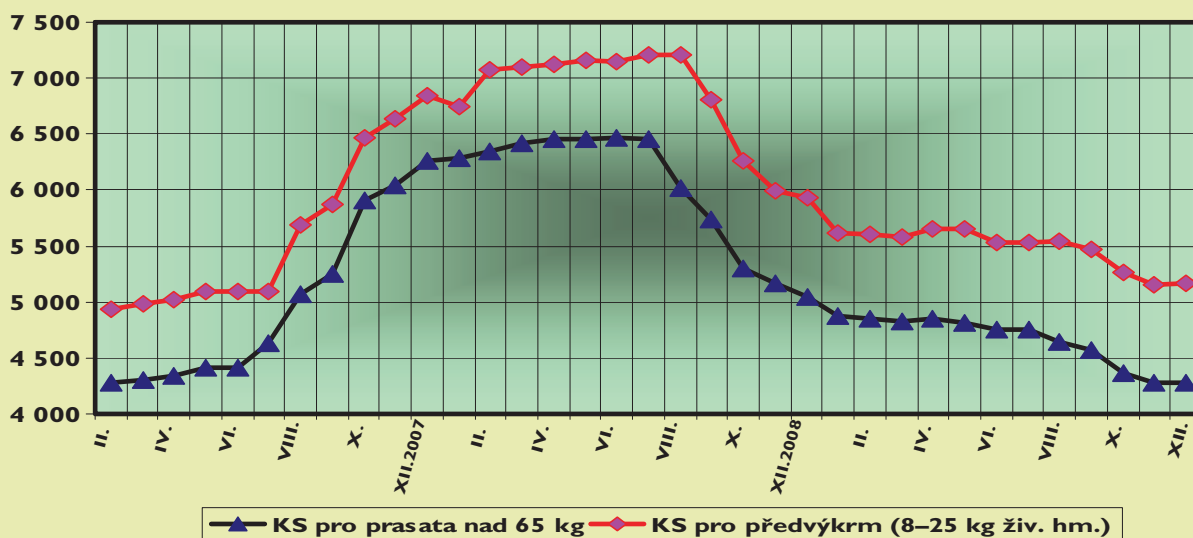
Pramen: ČSÚ

Situaci v chovu prasat v České republice v roce 2009 lze charakterizovat poklesem celkových stavů prasat na 1,91 miliónu kusů k 1. prosinci 2009 v důsledku zvýšení konkurenčního tlaku dováženého vepřového masa a živých prasat z členských států EU. V roce 2008 nastalo také zvýšení nákladů na chov prasat. Na růstu nákladů se podílelo především zvýšení cen obilovin, ale i soji v roce 2007, které tvoří podstatnou složku krmných směsí pro prasata. I přes snížení cen nakupovaných krmných směsí v roce 2009 výše nákladů na krmné směsi přesahuje ceny před rokem 2007, kdy došlo k jejich skokovému růstu.

Pokles stavů prasat nastal především v důsledku zvýšení dovozů vepřového masa po zavedení velmi liberálního prostředí zahraničního obchodu na základě uzavřených mezinárodních smluv v posledním desetiletí. Odbourávání obchodních bariér umožnilo zvýšení konkurence. Postupná liberalizace, která byla dosažena vstupem České republiky do EU v květnu 2004, umožnila snazší přístup zahraničního vepřového masa na český trh. Záporné saldo zahraničního obchodu s živými prasaty a vepřovým masem v roce 2009 přesáhlo 8,2 mld. Kč.

Celkový stav prasat k 1. prosinci 2008 přesáhl 2,1 miliónů kusů a klesl až k 1,9 miliónu kusů k 1.12. 2009. Na této situaci se podílela řada faktorů a to nejen úroveň ceny krmiv, která kulminovala v jarních měsících roku 2009, ale i ceny energií a zvyšování konkurenčního tlaku vlivem zvýšeného dovozu na ceny nabízeného zboží.

Měsíční ceny průmyslových výrobců krmných směsí 2007–2009

Pramen: ČSÚ

Průměrné roční ceny průmyslových výrobců

(Kč/t)

Krmné směsi (KS)	2006	2007	2008	2009
KS pro předvýkrm (8–25 kg)	4 660	5 550	6 815	5 081
KS pro prasata nad 65 kg	3 914	4 927	6 012	5 469

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Počítáno aritmetickým průměrem

Ceny docilované zemědělskými výrobci za jatečná prasata vykazují největší kolísání ze všech cen živočišných komodit. Ceny docilované za jatečná prasata a selata určená k dalšímu výkrmu byly v roce 2009 nižší než v roce předchozím.

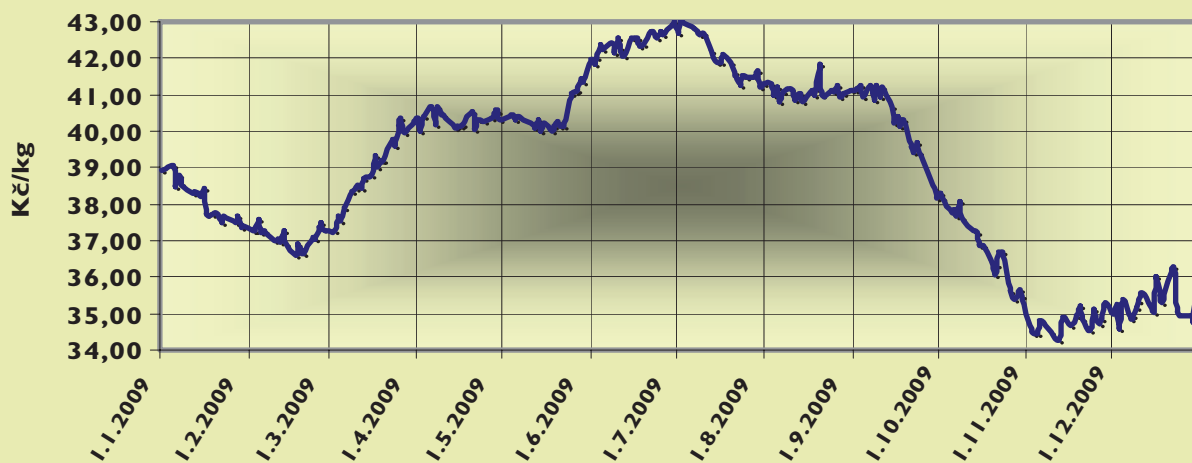
Ceny zemědělských výrobců jatečných prasat

Ukazatel	2006	2007	2008	2009
Kč/kg živé hmotnosti	31,80	28,85	30,39	29,91
Kč/kg v mase (odpovídá SEU)	41,22	37,62	39,35	38,68

Pramen: ČSÚ

V roce 2009 došlo ke zvýšení dovozů živých prasat a vepřového masa a záporné saldo zahraničního obchodu se selaty, jatečnými prasaty a vepřovým masem v roce 2009 činilo 8,2 mld Kč. V průběhu roku 2009 bylo dovezeno 249 tisíc selat (z toho z Dánska 215 tisíc v ceně 1622 Kč/ 1 kus, což odpovídá 54,18 Kč/ 1 kg). Ve stejném období bylo v roce 2008 dovezeno celkem 177 tis. kusů selat. Zvýšení dovozu jatečných prasat se rovněž významně na záporném saldu zahraničního obchodu. V roce 2009 bylo dovezeno 167 tisíc kusů, což odpovídá meziročnímu zvýšení o 46 tisíc kusů jatečných prasat. Tato zvýšení dovozu jsou přímo úměrná poklesu stavů prasat.

Nákupní cena jatečných prasat v České republice - Kč/kg masa od 1. 1. 2009 do 31. 12. 2009 (za studena)

Pramen: SZIF

Vliv na uplatnění živých prasat a vepřového masa z České republiky na zahraničních trzích měl i vývoj kurzu české koruny především vůči Euro, který rok 2009 startoval 2. ledna na úrovni 26,83 Kč/1 Euro a jehož interval se pohyboval od 25,085 (18. 9. 2009) do 29,47 Kč/1 Euro v únoru 2009 (17. 2. 2009). Pro srovnání s rokem 2008: v roce 2008 tento interval pohyboval mezi 22,97 do 26,93 Kč/1 Euro.

Kurz české koruny trvale ovlivňuje růst dováženého zboží a to nejen přímo vepřového masa, ale i jiných druhů potravin, které by mohly vepřové maso nahradit. Kurz české koruny ovlivňuje i cenu dovážené ropy a ostatních dovážených komodit.

Pohyb kurzu je odlišně vnímán vývozci a dovozci. Obecně při posilování kurzu, tj. kdy se snižuje numerická hodnota za 1 Euro obdrží při platbě v eurech exportér méně korun za vyvážené zboží, tj. co nejnižší číselně vyjádřená hodnota Eura v Kč znamená nejméně příznivou variantu prodeje, což platí v případě, že nebyly sjednány zajišťovací operace, které fixují na dohodnutou dobu a hodnotu finanční operace. Tato situace je vnímána zcela odlišně u zboží dováženého, pochopitelně opět s výjimkou zajišťovacích operací, které fixují hodnotu použité měny. Tj. dovážené zboží je vnímáno dovozci a přímému spotřebiteli z pohledu vynaložené kupní ceny výhodnější. Opět obecně lze konstatovat, že v období pevnější koruny je pro spotřebitele levnější například dovážená ropa a ta se v nákladech na výrobu promítne nižším zatížením výrobního procesu. Stejným způsobem je spotřebitelem vnímán dovoz například potravin. Zahraniční zboží se jeví z pohledu spotřebitele nejzajímavější při co nejpevnějším kurzu. Tyto úvahy zasahují i do daňové oblasti. Nelze tudíž jednoznačně konstatovat je-li silná koruna výhodnější. Pohyb se promítá do mnoha ekonomických aspektů. A to, co se pro jednoho (například exportéra) jeví nepříznivým, se jeví druhému účastníku obchodu příznivým. Vyuváženost z pohledu celospolečenského není vždy v souladu s individuálním zájmem.

Počty narozených selat v letech 2005 až 2008 (ks)			
Rok	leden–březen	leden–červenec	leden–prosinec
2004	1 475 890	3 377 147	5 537 331
2005	1 234 409	3 417 691	5 627 511
2006	1 350 337	3 151 566	5 269 428
2007	1 374 115	3 189 610	5 151 093
2008	1 156 398	2 600 771	4 171 085
2009	937 365	2 156 557	3 591 337

Pramen: ČSÚ - Výsledky živočišné výroby, Výsledky chovu prasat k 1. 4., 1. 8. a k 1. 12.

V roce 2009 došlo i poklesu celkového počtu narozených selat. Poklesly počty porodů na 29 tisíc porodů měsíčně oproti 34 tisícům porodů prasnic v roce 2008.

Počet odchovaných selat na 1 prasnici se zvýšil, v roce 2009 bylo dosaženo 21,2 odchovaných selat na prasnici a rok, což je zvýšení o 0,3 selete oproti roku 2008.

Bylo zaznamenáno snížení soběstačnosti ve výrobě vepřového masa, která v roce 2009 činila 65,1%. Příčinou snížení soběstačnosti je mimo zmiňovaného poklesu celkových stavů prasat především zvýšení dovozů vepřového masa po vstupu České republiky do EU, které jsou bezesporu také příčinou poklesu stavů.

Vývoj v chovu prasat a produkci vepřového masa v ČR					
Ukazatel	Jednotka	2006	2007	2008	2009
Stavy prasat k 1. 4.	tis. kusů	2 840	2 830	2 433	1 971
Stavy prasat celkem k 1. 12.	tis. kusů	2 741	2 662	2 135	1 914
z toho stav prasnic k 1. 12.	tis. kusů	221	197	149	136
Počet narozených selat	mil. kusů	5,27	5,15	4,17	3,59
Produkce jatečných prasat ^{*)}	tis. tun ž. hm.	449,3	463,7	431,6	370,3
Spotřeba vepřového masa ^{*)}	tis. tun ž. hm.	564,0	588,9	583,0	568,9
Spotřeba vepř. masa na kosti	kg/osoba/rok	40,7	42,0	41,3	-
Dovoz prasat a vepř. masa ^{*)}	tis. tun ž. hm.	154,6	177,7	212,4	256,2
Vývoz prasat a vepř. masa ^{*)}	tis. tun ž. hm.	42,3	51,5	64,6	58,8
Soběstačnost ČR v produkci vepřového masa	%	79,7	78,7	74,0	65,1

Pramen: Celní statistika, ČSÚ, MZe

Poznámka: ^{*)} Po přepočtu na živou hmotnost

Objem zahraničního obchodu s vepřovým masem a živými prasaty (0203 a 0103) (mil. Kč)				
Rok	2006	2007	2008	2009
Dovoz	6 285	7 118	8 565	10 388
Vývoz	1 746	2 048 (70 % na Slovensko)	2 362 (79 % na Slovensko)	2 200 (81 % na Slovensko)
Saldo	- 4 539	- 5 070	- 6 203	- 8 188

Pramen: ČSÚ - Celní statistika

V roce 2009 bylo dovezeno téměř 177 tisíc tun vepřového masa v jednotkové ceně 52,99 Kč za 1 kilogram. Největší podíl na dovozu zaujímal Německo, odkud bylo do České republiky dovezeno 47 % v porovnání celkové hmotnosti.

Vývoz vepřového masa činil v roce 2009 více než 34 tisíc tun. Z tohoto množství vyvezeného masa 83 % směřovalo na Slovensko.

Ministerstvo zemědělství v rámci národních dotačních programů podporuje chovatele prasat. Pomoc se odvíjí od podpor notifikovaných u Evropské komise. V roce 2009 šlo především o podporu udržování a zlepšování genetického potenciálu, speciální poradenství, podporu evropské integrace nevládních organizací a dále o podporu částečné úhrady odvozu a likvidace kadáverů. Podporována byla částečná úhrada prostředků vynaložených na pojištění prasat prostřednictvím PGRLF, a.s. a úhrada vybraných veterinárních úkonů. V rámci pravidel, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotace na projekty Programu rozvoje venkova ČR na období 2007–2013, kterými jsou dotovány mimo jiné i modernizace

podniků, byl přijat systém vyhodnocování projektů pro stavby pro prasata prostřednictvím preferenčních kritérií. V případě zájmu žadatel dotace získal bodové zvýhodnění na předmět projektu určený pro chov prasat a v případě, že se jednalo o budovu/stavbu/technologie pro zapaštěné, březí prasnice a prasničky a prasnice po porodu se zvýhodnění zvýraznilo.

V průběhu roku 2009 byla navržena ministerstvem zemědělství nová podpora, jejíž notifikace se uskutečnila v roce 2009. Účelem je podpora vybraných opatření zaměřených proti rozšiřování vyjmenovaných chorob prasat. Subjektem této podpory jsou chovatelé prasnic, kteří uskuteční ozdravovací program v součinnosti s příslušnou Krajskou veterinární správou. Jde nový dotační program, kterým bude ministerstvem zemědělství v rámci řady cílených programů uskutečněna podpora vybraných činností zaměřených na chovy prasnic od roku 2010 a to výhradně z národních zdrojů, potvrzujícím zájem o toto odvětví.

Drůbež, drůbeží maso a vejce

Drůbež, drůbeží maso

V roce 2009 pokračoval v ČR pokles produkce drůbežního masa a to o cca 4,2 %, výrazně ale stoupl jeho dovoz, proti roku 2008 o 23,8 %. (P.S. Drůbeží maso = jedná se především o kuřata na maso)

Zvýšil se také vývoz, který proti roku 2008 stoupl o 13,2 %. Spotřeba drůbežního masa v ČR je nad evropským průměrem a pohybuje se na úrovni okolo 25 kg na obyvatele a rok. Rozdíl mezi produkcí a spotřebou je kompenzován dovozem. I když poptávka po tomto druhu masa nyní již neroste, ale spíše stagnuje, tak díky jeho cenovým relacím a i snadné kuchyňské úpravě se drůbeží maso řadí na přední místo ve spotřebním koši.

V roce 2009 byla směrnice na ochranu kuřat chovaných na maso č. 43/2007/ES zabudována do českého právního řádu. Pro většinu chovatelů to bude představovat menší organizační a administrativní změny. Pro dozorové orgány to bude znamenat rozšířenou činnost. Ve svém důsledku se ale dá předpokládat, že se dosáhne snížení úhynů kuřat a plošného zlepšení pohody kuřat chovaných na maso. Zavedení směrnice by nemělo mít výrazné ekonomické dopady na chovatele kuřat i vzhledem k tomu, že směrnice bude současně uplatňována v celé Evropské Unii.

Zlepšení životních podmínek se zohledňuje i při hodnocení projektů uplatňovaných v rámci Programu rozvoje venkova, které se v roce 2009 začaly realizovat především v chovech nosnic a v chovech kuřat chovaných na maso.

Bilance výroby, spotřeby drůbeže a ceny kuřat (tis. t ž. hm. a Kč/kg)

Rok	Výroba	Dovoz	Vývoz	Spotřeba	Spotřeba obyv./rok	CZV kuřat	CPV kuřat	SC kuřat
1989	199,0	-	13,2	180,0	13,0	18,50	-	-
1990	210,0	-	21,5	188,0	13,6	18,50	-	-
1991	208,0	-	26,1	177,0	12,2	20,60	34,61	39,07
1992	170,0	0,6	20,8	168,0	12,0	21,31	37,98	43,02
1993	163,1	2,0	14,0	158,0	11,7	22,87	40,56	49,04
1994	165,0	6,4	10,2	160,7	11,6	22,37	44,77	54,60
1995	180,0	11,7	10,2	178,8	13,0	22,22	38,81	46,80
1996	178,0	18,3	10,6	187,2	13,6	23,64	47,32	57,00
1997	190,0	22,6	8,1	206,5	15,3	26,93	51,71	61,57
1998	241,0	16,1	8,1	246,0	17,8	27,58	55,32	66,22
1999	273,0	18,8	6,3	278,5	20,1	22,34	43,03	50,09
2000	294,0	21,6	9,6	307,0	22,2	21,82	43,72	53,63
2001	312,5	20,4	12,5	302,0	23,1	25,82	51,60	63,53
2002	317,0	26,0	16,0	335,0	24,2	21,95	40,98	51,42
2003	304,0	43,5	17,2	329,0	23,8	21,03	38,27	48,50
2004	310,0	72,4	32,9	349,5	25,3	22,11	40,55	52,15
2005	321,7	74,5	36,5	355,0	26,1	21,18	38,06	51,58
2006	305,5	80,6	31,5	356,4	25,9	19,22	35,40	46,80
2007	289,5	70,8	28,6	340,9	24,9	20,98	39,06	53,47
2008	282,5	87,5	30,4	339,1	24,8	22,82	42,58	60,47
2009	270,5	108,4	34,4	343,5	29,9	20,66	40,70	57,68

Pramen: ČSÚ, SDP, celní statistika, Situační a výhledové zprávy

Vysvětlivky: CZV - ceny zemědělských výrobců

CPV - ceny průmyslových výrobců

SC - spotřebitelské ceny

V roce 2005 došlo v ČR k rekordnímu zvýšení spotřeby drůbežího masa na 26,1 kg/obyv/rok a vše nasvědčuje tomu, že to byla pro tuzemské spotřebitele nejvyšší hranice, která asi nebude běžně překračována. Spotřeba byla ovlivněna především příznivou cenou drůbežího masa pro spotřebitele. Pro srovnání - spotřeba drůbežího masa se v zemích EU pohybuje na cca 23 kg/obyv./rok.

V roce 2006 spotřeba drůbežího masa mírně klesla na úroveň pod 26 kg na 25,9 kg/obyvatele.

V roce 2007 až 2008 došlo oproti předcházejícím letům ke snížení spotřeby na úroveň mírně pod 25 kg/obyv/rok (ČSÚ). Na poklesu spotřeby drůbežího masa se podílela nejspíše vyšší spotřebitelská cena, rozšíření sortimentu potravin a snadná dostupnost různých druhů masa a ryb.

V roce 2009 se očekává spotřeba na obdobné úrovni, jako tomu bylo v roce 2007 a 2008, t.j. asi 24,9 kg/obyvatele a pravděpodobně se v následujících letech spotřeba drůbežího masa ustálí na této úrovni.

Samostatnou kapitolou je problematika výskytu salmonel v chovech drůbeže. MZe provádí administrace poskytovaných náhrad za vyhlášená mimořádná veterinární opatření, část chovatelů již měla možnost se s touto problematikou seznámit v praxi.

V roce 2009 bylo v rámci Národního programu tlumení salmonel v chovech drůbeže poraženo, nebo utraceno 664 864 ks nosnic nebo kura domácího v rodičovských chovech a to na 24 hospodářstvích.

Celkem bylo za náhrady proplaceno 38 123 619 Kč.

Vejce

V roce 2008 pokračoval růst produkce vajec o 21 % na 2,6 miliardy kusů, spotřeba vajec na obyvatele a rok se pohybovala na úrovni 350 kusů. Rozdíl mezi nabídkou a poptávkou byl kompenzován zvýšeným dovozem. V roce 2009 vlivem poklesu stavů slepic klesla produkce vajec proti roku 2008 o 14,1 %, zároveň se výrazně zvýšil dovoz vajec a nejenom skořápkových, ale také vaječných hmot. U vývozu vajec došlo v roce 2009 k výraznému navýšení - k 6,5 násobnému nárůstu, takže hmotnostní úroveň zahraničního obchodu s vejci se skoro vyrovnává.

Bilance výroby a spotřeby vajec					(mil. ks)
Rok	Výroba	Z toho samozásobení	Dovoz	Vývoz	Spotřeba
2001	3 190	1 658	45,8	60,6	3 174,2
2002	3 150	1 321	64,3	140,7	3 073,6
2003	2 626	982	117,0	143,0	2 600,0
2004	2 423	944	290,4	175,6	2 537,8
2005	2 148	876	409,7	165,9	2 393,8
2006	2 191	968	989,0	154,3	3 025,7
2007	2 203	958	771,9	372,1	2 602,8
2008	2 647	926	819,2	180,1	3 286,1
2009	2 275	916	1 236,0	1 172,0	2 339,0

Pramen: ČSÚ, MZe

Koeficient pro přepočítání kg na kusy vajec: skořápková vejce 17,4 ks
tekuté vaječné produkty 20 ks
sušené vaječné produkty 72 ks

Dopady směrnice č. 74/1999 na obchod s vejci se projevují již v současné době, kdy vzrůstá dovoz vajec do EU ze třetích zemí. Změna technologií u nosnic bude vyžadovat i změnu spotřebitelských zvyklostí. Produkce vajec z technologií vyhovujících pohodě nosnic bude dražší, což se promítne i do spotřebitelských cen.

Spotřebitelská veřejnost je několik let školená ovlivňována spolky na ochranu zvířat a právě chov nosnic v klecích je terčem jejich kritik. Téměř každoročně je na Ministerstvo zemědělství doručena petice s žádostí o zákaz chovu nosnic nejen v neobohacených, ale i v jakýchkoliv klecích. Aktivity a vliv spotřebitelů a skupin ochránců zvířat na další vývoj se tak zdá být v porovnání s chovateli nosnic výrazně významnější.

Největším dovozcem drůbežího masa do EU zůstávala i v roce 2009 Brazílie a to i přes přetrvávající problémy s vydáváním certifikátů o pravosti. Brazílie zaujímala v tomto roce na dovozech drůbežího masa do EU asi dvoutřetinový podíl (66 %), Thajsko 16 % (obě země 82 %). Situace u vývozu drůbežího masa (kuřat) z EU je poměrně stabilní. V roce 2009 vykázaly vývozy mírný nárůst a překonaly hranici 1 mil. vyvezených tun, především zmrazeného masa. Zvýšení vývozu se neodrazilo v peněžním vyjádření, kde naopak došlo k poklesu. Nejvíce vývozu, již tradičně, směřuje do Ruska, Saudské Arábie, Ukrajiny, Beninu a Hong Kongu. Sektor drůbežího masa v EU byl v roce 2009 čistým vývozcem, stejně jako v předcházejících letech.

Podstatně složitější je situace u konzumních vajec, kde v roce 2009 stouply dovozy vajec do EU o 33 % oproti roku 2008. Potěšující je, že tato hodnota je stále nižší, než úroveň dovozů vajec do EU v letech 2006 a 2007. Hlavními dovozci vajec do EU jsou USA (48%), Argentina (24%) a Indie (13%).

Vývozy vajec z EU vykázaly za rok 2009 20% pokles oproti roku 2008. Došlo k poklesu vývozu především čerstvých vajec a albuminu. Největšími odběrateli evropských vajec jsou Švýcarsko a Japonsko.

V sektoru vajec byla EU v roce 2009 čistým vývozcem, stejně jako v předešlých letech.

Ostatní živočišné komodity

Ovce a kozy

Stavy ovcí se od roku 2008 do roku 2009 snížily ze 183 618 kusů na 183 084 kusů, tj. o 534 kusů, což představuje meziroční pokles o 0,3 %. K mírnému nárůstu došlo v početních stavech koz, které se zvýšily z 16 627 kusů v roce 2008 na 16 674 kusů v roce 2009, tj. o 47 kusů s nárůstem 0,3 %.

V současné době je chována řada plemen ovcí, dovezených v období restrukturalizace tuzemských populací z užitkového zaměření na produkce vlny na produkci masa. Tato plemena jsou vhodná pro diferencované přírodní podmínky České republiky a jejich užitkovost je srovnatelná s výsledky chovatelsky vyspělých zemí EU. Vedle čistokrevné plemenitby je chov ovcí zaměřen rovněž na užitkové formy křížení využívající heterozní efekt u kříženců a jejich odolnosti vůči vlivům počasí, především v pastevních systémech chovu. V roce 2009 bylo podle celní statistiky vyvezeno 35 tun skopového masa, zatímco dovoz činil 475 tun. Vyvezeno bylo 2 322 kusů ovcí a koz, převážně jehňat a dovezeno bylo 56 kusů. Objemy importu a exportu nejsou významné a jsou realizovány především pro účely sezónní poptávky. Přestože zejména staré členské země EU jsou významnými dovozci skopového masa, není významné navýšení exportu ze strany České republiky, zejména vzhledem k nízkým stavům ovcí, v nejbližších letech reálné.

Spotřeba skopového masa je v České republice velmi nízká a pohybuje se na úrovni 0,3 kg na obyvatele/rok. Na porážkách je poráženo pouze kolem 15 % ovcí, jehňat, koz a kůzlat, zatímco v rámci samozásobení je poráženo 85 % jatečných zvířat.

I přes nárůst početních stavů ovcí v posledních letech je zatížení zemědělské půdy těmito zvířaty dosud velmi nízké a značná část trvalých travních porostů v horských a podhorských oblastech zůstává proto nevyužita. Vedle produkce kvalitního masa je chov ovcí nezastupitelný pro udržování oblastí s trvalými travními porosty v kulturním stavu pastvou.

Králíci

Od roku 2000 nastal zlom v produkci králíčího masa. Produkce začala postupně klesat a zároveň se snižovala i spotřeba. Docházelo k poklesu stavů zvířat jak v malochovech, tak stavy v posledních letech klesají i ve farmových chovech.

V roce 2006 proti roku 2005 klesla produkce králíčího masa o 8,4 %, spotřeba se snížila o 15,8 %. Důvodem snížení spotřeby byl rekordně vysoký vývoz králíčího masa, ke kterému napomohly nízké tuzemské hladiny cen.

V roce 2007 pokračoval pokles produkce králíčího masa o 7,8 % a spotřeba stagnovala. V roce 2008 poklesla produkce o cca 10 % a spotřeba o 19 %. Vzhledem k cenovým relacím králíčího masa k ostatním druhům masa klesá poptávka po tomto druhu masa. Dovoz, který se v roce 2008 zvýšil o cca 7 % na pokrytí domácí spotřeby, byl kromě masa realizován i v živých zvířatech, která se v ČR porážela. Dovoz jatečných zvířat byl uskutečňován především z Polska a Slovenska. Vývozy byly realizovány převážně v mase. V roce 2009 pokračoval pokles produkce králíčího masa o cca 17 % na úroveň 32 420 tun ž. hm. V tomto roce byly dovozy realizovány pouze v živých jatečných zvířatech. Dovezlo se jich 583 360 kusů v průměrné jatečné váze 2,70 kg ž. hm.

Spotřeba králíčího masa se v ČR v posledních letech pohybuje od 2,0 kg/obyv./rok do 3,9 kg/obyv./rok. Přes zdánlivě nízkou spotřebu tohoto masa se ČR řadí na přední místa v Evropě. Převážná část domácí spotřeby je zajišťována samozásobením z drobných chovů. V roce 2008 vlivem neustále se snižujících stavů králíků se snížila spotřeba na 2,5 kg/obyvatele/rok, což je pokles o 4 % a v roce 2009 pokles spotřeby tohoto druhu masa pokračoval až na 2,0 kg/obyv./rok. Důvodem byla patrně vyšší cenová hladina králíčího masa v porovnání s cenami ostatních druhů mas na tuzemském trhu.

Králíčí maso patří svým složením k nejhodnotnějším druhům masa. K zemím s nejvyšší spotřebou králíčího masa patří Itálie s téměř 5 kg na osobu a rok.

Spotřeba králíčího masa v ČR v kg na obyvatele a rok

2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009 ¹⁾
3,0	3,0	3,0	3,0	2,9	2,8	2,6	2,6	2,5	2,0

Pramen: ČSÚ

Poznámka: ¹⁾Odhad MZe

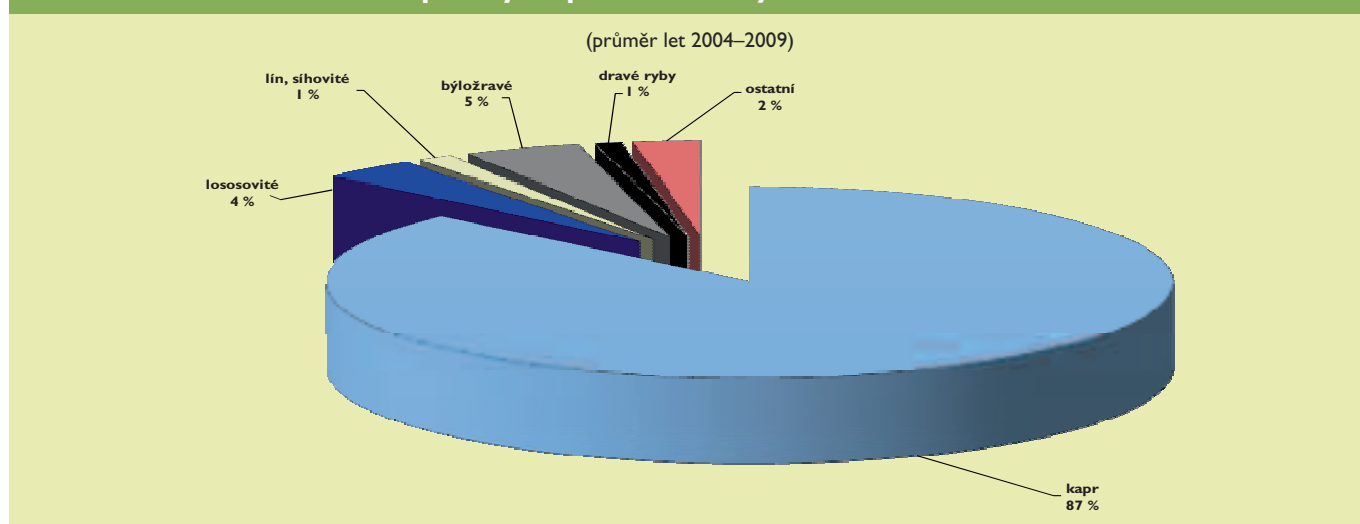
Ryby

V současné době je České republice rybnářství rozčleněno do dvou základních oblastí, a to na produkční rybnářství a dále na hospodaření v rybnářských revírech. Hlavní součástí produkčního rybnářství je rybníkářství, které je provozováno na uměle vytvořených vodních plochách a vykazuje poměrně stabilní výkonnost. Rybníky zároveň slouží nejen k produkci ryb, ale plní významné mimoprodukční funkce v krajině, jako je retence vody, ochrana proti povodním, biologické čištění vody. Dále poskytují úkryty pro hnízdění ptactva, ochranu pro zvěř, plní rekreační poslání, ekostabilizační funkce a přispívají k zachování biodiverzity. Kromě rybníků jsou u nás ryby chovány ve speciálních zařízeních, kde se především jedná o chov lososovitých ryb, především pstruha duhového.

Na území České republiky je evidováno více než 24 tisíc rybníků a vodních nádrží (s retenční kapacitou 420 mil. m³ vody), což představuje přibližně 52 tis. ha vodní plochy. Z toho je 42 tis. ha využito k chovu ryb. V rybnících je již několik let dosahováno úrovně v průměru kolem 470 kg/ha ryb. Součástí odvětví je rovněž rekreační a sportovní rybnářství uskutečňované na vodních plochách státem vyhlášených jako rybnářské revíry. Počet rybnářských revírů na území ČR přesahuje 2 000 s výměrou přibližně 42 tis. ha. Rekreačním rybnářstvím se zabývá 350 tis. registrovaných členů všech rybnářských svazů, kteří vylovili v roce 2009 podle odhadu cca 4,2 tis. t ryb.

Celkem působí na území České republiky asi sto podniků zabývajících se produkcí sladkovodních ryb. Druhové zastoupení tržních ryb je v čase poměrně stabilní. Nejčastěji chovanou rybou v produkčním rybnářství je kapr, následuje chov býložravých ryb (tolstolobik, amur bílý), lososovitých ryb (zejména pstruh duhový a siven americký), lína obecného a dravých ryb (štika, candát, sumec, úhoř). Chov dalších rybích druhů je realizován pouze v malých objemech.

Graf 8.5/01 - Druhové zastoupení ryb v produkčním rybníkářství ČR

Pramen: ČSÚ

Roční produkce tržních ryb v ČR byla během posledních deseti let stabilní a pohybovala se v rozmezí 18,8 tis. t ž. hm. až 20,5 tis. t ž. hm. V roce 2009 dosáhla tržní produkce ryb 20,1 tis. t ž. hm. a proti roku 2008 klesla o 1,5 % (tj. o 0,3 tis. t). Více než 96 % tržních ryb pochází z rybníčních chovů a zbytek připadá na ryby chované ve speciálních zařízeních nebo v přehradách. Produkce ryb ze speciálních zařízení v roce 2009 dosáhla 653 t. V celkové produkci tržních ryb tradičně dominuje kapr, kterého se v roce 2009 vyprodukovalo 17,3 tis. t. Úroveň nabídky této ryby je v rovnováze s požadavky domácího a zahraničního trhu. Přibližně polovina objemu z ročního výlovu kapra je prodána na domácím trhu, především v podobě živé ryby. O kaprovi lze hovořit jako o sezónní rybě, neboť přibližně 65 % produkce se podle údajů Rybnářského sdružení ČR prodá koncem roku, zejména v prosinci v souvislosti s vánočními svátky.

Produkce ryb z rybníků a dalších rybochovných zařízení					tis. t. ž. hm.
Ukazatel	2006	2007	2008	2009	Index 09/08 (%)
Produkce	20,4	20,4	20,4	20,1	98,5
v tom - vývoz	9,9	10,0	9,8	10,5	107,1
zpracování	1,9	1,9	1,7	1,6	94,1
Spotřeba na osobu v kg/rok¹⁾	1,35	1,4	1,32	1,38	104,5

Pramen: Rybnářské sdružení České republiky, Statistika zahraničního obchodu ČSÚ, ÚZEI

Poznámka: ¹⁾Spotřeba sladkovodních ryb v kg/obyv. Irok, rok 2009 kvalifikovaný odhad RS ČR

Na vlastní rybářskou produkci navazuje zpracování ryb. Ročně se v ČR zpracuje 811 % tržní produkce sladkovodních ryb. V roce 2009 bylo zpracováno 1 595 t ryb v živé hmotnosti, což představovalo 8,0 % tržní produkce sladkovodních ryb.

Zahraniční obchod se sladkovodními rybami vykázal v ČR v roce 2009 aktivní objemovou i finanční bilanci ve výši 10,2 tis. t a 531,1 mil. Kč. V roce 2009 bylo z ČR vyvezeno více než 52 % tržní produkce živých sladkovodních ryb. Export byl ve srovnání s rokem 2008 vyšší o 7,1 % (o 0,68 tis. t) a dosáhl 10,5 tis. t ž. hm. Vývoz kapra v roce 2009 ve srovnání s rokem 2008 vzrostl o 5,6 % (0,4 tis. t) na 9,0 tis. t za průměrnou cenu 49,20 Kč/kg ž. hm. (v roce 2008 to bylo 49,99 Kč/kg ž. hm.). Dovoz živých sladkovodních ryb do ČR byl v předchozích letech ve srovnání s vývozem zanedbatelný a v průměru let 2004 2009 dosahoval 0,53 tis. t. V roce 2009 se jejich import meziročně se snížil o 14,6 % na 0,36 tis. t. Hlavním dodavatelem sladkovodních ryb do ČR v roce 2009, především pstruhů (91 % z celkových dovozů), bylo Slovensko a Itálie s ročním objemem 0,19 tis. t, resp. 0,12 tis. t.

Spotřeba ryb v ČR, zahrnující jak sladkovodní, tak mořské ryby, se pohybuje kolem 5,7 kg/obyv./rok, z toho spotřeba sladkovodních ryb byla v průměru let 2004 2009 přibližně 1,6 kg/obyv./rok. V roce 2009 dosáhla podle odhadu Rybářského sdružení ČR spotřeba sladkovodních ryb u nás 1,38 kg/obyv./rok, což představovalo ve srovnání s rokem 2008 její mírné zvýšení o 4,5 %, tj. o 0,06 kg.

Se vstupem ČR do EU došlo k rozšíření možností čerpání podpor do rybářského sektoru. V současné době jsou především využívány následující podpory:

Národní resortní podpory týkající se akvakultury a sladkovodního rybolovu: Kontrola užitkovosti, Speciální poradenství pro živočišnou výrobu, Školní závody, Podpora mimoprodukčních funkcí rybníků a Genetické zdroje.

Operační program Rybářství 2007 2013, kde mohou rybáři čerpat finanční prostředky v rámci prioritní osy 2 – Akvakultura na investice do produkce akvakultury, vyrovnávací platby na zlepšení vodního prostředí, opatření v oblasti zdraví ryb a investice do zpracování ryb a uvádění na trh. V rámci osy 3 – Opatření ve společném zájmu se dotace týká rozvoje nových trhů, propagačních kampaní a pilotních projektů (kap. 2.1.2 OP Rybářství).

Včely

Včelařství patří v ČR k významnému odvětví živočišné výroby, které má v zemi dlouholetou tradici. Přínos tohoto odvětví spočívá nejen v produkci medu a dalších produktů včel (např. mateří kašička, včelí vosk, propolis a včelí jed), ale významný přínos má toto odvětví v opylování jak kulturních, tak volně rostoucích rostlin.

Česká republika je v produkci medu jako jedna z mála zemí EU soběstačná. V EU je spotřeba medu daleko vyšší než produkce, takže téměř polovinu spotřeby medu je nutno krýt dovozy ze třetích zemí. Český trh je naopak domácí surovinou dobře zásoben a více medu vyváží, než dováží.

Rok 2009 byl v sektoru včelařství charakterizován meziročním nárůstem stavů včelstev a produkce medu a vyšším výnosem medu na včelstvo.

Rozložením včelstev je ČR celoplošně relativně dobře pokryta. Z hlediska počtu včelstev na jednoho včelaře výrazně převažují zájmoví chovatelé, tedy malovčelaři. K 31. 12. 2009 bylo podle údajů Českého svazu včelařů (dále jen ČSV) na území České republiky evidováno 46 033 chovatelů. Členy ČSV - nejvýznamnější organizace zastupující včelaře a hájící jejich zájmy, bylo 97 % (tj. 44,8 tis.) chovatelů včel. Počet včelařů se poprvé po několika letech v roce 2009 meziročně zvýšil o 0,9 % tj. o 429 včelařů. Na jednoho včelaře připadalo v roce 2009 v průměru 10,82 včelstev, v roce 2008 byl tento údaj o 7,0 % nižší.

V ČR dochází v posledních letech k rostoucí koncentraci chovu včel u větších chovatelů. Za profesionální chovatele je podle pravidel EU možno považovat včelaře vlastnictvího 150 a více včelstev. V roce 2009 bylo v ČR registrováno 97 těchto chovatelů s počtem zazimovaných včelstev 23,7 tis., což představovalo v průměru 168 včelstev na jednoho profesionálního chovatele. Proti roku 2008 se počet profesionálních včelařů v ČR zvýšil o 16,9 %, tj. o 14, ale klesl průměr včelstev na chovatele o 28,5 %. Na území ČR působilo v roce 2009 celkem 92 šlechtitelských chovů rozchovávajících výhradně včelu kraňskou. V těchto chovech bylo v roce 2009 odchováno celkem 40,8 tis. matek (v roce 2008 to bylo 33,1 tis. matek).

Stavy včelstev se podařilo díky podpoře státu, ale i EU, stabilizovat. Nejkritičtější však byla situace v roce 2008, kdy počty včelstev v ČR meziročně klesly o 11,3 % (tj. o 59,0 tis. ks) na 461,9 tis. Jejich výrazné snížení bylo zapříčiněno výskytem epidemie onemocnění varroózy v roce 2007. V roce 2009 se podařilo stavy včelstev meziročně zvýšit o 8,0 %, tj. o 36,9 tis. na 497,9 tis., mimo jiné vlivem zvýšené podpory státu vyplacené včelařům již v roce 2008.

Produkce medu v roce 2009 meziročně vzrostla o 13,0 % na 6 891 t a zároveň došlo k nárůstu průměrného medného výnosu na včelstvo o 3,0 % na 13,84 kg. Většina produkce medu v ČR je prodána včelaři přímo zákazníkům. V obchodních řetězcích naopak převládají medové směsi z dovozu. Takzvaný prodej ze dvora se v uplynulých dvou letech (2008 a 2009) zvýšil, zejména z důvodů změny veterinárních předpisů, které zjednodušily jeho podmínky. Včelaři tak mohou prodávat med v celém regionu, nikoliv jen v místě bydliště.

Stavy včelstev, produkce medu a počet včelstev na včelaře v ČR

Ukazatel	2006	2007	2008	2009	Index 09/08 (%)
Počet včelstev celkem (ks)	525 560	520 084	461 086	497 946	108,0
Prům. počet včelstev na včelaře (ks)	10,8	10,84	10,11	10,82	107,0
Produkce medu (t)	9 081	8 467	6 078	6 891	113,4

Pramen: Český svaz včelařů

Domácí spotřeba medu dosahovala v roce 2009 přibližně 6,4 tis. t a ve srovnání s rokem 2008 klesla o 0,6 tis. t. V roce 2009 činil stupeň soběstačnosti 108 %.

Jedním z faktorů, který nepříznivě ovlivňuje české včelařství, je relativně nízká spotřeba včelích produktů, zvláště medu. Spotřeba medu v ČR dosahuje přibližně 0,7 kg/obyv./rok. Snahou je její zvýšení, a to kromě tradičního balení medu i rozšířeným sortimentem výrobků, které obsahují med, např. směsi ovoce s medem, masné výrobky (šunky, paštiky), pekárenské výrobky (perníčky a jiné pečivo) a různé druhy medoviny.

Saldo zahraničního obchodu s včelím medem se v ČR každoročně snižuje, přesto je stále kladné. V roce 2009 dosahovalo v objemovém vyjádření 554,1 t a v hodnotovém 3,5 mil. Kč. Ve srovnání s rokem 2008 se však snížilo o 513 t a o 11,0 mil. Kč. Výrazné snížení finančního salda bylo mimo jiné ovlivněno rozdílem mezi dovozní a vývozní cenou medu. Do ČR byl dovážen med za průměrnou hodnotu 64,33 Kč/kg a vyvážen za 51,51 Kč/kg, tedy o 20 % levněji. Dovoz medu v roce 2009 meziročně klesl o 9,0 %, tj. o 189,6 t na 1 918 t. Hlavními importéry bylo Německo, Ukrajina, Chile a Slovensko, odkud bylo nakoupeno 67 % (1 283 t) z celkového dovozu. V roce 2009 bylo z ČR vyvezeno 2 463 t medu v hodnotě 126,9 mil. Kč. Meziročně došlo k jeho snížení o 22,0 %, tj. o 704 t. Největším odběratelem českého medu bylo Německo (809,7 t), Polsko (579 t), Rumunsko (381 t) a Slovensko (325,6 t). Do těchto čtyř zemí bylo v roce 2009 prodáno 85,1 % z celkového vývozu medu.

Včelařství je v ČR podporováno jak formou národních podpor (state aid), tak ze zdrojů EU formou tříletých včelařských programů. Na základě zákona č. 252/1997 Sb. o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů, byla v roce 2009 poskytnuta národní dotace I.D. směřovaná na zabezpečení opylování zemědělských hmyzosubných rostlin. Celkem bylo na 495,9 tis. včelstev vyplaceno 69,9 mil. Kč, což představovalo subvenci na včelstvo v hodnotě 141 Kč.

Rozhodnutím Komise ES ze dne 14. 8. 2007 byl schválen další včelařský program na období 2008–2010, kde míra spolufinancování EU činí pro rok 2008 – 998,0 tis. €, 2009 1 059,8 tis. € a na rok 2010 1 065,0 tis. €. Novelizováno bylo i prováděcí nařízení vlády č. 197/2005 Sb., o stanovení podmínek poskytnutí dotace na provádění opatření ke zlepšení obecných podmínek pro produkci včelařských produktů a jejich uvádění na trh pod č. 285/2007 Sb. Novelizace umožnila snížení limitů investovaných částek pro pořízení zařízení v rámci opatření „technická pomoc“ a „kočování“. Tím došlo k výraznému zpřístupnění dotací také pro menší chovatele.

Přehled čerpání tříletého programu dotací podle opatření

tis. Kč

Ukazatel	2006	2007	2008	2009	Index 09/08 (%)
Technická pomoc	7 040	10 862	24 167	26 792	110,9
Boj proti varoáze	9 267	10 522	13 816	10 198	73,8
Racionalizace kočování	3 108	4 287	7 844	10 765	137,2
Rozbory medu	324	550	505	471	93,3
Obnova včelstev	5 778	6 231	8 526	8 705	102,1
Celkem čerpáno	25 518	32 434	54 859	56 931	103,8
Možnost čerpání	38 600	45 720	54 860	56 962	103,8
Čerpání (%)	66,0	71,0	100,0	100,0	x

Pramen: Český svaz včelařů

Na konci roku 2009 bylo SZIF vyplaceno chovatelům včel v rámci tříletého programu na tato opatření celkem 54,96 mil. Kč, a to 50 % ze zdrojů EU a 50 % ze zdrojů ČR.

Koně

Chov koní, ačkoli plní i jiné funkce než chov ostatních hospodářských zvířat, spadá jednoznačně do oblasti zemědělské výroby. Podle plemenářského zákona č. 154/2000 Sb., je kůň nadále hospodářským zvířetem.

Ke konci roku 2009 bylo v ústřední evidenci koní evidováno přes 71 tis. ks koní. Jejich počet se od roku 1996 v naší republice stále zvyšuje. Nejrozšířenějším plemenem je český teplokrevník. Dalšími početnými plemeny koní chovanými v ČR jsou anglický plnokrevník, chladnokrevná plemena – českomoravský belgický kůň, norik, slezský norik, dále klusák, slovenský teplokrevník, starokladrubský kůň, huculský kůň, hafling a další.

V ČR se v roce 2009 vedla plemenná kniha pro 20 plemen koní. Organizací, které vedou plemenné knihy a které se označují jako uznaná chovatelská sdružení, je celkem 12. Českými plemeny jsou starokladrubský kůň, český teplokrevník, českomoravský belgický kůň, slezský norik, český sportovní pony, moravský teplokrevník a kůň Kinský. Z toho jsou starokladrubský kůň, českomoravský belgický kůň a slezský norik zařazeni do tzv. **genetických zdrojů**. K těmto speciálně chráněným plemenům náleží ještě populace huculského koně, jehož významná část je chována právě v ČR.

Nejvíce plemen, celkem devět, zastupuje Asociace svazů chovatelů koní ČR, o.s., která je také chovatelským sdružením, které zastupuje nejvíce chovatelů koní.

Speciální úlohu v chovu koní plní tři státní podniky a to Národní hřebčín Kladruby n. L., Zemský hřebčinec Písek a Zemský hřebčinec Tlumačov.

Podle plemenářského zákona č. 154/2000 Sb., je každý chovatel koně povinen zajistit označení a zaregistrování koně do ústřední evidence. Od 1. 1. 2005 musí každého koně doprovázet identifikační dokument – průkaz koně, který vydává osoba pověřená vedením ústřední evidence. Od 1.7.2009 je podle evropské legislativy povinné označování koní čipováním.

EKOLOGICKÉ ZEMĚDĚLSTVÍ

Základní statistické údaje k 31.12.2009

Pravidla v oblasti ekologického zemědělství jsou dána především evropskou legislativou ekologického zemědělství. Do 31.12.2008 platilo nařízení Rady (EHS) 2092/91 o ekologickém zemědělství. Dnem 1.1.2009 bylo toto nařízení zrušeno a platí zcela nová evropská legislativa ekologického zemědělství. Konkrétně jde o nařízení Rady (ES) č. 834/2007 o ekologické produkci a označování ekologických produktů a o zrušení nařízení Rady (EHS) 2092/91 a prováděcí nařízení Komise (ES) 889/2008, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) 834/2007. Soubor nové legislativy doplňuje nařízení Komise (ES) 1235/2008, kterým se stanoví prováděcí pravidla pro dovoz biopotravin ze třetích zemí a nařízení Komise 710/2009, kterým se upravují podmínky v oblasti ekoakvakultury.

Dále platí národní legislativa, zákon č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství, který upravuje především proces registrace pro ekologické zemědělství, kontrolní systém a systém sankcí za porušení pravidel ekologického zemědělství.

Počet ekologických zemědělců za rok 2009 rapidně narostl. K 31. 12. 2009 jich hospodařilo již 2 689, a to na výměře téměř 400 000 ha, což představuje podíl 9,38% z celkové výměry zemědělské půdy. Stabilně se zvyšuje výměra orné půdy, zvyšuje se výměra vinic a sadů v ekologickém zemědělství, do režimu ekologického zemědělství se dostaly první chmelnice. Počet ekofarek se tak zvýšil za rok 2009 o 50%, počet výrobců biopotravin již přesáhl 500 provozoven.

Srovnání základních statistických ukazatelů EZ

	31. 12. 2008	31. 12. 2009	Nárůst za leden–prosinec 2009	Nárůst za leden–prosinec 2009 (%)
Počet výrobců biopotravin	410	501	91	22
Počet ekofarek	1 802	2 689	887	49
Výměra zemědělské půdy v ekologickém zemědělství (ha)	338 722	398 407	59 685	18
Podíl ekologického zemědělství na celkové výměře zemědělské půdy (%)	7,97	9,38	1,41	---
Výměra orné půdy (ha)	34 990	44 906	9 916	28
Výměra trvalých travních porostů (ha)	278 913	329 232	50 319	18
Výměra trvalých kultur (sady) (ha)	2 777	3 678	901	32
Výměra trvalých kultur (vinice) (ha)	408	645	237	58
Výměra trvalých kultur (chmelnice) (ha)	0	8	8	---
Ostatní plochy (ha)	21 634	19 890	-1 744	-8

Pramen: MZe

Státní podpora ekologického zemědělství

MZe podporuje ekologické zemědělství již od roku 1998, a to podporou na plochu zařazenou do ekologického zemědělství. Od roku 2007 ale MZe zavedlo zcela nové podpůrné nástroje pro rozvoj ekologického zemědělství, produkce biopotravin i informování spotřebitele.

Podpora ekologických zemědělců

Tradiční podpora pro ekologické zemědělce, dotace na plochu zařazenou do přechodného období, nebo ekologického zemědělství, byla v roce 2009 vyplácena z Programu rozvoje venkova 2007–2013 (PRV), kde je ekologické zemědělství jedním z tzv. agroenvironmentálních opatření. Podpora se liší podle obhospodařované kultury, výše dotace byla v roce 2009 v porovnání s předchozími lety následující:

Porovnání podpor pro ekologické zemědělce z PRV v roce 2009 s předchozími lety

Kultura	2004–2006 (HRDP) (Kč/ha)	2009 (PRV) (Kč/ha)
Orná půda	3 520	4 158
Trvalé travní porosty	1 100	1 905/2 387*
Zelenina a speciální byliny na orné půdě	11 050	15 129
Trvalé kultury (sady, vinice)	12 235	22 774

Pramen: MZe

* sazba pro 100% ekologické zemědělce bez souběžné konvenční produkce

Vyplacené finanční prostředky v rámci agroenvironmentálního opatření „Ekologické zemědělství“ - dotace na plochu zařazenou do ekologického zemědělství nebo přechodného období v letech 1998–2008

Rok	Vyplacené finanční prostředky (Kč)
1998	48 091 000
1999	84 168 000
2000	89 101 971
2001	167 966 104
2002	210 861 131
2003	230 810 809
2004	292 200 000
2005	285 828 855
2006	304 995 064
2007	536 410 176
2008	687 594 517

Pramen: MZe

Od roku 2007 začalo být ekologické zemědělství podporováno nejenom v rámci dotace na plochu v Ose II PRV, ale také výrazným bodovým zvýhodněním ekologických zemědělců při hodnocení investičních projektů v rámci Osy I a III PRV. Ekologičtí zemědělci tak měli mnohem vyšší šanci, že jejich projekt bude schválen a financován. V Ose I byly ekologičtí zemědělci bodově zvýhodněni v rámci Opatření „Modernizace zemědělských podniků“ a „Zahájení činnosti mladých zemědělců“, v Ose III v rámci opatření „Podpora cestovního ruchu“ (agroturistika) a „Diverzifikace činností nezemědělské povahy“.

Podpora výrobců biopotravin

Podobně jako ekologičtí zemědělci, i výrobci biopotravin byli bodově zvýhodněni v Ose I PRV v rámci opatření „Přidávání hodnoty zemědělským i potravinářským produktům“. V rámci tohoto opatření byli podpořeni i faremní zpracovatelé biopotravin. Výrobci biopotravin tak měli možnost s podporou státu investovat do výstavby nebo rekonstrukce prostor na výrobu nebo skladování biopotravin, nebo do marketingu biopotravin.

Výraznému nárůstu počtu výrobců biopotravin přispěla také zvýšená poptávka spotřebitelů, která přesvědčuje stále více zpracovatelů, že produkce biopotravin je dobrá podnikatelská příležitost.

Trh a obchod s biopotravinami

Češi za biopotraviny v roce 2008 utratili zhruba 1 800 milionů korun, což odpovídá meziročnímu nárůstu o 40 procent. Průměrná spotřeba biopotravin na osobu v roce 2008 činila 176 Kč, podíl biopotravin na celkové spotřebě potravin poprvé je 0,75%. Podíl biopotravin z dovozu činil 57%, což znamená meziroční pokles o 5%.

Nejvíce biopotravin (za 1 332 mil. Kč.) nakoupili spotřebitelé v ČR v supermarketech a hypermarketech a drogistických řetězcích. Maloobchodní řetězce tak měly podíl na trhu 74%. Přímo na farmách nebo tržističích se prodaly biopotraviny za cca 25 mil. Kč, v gastronomických zařízeních za 11 mil. Kč.

Výsledky průzkumu trhu s biopotravinami

V rámci státní informační kampaně 2008–2010 byl v listopadu 2008 proveden průzkum trhu. Z tohoto průzkumu vyplynulo, že biopotraviny se stávají samozřejmostí při nákupu českých spotřebitelů. Biopotraviny kupuje 39% spotřebitelů, z toho 14 % pravidelně (alespoň jednou týdně). Národní logo BIO, kterým se biopotraviny označují, zná již 54% spotřebitelů, prodejce biopotravin ve svém okolí zná již 74% spotřebitelů.

Poslední obdobný průzkum MZe proběhl v červenci 2006, v té době kupovalo biopotraviny pouze 29% spotřebitelů, z toho 3% pravidelně, logo BIO znalo pouze 23% spotřebitelů. Největší překážka pro nákup biopotravin byl v roce 2006 nedostatek informací, v současné době již tato překážka v podstatě neexistuje. Stablní překážkou tak zůstává pouze cena biopotravin. Cenu biopotravin je nutné chápat jako přirozený regulační mechanismus rozvoje trhu s biopotravinami, který zaručuje, že tento rozvoj bude postupný a bude probíhat v souladu s nabídkou dané komodity na trhu.“

Spotřebitelé nejvíce kupují mléčné biovýrobky, pečivo, ovoce a zeleninu. Pokud v roce 2006 znalo ve svém okolí prodejce biopotravin pouze 22% spotřebitelů, v současné době je to již 74%! Stejně tak v roce 2006 znalo ve svém okolí ekofarmáře pouze 6% spotřebitelů, v současné době je to 15%.

Billboardy kampaně zná 27% respondentů, inzerci v časopisech zaznamenalo 20% respondentů.

Srovnání výsledků hlavních postojů a znalostí spotřebitelů v letech 2006 a 2008

Postoj spotřebitelů	Červenec 2006 (%)	Listopad 2008 (%)	Nárůst (%)
Kupuji biopotraviny	29	39	+10
Kupuji biopotraviny pravidelně	3	14	+11
Cena je pro mě největší překážkou pro nákup biopotravin	31	29	-2
Nedostatek informací je pro mě největší překážkou pro nákup biopotravin	32	2	-30
Vím, jak se biopotraviny označují, znám národní BIO logo	32	54	+22
Znám ve svém okolí ekologického farmáře	6	15	+9
Znám ve svém okolí prodejce biopotravin	22	74	+52

Pramen: MZe

Dotační titul I R.b. – Podpora restrukturalizace ekologických ovocných sadů

Tento dotační titul byl v roce 2009 v rámci „Zásad“ vyhlášen poprvé. Bylo přijato 6 žádostí o dotaci a finančně bylo podpořeno 5 žádostí, v jednom případě žadatel nesplnil podmínky pro udělení dotace. Celková výměra nově vysázených ekologických sadů byla 17,55 ha, celkový objem vyplacených finančních prostředků byl 1 755 000 Kč, to znamená, že každý hektar nově vysázeného ekologického sadu byl podpořen částkou 100 000 Kč. Účel dotace byl splněn, podpora přispěla k nárůstu plochy nově založených ekologických sadů o 17,55 ha.

BIOPALIVA

Výrobní kapacity

Methylestery mastných kyselin řepkového oleje MEŘO – FAME (ČSN EN 14214 – 2009)

Ke konci roku 2008 dosahovaly celkové výrobní kapacity MEŘO–FAME něco málo přes 312 tis. t, pokud se kalkuluje třisměnný provoz 330 dní v roce. Rozhodující výrobci byly společnosti Setuza, a.s., do které byly zahrnuty závod Olomouc (39 000 t), Mydlovary (13 000 t) a Ústí nad Labem (100 000 t), dále AGROPODNIK, a.s. Jihlava (70 000 t) a Primagra, a.s. Milín (35 000 t). Ostatní výrobci, jejichž podíl na celkové deklarované kapacitě nepřevyšoval 15 % (rozsah jmenovité produkce od 700 do 17 000 t) z důvodu konkurenceschopnosti upouštěli od výroby MEŘO–FAME a orientovali se pouze na lisování řepky olejné.

V roce 2009 zahájily provoz dva noví výrobci MEŘO – FAME. Od 1. 1. 2009 to byla společnost Oleo Chemical, a.s. Liberec s kapacitou 70 000 t FAME–MEŘO a od 1. 7. 2009 společnost Preol, a.s. Lovosice (člen skupiny Agrofert) s kapacitou 100 000 t FAME–MEŘO.

Přehled rozhodujících výrobců MEŘO–FAME v roce 2009 ukazuje tab. I.

Výrobní kapacity MEŘO (FARME) v ČR v roce 2009 (využití 330 dní za rok v třisměnném provozu)

	Rok zahájení výroby/rok navýšení kapacity	Roční produkční kapacita MEŘO – FAME (t)	Rozhodující použitá surovina
AGROPODNIK, a.s. Jihlava	2004 ²⁾	70 000	řepka olejná
Oleo Chemical, a.s. Liberec	2009 ¹⁾	70 000	řepkový olej
Primagra, a.s. Milín	2007 ²⁾	35 000	řepka olejná
Preol, a.s. Lovosice	2009 ¹⁾	100 000	řepka olejná
STZ, a.s. Ústí/n. L.	2007 ¹⁾	100 000	řepka olejná
Ostatní	-	50 000	řepka olejná
CELKEM	-	425 000	-

Pramen: MZe

Poznámka: ¹⁾ rok zahájení výroby

²⁾ rok navýšení kapacity

Bioethanol (ČSN EN°15376 – 2009)

Produkční kapacity, doba zahájení provozu a základní použitá surovina pro výrobu bioethanolu jako složky automobilových benzinů uvádí následující tabulka.

Bioetanolové lihovary v ČR a jejich roční kapacita				
Název společnosti	Datum zahájení výroby	Roční produkční kapacita		Základní použitá surovina
		hl	t	
Agroetanol TTD, a. s. (lihoval Dobrovice)	říjen 2006	1 000 000	79 000	cukrová řepa
PLP, a. s. (lihoval Trmice)	listopad 2007	1 000 000	79 000	obiloviny, kukuřice
Ethanol Energy, a. s. (lihoval Vrdu)	říjen 2007	700 000	55 200	obiloviny, kukuřice
Korfil, a. s. (lihoval Hustopeče)	srpen 2008	1 000 000	79 000	obiloviny
CELKEM		3 700 000	292 200	

Pramen: Svaz lihovalů ČR, 2008

Produkce biopaliv v roce 2009**MEŘO–FAME a SMN 30 (ČSN 65 6508 – 2009)**

V tabulce níže je uvedena bilance MEŘO–FAME a směsné motorové nafty s min. 31 % m/m MEŘO (SMN 30) v letech 2003–2009, zahrnující produkci, dovoz, vývoz a způsob využití. V roce 2009 se v ČR vyrobilo cca 154 923 t MEŘO. Z tohoto množství se vyvezlo 24 221 t MEŘO, přičemž nejvyšší vývoz byl do Polska a dále v podstatně menší míře do Rakouska a na Slovensko. Dovoz FAME v roce 2009 – celkem 10 866 t – z Rakouska, Německa, Holandska, Polska a Slovenska byl obdobně jako v letech 2001–2007 nižší než vývoz.

Bilance výroby MEŘO ¹⁾ a SMN 30 ²⁾ v letech 2003 až 2009							
Položka	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Dotované MEŘO (t)	69 984 ³⁾	46 628 ³⁾	3 169 ³⁾	9 367	-	-	-
MEŘO bez dotací (t)	-	-	-	9 896	2 578	-	125 ¹⁾
Dotovaná SMN 30 ⁷⁾ pro domácí trh (tis. l)	256 539	170 924	11 617	34 338	-	19 428	22 945
Výroba MEŘO celkem (t)	113 476	85 144	126 894 ⁵⁾	110 152 ⁵⁾	81 806	75 173	154 923
Výroba SMN 30 celkem (tis. l)	256 745 ⁴⁾	170 924	11 617	45 100 ⁴⁾	-	19 428	22 945
Dovoz MEŘO (t)	56	3 120	7 811 ⁵⁾	22 973 ⁵⁾	8 338 ⁵⁾	43 657	10 866
Vývoz MEŘO (t)	43 492	41 636	131 536 ⁵⁾	110 926 ⁵⁾	53 572 ⁵⁾	33 588	33 588
Výrobní kapacity (t)	156 000			205 000		340 000 ⁶⁾	312 000 ⁶⁾

Pramen: MZe

Poznámky:

¹⁾ Kód položky MEŘO: 3824909970

²⁾ Kód položky SMN 30: 3824909980

³⁾ Pramen: SZIF Praha

⁴⁾ Zahrnuje vývoz SMN 30

⁵⁾ Pramen: ČSÚ, MPO - Eng (MPO) 6–12

⁶⁾ Od 1. 7. 2007 - využití 330 dní za rok v třísměnném provozu

⁷⁾ Pouze daňové zvýhodnění

Vedle zajišťování povinného minimálního množství biopaliv v pohonných hmotách na daňovém území ČR (zákon č. 180/2007 Sb.) byla v roce 2009 zvýhodněna směsná motorová nafta s podílem min. 31 % V/V MEŘO - FAME a od 1.10. i MEŘO–FAME a řepkový olej pro pohon motorů upravených na rostlinné oleje (ČSN 65 6516 - 2007).

Při zohlednění dovozu, vývozu, počátečních a konečných zásob byla skutečná hrubá spotřeba MEŘO–FAME na trhu v ČR v roce 2009 cca 141 262 t, z toho bylo cca 6 259 t použito k výrobě cca 22 945 tis. l (cca 19 400 t) SMN 30 a cca 125 t MEŘO jako čisté palivo vznětových motorů.

V následující tabulce je uvedena výroba MEŘO a orientační podíl řepky olejné zpracované na MEŘO z celkové produkce v marketingových letech (marketingový rok začíná 1. 7. a končí 30. 6. následujícího roku) 2005/2006 až do první poloviny 2009/2010.

Tuzemská výroba MEŘO a orientační podíl řepky olejné zpracované na MEŘO z celkové produkce v marketingových letech 2005/2006 až polovina 2009/2010

Ukazatel	2005/2006	2006/2007	2007/2008	2008/2009	½ 2009/2010
Sklizňová plocha řepky olejné ¹⁾ (ha)	267 160	292 247	337 500	356 924	338 633
Produkce řepky olejné ¹⁾ (t)	769 377	880 172	1 032 000	1 048 943	1 128 120
Výroba MEŘO (t)	126 700 ²⁾	82 520 ³⁾	86 525 ³⁾	108 315 ³⁾	84 933 ³⁾
Orientační množství řepky olejné zpracované na MEŘO ²⁾ (t)	354 760	231 056	242 270	292 460	299 320
Podíl řepky olejné zpracované na MEŘO z celkové produkce (% m/m)	46,1	26,3	23,5	27,9	20,3

Poznámky:

¹⁾ Pramen ČSÚ

²⁾ Šetření SVB, VÚZT Praha

³⁾ MPO - Eng (MPO) 6-12

BIOETHANOL

Od 1. 1. 2009 vznikla u osoby uvádějící motorové benziny do volného daňového oběhu na daňovém území ČR zákonná povinnost zajistit, aby v pohonných hmotách (motorových benzinech) bylo obsaženo i minimální množství biopaliv (bioethanolu) a to ve výši 3,5 % V/V.

Celkově bylo v roce 2009 vyrobeno cca 89 625 t bioethanolu. Z tohoto množství bylo cca 50 953 t vyvezeno. Dovoz činil 32 939 t.

Bilance bioethanolu v ČR v letech 2008 a 2009

	2008	2009
Výroba	60 236 t	89 625 t
Dovoz	20 404 t	32 939 t
Vývoz	31 909 t	50 953 t
Počáteční zásoby	9 195 t	7 205 t
Konečné zásoby	7 205 t	3 880 t
Hrubá dodávka	50 721 t	74 936 t

Pramen: MPO - Eng (MPO) 6-12

V další tabulce je uvedena orientační potřeba cukrové řepy nebo obilovin (pšenice) pro výrobu bioethanolu v roce 2009 ve srovnání s rokem 2008.

Orientační množství obilovin (pšenice) a cukrové řepy zpracované na produkci palivového bioethanolu v roce 2008 a 2009

	2008	2009
Výroba bioethanolu v ČR	60 236 t	89 625 t
Orientační poměr využití surovin*	cukrová řepa : obiloviny (pšenice) 60 : 40	
Orientační množství obilovin (pšenice)	79 397 t	118 890 t
Orientační množství cukrové řepy	426 708 t	634 891 t

* Podle Svazu lihovarů ČR

Poznámka: Hustota bioethanolu 789,4 kg.m⁻³, průměrná bilanční spotřeba cukrové řepy 932 kg.(100 l)⁻¹ bioethanolu, pšenice 260 kg.(100 l)⁻¹ bioethanolu

Odhadovaná sklizňová plocha činila za rok 2009 pro účely pěstování surovin na výrobu bioetanolu cca 24 tis. ha pšenice a 13 tis. ha cukrové řepy.

GENETICKY MODIFIKOVANÉ PLODINY

Jedinou geneticky modifikovanou (dále GM) plodinou povolenou k produkčnímu pěstování v ČR byla i nadále v roce 2009 Bt kukuřice odolná vůči zavíječi kukuřičnému. Její plochy se poprvé od roku 2005 snížily na celkově 6.480 ha, oproti 8.380 ha v roce 2008. Zároveň došlo k celkovému poklesu ploch v EU, kdy se v roce 2009 pěstovalo cca 95 tis. ha Bt kukuřice v 6 členských státech. Bt kukuřice v EU nadále zůstává jen zlomkem globálního užívání technologie založené na GM organismech.

Celosvětové statistiky zaznamenávané každoročně neziskovou organizací International Service for the Acquisition of Agri-biotech Applications (www.isaaa.org) ukazují, že v roce 2009 došlo k opětovnému nárůstu ploch s GM plodinami ve světě, kdy bylo evidováno celkem 134 mil. ha (oproti 125 mil. ha v předchozím roce) – viz graf. Celkový počet pěstitelských zemí se oproti roku 2008 nezměnil a zůstal na počtu 25, zvýšil se však počet pěstitelů na 14 milionů (z nichž převážnou většinu – 90 % tvořili malí farmáři rozvojových zemí).

Vývoj ploch s GM plodinami a jejich meziroční nárůst

Rok	Celková plocha v mil. ha	Meziroční nárůst ploch v %
1996	1,7	-
1997	11,0	647
1998	27,9	154
1999	39,9	43
2000	44,2	11
2001	52,6	19
2002	58,7	12
2003	67,7	15
2004	81,0	20
2005	90,0	11
2006	102,0	13
2007	114,3	12
2008	125,0	9
2009	134,0	7

Pramen: ISAAA - International Service for the Acquisition of Agri-biotech Applications, MZe

Nejčastěji pěstovanými plodinami nadále zůstaly sója (69,2 mil. ha), kukuřice (41,7 mil. ha), bavlník (16,1 mil. ha) a řepka (6,4 mil. ha). K dalším pěstovaným GM plodinám patřily cukrovka (Kanada, USA), dýně (USA), papája (Čína, USA), rajčata (Čína), papriky (Čína), vojtěška (USA), topoly (Čína). Z okrasných květin se komerčně pěstovaly také karafiáty (Austrálie a Kolumbie) a modré růže (Japonsko).

Dominantní modifikací byla i v roce 2009 tolerance k herbicidům (sója, kukuřice, řepka, cukrovka, bavlník a vojtěška) s plochou 83,6 mil. ha. Na ploše 28,7 mil. ha se pěstovaly GM plodiny s kombinací dvou či tří znaků/modifikací; na zbývajících plochách pak GM plodiny rezistentní vůči hmyzím škůdcům, včetně Bt kukuřice.

Mezi nové pěstitelské země přibyla v roce 2009 Kostarika, naopak v Německu bylo zakázáno pěstování Bt kukuřice. GM plodiny se produkčně pěstovaly v celkem 25 zemích, s převahou zemí rozvojových. Největším pěstitelem zůstaly Spojené státy americké (64 mil. ha), následovány Brazílií (21,4 mil. ha), Argentinou (21,3 mil. ha), Indií (8,4 mil. ha), Kanadou (8,2 mil. ha), Čínou (3,7 mil. ha), Paraguají (2,2 mil. ha), Jižní Afrikou (2,1 mil. ha) a dalšími.

EU nadále zaujímá vůči GM plodinám obezřetný postoj, který je založený na principu předběžné opatrnosti, a nevyužívá tedy GM plodiny v takové míře jako jiné státy, kde technologie nachází stále větší uplatnění. Prvenství v pěstování Bt kukuřice si v EU s velkým odstupem udrželo Španělsko, kde bylo v roce 2009 zaseto 76 tis. ha plochy. Bt kukuřice se pěstovala v dalších 5 státech EU, mezi které se řadí také ČR. Dle sestupného pořadí se jednalo o **ČR – 6.480 ha**, Portugalsko – 5.090 ha, Rumunsko – 3.200 ha, Polsko – 3.000 ha a Slovensko – 870 ha.

Marginální produkce GM plodin v EU, ve srovnání s ostatními světovými producenty, odráží přetrvávající negativní postoj evropských spotřebitelů, kteří vyžadují striktní označování produktů vyrobených z GM organismů (GMO), případně pouze tzv. „GMO-free“ produkty. Výsledkem je mj. rozsáhlá evropská legislativa včetně navazujících kontrol.

Z předpisů EU jsou pro nakládání s GMO určující následné dokumenty:

- Nařízení EP a R č. 1829/2003, o geneticky modifikovaných potravinách a krmivech;
- Nařízení EP a R č. 1830/2003, o zpětné dohledatelnosti a označování geneticky modifikovaných organismů a zpětné dohledatelnosti potravin a krmiv vyrobených z geneticky modifikovaných organismů a o změně směrnice 2001/18/ES;
- Nařízení EP a R č. 1946/2003, o přeshraničních pohybech geneticky modifikovaných organismů;
- Směrnice EP a R č. 2001/18/ES, o záměrném uvolňování geneticky modifikovaných organismů do životního prostředí a o zrušení směrnice Rady 90/20/EHS.

Z pohledu koexistence (souběžného pěstování GM a ne-GM plodin) je pak relevantní Doporučení Evropské komise č. 2003/556, o metodických pokynech pro vytváření národních strategií a správných postupů k zajištění koexistence GM zemědělských plodin s konvenčním a ekologickým zemědělstvím.

ČR má již pětileté praktické zkušenosti (2005–2009) s pěstováním Bt kukuřice, která je alternativou k chemickému, případně biologickému ošetření porostů proti zavíječi kukuřičnému (*Ostrinia nubilalis*). Mezi lety 2005–2008 každoročně docházelo k nárůstu ploch i počtu pěstitelů; v roce 2009 poprvé oba sledované parametry poklesly. Pokles v roce 2009 lze částečně připsat celkovému poklesu ploch s kukuřicí v ČR, nicméně hlavní důvod uváděný samotnými pěstiteli je problematický odbyt Bt kukuřice mimo podnik.

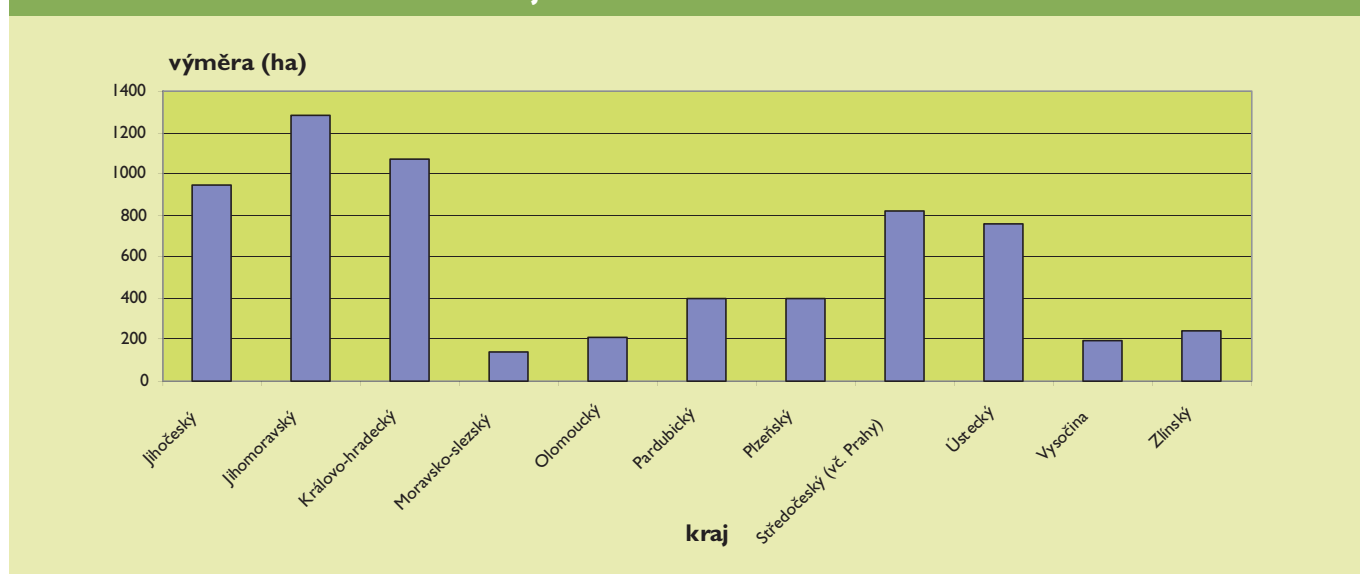
Vývoj ploch a počtu pěstitelů Bt kukuřice v ČR v letech 2005–2009

Rok	Výměra (ha)	Počet pěstitelů
2005	270	52
2006	1 290	85
2007	5 000	131
2008	8 380	171
2009	6 480	121

Pramen: MZe

V roce 2009 se nejvíce Bt kukuřice tradičně zaevidovalo v Jihomoravském kraji (cca 1.300 ha celkem) a dále pak v kraji Královéhradeckém (cca 1.100 ha) a Jihočeském (cca 950 ha). Naopak v kraji Libereckém nebyla ohlášena žádná plocha s Bt kukuřicí a v Karlovarském kraji byl zaevidován pouze jeden polní pokus o velikosti 0,02 ha. Produkce Bt kukuřice v ČR je ve většině případů využívána jako krmivo pro hospodářská zvířata, z menší části také jako surovina pro výrobu bioethanolu či bioplynu. Bt kukuřice vypěstovaná v ČR není užívána pro potravinářské účely.

Distribuce Bt kukuřice v ČR dle krajů v roce 2009

Pramen: MZe

Zákonné povinnosti pro pěstitelů Bt kukuřice v ČR se pro pěstební sezónu 2009 nezměnily. Nicméně na konci roku 2009 došlo k novelizaci stěžejního zákona a následně prováděcí vyhlášky, a to i v oblasti pěstování GM plodin. Změny, které jsou

víceméně administrativního charakteru, budou platné od pěstitelské sezóny roku 2010. Jedná se o:

- zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů (zejm. novely č. 441/2005 Sb. a č. 291/2009 Sb.) a
- prováděcí vyhlášku č. 89/2006 Sb., o bližších podmínkách pěstování geneticky modifikované odrůdy, ve znění novely č. 58/2010.

Kromě dotčených předpisů jsou pro pěstitele závazná i některá ustanovení zákona č. 78/2004 Sb., o nakládání s geneticky modifikovanými organismy a genetickými produkty, ve znění zákona č. 346/2005 Sb., a to konkrétně § 11 (označování produktů GM organismů) a § 23 (ohlašování lokalit s pěstovanou GM plodinou).

Celkově technologii založenou na Bt kukuřici do roku 2009 vyzkoušelo 255 českých pěstitelů. Výhody spočívají zejména v samotné technologii pěstování Bt hybridů – od jednoduchosti a spolehlivosti ochrany proti zavíječi, přes snížení vstupu do porostů až po výsledný efekt při sklizni (nepolámané, nepolehlé rostliny). Při pěstování Bt kukuřice pěstitelé v ČR v průměru dosahují vyšší výnosy než při pěstování tradičních hybridů a sklizený produkt je kvalitnější vzhledem k nižšímu zaplísnění houbami rodu *Fusarium*. Velkou roli přitom hraje míra lokálního výskytu zavíječe kukuřičného a alternativní přístupy v ochraně tradiční kukuřice (chemická/biologická ochrana či zcela bez postřiku).

K základním poznatkům dále patří, že Bt kukuřice je nejen ekonomickým přínosem pro pěstitele, ale přináší i pozitivní aspekty pro životní prostředí (alternativa k použití pesticidů proti zavíječi a snížená potřeba mechanizace). Co se týká vedlejších negativních vlivů na životní prostředí (např. ovlivnění necílových, užitečných organismů, případně jiné negativní změny lokální fauny a flóry), tyto nebyly ze strany pěstitelů zaznamenány.

Na druhé straně, pěstování Bt kukuřice s sebou přináší určité nevýhody, kdy výrazně převládá nespokojenost pěstitelů s legislativně-administrativním pozadím, které k pěstování, a obecně k jakémukoliv užívání GM organismů v EU, neodmyslitelně patří. Z ekonomického pohledu pěstitelé identifikují vícenásledky na vstupech produkce (dražší osiva Bt hybridů) i problémy na výstupu produkce, kdy stále přetrvávají obavy a neochota odběratelů kukuřičného zrna i mléka. Tyto problémy souvisejí obecně s negativním vnímáním GMO v EU.

Výsledky pěstování Bt kukuřice ve srovnání s tradičními hybridy v ČR naznačují, že nelze generalizovat závěry pro ČR jako celek, dokonce ani v rámci jednoho regionu. Je tedy i nadále žádoucí ponechat rozhodnutí o využití nové technologie přímo na pěstitelích, a to u GM plodin, které byly uznány na úrovni EU za stejně bezpečné jako jejich klasické varianty. Pěstitelé (a následně i spotřebitelé při koupi finálního produktu) jsou v tomto ohledu nejpovolanějšími osobami pro to, aby ověřili a zhodnotili úspěšnost nové technologie v lokálních podmínkách ve srovnání s tradičními postupy při pěstování kukuřice. Ministerstvo zemědělství si velmi cení otevřené komunikace pěstitelů a sdílení zkušeností s pěstováním Bt kukuřice, neboť tyto informace jsou významným příspěvkem pro objektivní vyhodnocení nové technologie, v EU stále vnímané jako kontroverzní.

Na základě dosavadních poznatků a s ohledem na stávající situaci v oblasti GMO v EU lze očekávat, že zájem českých pěstitelů o technologii, založenou na GM plodinách, poroste úměrně s mírou tolerance GMO evropskými spotřebiteli, a s tím spojeným vývojem legislativy v EU. Tyto aspekty do jisté míry v současné době limitují bezproblémovou volbu pěstitelů i spotřebitelů mezi dostupnými zemědělskými systémy a produkty, z nichž tradiční způsob hospodaření doposud v ČR zůstává jednoznačně dominujícím systémem produkce.

Další informace k využívání GM organismů v zemědělství je možné také dohledat na internetových stránkách eAGRI - www.eagri.cz:

- v sekci „Zemědělství“, položka „GMO - Geneticky modifikované organismy“;
- v sekci „Potraviny“, položka „Bezpečnost potravin“, položka „Geneticky modifikované potraviny a krmiva“.

Poznámky:

Poznámky:

Poznámky:

